

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ORTAÇAĞ
AVRUPASI'NDA ŞÖVALYELİK

Hazırlayan
DERYA DÜNDAR

Tarih Ana Bilim Dalı
Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Yrd.Doç.Dr.Pınar ÜLGEN

TOKAT -2012

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ORTAÇAĞ
AVRUPASI'NDA ŞÖVALYELİK

Hazırlayan
DERYA DÜNDAR

Tarih Ana Bilim Dalı
Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Yrd.Doç.Dr.Pınar ÜLGEN

TOKAT -2012

ORTAÇAĞ AVRUPASI'NDA ŞÖVALYELİK

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 30/01/2012

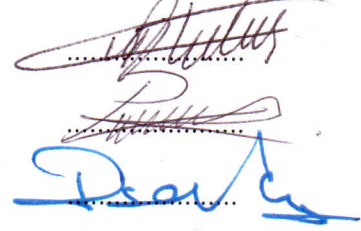
Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Prof. Dr. Münir ATALAR

Üye : Yrd. Doç. Dr. Pınar ÜLGEN

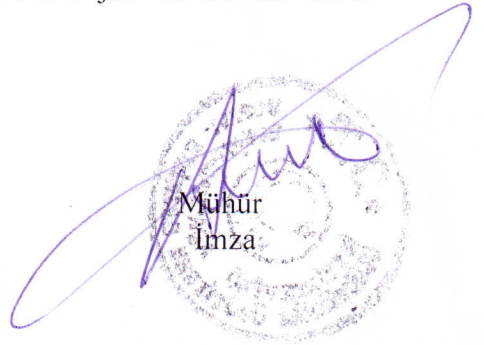
Üye : Yrd. Doç. Dr. İsa TAK

İmzası

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 09/02/2012 tarih ve 08/10 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ali AÇIKEL

ETİK SÖZLEŞME

T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçlara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

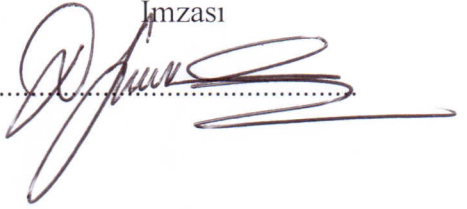
(25/01/2012)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

DERYA DÜNDAR

İmzası

TEŞEKKÜR

Çalışmam sürecinin her aşamasında değerli fikir ve düşünceleri ile ve manevi desteği ile teveccühte bulunan, çalışmaktan büyük onur duyduğum Danışmanım ve sevgili hocam, Yrd. Doç. Dr. Pınar ÜLGEN'e teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Ayrıca çalışmalarım sırasında yanına uğrayıp değerli fikirlerinden yararlandığım sevgili hocam Prof. Dr. Sayın Münir ATALAR'a konum ile bağlantılı önerdiği kaynaklardan ve vurguladığı önemli noktalardan ötürü sevgili hocam Yrd.Doç Dr Erkan Göksu hocam ve her daim güler yüzü ile yanımda olan sevgili hocalarım, Arş. Gör. Murat SERDAR, Arş. Gör. Mustafa TANRIVERDİ ve Arş. Gör. Fehim KURUOĞLU'na ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi personeline çok teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmamın her safhasında maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen ve bu zorlu süreçte kahrımı çeken çalışmalarımın sekteye uğramaması için her daim destek olan sevgili eşim, Okay DÜNDAR ve biricik halam Dr.Sevim GÜRDAŞ, tezimin dilbilgisi açısından tasnif edilmesinde yardımcı olan sevgili arkadaşım Arzu Özşeker, kaynak arama sırasında benimle uzun yollar arşınlayan sevgili teyzem Döndü ERGÜDER, sevgili kayınpederim Ali DÜNDAR ve babam Hacı GÜRTAŞ ve annem Tütça GÜRTAŞ başta olmak üzere bütün aileme minnettarım.

Derya DÜNDAR

Ocak 2012.Sivas.

ÖZET

Avrupa'nın ve Ortaçağ'ın en önemli ritüellerinden biri olan Şövalyelik Tarikatı kuruluş amacı ile Doğu'daki hacıların korunması ve hac ibadetlerini yaparken Müslüman saldırılarına karşı önlem alınması amacı ile kurulmuştur. Ancak zamanla sadece dini alanda değil siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik alanlarda bile etkili olmuş ve Avrupa'nın Ortaçağ sürecinden modern, yenilikçi ve ekonomik açıdan güçlü bir Avrupa'ya taşınmasında mihenk taşlarından biri olmuştur. Haçlı seferlerinden Rönesans ve Reform'a, Aydınlanma çağından Fransız İhtilal'ine kadar bu etkileri Avrupa'da görmek mümkündür. Masonluk, Gülhaç Örgütü, İlluminate gibi kendisinden sonra kurulan birçok tarikat ve kuruluşta da yine Şövalyelerin hiyerarşisi ve disiplininin örnek alındığını görmekteyiz. Bu tezimizde de Şövalyelik kurumunu bütün yönleriyle değerlendirmeye çalıştık.

Anahtar kelimeler: Şövalye, Haçlı seferleri, Rönesans, Reform, Masonluk.

ABSTRACT

Chivalry Sect, one of the most important rituals of Europe and the Middle Ages, was formed as a precaution against Muslim attacks during pilgrimage in the East. However, in the course of time it became influential not only in the religious field but also in the political, social, cultural and economic fields, and it became one of the cornerstones of carrying Europe from the Middle Ages to a modern, innovative and economically strong Europe. It possible to see its effects in Europe from Crusades, Renaissance and Reformation, Age of Enlightenment, and French Revolution. We can see that the hierarchy and discipline of Chivalry Sect were taken as models by a lot of sects and organizations which were formed after it such as Masonry, Gülhaç, and Illuminate organizations. Here we studied to evaluated Knight Foundation with all parts.

Keywords: Chivalry, Crusades, Renaissance, Reformation, Masonry.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1
LİTERATÜR TARAMASI.....	3
METARYEL VE YÖNTEM.....	5
1. BÖLÜM:ŞÖVALYELİĞİN KURULUŞUNDA ETKİN OLAN	
DİNİ KAVRAMLAR.....	6
1.1 HRİSTİYANLIK	6
1.2 KUDÜS.....	7
1.3 SÜLEYMAN MABEDİ.....	7
1.4 VATİKAN.....	8
1.5 HRİSTİYANLAR AÇISINDAN KUDÜS'ÜN KUTSALLIĞI.....	8
2. BÖLÜM:TARİHTE ŞÖVALYELER	
2.1 ŞÖVALYELİK TANIMI.....	9
2.2 ŞÖVALYELİĞİN KÖKENİ.....	10
2.3 ŞÖVALYELİK TARİKATININ KURULUŞU.....	14
2.4 TAPINAK (TEMPLİER) ŞÖVALYELERİ.....	17
2.4.1 Troyer Konsili.....	21
2.5 ST.JEAN ŞÖVALYELERİ VE HOSPİTALİER TARİKATI.....	23
2.5.1 Hospitalier-Tapınak İlişkisi.....	28
2.6 TÖTON ŞÖVALYELERİ.....	28
2.6.1 Töton Şövalyeleri Ve Tapınak Şövalyeleri İlişkisi.....	29
2.7 DİĞER ASKERİ TARİKATLAR.....	30
2.8 TARİKATIN BÜYÜMESİ.....	31

2.9 TARİKATIN GELİŞMESİ	32
2.10 ŞÖVALYELİK TARİKATININ BÜYÜK ÜSTADLARI.....	42
2.10.1 Bazı Önemli Üstadlar	43
2.10.2 Marie De Saint.....	43
2.10. 3 Gulliamme De Gisors.....	43
2.10.4 Nicolas Falmel.....	44
2.10. 5 Rened' Anjou.....	44
2.10.6 Alessandro Di Mariano Philippe.....	44
2.10.7 Leonardo Da Vinci.....	44
2.10.8 Nostradamus, Michel De Nostre-Dame.....	44
2.10.9 Robert Fludd.....	45
2.10.10 Jean Valentin Andrea.....	45
2.10.11 Newton.....	45
3 .BÖLÜM:TAPINAKÇILARIN KURALLARI.....	46
3.1 TARİKATTA HİYERARŞİ.....	47
3.1.1 Büyük Üstad.....	47
3.1.2Kethüda.....	47
3.1.3 Kumandanlar.....	48
3.1.4 Uzman Görevliler.....	49
3.1.5 Yağverler.....	49
3.2 TARİKATA KABUL EDİLME TÖRENLERİ VE GİZLİLİK.....	50
3.3 ŞÖVALYELER BİRLİĞİNİN ORJİNAL KURALLARI:.....	50
3.3.1 Kurallar.....	51
3.3.2 Biraderlerin Kabul Edilme Biçimi.....	53
3.3.3 Aforoz Edilmiş Şövalyeler Hakkında.....	54
3.3.4.Şapelde Çok Uzun Ayakta Kalan Biraderler Hakkında.....	55
3.3.5 Biraderlerin Giysileri Hakkında.....	55
3.3.6 Yatak Çarşafı Hakkında.....	56
3.3.7 Ayakkabılar.....	57
3.3.8 Nasıl Yiyecekler	57
3.3.9 Kaseler ve İçme Kapları Hakkında	57
3.3.10 Et Yemek Hakkında.....	58

3.3.11 Efendiler Hakkında.....	58
3.3.12 Deniz Aşırı Ülkelere Gönderilen Biradeler Hakkında.....	58
3.3.13 Dünyevi Hediyeler Hakkında.....	59
3.3.14 Kadınlarla Aşına Olmalarına İzin Verilmemesi.....	59
3.3.14 Dedikodular Hakkında.....	59
3.3.15 Etnik Kökenleri.....	60
3.3.16 Kilitler Hakkında.....	60
3.3.17 Saçları.....	60
3.3.18 Atları	60
3.3.19 Hatalar Hakkında.....	61
3.3.20 Barışın Koruması Hakkında.....	62
3.3.21 Silahlar Hakkında.....	62
3.4 ŞÖVALYELERİN EĞİTİMİ-ASKERİ TAKTİKLER.....	66
3.5 FİNANSAL DURUM VE BAĞIŞLAR.....	67
3.6 TARİKATIN YAŞ ORTALAMASI.....	68
3.7 HOMOSEKSÜELLİK İDDALARI.....	69
4.BÖLÜM:TARİKATIN ZAYIFLAMASI VE YARGILANMA SÜRECİ.....	70
4.1 LA FORBİE'DEN AKKA'YA UZANAN SİYASİ.....	70
4.2 ŞOVALYELERİN YARGILANIŞI.....	73
4.2.1 Tutuklanmalar.....	73
4.2.2 Yargılanan ilk tapınakçı.....	83
4.3 İŞKENCELER VE İTİRAFLAR.....	84
4.3.1 İşkence malzemeleri ve türleri.....	85
4.3.2 Yapılan itiraflardan örnekler.....	87
4.4 JACQUES DE MOLAY'IN MAHKEMESİ.....	88
4.5 TAPINAKÇILAR VE YARGILANIŞLARI.....	97
4.6 TARİKATIN SONLARI VE YENİDEN YAPILANMA.....	101
5.BÖLÜM:ŞÖVALYELERİN SOSYO-KÜLTÜREL –EKONOMİK-TİCARİ HAYATA ETKİLER.....	105
5.1 TAPINAK VE İSLAM İLİŞKİSİ.....	105
5.2 KAMUSAL GÖREVLERDE ŞÖVALYELER.....	106
5.3 ŞÖVALYELERDE ARKEOLOJİK ÇALIŞMALAR.....	108

5.4 TAPINAK ŞOVALYELERİNİN 12 YYDA DİPLOMATİK ALANDA FAALİYETLERİ.....	109
5.5 DÜŞÜNCE VE KÜLTÜR HAYATINDAKİ İZLERİ, GEMİ YAPIMINDA GELİŞMELER.....	110
5.6 TAPINAK ŞOVALYELERİNİN COĞRAFİ KEŞİFLERE ETKİSİ.....	113
5.7 REFORM HAREKETLERİNDE TAPINAKÇILAR.....	114
5.8 TİCARİ HAYATTA ETKİLER VE BANKACILIK.....	116
5.9 MİMAR TAPINAKÇILAR.....	119
6.BÖLÜM:TAPINAKÇILARDA DÜALİST KAVRAMLAR VE GİZEM.....	124
6.1 GNOSTİK VE DÜALİST KAVRAMLAR.....	124
6.2 KATHARCILIK.....	128
6.3 KABALICILIK.....	131
6.4 HERMETİZM.....	132
6.5 ALŞİMİSTLER.....	135
6.6 ŞÖVALYE KEFEN BEZLERİ VE SEROMİNELERİ.....	136
6.7 ORMOS.....	137
6.8 KARAAĞACIN KESİLMESİ.....	138
6.9 CAPUT MORTUM.....	138
6.10 TAPINAK ŞÖVALYELERİ KAFATASI.....	138
6.11 BAPHOMET.....	139
6.12 TAPINAK VE KASE.....	141
6.13.VAFTİZCİ YAHYA.....	142
6.14 HZ İSA'NIN BAŞI	143
7.BÖLÜM:GÜNÜMÜZ ŞÖVALYELERİ.....	144
7.1 GÜNÜMÜZDE SİON TARİKATI.....	144
7.2 MASONLUK.....	148
7.2.1 Operatif Masonluk.....	151
7.2.2 Spekülatif Masonluk.....	153
7.3 RİTLER.....	154
7.3.1 Strich Observance Riti.....	155
7.3.2 İskoç Riti	155
7.4 DÜNYADA MASONLUK.....	158

BULGULAR VE YORUM.....	161
SONUÇ:ŞOVALYENİZMDEN MASONLUĞA UZANAN TARİH.....	162
KAYNAKÇA.....	163
ÖZGEÇMİŞ.....	167

KISALTMALAR LİSTESİ

- Bkz : Bakınız
c : Cilt
d : Doğum Tarihi
DİA : Diyanet İslâm Ansiklopedisi
İA : İslâm Ansiklopedisi
Hz : Hazreti
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi
M.Ö : Milattan Önce
M.S : Milattan Sonra
N : No
S. : Sayı
s : Sayfa
ss. : Sayfa Sayısı
St. : Saint (Aziz)
trz. : Tarihsiz
v.b. : ve benzeri
v.d. : ve diğeri
?. : Tarihsiz
Yay :Yayınevi

GİRİŞ

Eski film yöneticileri bazen ilginç şeyler yaparlardı. Bunların en gariplerinden biri de insanların filmde taksiye binmeleri, sonra şöföre para vermeden inip gitmeleriydi. Şehirde gezerler, eğlenirler, ya da bir iş yerine giderler o kadar. Ücret mücret gerekmezdi. Bu Ortaçağ üzerine yazılmış kitaplara benzer; bu kitaplarda da sayfalarca, turnuvalarda, şölenlerde pırıl pırıl zırhlı, şık elbiseli şövalyelerle hanımefendileri anlatırlardı. Bu insanlar hep muhteşem şatolarda oturur, bol bol yer içerlerdi. Nasıl bindiğiniz taksinin ücretini ödüyorsanız X.yy'dan XII. yy'a kadar şövalyelerle hanımefendilerinin eğlence ve tüketimlerini de karşılıklı olarak ödemesi gerekiyordu. Ayrıca şövalyeler savaşırken dua eden rahip ve papazların yiyecekleri ile giyeceklerini de sağlaması gerekiyordu (Huberman,2002:11).

Çünkü Ortaçağda insanın servetinin ölçüsünü tek bir şey belirliyordu. O da sahip olduğu toprak miktarı. Doğal olarak toprak için bir didişme sürekli vardı. Bu yüzden savaşçı bir dönem olmasına şaşırılmamalıdır. Savaşları kazanmak için yapılan numara mümkün olduğu kadar fazla adamı kendi yanına çekmekti bunun da yolu savaşçı yetiştirmekti. İşte bu koruma işini şövalyeler sağlıyordu(Huberman, 2002: 20). Yani ortaçağ şövalyeleri bu filmlerdeki gibi, parıltılı bir sosyo-ekonomik sürecin rulmanlarını oluşturmamış aksine, bu dindar çağın emekçilerini, kontları, hükümdarlarını, kilisesini yani feodal toprağı hayali bir kahramanlıkla koruma çabasına giren ve bunun karşılığında para ve şöhret kazanan, savaşan sınıfının en belirgin örneğini oluşturmuştur. Nitekim şövalyelik tarihinin seyrine bakacak olursak bunu daha iyi anlayabiliriz.1340-1400 tarihleri arasında yaşamış ve İngiltere'de ulusal edebiyatın öncülerinden görünen Geoffrey Chaucer, "Canterbury Hikayeleri " adlı büyük eserinin "Genel Giriş" bölümünde, kendi toplumunun çeşitli kesimlerinden gelen ve hacı olmak için Londra'dan Canterbury ile birlikte yolculuk eden değişik insan tiplerini anlatır (Malett,1974: 25-50).

Bu tiplerin içinde Chaucer'ın ilk sırada tasvir ettiği, nitelik ve faaliyetlerini anlattığı bir İngiliz şövalyesi bulunmaktadır. Bu şövalye tiplemesinde, Chaucer, kendi döneminde, geleneksel gerçek şövalye kural ve ilkelerini hiçe sayarak başbozuk hareket eden, sadece para, şöhret ve macerayı amaçlayarak kendi kişisel çıkarları için

Avrupa'da ve Avrupa dışında çeşitli hükümdarların hizmetinde bulunan ve mevcutları büyük bir sayıya ulaşan paralı şövalye (condottiere) tipinden bahseder. Bu şövalye tipinin o dönemdeki en çarpıcı örneği ve Chaucer'ın bizzat yakından tanıdığı Sir John Hawkwood'dur. Gerek İngiltere ile Fransa arasında 1337 yılında başlayan Yüzyıl Savaşları'nın ilk dönemlerinde savaşmış gerek İtalya şehirleri arasında devam eden savaflara katılmış, ancak geçici barış süreleri nedeniyle ganimet ve fidyeden yoksun kalmış ve böylece ekonomik kayba uğramış pek çok asker, güçlü sergerdelerin liderliğinde kalabalık birlikler oluşturmuştur (Jones,1994: 13-17).

Bu çalışmamız da bizde Şövalyelik kurumunun oluşmasında etkili olan faktörleri ve şövalyelerin tarihte bıraktığı önemli izleri Ortaçağ süreci içerisinde sınırlandırarak inceledik. Çalışmamızın İlk kısmında dini argümanlardan bahsederek konuya başlanmıştır. Çünkü din ilk insan ile başlayıp günümüze kadar devam eden bir kurumdur. Bundan dolayı insanlık tarihinin her döneminde mevcut halkları etkisi altına almış birçok çoktanrılı din, felsefi inanış ya da ilahi din mevcut olmuştur. Bunlardan bir taneside; Hristiyanlıktır. Daha sonra şövalyeliğin kuruluşu, tarikatın büyümesi ve Haçlı seferleri sırasında İslam Dünyasına karşı, Hristiyan inanç ve değerlerinin simgesi olan Kutsal Toprakların ele geçirilip savunulmasında ki katkıları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Çalışmamızın ikinci kısmında, Tapınak Şövalyelerinin zayıflamaları haklarında atılan itaflar, yargılanmaları ve tarikatın sonu hakkında bilgiler verilirken, bütün şövalye teşkilatının kendi arasında ki ilişkilerine de değinilmiştir. Ayrıca ikinci kısmın son bölümünde şövalyelerin Avrupada tekrar örgütlenme sürecine de değinilmiştir.

Çalışmamızın son kısmında ise şövalyelik ile ilgili gizemler, şövalyelerde ki hermetik inançlardan bahsedilmiş ve günümüze kadar olan uzantılarından bahsedilmiştir.

Sonuç kısmında ise şövalyelerin tarihte oynadığı roller değerlendirilmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Şövalyelik hakkındaki kaynaklar daha çok Batı Dünyası'na aittir. Şövalyelik kurumuna İslam Dünyasının bakışı daha çok Haçlı Seferleri yada Masonluk'la bağlantılı olmuş bu yüzden İslam kökenli kaynaklar olayı ayrı bir perspektif olarak değil de bu unsurlar ile bağlantılı olarak ele almıştır. Yine de Şövalyelik ile ilgili hem Türkçe hem de Avrupa dillerine ait çalışmalar mevcuttur. Ancak bu kaynakların hepsinde bazı eksikliklerin olduğunu söylemeliyiz. Batı Dünyasına ait Şövalyelik ile ilgili kaynakların çoğu İngilizce ve Fransızca yazılmıştır. Zaten özellikle son dönemlerde Türkçe yazılan eserlerin çoğu Batı kaynaklarının çevrilmiş ya da bu kaynaklar temel alınarak yapılan yorumlardan ibarettir.

Dünyanın önde gelen Tapınak Tarikatı tarihçisi Malcom Barber, Şövalyelik ile ilgili oldukça önemli eserler vermiş ve örgütün kuruluşundan yıkılışına, faaliyetlerine kadar olan birçok önemli bilgiyi açıklamıştır. Malcom Barber'e göre Şövalyelik ve özellikle de Tapınakçılar'ın tarihçiler açısından incelemesinde yaşanan en büyük sıkıntı "tapınak arşivi'nin" toptan yok olmasıdır ki bu durum yine ona göre; beraberinde iki önemli sorunda getirmiştir. Birincisi konuyu objektif bir bakış açısı ile değerlendirmek isteyen tarihçiler için ,kaynak eksikliği; konuyu gizli bilim ve gizem meraklıları için ise dizginsiz spekülasyon. Son dönemde ülkemizde özellikle Tapınakçılar üzerine yazılan kitapların çoğu ise Malcom Barber'i haklı çıkarır nitelikte bir sürü spekülasyon içerir.

Malcom Barber'e ait olan Berna Ünler'in çevirdiği "Tapınak Şövalyelerinin Tarihi-Yeni Şövalyelik" adlı eser ile yine Malcom Barber' ait olan " Tapınak Şövalyelerinin Yargılanışı" Nuri Plümer'in çevirisi ile yayınlanmıştır. Genel anlamda Tapınak Tarihi ve şövalyelik ile ilgili bilgilerin yanı sıra şövalyeliğe ait aklımıza gelen bir sorunun kronolojik sıra ile de cevabını bulabileceğimiz eşsiz bilgiler içermektedir

Konuya bir tarihçi ciddiyeti ile yaklaşan diğer bir önemli eser de "Tapınak Şövalyeleri" adlı eseri ile P.P.Read'dır. Bu eserinde yazar, spekülasyonları bir kenara bırakarak gerçekleri oraya çıkarma amacı gütmüştür. Kitabını yazarken Yahudi Kral Süleyman döneminde yapılan Tapınak'tan hareketle süreci incelemek, yazarın eserinin ana hattını oluşturmaktadır.

Bunun dışında Tapınak Tarihine ait önemli çağdaş yapıtlardan biri de Batur Özdiñ-Yasemin Güneş Dulkadir çevirileri ile ülkemize kazandırılan Baigent. M.Leigh,

R.-Lincoln.H.” Savaşçı Keşişler Tarikatı Tapınak Şövalyeleri-Kutsal Kan Kutsal Kase” adlı eser ile yine aynı yazarların diğer bir kitabı olan Eda Acara çevirisi ile sunulan “Mesih’in Mirası-Tapınak Şövalyeleri” adlı eserdir.Bu eser, Tarikata ait gizemli bilimlerle ilgili yazılan eserlerin kaynak noktasını oluşturmasının yanında,şövalyelik kurumuna kökeninden yargılanmasına kadar doyurucu bilgiler de içermektedir.

Tapınak Şövalyeleri ile ilgili yabancı kaynakların içinde yine spekülasyonları eleştiren ve güvenilir bir kaynak niteliği taşıyan önemli bir diğer eserde Pernoud’un çalışmasıdır.Eser küçük boyutuna karşın oldukça ciddi bir tarihçilik perspektifi sergiler.

Yerli kaynaklar içinde Halit Erol “Sion Tarikatı” ve “Malta Şövalyeleri” adlı eserler ilk dikkatimizi çeken eserler arasındadır. Bu eserler esas itibari ile Malcom Barber ve Baigent. M.-Leigh,R.-Lincoln.H. eksenli yazılmış bilgiler içerse de;özellikle şövalyelerin Masonluk, Gülhaç, Sion ile ilişkilerini anlatması bakımında oldukça önemlidir.

Bülent Bengisu’nun eseri olan “Tapınak Şövalyeleri ise”, şövalyelerin ezoterik (kahramanlık) yönünü ve özellikle Tarikatın yargılanma süreci sonrasında yeniden yapılanması üzerine de önemli bilgiler içermektedir. Eserde Şövalyelerin günümüzde izleri çok akıcı bir dil ile açığa çıkarılmıştır.

Yine Yargılanma sürecine ait çok önemli ve objektif bilgiler içeren bir diğer eser de Göktuğ Halis’in “Tapınak Şövalyelerinin Düşüşü ve Yargınma Süreci” adlı eseridir. Olayları anlatırken titizlik gösterdiği doğru duruşu ile konuyu saptırmamış ve sadece Tarikatın zayıflama ve yıkılma sürecine ait vurgulanması gereken bilgilere yer vermiştir.

Türkiye de özellikle Ortaçağ Avrupa tarihi denilince akla gelen ilk isim olan ve birçok üniversite de görev yapmış akademik bir sima olan rahmetli Prof Dr. Işın Demirkent’in “Haçlı Seferleri” adlı eseri Şövalyelerin özellikle askeri yönü ile ilgili hatırı sayılır bilgiler içermesi yönü ile önemlidir. Bunun dışında Ortaçağ ile ilgili yine akademik mana da çalışmalar yapan Ebru Altan’ın Belleten de yer alan “Templier ve Hospitalier Şövalye Tarikatlarının Kuruluşu” adlı makalesi de konu ile ilgili oldukça derli toplu bilgiler içermektedir.

METARYEL VE YÖNTEM

“Şövalyelik” adını taşıyan tezimiz için öncelikle bir literatür araştırması yapılmıştır. Ardından incelenecek konular bir sıraya konulmuş ve ulaşabildiğimiz kaynaklar çerçevesinde gruplandırılmıştır.

Bunu yaparken ilk dikkat ettiğimiz nokta, fişleme tekniği kullanılması olmuştur. Kaynaklar tek tek okunarak gerekli görülen yerler fişlenmiştir. Fişleme tekniği yanı sıra internet kaynaklarına başvurulmuş ve yerli ve yabancı birçok siteden fişleme yöntemi ile bilgiler derlenmiştir.

Kaynaklarımız dil olarak tek dille sınırlı bırakılmamıştır. Türkçe kaynakların yanında İngilizce kaynaklardan da yararlanılmıştır.

Araştırma yaptığımız yerler, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Cumhuriyet Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Ege Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, 9 Eylül Üniversitesi Merkez Kütüphanesi ve Boğaziçi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi olarak sıralanmaktadır. İnternet yoluyla ulaşılan kaynaklarda ise, yerli ve yabancı üniversitelerin kütüphaneleri ve bu üniversitelerde bulunan elektronik kitaplar ve makaleler değerlendirilmiştir. Yazarı belli olmayan kaynakların kullanımı ise araştırmamızın güvenilirliğinin azalmasına yol açacağı endişesiyle sınırlandırılmıştır.

Konumuz sadece tarih alanına bağlı kalarak yürütülmemiştir. Şövalyeliğin toplumsal, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanda çok önemli izleri olduğu için bu alanlarda konumuzla ilgili eserler de değerlendirilmiştir.

Yabancı kaynaklarda ve yerli kaynaklarda yer alan bilimsel terimler ve eser isimleri cümle içerisinde kullanılışları gibi değiştirilmeden, yanlarında parantez içerisinde anlamları ile belirtilmiştir.

Son olarak ise yukarıda belirttiğimiz şekilde elde edilen ve fişlenen kaynaklar konularına göre ayrılmış ve tekrar tekrar okunarak tezimizin oluşturulmasında kullanılmıştır.

1. BÖLÜM: ŞÖVALYELİĞİN KURULUŞUNDA ETKİN OLAN DİNİ KAVRAMLAR

1.1 HRİSTİYANLIK

Günümüzde dünyanın hemen hemen her tarafında mensupları bulunan ve dünya nüfusunun yaklaşık 1/5 ini kapsayan yaklaşık 1,5 milyar civarındaki insanın dini olan Hristiyanlık, ilk olarak Filistin bölgesinde doğmuştur. Hristiyanlık vahye ve kitaba dayanan özde tek tanrılı olmakla beraber sonradan üçleme ve teslise yer verildiği kabul edilen ilahi kaynaklı bir dindir. İsa-Mesih merkezli Hristiyanlık, günümüzde de Yahudiliğin inanç, ibadet ve gelenekleri ile Yunan Roma aleminin kültürlerini birleştiren bir kurtarıcı din olarak kabul edilmektedir (A.Küçük-G.Tamer-M. A. Küçük, 2010:349).

İlk Hristiyan kiliselerine baktığımızda, kardeşçe birbirine bağlanan münferit cemaatlerden meydana geldiğini görürüz. Daha İnciller'in çıkış devrinde (MS 50-150 devirlerinde) havari, öğretmen, cemaat reisi (piskopos) ve yardımcıları (diakonlar) gibi bazı vazife ayrımlarının yapıldığı görülür. Ancak zamanla Hristiyanlığın yayılması ve Doğu ve Batı'da kurulan Kiliseler'in Hristiyanlık öğretilerini yorumlama farklılıkları hızla ayrımcılığı körükler ve 1054 yılına geldiğimizde önemli iki dini merkez olan İstanbul ve Roma arasında bir skizma yani kopma görülür. Bu kopma dil, kültür ve halkların kopmaları bakımında olmuştur. Papalar Avrupa'da otoritelerini sürdürürken, krallar taçlarını onların ellerinden giyerken ve yine onların elleriyle vaftiz olurken, Bizanstaki gelişmeler başka yönde olmuştur. Burada hükümdarlar, kiliseye hükmettiler ve kralın bir nevi saray piskoposu oldular. Kralları eleştiremedikleri gibi onları sadece alkışlamak ve dua etmek zorunda kaldılar. Romada ise, dünyaya nüfuz etmek kilisenin bir özelliği olmuştur. Nitekim Doğu Kilisesinde birçok husus Batı'dan eskidir. İnançları IV-IX. yıllar arasındaki konsil kararlarına bağlı kalarak fazla bir değişiklik göstermemiştir. Bu muhafazakarlık kendisine "Ortodoks" ünvanını kazandırmıştır. Ve bu durum bu şekilde bugüne kadar gelmiştir (Sarıkçıoğlu, 2004:343-345).

XV.yydan sonra ortaya çıkan reform hareketleri sonucunda tüm reform kiliselerini niteleyen Protestanlık ,dünya genelinde bugün bile 400 milyona yakın mensubuyla Katolik Kilisesinden sonra ikinci sırada gelmektedir. Ancak Protestanlık yayıldığı bölgelerin kültürel ve tarihsel nitelikleri doğrultusunda farklı içerikler kazanan

alt mezheplere bölünmüştür. Protestanlar'ın Katolikler gibi, merkezi bir kilise yapılanmasını ve hiyerarşik bir otoriteyi kabul etmediğini en belirgin özellik olarak da Kilise'ye kurumsal üyelikten ziyade İsa-Masih ve kişisel imana vurgu yapmasını görmekteyiz. Bunun yanında Katolik, Ortadoks ve Protestanların dışında Anglikanlar, Ortadoks olmayan Doğu Kiliseleri, bunun yanında "Mahalli Kiliseler" adı altında da pek çok Hristiyan topluluğu da vardır. Günümüzde de Hristiyan Dünyası devamlı bir değişiklik gösteren, parçalı bir yapıya sahiptir. Çünkü devamlı olarak yeni yeni kiliseler ve Hristiyan cemaatler ortaya çıkmaktadırlar (Aydın, 2010: 329-330).

1.2 KUDÜS

Burada özellikle şövalyelerin kuruluşunda çok önemli bir yere sahip olan Kudüs ve Süleymaniye Tapınağını vermek yerinde olacaktır. Çünkü tarih boyunca siyasi yönden hiçbir zaman huzurlu ve barışçıl olmamış bugüne kadar 25 ayrı ulus tarafından yönetilmiş yirmi defa yıkılmış ve halkı katledilmiştir. Kudüs tarih boyunca değişik isimlerle anılmıştır. Sırasıyla İliya, Urişalim, Jerusalem, Yerusalayim, İbranice Mabet anlamına gelen Bethammikdas, Beyt-ül Makdis, Beyt-ül Mukaddes ve Arapça el-Kudüs (Derinkök, 2005: 3).

1.3 SÜLEYMAN MABEDİ

Mabed (tapınak, temple) kelimesi ,çevresindeki bölgenin gözetlenmesine imkan sağlayan açık bir yer manasına gelen Latince kelime olan "templum"dan üretilmiştir. Daha dar manada Tanrı için kutsal bir yer ,bir mabet anlamına gelmektedir. Mabedin Kudüs'teki "*Camilerin Gezinti Yolu*" (Haram al Sharif) üzerinde bulunduğu arkeologlar tarafından ispatlanmıştır. Yahudilerin bakış açısına göre "*Ağlama Duvarı*" "geçen yüzyıllar boyunca pek çok umudu dileği ve efsane inancı yeşertmiştir (Derinkök, 2005: 6).

Kral Davud Kudüs'ü alınca Hz. İbrahim oğlu İshak'ı Tanrı'nın emri ile kurban edeceği Moriah Dağı'nda Tanrı'nın tüm zamanlar boyunca varlığının bulunması için mabet yaptırmaya karar verdi. Ancak Tanrı ona: "Sen çok kan döktün, bunu oğlun Süleyman yapmaya izinlidir" dedi. Süleyman Mabedi'nin yapımı MÖ 966 yılında tamamlanmıştı. Süleyman Mabedi'nin (Bet-Amikdağ) açılışında Kral Süleyman şunları söyledi: "Oturtmak için Sana (Tanrıya) bir ev, ebediyen tutacağın bir yer yaptım."

Mabed MS 70 yılında Titus ve bir Yahudi ayaklanmasından sonra da MS 135 yılında Roma İmparatoru Hadrianus tarafından hiçbir iz kalmamak üzere yok edilmiştir. Bunun yanında Romalılar Kudüs'ün antik kalbinin yanına “*Aelia Capatolina*” isimli şehir kurdular ve bu arada mabedin yeri de ortadan kayboldu (Derinkök,2005:6-7).

1.4 VATİKAN

Dünyanın en küçük şehir devleti olan Vatikan, Roma Piskoposunun yani Papa'nın ikamet ettiği dolayısıyla Katolik Hristiyan merkezinin karargahı olmuştur. Bu şehir devleti 1800'lü yıllarda İtalyan bağımsızlık hareketinin Papalığa ait tüm yerleri işgal etmesinden sonra 1927 yılında kurulmuştur. Papa hem bu devletin devlet başkanı hemde tüm Katolik Dünyası'nın manevi lideridir (Aydın:2010:388).

1.5 HRİSTİYANLAR AÇISINDAN KUDÜS'ÜN KUTSALLIĞI

Hz.İsa bu bölgede doğmuş, yaşamış, halka yeni bilgilerini, öğretilerini sunmuş ve sonunda çarmıha gerilmiştir. Kudüs'te “*Via Dolorasa*”, “*Keder Yolu*” yada “*Haç yolu*”olarak bilinen dünyanın en kutsal yolu olarak bilinir. Müslümanlar açısından ise Kudüs'ün Kutsallığı, Hz.Muhammed'in Miraç olayı ile başlamaktadır (Deinkök,2005:9). Peygamberin göğe yükseldiği “*Tapınak Tepesi*” Müslümanlar için de kutsaldı ve Hz Ömer'in Kudüs'e girer girmez buraya dua etmek için gitmesi ve daha sonra bu alana el-Aksa Camisi'ni yaptırması VII yy'a doğru da Kubbetü's-Sahra'nın yerleştirilmesi Müslümanların etkinliğini gittikçe arttırmaya başlamıştı. Kudüs artık Hristiyanlardan gittikçe uzaklaşmakta ve bu topraklarda İslam hakimiyeti güçlenmektedir.¹

¹ İslam hakimiyetinin güçlenmesi ile Hristiyan hacıların güvenliğinin sağlanması sorunu ortaya çıkacak Tapınak Şövalyeleri de bu sorunu halletmek için kurulacaktır. Ancak Türk-İslam devletleri de Müslüman hacıların güvenli bir şekilde hac ibadetini yapabilmesi için Kutsal toprakların olduğu bölgeye Surre Alayları düzenleyeceklerdir. Özellikle Osmanlı döneminde Surre Alayları'nın olması padişahların Müslüman hacıların güvenliği konusuna ne kadar hassas olduklarını göstermektedir. Daha fazla bilgi için bkz. M.Atalar (1999).Osmanlıda Surre-i Humâyûn ve Surre Alayları, Ankara:Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınevi.

2. BÖLÜM

TARİHTE ŞÖVALYELER

2.1 ŞÖVALYELİK TANIMI

Şövalyelik, belkide yüksek kuleli kalelerin olduğu topraklar üzerinde yaşanan savaş mecaralarını bir perdösü üzerine dikilmiş haç işareti ile özetleyen ve zihinsel bir görüntü uyandıran bir argümandır. Bu yüzden de tanımı zor bir kelimedir. Ancak sınırları geniş olmakla beraber “şövalye” ile denmek istenen şey; aristokratların bağışları ile yaşayan, bir atı ve ağır silahları ile savaşan ve kendisinden istenen diğer görevlere emredildiği zaman itaat eden soyluluğu, dindar bir Hristiyan olmasından kaynaklanan bir semboldür (Keen,2005:1-2).

Şövalye kelimesi, İngilizce bir terim olan “knight” kelimesinden gelmekte olup Ortaçağda at üstünde savaşan seçkin sınıfı temsil etmektedir. Şövalye adı, şövalyelik niteliğini açıklayan ilk isim değildir. Eski Yunancada “seçilmiş doğru asker”, Kuzey dillerinde aynı anlama gelen “kepme” ve İranda “pehlivan” ünvanları şövalye niteliklerine sahip olanlar için kullanılırdı. Ayrıca “Pers” ve “Part” sözcükleride atlı asker anlamında kullanılmaktaydı (Erol,2008: 15).

Şövalye kelime anlamı itibari ile “atlı” veya “süvari” demektir. Bu anlamı Fransızca daki “chavalier”, Almanca da “ritter”, İspanyolca da “cabellero”, İtalyanca da “caveliere”, Latince de “equitem”, Macarca da “lovag”, Ermenice de “aspet” gibi kelimeler karşılamaktadır.

Şövalyelik nedir? Fransız drama roman yazarı Chretien de Troyes (1135-1183) “Perceval oule Conte du Graal” isimli eseri şövalyelik eğitime adanmış bir eserdir. Bu eserde bir şövalye şöyle tarif edilmektedir:

Bir şövalye, kötülük içermeyen merhamet hile içermeyen nezaket, acı çekenler için şefkatli, cömert ve alçak gönüllü olmalıdır. Düşkünlere yardıma hazır olmalı, hırsızlara ve katillere karşı çıkmalıdır. Adil bir yargıç gibi davranmalı, onurunu yitirmektense ölümü tercih etmeli. Kendini savunamayan kutsal Kiliseyi de korumalıdır (Derinkök,2005:98) .

Bu durumda şövalyeler güç-bilgi-aşk gibi üç önemli öğeyi kendi benliklerinde eriterek gerçek bir insandan çok aslında ideal bir insan tipini örneklendiriyordu.

Böylece soylu davranışların örneklendirilmesi ve yayılmasında da önemli etkiler yaratılmıştır.

Hatta düşünce özgürlüğünün sık sık vurgulandığı günümüzde bile saflığın, sadakatin, cesaretin ve adaletin savunucusu olan, çeşitli sınıflardan başarılı ve seçkin işler yapmış olan insanlara, onları onure etmek için, şövalyelik sembolü unvan olarak verilmekte ve onur sözcüğü şövalyelik nitelikleri ile bezenmektedir (Erol,2008:16).

2.2 ŞÖVALYELİĞİN KÖKENİ

Şövalyelik krallık kararnamesi veya diğer otoriteler sonucunda tarihte aniden ortaya çıkmış resmi kurumlardan biri değildir.

Tarikatın kuruluşunda hatırlatıcı unsurlardan bir tanesi kökeninde hiçbir şey olmamasıdır. Her bir manastır düzeni bireyin zihninde canlanmıştır.Ortaya çıktıktan sonra ise aynı ihtiyaç ve özlemlerin doğal etkisi ile birçok yere yayılmıştır (Gautier,1966:1).

Avrupada XII yy'a kadar savaş ya Barbarların töresine uygun ya da hür savaşçı insanlar toplanarak ya da derebeylerin hizmetinde olan ve kendi cephelelerinden silah techizat tedarikine mecbur bulunan uyruklar tarafından yapılırdı. XII yy'dan itibaren İngiltere ve Fransa kralları ulufe yani ücretli meslek savaşçıları tutmuşlardı. Bu dönemde savaş atlılar tarafından yapılmaktaydı ve bunlar madeni bir zırhla korunmuş olan silahşör, yine korunmuş bir ata biniyor ve mızrakla hücumla geçerek savaşıyordu. Bu dönemde ordular temelde zırhsız olarak kılıçla savaşan hafif süvarilerden oluşuyordu (Seignobos,1960:182).

Toplumdaki feodal örgütlenmenin soylu kanı taşıyan herkesi savaşa kattığı söylenebilse de savaşçı yaptığı söylenemez. X-XII yy'ların atlısı, atının üzerine sağlam biçimde oturabiliyor, mızrağını eline alıp kılıcını iyi kullanılabiliyorsa bir askeri beceri modeli görülebiliyor demektir. Bu atlı, bir ordu için salt cesaret kadar disiplin ya da taktik becerisinde gerekli olabileceğinin farkında değildi. Zorlukla bir araya getirilen, itaatsiz, manevra yeteneği olmayan ve kısa hizmet dönemi sona erdiği anda kendi birliğinden uzaklaşan feodal güç, askerliğe hiç uygun düşmeyen ve o zamana dek bir arada pek görülmemiş nitelikler sergiliyordu (Oman, 2002: 52).

İşte bu askeri yapı içerisinde Avrupa hayatını önemli noktada değiştiren öğelerden bir tanesi de Hunlar olmuş ve Hunlar Avrupa piyade ordularına karşı süvari

ordularının gelişiminde önemli iyileşme ve yenilik getirmiştir. Bu atlı süvarilerin yüksek hareket kabiliyetine ve ok atma maharetine sahip olması ve şövalyeye hareket kabiliyeti kazandıran ata, okçu ve mızrakçı savaşçıların giydirilmesi ve onu vazgeçilmez bir savaş makinası haline getiren üzengi ve gem gibi teknolojik öğelerin büyük rolü bulunmaktadır.² Üzenginin icadı süvarilerin harp meydanlarındaki etkinliğini arttırmış ve bu güçten yararlanmak isteyen hükümdarlar da atlı silahşörleri ordusunda istihdam etmeye başlamıştır(Göksu,2008:118). Süvari tekniklerindeki ikinci önemli gelişme hiçbir zorluk çekmeden zırh ve zırhlı savaşçı taşıyabilecek kapasitede daha büyük ve daha güçlü atların kullanılmasıydı. Nitekim özellikle de büyük ve gülbüz atlar bodur atlara oranla-okçunun şok taktikleri için-daha müsait savaş atlarıydı (McNeill,2008: 79).

Batıdaki Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasının ardından Avrupa'ya ardı ardına işgalci saldırılar oldu. Doğuda Sarcenler ve Macarlar, Kuzeyde ise Vikingler vardı. Bunların yanı sıra krallıklar sürekli olarak birbirleri ile çekişme içine girdiler ve bu belirsiz politik iklim, feodal sistem olarak bilinen düzeni yarattı. Hiçbir Avrupalı Kralın merkezi bir otoritesi yoktu ve bunun sonucu olarak krallıklar kendi halklarını korumaktan acizlerdi. Ailesini bir şekilde korumak ve doyurmak isteyen bir adam yerel derebeyine hizmet etmek zorundaydı. Daimi bir ordunun yokluğunda derebeyi egemenlik alanını korumak amacıyla dövüşecek adamlara ihtiyaç duyuyordu. Bu nedenle insanlar derebeyine sadakat yemini ederek onun vassalı oluyordu. Vassal olmak için kişinin lorda bağlılık yemini etmesi ve gerektiğinde savaşmaya hazır olması gerekiyordu. Aynı şekilde lorda, vassallara, ailelerini beslemeleri için toprak sağlamakta ve vassalların topraklarından aldığı vergilerle kendi hazinesini arttırmaktaydılar. İşte şövalyelerin belirmeye başladığı ortam buydu (Martin,2009:16-17).

Lord –vassal sistemi bir askerin daha yüksek rütbedeki bir subaya o subayın karar verdiği bir ödül karşılığında hizmet ettiği eski Roma'ya dayalı ödüllendirme uygulamasına gelmiş olabilir. Bu ödüllendirme biçimi genellikle toprak bahşetme şeklinde oluyordu. Charlemagne gibi Avrupalı hükümdarlar bu uygulamayı benimsediler ve en iyi savaşçılarına toprak vermeye başladılar. Savaşçılar da toprağı kendi adına işlemeleri için vassalları çalıştırdı.

² Üzenginin ilk kez Çinde icat edildiğini ileri süren yazarlar olduğu gibi, bazılarının göre ilk kez Türkler tarafından kullanıldığı da ileri sürülmektedir. Üzengi'nin Avrupa'ya ilk kez Avarlarla geldiğini ileri süren yazarlarda mevcuttur. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. (Baştav , 2005:495).

Böylece kendi askeri ve süvarilik yeteneklerini geliştirmeye vakitleri kalıyordu. Ne varki şövalye de vassal da kendi lorduna bağlılık yemini etse de sağlanan koruma yetersiz olursa ya da söz konusu lord öldürülürse veya azledilirse bunların başka bir vassallar arasındaki ilişkisi çoğunlukla babadan oğula geçer bir şekilde dönüşürdü (Martin,2009: 17).

Şövalyelik tarihinin seyrine bakacak olursak bunu daha iyi anlayabiliriz. Kökeni antik çağın sonundaki zırhlı süvarilere dayanan şövalyelik ilk olarak Franklarla kendisini göstermiştir. IX yy'ın sonuna doğru Fransa topraklarında gelişmeye başladı ve bu yy da Frank krallığı Macar akınları ile bunaldığı için seçkin birlikler kurarak ülkeyi savunmaya karar verdi. Bu seçkin birlikler, zırhlı ve süvari olacaktı. Fakat bunun için her savaşçıya iyi bir at, ayrıca pahalı bir zırh ve hizmetkarlar gerekiyordu. Bu durum, söz konusu muharip sınıfın sadece zengin soylular tarafından sahiplenilmesi sonucunu ortaya çıkardı (Erol,2008:19-20).

Alplerin kuzeyinde kalan kesimde ise şövalyelik ikili bir yapı ile karşımıza çıkmaktadır. Bir kısmı düşük dereceli soylular tarafından oluşturulmakta diğer bir kısmı ise özgür olmayan piskoposların hizmetinde olanlardan oluşmaktaydı. Bu kimseler kilisenin zengin mal varlığını korumakla yükümlü olan kimselerdi. Daha sonraki dönemde ikinci kısımda yer alan şövalyeler konumlarını miras olarak bırakma hakkını aldılar. Bir süre sonra soylular da piskoposlar gibi özel birliklerini kurdular. (Erol,2008:20).

Ayrıca gerek İngiltere ile Fransa arasında 1337 yılında başlayan Yüzyıl Savaşları'nın ilk dönemlerinde savaşmış gerekse İtalya şehirleri arasında devam eden savaşlara katılmış olsun, ancak geçici barış süreleri nedeniyle ganimet ve fidyeden yoksun kalmış ve böylece ekonomik kayba uğramış pek çok asker, güçlü sergerdelerin liderliğinde kalabalık birlikler oluşturmuştur (Jones, 1994 :13-17).

Bu birliklerin içinde en ünlüsü, Fransa'da oluşan ve başta İngilizler olmak üzere çeşitli uluslara mensup askerleri içeren "Büyük Birlikler" idi. Çeşitli sergerdelerin yönetimindeki bu birliklerin mevcudu kısa zamanda on binin üzerine çıkmış, hiçbir ordunun karşı koyamayacağı bir güce ulaşmıştır(Umanç,1999:1-3). Nitekim XII yy'dan sonra Avrupalı kavimlerin hayatlarında ciddi değişiklikler olmuş bazı mühim icatlar ve tekamüller eski zamanlarla ve Doğu'nun hayatından tamamı ile farklı bir hal almıştır. Bu dönemden itibaren hem asalaletin hemde şövalyeliğin yeni bir

istikamete gittiğini insanların incelendiği ve kadınlara nezaketin ve saygının önem kazandığını görüyoruz (Yurdoğlu,1945:15).

X yy' kadar şövalyelik kavramı Avrupada savaşçı ve süvari kavramları ile eş anlamlı olmuştur. Savaşta piyadenin rolü ikinci plana düştüğünden beri böyle olmuştur. Özgür insanlardan düzenli asker sağlama olanağı da kalmamıştır; çünkü bu insanlar çok yoksul oldukları için süvari donanımıyla orduya katılamamıştır. Bu da şövalye denilen savaç grubun ekonomik durumlarının yükselmesine neden olmuştur. Nitekim bu şövalyeler tüm zamanlarını iyi silah kullanabilmeye ayırmalıdır.Çağrılır çağrılmaz yanıt vermeli,şatoda nöbet tutmalı, şefini, onun düzenlediği seferde izlemelidir.Bu durumda boş vakitlerin adamı da olmuştur şövalye,çünkü o üretime katılmaz ,başkalarının çalışması ile yaşar.Ayrıca bu şövalyenin saldırcı ve koruyucu silahları ve bir de atı olmalıdır.Aslında sık sık yenilenmesi gereken dayanıksız ve pahalı bir silahtır at.Bu yüzden de büyük bir sermayesi olmalıdır şövalyenin.Çünkü XI yy da bir zırhın orta büyüklükteki bir tarım işletmesi değerinde olduğunu görmekteyiz.İşte bu iktisadi zorunluluklar sayıları hiçbir zaman çok olmamış olan şövalyeler zümresinin bileşimini de belirlemektedir.Önce Ortaçağ'ın büyük soylu ailelerinin torunlarını görüyoruz onlar arasında, ünlü ataların ahfadını, eski kralların hizmetçi ve hısımlarını, sonra daha az soylu ama yeterince zengin kişileri,son olarak da büyük soylu ile şeflerinin donandırıp baktıkları serüvencileri ve uşakları yer almaktadır(Tanilli,1986:293).

Haçlı seferleri sonunda aslında, hukuken hala hür olmayan bu şövalyeler devlette yüksek dereceli görevlerde bulundular. Böylece onlar ile düşük dereceli soylular arasında fark giderek kaybolmaya başladı. Bu arada kentlerde yaşayan zenginler de şövalye oldular. Hatta bu durum bir süre sonra tüccarların unvan satın almasını ve kendi şövalye birliklerini kurarak diğer tüccarlara saldırması sonucunu doğurdu. İtalya tarihinde bu yüzden yaşanmış birçok şehir savaşı bulunmaktaydı. Ancak Büyük Kral döneminde 13 yaşından büyük her özgür erkeğin askere alındığı dönemde çiftçiler uzun süren savaşlar sonucu evlerini ve tarlalarını kaybettiler ve borçları yüzünden özgürlüklerini de yitirdiler. Bu sürecin devamında şövalyeler ortaya çıktı.1095-1254 döneminde kilisenin çağrısı ile Kudüs'ü hedef alan VII. Haçlı Seferi'ne katılan şövalyeler, büyük para ve ün kazandılar. Kilisenin "günahların bağışlanacağı" vaadi ile başlayan Haçlı Seferleri, şövalyelere büyük prestij sağladı (Erol,2008:20-21).

Ancak şövalyeler XII yy'dan itibaren artık bir sınıf oluşturdukları duygusuna kapıldılar ki bunun adına “şövalyelik” denilmekteydi. Şövalyeler sayesinde asiller sınıfı gittikçe genişlemiş ve güçlenmişti. XI yy da sadece şövalyenin bir uşağı olan “*écuyer*” (kalkan taşıyıcı)ye sonunda “*gentilhomme*” (iyi aileden adam) adı verilmiştir ve oda asil sayılmıştır. Ancak bunlar silahlanmak ve bir şövalye gibi hayat sürdürmek için yeterli imkanlara sahip değildi ve bütün ömrü boyunca *écuyer*, İngilizce de *squire*, Almanca da “*edelknecht*”(asil uşak)olarak kalıyordu.Ne silahtarı ne de şatosu vardı.Fakat tımar olarak bir toprağa, tahkimli bir eve, sahipti ayrıca kiracıları da vardı ki,ona kendi derebeyleri,efendileri gözüyle bakıyorlardı.Bir şövalye birkaç oğul bırakarak öldüğü zaman,mirası genel olarak eşitsiz bir halde pay edilmekteydi.Büyük oğul en büyük payı alıyor, mirasçılar da bir şövalye için gerekli servete sahip olmadıklarından *écuyer* olarak kalıyorlardı (Seignobos,1960:141).

2.3 ŞÖVALYELİK TARİKATININ KURULUŞU

Şövalyelik tarikatının kuruluşu için öncelikli olarak o dönemin siyasi,sosyal ve ekonomik perspektifine bakmak gerekir.Hristiyanlar yaklaşık III. yy dan beri Hz İsa'nın doğmuş olduğu *Bethlehem*'de ki mağaralara olmak üzere *Zeytin Dağı'na* ve ölümden sonra dirilmenin gerçekleştiği mekana hac ziyareti için gitmektedirler.Ziyaret ettikleri alanlar genelde “*Kutsal Topraklar*” olarak biliniyordu ve bu alanlar krallığın her yanına dağılmış haldeydi.Kutsal Topraklar olarak adlandırılan bu yerlerden Sefhoria, Bakire'nin çocukluğunu geçirdiği, Beytülhalim ise İsa'nın doğduğu bölgeydi. Ürdün Nehri, Vaftizci Yuhanna'nın İsa'yı vaftiz ettiği alandı. Celile Denizi'nin birçok alanı, İsa'nın vaazlarına tanıklık ettiği yerlerdi (Martin, 2009:18).Kudüs'te artık camiden kiliseye dönüştürülmüş olan ve İsa'nın tefecileri yermiş olduğu noktayı kutsallaştıran haçlıların “Efendimizin Tapınağı” olarak bildiği “*Kubbet-üs Sahra*” vardı. Tapınak Dağı'nın güneydoğu ucunda Bakire Meryem'in yatağının ve Bebek İsa'nın beşiğiyle yıkanma kabının durduğu Aziz Simeon evi, Yehoşafat Kapısı'nın kuzeyinde ise Bakire Meryem'in annesiyle babası İmran'la Hunne'nin evlerinin yerine yapılmış bir kilise bulunmaktaydı. Zekerya'nın Vaftizci Yahya'nın doğmuş olduğu evi, Meryemle Yusuf'un İsa'yı Kudüs'te bulmak üzere geri dönmüş oldukları Meryem kuyusu, İsa'nın çarmihında kullanılan ağacın kesildiği yer ve İsa'nın kendisine inananlara “Babamız Duasını” öğrettiği yer de Kutsal Kent yakınlarındaydı. Hristiyan hacıların arşınladıkları

güzergah doğuda Kudüs'ten başlayıp Ceriko(Eriha)ve pek çoklarının sularında yeniden vaftiz edilmek üzere gittikleri Şeria Nehri'ne kadar uzanıyordu (Read,2003:102-103).

Ancak zamanla *Kudüs* ve bu kutsal bölgelerin Müslümanların himayesine girmesi ile bu bölgede Müslüman ve Hristiyan hakimiyet savaşı başlamıştı. Ayrıca Kutsal Topraklar Müslümanlar'ın hakimiyetinde iken bile hacıları çekmeye devam etti. XII yy'ın ilk yirmi yılı geride kaldığında kıyıda Antakya,Trablus ve Kudüs'te, içlerde Antakyanın kuzey doğusunda Urfa'da Latin Devletleri kurulmuştu.Müslümanların elindeki Tır ile Akalon hariç, hayati öneme sahip kıyı şehirlerinin birçoğu fethedilmişti.Kardeşi Boullionlu Godfroi'nin genç yaşta ölümünün ardından 1100 yılında iktidara geçen güçlü kral I.Baudouin'in yönetimi altında sağlam bir monarşik yönetim ortaya çıkmıştır(Barber,2006a:19).

Bunun yanı sıra asıl düzen belirlenmiş olsa da geriye pek çok sorun kalmıştı. Frenk egemenliğinde olan bölgelerde seyyahlar ile hacıların güvenliği sağlayamaması bu sorunların en açık belirtisiydi. I.Baudouin'in vaizi ve I.Haçlı Seferinin katılımcılarından olan Fulcherius Carnotensis, Qutmer'i yurt haline getirmeye karar vermiş, onun güvenilir, özenli vakayinamesi de doğuda ilk yerleşimci kuşağı dönemindeki koşullara dair paha biçilmez veriler sunmuştur. 1000 yılı ile Fulcherius'un öldüğü 1127 civarı arasında Kudüs'ün etrafındaki yollar ile yakınlardaki kutsal yerler hiç güvenli olmamıştı.1100 yılında *Ramla-Kudüs hattı*, yol boyundaki mağaralarda saklanıp Yafa limanından gelen hacıları avlayan soyguncuların istilasını altındaydı. Bu soyguncular kimi zaman Sarecenlerdi kimi zamanda yoldan çıkmış haçlı askerleri idi (Martin,2009:11).Bundan çeyrek yüzyıl sonra da, Kudüs civarındaki müstahkem mevkiilerden uzaklaşmaya çalışanlar ya güneyde Mısırlılar ile Etiyopyalılar'ın ya da kuzeyde Türkler'in kurdukları pusulara düşme tehidiyle karşı karşıya kalıyorlardı. Fulcherius'a göre halk, tehlikeyi haber veren boru seslerine karşı hep tetikte, daimi bir güvensizlik içinde yaşıyordu(Barber,2006a:20).

1106-1107 Rus manastır başrahibi Daniel'in hac yolculuğu ile ilgili hatıralarından:

“ Burası gayet ürkütücü ve tehlikeli. Bu Berisan kasabasından yedi nehir geçer, nehir kıyılarında geniş sazlıklar, kasabanın etrafında gür bir orman gibi duran uzun palmyeler vardı. Bu korkunç yere yaklaşmak zordur. Zira buralarda vahşi, putperest, Sarecenler yaşar ve nehirlerin sığlık yerlerinde yolculara saldırırlar.Ayrıca bir sürü aslan vardır.Ürdün nehrine yakındır bu yer. Ürdün ile Berisan arasında geniş bir

bataklık(?)uzanır. Nehirler; Berisandan Ürdün'e akar, oralarda da pek çok aslan vardır” (Daniel,1988:126,136,154,156).

Bu kutsal yolculuğu göze alan bir hacıyı hiç kuşkusuz büyük tehlikeler bekliyordu. Kişinin böylesi bir yolculuğa cesareti için kaçınılmaz bir önkoşul olarak maddi olanak sorunu bir kenara, haydut saldırıları ve doğa koşullarındaki acımasızlık, akıllardaki temel soru işaretleri idi. Bununla birlikte ilk haçlı seferi sırasında yola çıkan güçler Asyada dört Latin devletinin kurulmasına önyak olduğunda hac yolculuğuna ilişkin sorunlarında giderileceğine dair önemli bir umut ışığı idi. İlk olarak Urfa ardından Antakya, Kudüs, Trablus, Şam olmak üzere kurulan devletler ilk bakışta hac göreviyle yola çıkmış bir Hristiyanın yolculuğunu bütünüyle kolaylaştıracak gibi gözüküyordu. Kudüs Krallığına ilişkin ilk kayıtlardan birisini tutan Fulcherius Carnetensis'e göre halk daimi bir güvensizlik içinde idi.1110 yılında ise bu güvensizlik giderek artmış ve bu durum oldukça ciddileşmişti. Bunu Kudüs Patriği Warmund ve Kutsal Kebir Tarikatı Başkeşişi Gerard tarafından kaleme alınan bir mektubu “İnsan yokluğu probleminin” önemini ortaya koyarak Compostella Başkipsosu Dieogo Gelmrezile halkından alabildiğince çabuk insan, para ve gıda yardımı istemekteydi. Kayıtlardan anlaşıldığına göre bunun temel nedeni Paskalya zamanında Kudüs ile Ürdün nehri arasındaki çorak arazide 700 hacının saldırıya uğraması ve bunlardan 300'ünün öldürülmesi 60'ının esir alınması bulunmaktadır. Kuşkusuz bu zaiyat dini ve sivil makamları yeni ve orijinal çözüm yolları aramaya itecekti (Halis, 2008:17-18). Bunun üzerine batıdan fazlasıyla yardım istenir. Kilise liderlerinden oluşan bir konsil Ocak 1120'de Nablus'ta toplanarak konuyu ele alır. Malcom Barber'e göre “hacıların güvenliğini sağlayacak bir tarikat” fikrinin kabul görmesinde önemli rol oynayan durum budur (Barber,2006a:25-26).

Tapınak ve Hospitalier Şövalyeler'i kurulmasından kısa bir süre sonra hem haç yollarının güvenliğinin sağlanmasında etkili olmuştur hemde kısa sürede oluşturdukları deniz güçleri sayesinde yılda yaklaşık 6000 civarı hacının Müslüman limanlara güvenli bir şekilde getirilmesini sağlamışlardır. Şövalyelerin bu escortluğu sayesinde birçok hacı belkide tanımadıkları bu yeni coğrafyadaki Müslümanlara ait limanlarda köle olarak satılmaktan kurtulmuştur ve bu sayede de şövalyelerin donanma güçleri kısa sürede popüler olmuştur (Seward,1995: 46).

2.4 TAPINAK (TEMPLIER) ŞÖVALYELERİ

Ortaçağda hiçkimse tarikatın,ortaya çıkışını kayda geçirecek kadar önemsememiştir.Ancak tarikatın sonradan önem kazanmasıyla birlikte XII yy'ın ikinci yarısında eser vermiş üç vakanivüs Tir Başpiskoposu Guillaume (Ö.1186 civarı) Antakya Yakubi Patriği Suriyeli Mikhael(ö.1199) ve Oxford Başdiyakozu Walter Map (ö.1208-1210) kuruluşa dair yorumlarını sunmuşlardı.Bu vakanüvistler arasında en önemlisi hiç kuşkusuz Guillaume'dur.Guillaume 1130 civarında doğuda doğmuştu.Yaklaşık 1146-1165 arası orada değil batıdaydı.Bununla birlikte kendi zamanından önce olup bitenleri titizlikle ,kaynakları okuyarak ve bir şeyler bilebilecek kimseleri sorgulayarak incelemiştir.

Nevar ki Tapınakçıların o dönemde sahip oldukları imtiyazları hile ile elde edip çıkarları için kullandıklarını düşünmüş, tarikata ilişkin görüşü de bu düşünceden kaynaklanan keskin bir hoşnutsuzluğun etkisi altında kalmıştır. Suriyeli Mikhael, Tirli Guillaume'da bulunmayan ayrıntılar sunmuştur; ancak yazdıkları kendi dönemi ve tecrübesi haricindeki meseleleri anlattığı yerler bakımından Guillaume'inkilerden daha az güvenilir kabul edilmektedir. Bu üçü arasında olaylara en uzak kişi Walter Map'tır. O, iyi bir hikayeyi tarihsel araştırmaya tercih etmesi ile tanınır (Barber,2006a:22).

Antakya Krallığının başı Roger ve adamlarının Akeldama'daki kötü kaderiyle yüzleştikleri dönemde Baldwin'in halefi II. Baldwin bir yıldır Kudüs tahtındaydı. Onun 1119'da tam olarak bilinmeyen bir tarihte Champagne 'dan Hugues de Payens ve Picardy'den Godefroi St.Omer'i huzuruna çağırdığı sanılıyor.Bunlar yanlarındaki yedi şövalye ile birlikte Kutsal topraklara geliş gidişlerinde hacıları korumayı öneriyorlardı.Ancak bunu sıradan şövalyeler gibi değil de, St.Augustinus'un öğretisini takip eden küçük bir manastır topluluğu kurarak yapacaklardı.Fikri paylaştıkları Baldwin bu fikirden hoşlanmıştır.Qutremer'de iş gücü her zaman bir sorun olmuştur ve Hugues ve arkadaşlarının birer keşiş gibi yaşayacak olmaları en azından teoride I.Haçlı Seferine katılan boş kalabalıktan daha güvenilir olacaktır.Kral planı onaylar ve Noel Günü Hugues ve Godfrey ;Kutsal Mezar Kilisesi'nde Baldwin ile Kudüs Picquigny'in önünde yoksulluk ,erdem ve itaat yemini ederler (Martin,2009:19).

Guillaume de Tyre'e göre, İsa Mesih'in Yoksul Şövalye tarikatı ve Süleyman tapınağı 1118'de kuruldu. Kurucusunun Champagne'li bir soylu olan Champagne

Kontu'nun tebaasından gelen Hugues de Payens adında birisi olduğu söylenmektedir.³ Hugues, bir gün ağabeyi Godfroi de Boullion'la 19 yıl önce Kutsal Kenti zapt etmiş olan Kudüs kralı I.Baudouin'in sarayına giderek, sekiz yoldaşıyla beraber kendisini takdim etmiştir.Bu kurucu şövalyelerin adları şunlardır; Hugues de Payens, Payen de Montdidier,Andre de Monbard,Archambaud de St.Aignan,Geoffrey Bisol,sadece Hristiyanlık adları olan Roland ve Gondemar ile bilinen iki şövalye ve adı hiç bilinmeyen dokuzuncu şövalye (Martin,2009:19).Ancak Modern tarihçilerden Sean Martin'in Suriyeli Mikhael (1199) dayandırdığı görüşüne göre Hugues de Payens'in yanında 30 kadar şövalye vardı (Martin,2009:20).Baudouin'in yeni krallığın dinsel önderi ve papanın özel görevlisi Kudüs Patriğinin de yaptığı gibi ,onları samimi şekilde kabul ettiği görülmektedir (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:66).

Tapınak Şövalyelerinin görevi, Guillaume de Tyre'nin anlattığı kadarıyla “güçleri elverdiği sürece yolları ve ana güzergahları güven altında tutmaktı...hacıların korunmasına özel önem vererek.”Bu görev öylesine değerli olmalıydı ki kralın, kraliyet sarayının bir binasını şövalyelerin hizmetine ayırdığı anlatılıyordu.Ve yoksulluk yemini etmelerine rağmen, şövalyeler müsrif ikametgahlarına taşındılar.Geleneğe göre,kışlaları eski Süleyman Tapınağı 'nın temelleri üzerine inşa edilmişti. Ve bu yeni ortaya çıkan tarikat ismini buradan aldı(Baigent-Leigh-Lincoln, 2005a: 66).

1118 yılında, diğer dokuz şövalye ile Hugues Payens ve Baldwin izni ile kurulan tapınak şövalyeleri askeri bir düzendir. Ancak tapınağın şövalyeleri yani İsa'nın askerleri, , hem fanatizm için, hemde münzevi bir sofu olmak için tek Tanrıya ibadet etmeyi ve Sarecenleri imha dışındaki tüm fikirlerini dışladılar.Süleyman Tapınağının olduğu yer artık onların merkezi olmuştur.Ondan sonra Tapınakçı olarak bilinmeye başladılar.Başlangıçta mütevazı bir organizasyon olmaktan keyifli olan tapınakçı lideri Hugues de Payens'in aslında başlangıçtan beri daha büyük bir amacı vardı .Zamanla da bu amaca adım adım yaklaştılar ve Kilisenin bağımsız mücadeleciler kolu oldular.Her daim savaşa atılmaları cesaretleri ile de kısa sürede efsane haline gelmişlerdir.(Payne,1998:123-124)

Tapınakçılar ile yakın ilişkiye girmiş ve onlarla dostluklar kurmuş olan Akka Piskoposu Jacques de Vitry “Histria Orientalis Sive Hierosolymitana” adlı eserinde tarikatın kuruluşunu şöyle anlatır.

³ Yazara göre, Huges de Payen'in ,Annonay yakınlarında bulunan Mahun şatosunda doğduğunu ,doğum tarihini 9 şubat 1070 olarak vermekte ve muhtemelen sonradan Champagne'ye gittiğini söylemektedir.

“Tanrı tarafından sevilen ve kendilerini onun hizmetine adayan bazı şövalyeler dünya nimetlerinden vazgeçerek hayatlarını ona adadılar. Kudüs patriği önünde törenle içtikleri antta hacıları soygunculara ve yol kesenlere karşı savunmaya yolları korumaya ve kral ve efendimize şövalye olarak hizmet etmeye yemin ettiler. Manastır hukukçularının kuralları olan fakirlik, bekaret ve itaat etmeye uydular.Liderleri iki saygıya değer kişi idi.Hugues de Payens ve Godefroi de Saint-Omer.Başlangıçta böylesine kutsal bir karar vermiş sadece dokuz kişiydiler.Dokuz yıl boyunca inananların bağışladığı kıyafetlerle dünya giysileri içinde hizmet etiler.Kralın Şövalyeleri ve Patrik, Mesih için her şeyi bırakan bu asil insanlar için acıma duygusu ile doluydular ve yaşamlarını sağlamak ve bağışlayanların ruhlarının iyiliği için,onlara bazı mülkler ve ayrıcalıklar bağışladılar.Kendilerine ait kiliseleri ve kalacak yerleri olmadığı için Kral onları Efendimizin tapınağının yakınındaki kendi sarayına yerleştirdi.Tapınağın Başkeşişi ve görevlileri onlara görevlerinin gereksinimlerini karşılayabilmeleri için saraydan çok uzakta olmayan bir yer bağışladılar” (Öz,2006:93)

Guillaume de Tyre'nin anlattığı kadarıyla, bu dokuz şövalye dokuz yıl boyunca tarikatlarına yeni üye kabul etmedi. Hala yoksulluk içinde yaşadıkları varsayıyordu. Öylesine bir yoksulluk ki, resmi kayıtların gösterdiği kadarıyla iki şövalye bir atı sürüyordu, bu yalnızca kardeşlikten değil ,aynı zamanda ata ayrı binme olanağı bile bulunamayan bir mahrumiyet yüzündendi (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 65-67).⁴

Tapınak Tarikatının kuruluş tarihi konusunda daha net bir şey söylemek de mümkündür. Tarikatın kabul ettiği ilk bağışlar arasında Flandres Kontu Thierry'nin 13 Eylül 1128 tarihli tarikatın kuruluşunun dokuzuncu yılına ait olduğu belirtilen bağışı da yer almaktadır. Bağış fiilen Payens'li Hugues 'in huzurunda yapıldığına göre olup biteni yarım yüzyıllık bir aradan sonra yazan ve kronoloji hatalarıyla tanınan Tirlil Guillaume'un sözleri birbirleri ile çelişmektedir (Barber,2006a:25).

⁴ Yazara göre, Tarikatın ilk zamanlarında kalma bu türden kayıtlar, çoğunlukla Tapınak Şövalyelerine dair en ünlü ve ayırt edici hilelerden biridir. Yarım yüzyıl sonra yazan Guillaume de Tyree göre; Tapınak Şövalyeleri 1118 de kurulmuş ve kralın sarayına taşınmışlardı.O zamanlar kralın yanında çalışan resmi tarihçi Fulk de Chartes ,tarikât kuruldu denilen tarihten elli yıl sonra değil konunun tam ortasındaki yıllar da yazıyordu.Fazlasıyla tuhaf bir şekilde Tapınak Şövalyeleri ile ilgili uzaktan yakından hiç bir şeyden bahsetmez.Aslında ortaya çıktıkları dönemin başlangıcında tapınak şövalyelerinin etkinliklerine dair şaşırtıcı bir sessizlik vardır.Kesin olarak şudur ki ,hiçbir yerde –hatta sonrasında bile- hacıları koruduklarına dair bir kayıt bulunmamaktadır.Ve yine yazara göre,bu kadar az sayıda adamın böylesine devasa bir görevi nasıl olup da üstlenebileceğini düşünmek hayret verici bir şeydir.Kutsal Topraklar'ın tüm yollarındaki,hacıları dokuz adam mı koruyacaktı?Eğer onların görevi buysa ,yeni savaşçıları yanlarına almaları beklenmeliydi.Fakat Guillaume de Tyre'e göre dokuz yıl boyunca aralarına yeni üye almamışlardı.

Günümüze kadar gelen belgeler 1128 yılında toplanan Troyes Konsili'ne kadar tarikatın Kutsal Topraklardaki herhangi bir faaliyetinden bahsetmemektedir. Guillaume de Tyre bu dönemle ilgili olarak şunları söylemektedir:

“Kuruluşlarından sonra dokuz yıl boyunca dünya kıyafetleri içinde kaldılar. Kendilerine ruhlarının iyiliği için kıyafet bağışlayanlar ne verdiyse onları giydiler . Kendilerini dokuz yıl önce yeminle bağlandıkları için kıyafetleri yeni sayılmazdı” (Öz,2006: 95)

Tapınakçılar Tarikatı XII. yy'ın ortalarında Latin Hristiyan aleminde ortaya çıkan olağanüstü bir gelişmeydi. Bir anlamda bu oluşum bir kuşak önce Bruno de Cologne ve Robert de Molseme'nin, Cistercium ve Chartreuse tarikatlarının formunda yeni ve başarılı tarikatların kurulması için, Cluniaclar'ı fethetmelerinde açıkça görülen dönemin manastır hayatı ile hali hazırda bağlarını koparmış Reform Hareketi ile ortaya çıkan geniş çaplı akımın bir bölümünü oluşturuyordu. Onlara göre, özgün “*Benediktin Tarikatı'nın*” idealler olarak gördükleri düşünce sistemine geri dönüş, çağdaş manastır yaşamını reddetmelerinin gerekçesini oluşturuyordu (Barber,2006b:33).

Bunun yanı sıra Şövalyeler Birliği'nin kurulduğu sırada belirgin bir kıyafeti ya da kuralı da yoktu. Hugues de Payens, kilise tarafından tasvip edilmek ve adam toplamak amacıyla Batıya bir yolculuk yaptı. Kendisinin de katıldığı Aziz Bernard'ın önderliğindeki Troyes Konseyi'ne kadar (1128) Şövalyeler Birliği, yakın zamanlarda Cistercian'lar tarafından düzeltilmiş olan Aziz Benediktin kurallarını benimsemişlerdi. Şövalyeler haçlı andının yanı sıra üç daimi anda ve aynı zamanda şapel, yemekhane ve yatakhane ile ilgili kurallara uyacaklarına da yemin ederlerdi (Erol,2005: 72).

Tapınakçıların papalık tarafından resmen tanıdıkları Troyes Konsili'nin tarikatın kuruluşunun dokuzuncu yılında toplandığını görmekteyiz. Konsilin tutanaklarını kaleme alan katip Jean Michel, kayıtlarını 1128 senesi Aziz Hilaire yortusuna (13 Ocak) “*yukarıda sözü edilen şövalyelerin ortaya çıkışının dokuzuncu yılı*”nı tarihler. Büyük bir ihtimalle Kont Thierry'nin katibi gibi o da bu bilgiyi Payens'lı Hugues'den almış olmalıdır. Zira Payens'lı Hugues bu konsile katılmıştır. Bizzat Tapınakçılardan alınan bilgilere göre tarikat 14 Ocak 1120 ile 13Eylül 1120 arasında bir tarihte resmen kurulmuş olmalıdır (Barber,2006a:26).

2.4.1 Troyes Konsili

Şövalyelerin kuruluşunda en etkili unsurlardan birtanesi Troyes Konsilidir. Hugues 1127 yılında Avrupa'ya gemiyle geçmiş ve oraya varır varmaz olaylar hızla gelişmeye başlamıştır. Tapınakçılar 1127 yılının Ekim ayında Provins'te bir ev, bir çiftlik, bir koruluk ve bir malikaneden oluşan ilk arazi bağışlarını aldılar. Bu bağış Champagneli Hugues'in halefi Blois Kontu Theobald'dan gelmişti. Theobald aynı zamanda vassallarına da kendi arazi paylarından birliğe bağış yapma izni vermişti. Dört gün sonra Hugues, haçı (Hristiyanlığı kafirlere karşı savunmak için gereken bir simge) almak üzere Fulk'la buluşacağı Anjou'ya varmıştır ve onun düğününe katılmıştır. Burada da bağış ve arazi topladıktan sonra 1128 yılında İngiltere'ye davet edilmişti. Onun İngiltere daveti "*Chancery Lane*" olarak bilinen yerin kuzey ucunda kurulmasıyla sonuçlanmıştır. Bu ziyarette aynı zamanda kraldan maddi bağışlar ve kent çevresinde birkaç arazi bağışı da almıştır. Hugues, İngiltere'den İskoçya'ya hareket etmiş buradan da bağışlar toplayıp Troyes için hazırlandıktan sonra sonbaharı Flanders'te geçirmeye karar vermiştir (Martin,2009: 23).

Buradan anladığımız kadarıyla Troyesteki toplantı yardım toplamaya, üye devşirmeye ve diğer haçlıları çekmeye yönelik etkin bir kampanyanın ardından düzenlenmişti. Ayrıca Payens'li Hugues ve yoldaşları da var olan servetlerini tarikata bağışladılar. Troyes konsiline katılan Soissons Piskoposu Josceli'in deyişi ile yalnızca babalarından devraldıklarını değil aynı zamanda ruhlarını da Hristiyanlığın savunulmasına adadılar. Bu arada Tapınakçıların batıda sağlam üssün temellerini atmalarına yardımcı olan bir ilişki ağı da kuruldu (Barber,2006a:34).

Hugues de Payens 13 Ocak 1129'da Troyes Konsili'nin önüne çıkarak bir grup saygın kilise adamına hitap etmiştir. Orada Bernard'ın dışında Stephen Harding, Citeauxlu About, Sens ve Rheims Başkiosları, on piskopos, Champagne Kontu Theobald vardır. Ayrıca konsilin yazıcısı Jean Machel: "adlarını zikretmeye değmeyecek birkaç kişi" olduğunu söylemektedir. Hugues'in yanı sıra Tapınakçıları temsil edenler ise Godfroy de St.Omer, Geoffrey Bisol, Payen de Montdidier, Roland ve Archambaud de St.Aignan'dı. Katılımcıların tamamına Papalık elçisi Albbanolu Matthew başkanlık ediyordu (Martin,2009:23).

Hugues de Payens Troyes Konsilinde birliğin kökenini ve düzenini anlatmıştır. Görevlerini yerine getirme biçimlerini, sessizlik içinde yenen ortak yemeklerini, giyim

kuşamdaki gösterişsizliği, kadınlardan uzak durmaları gibi konulara da değinmiştir. Birliğe katılan her kardeş yoksulluk içinde erdem ve itaat yemini ediyordu. Kardeşler sık sık Tapınak dışına şövalyelik amacıyla çağrıldıkları için her birbirinin bir ata ve bir grup hizmetçiye sahip olmalarına izin veriliyordu. Tapınaktan uzaktayken ayinlerin yerini dualar alıyordu. Şövalyeler ve hizmetçilerin tamamı Hugues'e birliğin tamamı ise Küdüs Patrikliğine bağlı bulunmaktadır (Martin, 2009:23).

Bir tartışmanın ardından Bernard'ın danışmanlığını yaptığı Konsil, Latin Tapınakçılar Birliğini tanımıştır. Birlik Hugues'in tarif ettiği düzende işleyecekti. Bağlı olduğu kurallar 73 maddeden oluşuyor ve Tapınak hayatının her alanını kapsıyordu. Birliğin hali hazırda riayet ettiği geleneklerin yanı sıra, Latin Yasası, birliğe yeni üyelerin nasıl kabul edileceğini yemin etmelerinden önce nasıl bir güvenlik kontrolünden geçirileceklerini, yeni üyelerin en az kaç yaşında olabileceğini (oğlan çocuklarının silah kullanabilecek olgunluğa erişmeleri gerekiyordu) kardeşlerinin ne kadar süreyle hizmet edeceklerini (isteyenlerin dünyevi yaşama dönmesi için geçmesi gereken belirlenmiş bir süre) imansızlara nasıl davranılacağını ve bir kardeşin birlikten atılması için ne gibi suçlar işlenmesi gerektiğini (savaş alanını terk etmek, bir kaleyi izinsiz terk etmek) belirliyordu. Yine bunun yanında şövalyelerin günlük yaşam tarzlarının ne olacağı da belirtilmekteydi.

Doğal olarak Troyes'te bir araya gelen Pederlerin bir hayli din adamlığı tecrübeleri de olsa Qutremere ile ilgili deneyimleri fazla değildi. Bu nedenle yasa, askeri olmaktan ziyade manastır yaşamıyla ilgiliydi ve temelde birlik üyelerinin ruhani hayatlarıyla ilişkiliydi. (Yine de Doğu'nun fiziki koşullarına göre bir takım ayarlamalar yapılmıştı. Örneğin kardeşlerin yazın daha geleneksel Avrupalı yün kıyafetler yerine keten gömlekler giymelerine izin verilmişti) Bu gayri resmi düzenlemeler ile yetmiş iki maddelik (1129) yasa, eksik kalan olgularla birlikte daha sonra 1160'larda ve en sonunda 1260'larda tamamlanacaktı. Birliğin çöküş sürecinde yasa 686 maddeye kadar genişlemiş durumdaydı (Martin, 2009:23). Bu kurallar aynı zamanda "*Latince Kanun'un*" da ham malzemesini oluşturmaktaydı. Kendisini "bu sayfaların mütevazî yazarı" diye tanıtan Jean Michel'e göre; Konsile katılan kilise ileri gelenleri üstadın anlattıklarını eleştirel gözle değerlendirip duruma göre övgü ya da tepki göstermişlerdi. Bu Jean Michel'in "okuyazar olmayanlar" diye nitelediği laiklerin de katıldıkları, en iyisinin ne olduğunu büyük bir dikkatle irdeleyerek ve abes bulduklarını

kınayarak katkıda buldukları bir süreçti. Dolayısı ile yeni kanunun taslağında ve içeriğinde Aziz Bernard belirleyici rol oynamıştır. Taslak metin, bir komitenin zorlu bir tartışma süreci sonucunda ortaya çıkmıştı. Engin bir dinsel hayat tecrübesinin ağırlığı vardı. Sonuç itibari ile XI yy sonunun reform yaratan tarikatları, özellikle de Cistercian'ı yaratmış, çilecilik saiki ile maddiyatçılık aleyhtarlığını gayet iyi yansıtan ama bu düsturları tapınakçıların inaçsızlarla mücadelesine uyarlamakta aynı başarıyı pek gösteremeyen bir manastır kanunu olarak ortaya çıkmıştır (Barber, 2006a:34).

2.5 ST.JEAN ŞÖVALYELERİ VE HOSPİTALİER TARİKATI

Hastabakıcılar 1070 civarında Tapınakçılardan önce kurulmuştu. Bu sıralarda Batı Akdeniz'in en önemli ticaret şehirlerinden biri olan Amalfi halkı Doğu'da ihtiyaç duyulan malları oraya götürüyordu. Amalfili İtalyan tacirler, İslâm ülkesinin her yerinde serbestçe ve emniyet içinde seyahat edebiliyor, fırsat buldukça da kutsal yerleri ziyaret ediyorlardı. Fakat Willermus'un kaydına göre, sahil şehirlerinde sahip oldukları gibi Kudüs'te bir süre kalıp dinlenebilecekleri kendilerine ait yerleri yoktu. Bu yüzden, şehirlerinden mümkün olduğu kadar çok insan toplayarak Mısır Fâtımî Halifesi Mustansır-Billah (1036-1094)'ı ziyaret edip ricalarını yazılı olarak takdim ettiler. Amalfililer'in ricasını kabul eden halife, Kudüs valisine şehrin yerli Hristiyanlarının yaşadığı kısmında arzu ettikleri gibi bir bina inşa edebilmeleri için uygun bir alanın tahsis edilmesini bildiren yazılı bir emir gönderdi. Böylece tacirler gerekli izni aldıktan sonra kendilerine tahsis edilen yerde, aralarında topladıkları para ile önce Meryem Ana'nın şerefine bir manastır inşa ettiler. Manastırla bağlantılı olarak misafirhaneler yapıldı. Binanın yapımı tamamlanınca Amalfi'den bir başrahip ve keşişler getirilerek manastır idaresi tesis edildi. Bu manastırı kuranlar ve bakımını sağlayanlar Lâtin ırkından olduğu için burası o tarihten itibaren hep "*Lâtin Manastırı*" olarak anıldı (Altan, 2002:87-88).

Çünkü Willermus rivayetinin devamında, fakir hacı adaylarının genellikle Kudüs'e ulaşınca kadar seyahat paralarını tükettiklerini; aç, susuz ve bitkin bir vaziyette şehre girip kutsal yerleri ziyaret ettikten sonra barınacak yerleri olmadığını kaydetmiştir. Bu sebeple Lâtin Manastırı tarafından Kudüs'te kendilerine tahsis edilmiş alan içinde fakir ve hasta hacılara yardım etmek amacıyla bir Darülaceze de (Hospital) kuruldu. Avrupa'nın başka yerlerinden de bağışlar bu manastıra ulaşmaktaydı. Bu

bağışlarla önce Lâtin Manastırı'nda hizmet eden rahip ve rahibelerin ihtiyaçları karşılanır, sonra geri kalan miktar Darülacezeye gelen muhtaç hacılara yardım amacıyla kullanılırdı. Bu teşkilât, Birinci Haçlı Seferi'nden sonra Kudüs'de kurulan Haçlı Krallığı'na kadar yıllarca bu koşullar altında bir hayır kurumu olarak varlığını sürdürdü (Altan,2002:88-89).

Hastalık ve fakirlik ile itina ile mücadele eden Hospitalier şövalyeleri de Tapınakçılar gibi, ilk kez Kudüs Tapınağında bir araya gelerek kutsal yerleri savunma ve hasta, yoksul hacıların korunması için resmen oluşturulmuş bir tarikatıdır (Foss, 1976:10).

Bundan sonra ise kesin tarihi verilmemekle birlikte, Kudüs'te bu kuruluşun yerine içinde binden fazla hastanın tedavi edilebildiği büyük bir hastane ile bir katedral inşa edilerek Saint Jean Baptist (Aziz Vaftizci Yahya)'e adandı. Kuruluş, bu tarihten itibaren de Saint Jean adıyla anılmaya başlandı (Altan,2002:3-4). St. Jean kuruluşunun başındaki kişiye üstad yani “Magister” adı veriliyordu. Kudüs'ün 1099 yılında Haçlılar tarafından zaptı sırasında bu üstad Gerard adında birisiydi. Kudüs'ün 15 Temmuz 1099 yılında zaptından sonra burada kurulan Kudüs Haçlı Krallığı da Gerard'ın St. Jean kuruluşunu destekledi ve pek çok hacı Darülaceze'de görev aldı. Böylece yeni koşullar altında süratle gelişen kuruluş, kısa sürede bağımsız bir tarikat haline geldi. İlk Başefendisi 1100 yılı civarında seçilmiş olan Peter Gerald idi. Kudüs krallığı kurulmaz Godfroi de Bouillion tarikata toprak bağışladı ve başka birçok kişi de onu takip etti. Böylece hastabakıcıların Doğuda olduğu kadar Avrupa'da da geniş toprakları oldu. Kudüs'ün 1099 yılında ele geçirilmesi doğal olarak birçok hacının buraya akmasına neden oldu. Tarikat için daha seçkin bir koruyucu Aziz'in seçilmesine karar verildi. Böylece hastabakıcılara Vaftizci John seçildi. Hastabakıcılar, 1113'te Papa II. Paschal tarafından tarikat olarak tanındı (Martin,2009:66).

Bundan sonra karşımıza Hospitalier adıyla çıkan bu tarikat doğrudan doğruya Papa'ya itaatle sorumluydu. Din adamları gelirlerinin onda birini bu tarikata veriyorlardı; ayrıca pek çok zengin, tarikata büyük arazi bağışlarında da bulunmaktaydı. Kudüs Kralı II. Baudouin (1118-1131) zamanında ise Hospitalier Tarikatı daha da gelişti. Hospitalier Tarikatının ilk üstadı Gerard'ın ölümünden sonra onun yerini alan Raymond de Puy (1120-1160), tarikatın sadece hayır işleriyle değil, aynı zamanda askeri konularla da ilgilenmesi ve hac yollarını açık tutmak için savaşmaya hazır olması

gerektiğini düşündü. Böylece Raymond, Hospitalier tarikatını bir şövalye tarikatına dönüştürdü. Bundan sonra da tarikat hayır işleriyle uğraşan keşişleri yine bünyesinde barındırmaya devam etti; ancak manastır yemininin yanı sıra Müslümanlar'a karşı savaşmaya and' içmiş olan şövalyelerin haçlı sınırlarını korumak için savaşmaları tarikatın asıl vazifesi haline geldi. Hospitalier şövalyelerinin alâmeti, zırhlarının üzerine giydikleri uzun mantolara işlenmiş beyaz bir haç idi. Artık St. Jean şövalyeleri adıyla bilinen bu tarikat daha sonraları Rodos ve Malta Şövalyeleri olarak anılacaktır (Altan, 2002:89-90).

Malta şövalyelerini özellikle Osmanlı ile ilişkileri sırasında etkin olarak tarih sahnesinde görmekteyiz. Nitekim Osmanlı'nın kara siyasetine öncelik vermesi nedeniyle uzun yıllar durgun bir seyirde devam eden ilişkiler, II. Bayezid döneminde hareketlenecek ve Venedik'in Rum mevzilerine saldırarak Hristiyanlara karşı saldırganca bir tutum izlemesine karşılık olarak Avrupadaki çatışmaların ortasında kalmak istemeyen şövalyeler Osmanlı ile oldukça hoşnutluk verici ilişkiler kuracaktır. Ancak Kanuni dönemindeki Akdeniz'i Türk Gölü yapma girişimleri, ilişkilerin tekrar bozulmasına neden olacaktır. Kıbrıs, Rodos ve Giritin de bir sonraki yy da ele geçirilmesi ile Şövalyeler için Akdeniz Türklerin kısıkaçlarında kaldıkları bir yere dönüşecektir(Vatin,1994:228-233).

Günümüzde de etkin olan ve dünyadaki ekonomik, uluslararası ve siyasi olayları ellerinde tutan bu tarikatın başlangıcından itibaren günümüze kadar devam eden en önemli özelliklerinden bir tanesi yeminleridir. Bugün bile birçok işadamı, soylu ve ekonomist veya devlet başkanına nişan vermekte bu sırada hala aynı yemin ettirmektedirler:

“İsa efendimiz, Sen beni lutüf ve inayetinle sana Maltalı olarak hizmet etmeye tayin ettin. Senden merhum Filermoslu Bakire Meryem, Vaftizci Aziz Yahya, merhum Gerhard ve diğer bütün azizler için rica ediyorum; Hayatımın ve davranışlarımın camiamıza sadakati devam etsin. Katolik ve Apostolik kiliseye itirafla, senin yardımınla , imanla ,şehadetle,fakirlere ve hastalara aşkla yaklaşmak istiyorum.Dürüst bir Hristiyan olarak ,özveriyle senin mesajının, ruhunun niyeti ile Tanrı'nın onuru için, dünya barışı ve camiamızın selameti için bana gereken gücü ver.Amin ” (Erol,2008:98)

Yine simgeleride hala aynı olan sekiz köşeli haçtır. Ancak ilk halinde köşe yerine uç vardı ve bu amblem Kudüste kurulan ilk hastane tarikatında da kullanıldı.

Sekiz köşenin dört kenarı ise dört kardinal erdemini temsil ediyordu. Haçın uçlarının dışarıya doğru ve farklı istikametlere yönelmesi de Hz İsa'nın mesajının yaygınlaştırılmasını simgeliyordu. Ayrıca kurallarını içeren bir anayasaya da sahiptirler. Hatta bir devlette olması gereken bütün organlara sahiptirler. Sayıştayları bile vardır ve üyelerini büyük ustadın atadığı mahkemelere de sahiptirler. Günümüzde ise hala 56 ülkede örgütlü olan tarikatın 900. kuruluş yıldönümü 1999'da kutlandı ve 12.000 civarında üyesi mevcuttur.120 den fazla ülkede proje ürettiğini görmekteyiz. Hastaneler, dispanserler, huzurevleri, engellilere yardım konularında ve sağlık ile ilgili alanlarda faaliyetleri devam etmektedir. Ayrıca 94 ülkede diplomatik ilişkilere de sahip olan tarikat birçok uluslararası teşkilatta da gözlemci statüde faaldir (Erol, 2008:99-102).

Tarihin tozlu sayfalarına tekrar dönecek olursak, feodal dönem boyunca zamanın ihtiyaçlarına cevap verme kaygısı içinde esasında dini vakıf görünümündeki bu kuruluş yeni bir oluşum değil, bir uyarlamadır. Daha önceleri benzeri ve gönüllü bir girişim olan ve hacca gelen hasta ve yoksulları barındıran Saint-Jean Hastanesi kurulmuştu. Hospital şövalyeleri tıpkı, “yoksul şövalyeler” gibi sadakatlerini insanlığın zayıflıklarından koruyarak devam ettirmek için and' içip Aziz Augustinus'tan ilham almış bir kuralı kabul ediyorlardı. Tapınakçılara benzeyen ilk tarikat Hospitalier Tarikatı idi. Bu tarikat başlangıçta sadece dini bir tarikat olmasına rağmen zamanla daha da farklı özellikler kazanmış ve askeri bir yapıya bürünmüştür (Read,2003:12).

İberya Yarımadası'ndan Reconquista'ya kökleri Kutsal topraklarda bulunan ikinci bir askeri keşişler tarikatı daha katılmıştı: “St. Jean Şövalyeleri” bu tarikat askeri bir tarikat olarak değil o dönemde Batının Levant'la ticaretini tekeline alan Amalfi tüccarlarının Kudüs'te Birinci Haçlı Seferinden önce kurdukları manastır olan Latinlerin Aziz Meryem keşişleri tarafından yoksul hacıların bakımını amaç edinen laik bir cemiyet olarak kurulan Hospitalier, ilk Tapınakçılar ve Kutsal Kabir Kilisesi tarikatı üyeleri gibi, Hippo'lu Augustinus'un kurallarını benimsemiş ve hastanelerini Vaftizci Aziz Yahya'nın doğumunun bir melek tarafından bildirildiği yere inşa etmişlerdi (Read,2003:121).

Hastabakıcılar Tarikatının onayladığı 1113 tarihli papalık bildirisinde kurucu birader Gerard'ın dindarlığı ve haçlıların karşılaştıkları en başarılı askeri konaklama görevlisi olarak gösterdiği olağanüstü beceri sayesinde, Boullion'lu Godfroi'dan,

yurtlarına geri dönen askerlerle hacılardan duyduklarından etkilenen dindar Avrupalılar'dan cömert bağışlar aldılar. Kutsal topraklara giden hacıların bakılacağı evler kurulmuştu (Read,2003:122).Ayrıca 1130'lu yıllarda Tapınakçılar gibi Hastabakıcılar da çeşitli ayrıcalıklara sahiptiler. II. İnnocent, onlara kendi rahiplerine sahip olma hakkı da vermişti (Martin, 2009:66).

1120 de ölen birader Gerard'ın yerini I.Haçlı Seferi'nden sonra Kudüs'te kalmış olan, Frank kökenli şövalye Le Puy'li Raimond aldı. Onun da, hacıların koruyacak bir güç gereksiniminin Payens'li Hugues kadar farkında olması muhtemeldir. Raimond ve confrere'leri, kılıçlarını ve zırhlarını bırakmışlarsa bile artık yeniden kuşanıyordu. Hastane ise başlangıçtaki hacılara, hastalara bakma görevinden asla vazgeçmemekle birlikte, artık askeri bir tarikata dönüşmüş oluyordu. Ayrıca giderek büyüyen tarikat artık siyasi olarak da varlığını hissettirmeye başlamıştı.Bu açıdan baktığımızda 1128'de, Payens'li Hugues'in Avrupa'da bulunduğu sırada Le Puy'lü birader Raimonda'un Askalan seferinde Kral II.Baudouin'a eşlik etmeside dikkatimizi çekmektedir (Read,2003:122).

Görüldüğü üzere iki tarikat yan yana gelişmiştir ve genişlemiştir. Tapınakçıların Avrupa'da kurdukları idari yapıya, Hastabakıcıların daha önceden kurmuş oldukları yapı temel alınmıştır. Kilisenin Troyes Konsili'nde "*Tapınak Tüzüğüne*" onay verilmesi ve Clairvaux'lu Bernard'ın Tapınakçıları savunmak için bir risale yazması da hastanenin benzer bir askeri tarikata dönüşmesini kolaylaştırıp teşvik etmişti. Hastabakıcılar, Augustinus'un daha yumuşak tüzüğünü benimsediler ama amirleri için "Üstad" ünvanını Tapınakçılardan aldılar. Kutsal Kabir Kilisesi yanındaki kışlaları çok geçmeden, St.Anne Manastırını da içine aldı, burada ikibin hacı ve yüzlerce şövalyeyi alacak büyüklükte bir toplantı salonu da bulunmaktaydı ve "insanın gözleriyle görmediği sürece inanmayacağı kadar büyük ve muhteşemdi" (Read,2003:122).

Burada şunu da eklemek gerekir ki Aragon kralı "savaşçı" Alfonso, Mağribiler karşısında son derece başarılı olmakla birlikte çocuk sahibi olamamaktaydı.Kastilya Uracca'yla yaptığı evlilik 1114'te feshedildi.Varisi bulunmayan ve olasılıkla,ölümünden sonra krallığın bölünmesine engel olmayı uman Alfonso Ekim 1113'te bir vasiyetname hazırlayarak, Krallığını Kudüs'teki Kutsal Kebir Tarikatı'na ve iki askeri tarikata bıraktı.Hastabakıcılar ve Tapınakçılar "bu üçüne tüm krallığımı....ve

ayrıca,krallığımdaki tüm topraklardaki, laikler kadar din adamları, piskoposlar, başkeşişler, rahipler, keşişler, soylular, şövalyeler, kasabalılar, köylüler, tacirler, kadınlar, erkekler,küçükler ve büyükler,zenginler ve yoksullar; ayrıca Yahudiler ve Sarecenler üzerindeki tüm efendilik haklarımı, babamın ve benim bugüne dek uyduğumuz ve uymak zorunda olduğumuz kurallar altında bırakıyorum” demiştir (Read,2003:123).

2.5.1 Hospitalier-Tapınak İlişkisi

İki tarikat her ne kadar yan yana büyüse de zamanla aralarında gizli bir didişme olduğunu görmekteyiz. Örneğin Amlricus 1168’de Mısır’ı tamamen istila etmeye karar verdiğinde Hastane Büyük Üstadı Assailly’li Gibert’in ve laik baronların çoğunun desteğini aldı ama Tapınak Büyük Üstadı Blanquefort’lu Bertrand sefere katılmayı kesinlikle reddetti. Tapınakçıların bu kararına alçakca nedenler gösterildi. Bazıları bu karara, rakipleri Hastabakıcılar tarafından desteklendikleri için vardıklarını ya da, Mısır’la ticaret yapan İtalyan tacirlerle karlı mali ilişkileri olduğunu söyledi(Read,2003:165).

1200’lü yıllara geldiğimizde bu didişme ve rekabet o kadar çok artacaktı ki, yaşanan çoğu siyasi başarısızlık bile şövalyelerin bu durumuna atfedilecekti.Örneğin Papa IV.Nicolas, Hristiyanlar için çok önemli ve stratejik bir mevzi olan Akka’nın düşüşünde Tapınakla-Hospitalier arasındaki çatışmalarında payı olduğunu açıkça belirtecek ve bu nedenle iki tarikatın birleşmeleri gerektiğini söyleyecektir.Ancak bu birleşme teklifinin iki tarikat tarafından da hoş karşılanmadığını görmekteyiz. Çünkü ikisi de bağımsızlıklarından vazgeçmek istemiyor başkalarının Akka’ya yardım göndermeyi becerememelerinden dolayı kendilerinin günah keçisi yapıldığını düşünüyorlardı (Nicholson,1993:125).

2.6 TÖTON ŞÖVALYELERİ

III. Haçlı Seferinin sona ermesinin ardından Latin Doğuda gerçekleşen beklenmedik bir gelişme de yeni bir askeri tarikatın yeşermesi oldu.1197 de Alman haçlı askerleri Doğu’ya vardılar. Bunlar, genel olarak başarısızlardı.Yine de askeri açıdan tek katkıları o yıl içinde Beyrut’un alınmasında bulunmuş olmaları idi.Seferden sonra Alman haçlı askerlerinin çoğu evlerine döndüler; ama birkaç şövalye Doğu’da

kaldı. 1190 yılında Bremen ve Lübeck'ten gelen bir hastanede çalışmaya başladılar.1191 'deki Acre kuşatması sırasında 1127 yılında Kudüs'te kurulan St Mary, Hastabakıcılar Tarikatına bağlı kardeşler tarafından kabul edildiler. Yeni hastanenin Acre'deki ilk merkezi, bir geminin ana yelkeninden yapılmış bir çadırdı.Şövalyelerinin katılımının ardından adları Kudüs St Mary Hastane'sinin Töton Şövalyeleri oldu.5 Mart 1198 de Töton Şövalyeleri Acre'de kurulu tapınak tarafından kiliseye bağlı bir tarikat olarak kabul edildi(Martin,2009:65). Tapınak Şövalyelerini andıran Töton Şövalyelerinde bir hastane rahibi kanaati vardı. Ancak yasaları konusunda da Tapınakçılar esas alıyorlardı.(Barber,2006a:195) Tapınakçılar ve Hospitalier Şövalyeleri her ırktan erkekler kabul ediyor oysa Töton Şövalyeleri sadece imparatorluk topraklarından ise kabul edilen seçkin ve etnik bileşimi olan askeri bir emirlikti. Töton şövalyeleri Büyük üstadlardan Salza'lı Hermann (1210-1239) döneminde önem kazandı.Ayrıca bu Tarikat özellikle Hristiyan Doğu'daki Kilikya Ermeni Krallığının savunmasında önemli bir rol oynamıştır (Hamilton,1998:63).

2.6.1 Töton Şövalyeleri Ve Tapınak Şövalyeleri İlişkisi

Tapınak Şövalyeleri yeni karargahlarını Kıbrısta kurdular.Ancak Kutsal toprakların kaybedilmesiyle birlikte varlık nedenlerinden yoksun kalmış bulunuyorlardı.Artık fethedecek başka kafir toprağı bulunmadığından tarikat ilgisini Avupa'ya yöneltmeye başlamıştır;çünkü kendi varlığına bir meşruiyet kazandırmak zorundaydı (Baignet-Leigh-Lincoln,2005a: 74).

Bir yüzyıl sonra, Tapınak Şövalyelerinin, Töton Şövalyeleri'nin kuruluşuna da başkanlık yaptıklarını görmekteyiz. Töton Şövalyeleri küçük gruplar halinde Ortadoğu da etkin olmuştur. Ama XIII yy'ın ortalarında ilgilerini Hristiyan alemin kuzeydoğu sınırlarına çevirdiler. Burada kendileri için bağımsız bir prenslik yeri bulmuşlardı. Neredeyse tüm Doğu Baltıkları çevreleyen Ordenstaat (veya Ordensland),Prusyadan Finlandiya körfezine kadar uzanan ve günümüzde Rus toprağı olan bu prenslikte,Töton Şövalyeleri hem din dışı hem de kilise denetiminin uzağında karşı konulmaz bir hükümlerlik sürdürdüler(Baignet-Leigh-Lincoln,2005a: 74).

Bununla birlikte, Ordensland'ın başlangıcında, benzerlerince kurulan düzenin bağımsızlığı ve dokunulmazlığını kısındılar. Kutsal Topraklar 'ın kaybedilmesinden sonra giderek artan biçimde, aynı engelsiz iktidar ve özerkliği uygulayabilecekleri kendi

devletlerine sahip olmayı düşünüyorlardı. Ancak Töton Şövalyelerin'den farklı olarak , Tapınak Şövalyeleri Doğu Avrupa'nın sert bozkırlarına ilgi duymuyorlardı.O zaman için lüks ve zenginliğe fazlasıyla alışmışlardı.Bundan dolayı ulaşılabilir,daha uygun bir arazide yani Languedoc'ta kurmayı hayal ettiler.Başından beri Tapınak, Katharlar'la sıcak ve dostça ilişkiler içerisindeydi.Hatta tarikatın IV.Büyük Üstadı olan Bertrand de Blanchefort'un Kathar olduğu tartışma götürmez.Hatta Tapınak Şövalyelerine ait kayıtlar, tarikatın üst rütbeli ileri gelenlerinin önemli bir oranda Kathar ailelerinden geldiğini göstermektedir (Bagniet-Leigh-Lincoln,2005a:75).

1228 yılına gelindiğinde iki taraf arasındaki ilişkilerinde giderek bozulduğunu görüyoruz. Sicilya kralı Friedrich'in ülkesinde otokratik yönetim kurmuştu. Doğu da ise karşı çıkan bazı Tapınakçılar'ın olduğu biliniyor; ancak Töton Şövalyelerinin,Kral Friedrich ile Tapınakçılar arasındaki ilişkilerden hınç duymuş olabileceği olasıdır.Zira Tapınakçılar kendi tarikatlarının bir taklidi olarak kurulan bu Alman tarikatını en iyi ihtimalle küçük bir ortak addediyorlardı.Şüphesiz Tapınakçıların her zaman Hohenstaufen hanedanınınından çok Capet'lerle bağlantıları olmuştu ve Fransız topraklarındaki koca imparatorluklarına kıyasla Almanya'da pek az ocakları bulunmaktaydı (Barber,2006a:211).

2.7 DİĞER ASKERİ TARİKATLAR

Hastabakıcılar ve Töton Şövalyelerinin yanı sıra Doğu'da birkaç tane daha küçük tarikat mevcuttu. "*St Lazarus Hastanesi*"; Tapınak ve St John Hastanesi ardından kurulan üçüncü askeri tarikattı. Muhtemelen Kudüs'teki bir Yunan ya da Ermeni cüzzam evinden doğan tarikat yalnızca cüzzam bulaşmış şövalyelerle ilgilenmekte idi.1100'lerin başında St John hastanesi tarafından el konuldu ve Hastabakıcıların ilk Başefendisi Peter Gerard aynı zamanda St. Lazarus Başefendisi de oldu.Efsaneye göre onların tüm Başefendileri cüzzam hastasıydı.Doğu'da ve Avrupa'da cüzzamlılar için evler kuruldu.Bunların adı "Lazarus Evleri" idi.Daha çok hastabakıcılık ile uğraşıtlarsa da Doğu'da tapınakçıların ve hastabakıcıların işlerine yardım ettiler.Tapınak yasasına göre cüzzam hastası olan bir kardeş St.Lazarus tapınağına gönderilmekte idi(Martin,2009:67)

Ayrıca "*Montjoieli Annemizin Şövalyeleri*" adlı Tarikat 1180 yılında Papa III. Alexander tarafından yayınlanan bir genelge ile resmi olarak tanındı. Tarikat bir

İspanyol şövalyesi olan Kont Radrigo tarafından kuruldu ve ismini Kudüs'ün hemen dışındaki Monthjoie Kalesinden aldı. (Bu ad hacıların Kutsal şehri ilk gördüklerinde çığlık attığı söylenen kayıtlarda geçmektedir. Bundan dolayı bu isim verilmiştir.)

Tarikat en gelişmiş dönemlerinde çalışan üye bulabilmiştir. Ancak diğer zamanlarda zorlanmıştır.1187 yılı felaketinin ardından hayatta kalan kardeşler,Aragon'a döndüler ve adlarını "*Trufac Tarikatı*" olarak değiştirdiler (Martin,2009:67).

Bir başka önemli Şövalye Tarikatı olan "*Canterbury St Thomas Hastabakıcıları*" ya da diğer adlarıyla "*St.Thomes Acon Hastabakıcıları*", Töton Şövalyeleriyle aynı dönemde kuruldu.Onların da kökeni III.Haçlı Seferine dayanmaktaydı. St Paul Katedrali'nin başrahibi İngiliz haçlı askerlerinin vaziyetinden öyle etkilenmişti ki,1191 yılında Acre'nin alınmasının ardından küçük bir şapel ve mezarlık satın aldı. Kurduğu hastane,yalnızca İngilizleri kabul ediyordu.Ne var ki İngilizlerin çoğu Tapınakçıları ve Hastabakıcıları tercih etti.Kendilerinin daha iyi tanınan çağdaşları gibi Doğu'dan ve Avrupa'dan toprak bağışı aldılar.V.Haçlı seferi sürecinde askerileştikleri düşünülmektedir(Martin,2009:67).

2.8 TARİKATIN BÜYÜMESİ

Tarikatın kurulmasından on yıl geçmeden Tapınak Şövalyeleri'nin ünü Avrupa'ya yayıldı. Kilise yetkilileri sıklıkla onlardan söz etmeye ve haklarında methiyeler dizerek onların Hristiyanlık için yaptıklarını övmeye başladılar. Bunun yanında bu övgü hareketi o kadar gelişti ki, 1128 'de ya da bundan kısa bir süre sonra Clairvaux Başrahibi ve Hristiyan alemi adına dönemin başsözcüsü Aziz Bernard gibi üst düzey bir yetkili tarafından, onların erdem ve niteliklerini metheden bir risale de yayımlandı. Bernard'ın risalesi "Yeni Şövalyeliğe Övgü"de Tapınak Şövalyelerinin Hristiyan değerlerinin somut örneği ve yüceliği olduğunu anlatmaktaydı (Bagnat-Leigh-Lincoln,2005a: 67).

Bu methiyeler etkisini o kadar çok göstermişti ki dokuz yıl sonra 1127'de dokuz şövalyenin çoğu Avrupa'ya döndüğünde, Aziz Bernard'ın yönetiminde büyük çapta bir zafer töreniyle karşılandılar. Bunun hemen ardından Ocak 1128 de Troyes 'da Hugues de Payens'in bağlı bulunduğu lord olan Champagne Kontu'nun sarayında yine, Bernard'ın kılavuz ruh olduğu bir kilise konseyi toplandı. Bu konsey önemlidir; çünkü bu konseyde Tapınak Şövalyeleri resmi olarak tanınmıştır ve dinsel askeri tarikat olarak

kabul edilmiştir. Böylece Hugues de Payens'e de "Büyük Üstad" unvanı verilmiştir. O ve diğer şövalyeler, katı tarikat disiplini şehitlik tutkusuna eşdeğer bir bağnazlıkla birleştiren savaşçı keşişler, gizemli askerler –o zamanlar söylendiği şekliyle- "İsa Mesih'in Savaşçıları" olacaktı. Çünkü Tapınak heyeti, 1127 yılında Fransa'ya döndüğünde Celile Prensi Buresli William ve Beyrut Lordu Brisbarreli Guy ile gitmişti. William ve Guy'un görevi Anjolu Fulk'u Baldwin'in kızı Melisende ile evlenmeye ikna etmektir. Böylece Baldwin'in hiç erkek varisi olmadığı için Fulk, Kudüs tahtına oturacaktı. Burada Hugues'in heyetine katılmasının amacının Tapınakçıların ilk destekçilerinden ve bağışçılarından olan Fulk'u ikna etmek olup olmadığı kesin olarak bilmiyoruz; ancak görev başarıyla tamamlandı Fulk'un Qutrem'er'e dönmeyi ve Melisende ile evlenmeyi kabul etmesinin en önemli yararı Hugues'in, Clairvaux'u St Bernard⁵ ile tanışmasıdır. Çünkü St Bernard'ın aralıksız desteği ile Tapınak Şövalyeleri gölgelerinden sıyrılarak Avrupa tarih sahnesine görkemli giriş yapacaklardır (Martin,2009:21). Ayrıca tutkulu bir önsözle birlikte şövalyelerin uyması gereken, bağlı bulunacakları katı tarikat düzenini esas alan kuralların tasarlanmasında da yine Bernard'ın büyük etkisi oldu (Baignet-Leigh-Lincoln,2005a: 68).

2.9 TARİKATIN GELİŞMESİ

Hugues de Payens, Troyes konsilinin ardından Qutrem'er'e döndüğünde artık iyice gelişmiş bir konumda olan birliğin başkanı olmuştu. Ne var ki, Tapınakçıların Kilise'nin tüm unsurları tarafından hoş karşılandığı da söylenemezdi. X ve XI yy boyunca Kilise, Papa VII.Gregory (1073-1085) tarafından hayata geçirilen büyük bir reform dalgası içerisine girdi. Bunun sonucunda Cluny ve Citeaux gibi komutanlıklar

⁵ Clairvauxlu St Bernard kendi döneminin en önemli Kilise babalarından biri idi. Bir Burgundy soylusu olarak 1090 yılında Fontaines-les-Dijons'da doğmuştu. Henüz ana karındayken büyük bir sofı Bernard'ın büyük bir adam olacağını öngörmüştü ve o da yetişkinliğe özel bir şevk ve bakış açısı ile geçiş yapmıştı. Oldukça şiddetli tutkuları olan karizmatik bir adam olarak coşkunu doğasını biraz olsun dindirebilecek bir dini tarikat içine girdi. Böylece 1130 da 30 kadar Burgundy soylusu ile birlikte Cistercianlara katıldı. Cistercian evi kurmak amacıyla bir gurp keşişe önderlik etti ve buraya Clairvaux yani "Işık Vadisi" adını verdi. Clairvaux'da ki yeni kurum Bernard'ın yeni yönetiminde hızla dindarlar için bir çekim merkezi haline geldi ve gelişti. Kral Baldwin'in 1126 da Bernard'a Tapınak için bir ünvan sağlaması ve Batıda onlar için destek bulunması için yapılmış olabilir. Zaten Bernard da Doğudaki durumun farkındaydı. Ve Outrem'er'nin ihtiyaç duyduğu şövalyelerin "bağrısan çığrısan keşişler" değil fakat aktif askeri hizmet verebilecek kişiler olması gerektiğini biliyordu. Bernard'ın Latin egemenliğindeki Suriye'de durumunun tam olarak farkına varmasını sağlayanlar 1125'te Kutsal Topraklar'a üçüncü ve son kez gelerek artık tam bir Tapınakçı olan Champagneli Hugues ve aynı zamanda dokuz şövalyeden biri olan Bernard'ın amcası olan Andre de Montbard'dır. Ayrıntı için bkz (Martin,2009:21-22).

kuruldu. Bernard'ın ise kendi kuşağının ve bir kuşak öncesinin reformcuları, politika ve özellikle de katliamlarla lekelenmemiş bir ruhani saflık içinde olduklarını vurguluyordu. Aslında artık ruhani sorunlar ile dünyevi krallık arasına bir mesafe konulmalıydı. Bu düşüncede olan La Grande Chartreuse'un Başrahibi Guigo ise, Hugues'e askerlik ile manastır hayatını karıştırmasının tehlikelerinden bahseden bir mektup yazmış ve düşüncelerini iletmiştir:

“Öncelikle içimizde ki düşmanlarla mücadele etmedikçe dış düşmanlara karşı savaşmamız anlamsızdır. Önce kendi ruhlarımızı ahlaksızlıktan sonra topraklarımızı barbarlardan kurtaralım...” (Martin, 2009:25).

Bundan sonraki yıllarda tarikat aldığı bağışlarla gün geçtikçe güçlenmiştir. Troyes Konseyi'nden sonraki 20 yıl boyunca bu güçlenme olağanüstü bir hıza dönüşmüştür. Bu şöhretin etkileri de kendini göstermeye başlamıştı; örneğin, Hugues de Payens 1128'in sonlarında İngiltere'yi ziyaret ettiği sırada, Kral I. Henry tarafından büyük hayranlıkla kabul edilmişti. Bunun yanında Avrupa çapında, soylu ailelerden gelen genç delikanlılar tarikata üye olmak için toplanıyor ve Hristiyan alemin dört bir yanından devasa para, mal ve toprak şeklinde bağışlar alınıyordu. Bu arada Hugues de Payens'in de kendi mallarını tarikata bağışladığını görmekteyiz ve bunu takiben tüm yeni üyeler de bu şekilde yapmak zorundaydı. Tarikata giren birisi tüm malından ve mülkünden vazgeçmek zorundaydı (Baignet-Leigh-Lincoln, 2005a:70).

1130'lu yıllarda Aragon Krallığı'na baktığımızda ise o dönemdeki Aragon Kralı Alfonso yönetimindeki Aragon toprakları oldukça genişleyen bir güç olmuştu. Alfonso yeni genişlemiş topraklarını elde tutmanın yolu olarak, Müslüman saldırılarına karşı savunma yapacak şövalye birlikleri kurmayı seçti. 1122-1130 yılları arasında kurduğu “Belchite” ve “Monreal del Campo” gibi birlikler aynen Tapınakçılar gibi, dahil olan kardeşlerin belirli bir süre hizmet verdiği ancak manastır yeminleri etmek zorunda olmadıkları birliklerdi. Proje tam başarılı olamadı. Çünkü Monreal del Campo adlı birliği Alfonso daha isteğini hayata geçirmek üzereyken çözüme aşamasına girmişti. Alfonso 1134'te öldü. O andan itibaren Tapınakçılar artık Alfonso'nun doğmuş birliklerinin yerini alarak İslam'a karşı Reconquista'nın başlıca ordusu konumuna yükselmişlerdi (Martin, 2009:28).

Alfonso'nun ölümünden kısa bir süre sonra Tapınakçılar Qutrem'er'deki kaleleri almaya başladılar. Tapınakçılara ise Belen Geçidi'ni koruma görevi

verilmiştir.(Read,2003,128)⁶ Kendilerine verilen ilk kale Baghrhas'tı. Onlar buraya “*Gaston*” adını verdiler. Ardından Darbsaq, la Roche de Roussel ve Roche Guillame geldi. Bu kalelerin güney batısında, birliğe aynı zaman dilimi içinde verilen ve onlara denize ulaşım şansı tanıyan, Bonnel Limanı da vardı (Martin, 2009:28).

Hugues de Payens'in ölümünün (muhtemelen 24 Mayıs 1136)ardından “Burgundyli Robert” olarak tanınan Robert de Craon, Başkomutanlığa geçti. Robert aynı zamanda olağanüstü bir idareci olarak da ün kazanmıştı ve 1139'da yayımlanan “*Omnedatum optimum*”(29 mart 1139)⁷ Papalık bildirisi ile Papa II. Innocentius'dan yeni ve alışılmadık imtiyazlar alarak Tapınak gereksinimlerini ne kadar iyi anladığını zaman kaybetmeden göstermiştir (Read,2003:129).

Bu genelge, Tapınakçılar'ı Papa dahil herkese karşı dokunulmaz kılıyordu. Yine mevcut genelgeyle, Birlik Yasası ve birliğe yapılan tüm bağışlarda onaylanmış oluyordu. Ayrıca birliğin işleyişi de ele alınan genelgede, Tapınakçılara kendi komutanlarını dış müdahale olmaksızın seçme hakkı tanınmış, komutana, Kardeşler Meclisi'ne danışarak birliğin geleneklerini ve kurallarını değiştirme hakkı tanınmıştır. Ayrıca kardeşlerin birlik dışında herhangi bir sadakat yemini etmeleri yasaklanmış ve herhangi bir kardeşin dünyevi hayata ya da başka bir birliğe geçmesi de yasaklanmıştır. Genelge, Tapınakçılar'ı kilise vergisinden muaf tutmakla birlikte onlara din adamları ve cemaatlerden vergi toplama hakkı tanındı.Bu vergiler özgürce verilen hediyeler gibi sunulacaktı (Martin, 2009:30).

Tapınakçılar, ayrıca ürün vergisi muafiyetinden de yararlandı. Bu imtiyaz tarikatlar içerisinde sadece Cistercium Tarikatı ve Tapınak Şövalyelerine verilmişti. Onların topraklarına tanınan bu imtiyaz ve ayrıcalık diğer askeri tarikatlar arasında çeşitli kıskançlıklara da yol açtı. Sonunda kendi kiliselerini kurma ve yine bu kiliselere kapatma iznine sahip oldular. Tarikat büyük bir otonomiden ve büyük bir kaynaktan yararlanıyordu. Zira bağışlardaki miktarlar da giderek artıyordu. Buna bağlı olarak tarikat genişledikçe, tarikata karşı yöneltilen cimrilik,kibir ve suçlamaları sağlam bir temel bulmaktaydı (Pernoud,2005:11).

Yine 1144 yılında Celestine tarafından yayınlanan “*Milities Templi*” adlı genelge din adamlarına yönelikti. Bu genelge ile Tapınakçılar; hacıları koruyan ve

⁶ Halep Antakya'dan Alexandretta(İskendurun) ve port Bonnel(Arsuz)limanlarına gidilirken kullanılan yoldur.Bunun diğer adı Suriye kapıları olarakta bilineni Belen geçididir.

⁷ Latince “Bütün iyilikler Tanrıdan gelir” demektir.

kiliseyi paganlara karşı savunanlar olarak tanımlandı. Dahası kardeşliklere katılanlar aforoz edilmedikleri sürece kiliselere gömülme hakkını elde edeceklerdi. Yine ertesi yıl yazılan “*Milita Dei*”de yine din adamlarına yönelikti. Bu genelge de Tapınakçılar’a yeni ayrıcalıklar tanıyordu. Eugenius, onların haklarına dokunmayacağına söz verdi ve Tapınakçılar’ın birlikleri için rahip alma haklarının olduğunu ilan etti. Bu üç genelge Tapınakçıları meşrulaştırdı ve onları Hristiyan aleminin Kutsal Topraklardaki çabalarının merkezine yerleştirdi(Martin,2009:31) .

Görülüyor ki Tapınakçılar kurulmalarını takip eden yirmi-otuz yıl içerisindeki hem papanın hemde Avrupa monarşilerinin desteği ile tarikat haline gelmişlerdir. Bu şövalyeler, kendilerine ait bir at, zırh ve silahları bulunması gerektiği halde, şövalyeler için nadir olan bir fakirlik yemini içmişlerdi.Şövalyelerin mührü ise ne kadar fakir olduklarını göstermek için bir atın üzerinde iki şövalye resminin olduğu bir figürdür.Ayrıca o mühür farklı şekillerde de yorumlanmaktadır (Erol,2005:68).

Şövalyelerin büyük üstadı zamanla, uluslararası politikada gerçek bir güç haline gelerek, dünyanın bir çok yerindeki krallarla Kutsal Topraklar konusunda üst düzey tartışmalara katılmaya başladı. Sadece Batı Dünyası ile değil aynı zamanda İslam Dünyası’yla da temas halindeydiler. Sarecen⁸ liderlerinden bile diğer Avrupalılara göre daha çok daha fazla saygı gördüler.

Bu nedenden ötürü şövalye olmak isteyen adaylar bu yeni tarikata girmek için akın etmeye başlamıştır. Bundan böyle, tarikat da dört birader grubundan oluşmuştur. Bunlar;

1.grup: Ortaçağın ağır süvarileri gibi silahsızlanmış şövalyeler,

2.grup: Hafif süvarileri teşkil eden koruma görevliler,

3.grup: Savaşçı olmayan dünyevi işlerin idaresi ile görevlendirilen çiftçiler ve hizmetkarlar,

4.grup: Tarikatın ruhani ihtiyaçlarını karşılamakta olan papazlar(Erol 2005: 73)

Bu politikalar sonunda Tapınak Şövalyeleri’nin mallarının hızla çoğalması şaşırtıcı değildi. Troyes Konseyinin toplandığı yirmi ay içerisinde tarikat, Fransa, İngiltere, İskoçya, Flanders, İspanya ve Portekiz’de geniş arazilere sahip olmuştu. Macaristan, Kutsal Topraklar ve doğudaki noktadaki bölgeleri eline geçirdi. Şövalyeler tek tek yoksulluk yemini ederken, bu tarikatın emsali görülmemiş ölçekte bir

⁸ Sarecen: Ortaçağda Arap ya da Müslümanlara verilen ad.

serveti de oluşmaya başlamıştı. Bunun nedeni, tüm hediyelerin kabul edilmesi aynı zamanda tarikatın her ne olursa olsun, liderlerini fidye karşılığında kurtarmak için bile harcamasının yasak olması idi. Tapınak bolluk içerisindeydi; ancak katı politikalarından dolayı bu serveti başkaları ile paylaşmadılar. Böylece Hugues de Payens 1130 'da Filistin'e geri döndüğünde maiyetinde -o zaman için hatırı sayılır şekilde-üç yüz civarında şövalye vardı ve arkasında bıraktığı geniş topraklar (Baignet-Leigh-Lincoln,2005a:71-72).

Şövalyelerin gelişimlerinde ve tanınmalarında etkili olacak en önemli ivme, hiç kuşkusuz Haçlı Seferleridir. Papa'ya göre XII yy'da Kutsal toprakları ziyaret eden hacıların bölgenin Selçuklu hakimeyeti altına girmesinden sonra rahat bir şekilde bu vazifelerini yerine getiremedikleri düşüncesi ile ve hac vazifesi üzerine kara bir bulut gibi çöken yağma akınlarının dağıtılması için hac güzergahları üzerindeki merkezlerin güvenliklerinin sağlanması amacıyla bu yerlerin ele geçirilmesi çağrısı ile başlatılan Haçlı Seferleri, aslında yavaş yavaş şövalyeleri de şöhretli makamlarına hazırlamaya başlıyorlardı. Bu ilk seferde Kutsal topraklarda birçok önemli mevzinin ele geçmesi hem Hristiyan dünyasının hem de Şövalyelerin iştahlarını kabartacaktır (Çıvgın,2008:209-213).

Kasım 1095 ayının son haftası yeni bir çağ başladı; Haçlı Çağı.Papa II Urban (1042-1099) seçildiği 1088 tarihinden itibaren Kutsal toprakları ele geçirmek ve bu amaç içinde Batı Hristiyan dünyasını birleştirmek için sabırla çalışmış, bu da Avrupa'da farklı ve hiç deneyimlenmemiş gelişmelere gebe olmuştur.Ancak Avrupa'daki bu gelişmeler insanların çoğunun hayatına acımasızlık,zulüm,uzun ve zor sürecek bir mücadele dönemi getirecektir.Ancak bu zorlu sürecin başlaması da döneme mühür vuracak şövalyelerin yıldızlarının parlamasına ve şövalyelik unsurunun en haşmetli sürecini yaşamasına vesile olacaktır(Howarth,1993:20-23,43).Papa'nın Hristiyanların kutsal merkezlerini Müslümanlar'ın elinden kurtarmak ve özgürlüğüne kavuşturmak, özellikle Kudüs'ü kurtarmak amacı ile başlattığı I.Haçlı Seferi diğer Haçlı Seferleri içinde belli bir saygınlığa sahiptir;çünkü bu seferde Hristiyan Dünyası amaçlarına hiç olmadığı kadar yaklaşmıştır.Kıyafetlerine taktıkları haç işareti,değişik şekillerde de olsa, şövalyelerin işaretleri ile aynı temaları içerdiği için İslam Dünyasının bu zihniyet ve işaretle tanışması ilk defa olacaktır(Riley-Smith,1999:2-5)

I.Haçlı Seferinde Müslümanlara karşı kazanılan ihtişamlı zafer, haçlıları daha büyük hayallere sevk etmiş ve kutsal yerlerin alınması konusunda daha çok yüreklendirmiş ve yeni bir sefer için iştahlandırmıştı. İşte bu sırada St.Bernard şöhretinin zirvesindeydi.Ayrıca Bernard, Avrupanın en güçlü kişilerinden biri idi.1130'da II.Innoentius'un tekrar Papa olmasını sağladı ve tekrar bir Haçlı Seferi hazırlanması konusunda etkili oldu.Bu Haçlı Seferini duyurmak ve destek olmak için 31 Mart 1146 da Vezelay'da yaptığı vaaz o kadar etkili oldu ki,toplanan kalabalık kitle: *"bize de haç verin ,bizede haç verin"* diyerek inanılmaz bir manzara oluşturdular(Demirkent,1997:21-34).II.Haçlı seferi Tapınakçıların kendilerini Troyes Konsili'nin ve üç önemli ayrıcalık genelgesinin ardından nasıl başarıyla kurumsallaştırdıklarını gösteren bir ölçüt olmuştur (Martin,2009:31).

II.Haçlı Seferi sırasında İslam Dünyası Zengi'nin ölümünden sonra Mısır ve Suriye toprakları Seyfeddin (Musul) ve Nureddin (Haleb) arasında bölüştü.Özellikle Nurettin Doğu Franklarının korktuğu İslam dünyasının en büyük savunucularından biri idi.Anadoluda da Türkiye Selçukluları Bizans'a nefes aldirmiyorlardı ancak Sultan Mesud I.Haçlı Seferinin ülkesi üzerinden yapılmış olması ve başkent İznik'in kaybedilmesi ve ciddi anlamda uğranılan yıkımın izlerini silmeye çalışsa da canı sıkındı.Nitekim I.Haçlı Seferinde Kudüs,Urfa,Antakya kontluğunu ele geçiren Haçlılar bu yeni seferde tekrar Anadolu üzerinden kutsal topraklara geçerek Anadolu Selçuklularına da yıkıcı bir darbe vurmak istiyorlardı; Ancak Sultan Mesud, Dorylaion Zaferi ile 25 Ekim 1147 de Konya Ovasında öncekinin intikamını aldı.Bu sırada Menderes nehri boyunca Denizli'ye doğru ilerleyen Fransız Haçlı ordusu peşinde Alman Haçlı ordusu ile beraber şehre vardılar; ancak şehri bomboş buldular çünkü halk her şeyini alıp dağlara çekilmişti.Öyleki bir lokma ekmek bile bulmak zordu (Demirkent,1997:29-34).

Bütün bu zorluklar içerisinde olsalar da, çaresiz yola koyulup kış fırtınaları arasında ve devamlı Türk hücumlarına maruz kalarak yola devam ettiler ve Konya ovasında Sultan Mesud'un pususuna düştüler. Eski Hristiyan kentlerinin olduğu Mezopotomya'yı ele geçirme girişimi de bu şekilde başarısızlıkla sonuçlanmış oldu.Üstelik bu Haçlı Seferlerine Latin Kralları da katılmıştı; ancak bu başarısızlıkla sonuçlanacak seferin savaş konseyinde Şam'a ölümcül bir saldırı yapılması kararı alınmasında etkili olanlardan biri de Hospitalier Şövalyelerinden Ruyman de Puy'dı.

Haçlılar bütün Avrupa'yı sarsacak ve yeni bir haçlı ordusunun hazırlanması için harekete geçmişler sonuçta başarısız olmuşlardı. Ancak bu sefer şövalyelerin Hristiyan dünyası üzerinde etkinliklerini arttırdıkları bir sefer olmuş Hospitalier'lerin "İsa'nın askerleri" ve "yoksul hizmetkarları" olarak Tapınakçıları takip ettiği de çok açık belli olmuştur. Nitekim XII yy'ın sonunda kadar St. Jean Şövalyeleri sadece zenginliği ve gücü ile bile, Tapınakçılar ile boy ölçüşebilecek boyuta geldi (Bradford,1993:33)

Ancak yine de II Haçlı Seferi için sonuç, Haçlılar için tam bir felaketti sadece bununla kalmadı soğuk ve yağmur altında sıkıntı çekerek Antalya'ya kadar günlerce yürüdüler. Zor-güç Filistine varan Haçlılar Kudüs Kralı III.Baudouin, krallığın bütün asilleri, patrik, piskopos,bütün ileri gelenler ve şövalyelerin katılımı ile 24 Haziran 1148'te Akka'da bir toplantı yaptılar ve Dimaşk üzerine sefere çıkılmasını emrettiler.Bu çok yanlış bir karardı.Dimaşk Emiri Unur,Kudüs krallığı ile dost kalmaya çalışan ve işbirliği içerisinde birisiydi.Bu tek Müslüman müttefikin de düşmanlığını kazanmanın zararları muhakkak büyük olacaktı.Kudüs kuşatması sırasında Haçlı Ordusu -Unur'un Fransız, Alman, Kudüs Baronları'nı rüşvetle kandırıp ordugahın uygunsuz yere taşındığı dedikodusu altında- geri çekilmeye başladılar.Bu sırada15 Mayıs 1174'te Suriye ve Mısır hükümdarı Nurettin'in ölmesinden sonra meydana gelen iktidar mücadelesini kazanan Selahattin Eyyübi(1139-1193)oldu.Selahattin Yukarı Mezopotomya ,Suriye ve Mısır'ı tekrar hakimiyeti altına alarak İslam Birliğini yeniden kazandı.(Çıvgın,2008:215)

Bu dönemde Kudüs kralı Cüzzamlı Baudouin idi. Gerçi bu sırada 13 yaşındaki hükümdar adayına niyabet konusunda krallık ileri gelenleri ikiye ayırdı. Önce Trablus kontu III.Raymand naip oldu.Yerli baronlar ve Hospitalier Şövalyeleri onu destekledi.Avrupa'dan gelen yerli asiller ve Tapınak Şövalyeleri ise Urfa Kontu Joscelini destekledi.

Selahattin döneminde Ortadoğuda Müslümanlar ile Kudüs Krallığı arasında sürekli barış antlaşması imzalanırsa da bu uzun sürmüyor ve sık sık iki taraf arasında anlaşmazlıklar yaşanıyor. Ancak Kudüs kralı IV. Baudouin'in ölmesinden sonra yerine Trablus Kontu III. Raymond'un sekiz yaşındaki yeğeni V.Baudouin, o ölünce de başında Joscelin de Courtenay'ın bulunduğu saray partisi, naib Trablus kontu Raymond'u ve taraftarlarını idareden uzaklaştırıp onun yerine Sibylle'ye Kudüs'te tac giydirdi.O da kocası Guy de Lusignan'a taç giydirip onu Kudüs Kralı yaptı.Bu durum

krallık içindeki bölünmeyi hızlandırırken bu sırada barış antlaşması olmasına rağmen 1186'da Kahire'den Dımaşk'a giden büyük bir İslam kervanına saldırması,tacirleri de Kerak Kalesine hapsedirmesi üzerine tüccarların kendilerine kötü muamele eden kralın sevgili dostu Renaud'a, barış antlaşmasını hatırlattıklarında Renaud; *“sizi kurtarması içim Muhammedinize yalvarın”* dedi(Demirkent,1997:140).

Yaşanan bu olayları duyan Selahattin, çok kızar ve “Renuld’u yakalarsa kendi eliyle öldürmeye yemin etti.” ve antlaşmaya dayanarak esirleri geri istedi. Ancak ne Kral Guy ne de sevgili dostu Renaud o an cevap bile vermeyince Selahattin bardağı taşıran bu son damlayı affetmedi ve bunun hesabını önce Hittin Savaşında sordu. Bu savaşta birçok Tapınak Şövalyesi öldü, daha sonra Kudüs’e yürüdü. Selahattin’in Kudüs kuşatması sırasında birçok esir ele geçiren Selahattin merhametli davrandı ve Hristiyan esirlerin fidye karşılığı serbest bırakılacağını söyledi.Ancak Hopsitalier ve Tapınak Şövalyeleri bu alicenaplığa karşı tarikatın hazinelerini harcamak istemediler ,Patrik ise sadece kendi kurtuluşu için gerekli 10 dinarı ödeyip ,üstünde taşıdığı altınların ağırlığı altında sandalye arkasında kendini takip eden arabalar dolusu halı ve gümüş eşya ile şehirden çıkıp gitti (Demirkent,1997:141).

Tapınakçılarının kumandan vekili Terricus’un 1188’in başlarında II. Henry’ye yazdığı bir mektupta bütün bu olayları şöyle dile getirir:

“Kudüs alındıktan sonra Selahattin, Haçı Tanrı Tapınağından indirtti.İki gün boyunca tüm şehirlerde gezdirtip sopalarla vurula vurula paralansın diye teşhir ettirdi.Sonra da tanrı tapınağını içiyle dışıyla tepeden aşağı gül suyu ile yıkattı ve hayret verici bir velvele ile dört yüksek noktadan yarasını ilan ettirdi”

(Barber ,2006a:82).

Bundan sonraki süreçte yükselişin durduğu ve kaderin çarklarının ters döndüğünü ve giderek arka arkaya gelen mağlubiyetlerle şövalyelerin de maddi anlamda zorlandığını görmekteyiz. IV Haçlı seferine geldiğimizde Marmara bölgesine denk düşen topraklarda haçlı birliklerinin kurduğu bir tür Latin İmparatorluğunun yükseldiğini görmekteyiz. Selanik Krallığı, Atina Düklüğü ,Mora Prensiliği ve Kiklad Adaları Düklüğü de Latin İmparatorluğunun vassallarını oluşturuyordu.IV Haçlı Seferinden en karlı çıkan devlet Venedik olmuştur ve Girit, Rodos, Eğriboz, Zakintos, Kefalonya, Korfu gibi büyük Yunan adalarını birer Venedik kolonisine dönüştürmüştür (Çıvgın,2008:218).Yine de seferler sırasındaki durum eskisi kadar parlak değildi.

Özelde Papa III.Urbanus (ö.1187) ile son on yıl içinde doğuya gitmiş önemli Batılı önderlerden biri olan Flanderes Kontu Alsace'lı Philippe'e tüm Hristiyanlarla tarikatın tüm biraderlerine yollanan ilk mektupdaki şu kısım oldukça ilgi çekicidir:

“Günahlarımızın neticesi olarak halihazırda Tanrı'nın gazabının cezamız olmasına razı geldiği felaketlerin çokluğunu ve büyüklüğünü ne harflerle ne de yakınan sedayla anlatmak mümkün. “Ah, keder”Ahalilerinden dev bir kalabalık toplayan Türkler,bizim Hristiyan topraklarımızı vahşice istila etmeye başladılar; bu durum karşısında biz de adamlarımızı topladık. Mübarek Havariler Petrus ile Paulus'un Yortusunu müteakip sekizinci gün(29 Haziranı izleyen hafta)onlarla savaştık. Ordugahlarını terk edip ele geçirdikleri Taberiyye'ye yürüdük.Önce koca koca kayalarla üzerimize çullanıp vahşice saldırdılar,Kutsal haçı ve kralı ele geçirdiler, pek çok adamımızı öldürdüler.Öyle ki Mayıs'ın birinde (Cresson kaynaklarında ki çarpışmada) öldürülen altmış kişiyi saymazsak o gün biraderlerimizden 230'unun kafasının kesildiğini zannediyoruz.Efendi Trablus Kontu Efendi Sidonlu Renaud, Efendi İbelinli Balian ve bizler,o elim harp meydanından zar zor kaçabildik.Biz Hristiyanların kanıyla kendinden geçmiş,gözü dönmüş putperestler tüm o kalabalıkta Akka şehrine varmakta gecikmediler,yakıp yıkarak şehri ele geçirdiler ve toprakların neredeyse tamamını işgal ettiler.Şimdilik sadece Kudüs, Akolon, Tir ve Beyrut kaldı bize.Üstelik neredeyse bütün sakinleri öldürülmüş olan bu şehirleri elimizde tutmamız da mümkün değil ,meğer ki Tanrı'nın himmeti ve sizin yardımınız bir an evvel imdada yetişse.Şiddetli hücumları gece gündüz sürüyor.Tir şehri halihazırda amansız bir kuşatma altında; orduları öylesine büyük ki,Tir şehrinden Kudüs'e ve Gazze'nin ötelere değin bütün topraklara yayılmış durumdadır,tıpkı karıncalar gibi.Bu sebeple, bize ve doğunun Hristiyanlarına olabildiğince çabuk yardım yollamayı hayır sayın ,ya şimdi ya hiç...Zira Tanrı ve biraderliğinizin mümtazlığı sayesinde sağlayacağınız destekle kalan şehirler kurtarılabilir” (Baber,2006a:184).

Buradan anlaşıldığı üzere, tarikat destek beklemekteydi ve elde kalan şehirleri korumaya çalışıyordu ancak daha kötüsü oldu Terricus'un saydığı kalelerden dördü; Belvoir, Montreal, Kerak ve Safed bir yıl içinde düştü. Bununla da kalmadı Friedrich'in Eylül 1228'de Akka'da karaya çıkmasının ardından yeni gerilimler doğdu. Zira, IX

Gregorius'un imparatoru aforoz ettiği haberi gelmişti Doğu'ya⁹ buna karşın abartılı bir karşılama olmuş ama Papanın imparatorla tüm temasları yasaklayan mektupların ulaşması, patrik ve askeri tarikatlar başta olmak üzere ruhban kesiminin desteğinin geri çekilmesine yol açmıştı. Bu tapınakçıların da rol alacağı bir husumetin başlangıcıydı. Ertesi yıl Frederich Doğu'dan ayrılacak; ama daha uzun süre tarikat açısından bu husumetin yansımaları sürecekti. Aslında ilişkilerin hangi aşamadan geçerek bozulduğu belli değildir. Ancak çağdaş tarihçilerden Malcom Barber'e göre Tapınakçılar arasında Friedrich'e başkaldırdıktan sonra İtalya'dan kaçıp doğuda tarikata katılmış birkaç Apilia beyi bulunmaktadır ki bu durum Papalığın yasağına uyma isteğini güçlendirmiş olabilir ya da Salza'lı Hermann'ın idaresindeki Töton Şövalyeleri ile Frederich arasındaki yakın ilişkilerden ötürü bir hınç duyulmuş olması da olasıdır. Daha öncede bahsettiğimiz gibi Tapınakçılar kendi tarikatlarına benzerlikleri ile dikkat çeken bu Alman tarikatını önemsiyorlar ve küçük bir ortak olarak görüyorlardı. Şüphesiz Tapınakçıların her zaman Hohenstaufen hanedanından çok Capet'lerle bağlantıları olmuştu ve Fransız topraklarındaki koca imparatorluklarına kıyasla Almanya'da pek az ocakları bulunuyordu. Hatta Tapınakçıların "ihaneti" düşüncesini ilk dile getirenler, İkinci Haçlı Seferi hakkında yazan Alman yorumcularıdır (Barber,2006a:211.)

Sonuç olarak 1259 yıllarına doğru Hristiyanların Suriye ve Filistin'den giderek hakimiyet alanlarını kaybettiklerini görüyoruz. Burda Selahattin Eyyübi'den sonra Hristiyanlar için ikinci önemli tehlike Memluklar, diğer önemli tehlike de Moğollar olmuştur. Memluklu akınları ile ellerindeki kaleleri kaybeden ve bunun olumsuz sonuçlarını daha çok ekonomik ve siyasi alanlarda hisseden Hristiyanlar, Moğollar döneminde- Moğolların, Hristiyanlara biraz daha ılımlı olmaları nedeniyle- rahat bir nefes almak istese de onların niyetlerini anlamak da kolay değildi. Sonuçta Moğollar Bağdat'a bile hükmetmiş ve İslam halifesine bile boyun eğdirmişti ki bu dönemde yakın yerlerdeki Müslüman halk bu bölgelerden kaçarken Antakya civarındaki Hristiyanlar da kendilerine ilişmesin diye, sık sık hediyeler yolluyorlardı. Görüldüğü gibi, Tapınakçıların ve bölgedeki diğer şövalyelerin bu tehlikeyi bertaraf edebilmesi için maddi anlamda paraya ihtiyaçları vardı. Bunun için tarikatların bir güç birliği oluşturduğunu görüyoruz. Ancak Memluklu Sultanı Baybars, Moğollar'ı *Ayn Calut'ta* bozguna uğrattı. Hemen devamında ise Sultan Baybars 1265-1271 arasında Tapınak

⁹ Aforozun sebebi; imparatorun haçlı seferini son olarak önceki yıl ,donanma daki hastalıktan ötürü geri dönmek zorunda kaldığında bir kez daha ertelemesiydi.

teşkilatı üzerine yoğun bir baskı kurmuştur ve tapınakçıların büyük masraflarla tekrar inşa ettirdikleri üslerin tamamını ortadan kaldırmıştır.Bu büyük darbeden sonra şövalyelerin giderek zayıfladığını görüyoruz.Bu çöküş Molay'ın ölümüne ve tapınakçıların dağılmasına kadar devam edecektir.

2.10 ŞÖVALYELİK TARİKATININ BÜYÜK ÜSTADLARI

Günümüze kadar ulaşan tüm kayıtlardaki listelere göre, 1118 ile 1190 arasında on Büyük Üstad vardı. Dossiers Secrets'ye göreyse sadece sekiz tanesi bulunmaktadır. Diğer listelerin çoğuna göre Aziz Bernard'ın amcası Andre de Montbard, tarikatın ortak kurucularından birisi olmakla kalmayıp aynı zamanda 1153 ile 1156 arasındaki Büyük Üstadıydı. Ancak Dossiers Secrets'ye göre Andre,hiç Büyük Üstad olmamış tüm yaşamı boyunca sahnenin arkasında bulunmayı sürdürmüştü.Diğer listelerin çoğuna göre,Bertrand de Blanchefort,Andre de Montbard'dan sonra 1156'da görev aldığı farz edilerek Tapınak Şövalyeleri'nin altıncı Büyük Üstadı olarak ortaya çıkıyordu.Dossiers Secrets'ye göre 1153'te Büyük Üstad olan Bertrand ,altıncı değil dördüncü sıradaydı.Kayıtlarda buna benzer başka diğer uyuşmazlıklar ve çelişkiler vardır.Bu da tanınmış tarihçilerin arasında bazı tartışmalara neden olmuştur.Bu durum Dossiers Secrets listesinin doğruluğu ile ilgili kuşkularımızı arttırmaktadır (Baignet-Leigh-Lincoln,2005a:139).

Burada Tapınak Şövalyelerinin Büyük Üstadlarının resmi veya eksiksiz bir listesinin olmadığını belirtmeliyiz. Bunun neden olabileceği ihtimali üzerine birkaç farklı düşünce aklımıza gelmektedir. Ya sonraki nesillere bu türden hiçbir kayıt bırakılmadı veya saklanmadı. Ya da Tapınak Şövalyeleri'nin kendi kayıtları yok edildi veya ortadan kaybedildi. İlginç bir şekilde tarikatın Büyük Üstadlarının bilinen en eski derlemesinin tarikatın kurulmasından 225 ve dağıtılmasından 30 yıl sonrasına 1342 tarihine ait olduğunu görmekteyiz.Bunun sebebi tarihçilerin Büyük Üstadlar'ının listelerini, çağdaş vakanüvistlere göre derlemiş olmalarıdır.Örneğin 1170'te ismi bilinmeyen bir kişi tarafından yazılan bir belgede geçen ve herhangi bir kişinin Tapınak Şövalyeleri Üstadı veya Büyük Üstad olduğunu ima eden bilgilerin derlenmesinde görüldüğü gibi.Buna bir kanıt olarak da o dönem belge ve fermanlarının incelenmesi sonucunda tapınak görevlisinin imzasına yeni ünvanlar eklenmesini örnek verebiliriz .Bu nedenle Büyük Üstadlar'ın sıralama ve tarihlemesinin dikkate değer bir belirsizlik ve karışıklığa yol

açması hiç de şaşırtıcı değildir.Hatta bu sıralama ve tarihlenmenin bazen merak uyandırıcı şekilde yazardan yazara, anlatıdan anlatıya değişmesi bile şaşırtıcı değildir (Baignet-Leigh-Lincoln,2005a:140).

Ayrıca Tapınakçılarla bağlantılı olduğu bilinen Sion Tarikatının Büyük Üstadlığı'nın temelde iki ayrı grup insan arasında yinelenerek değiştiği görülüyordu. Bir yandan Batinilik, sanat veya bilimler alanında Batı geleneği, tarihi ve kültüründe önemli etkiler yaratmış olan muazzam kişiler bulunuyordu. Diğer yanda soylu bazende kraliyet ailesi mensubu, özel ve kendi arasında bağlantılı aileler ağının üyeleri vardı. Bu anlamda Sion Tarikatı en azından hem mütevazı hem de gerçekçi görünüyordu. Vasıfsız dahiler, insanüstü üstadlar, aydınlanmış üyeler, azizler,bilgeler veya ölümsüzler sayesinde işlediğini iddia etmiyordu.Tersine Büyük Üstadlarının yanılabilen insanlar,insanlığın terslenmiş bir kesiminin temsilcileri,birkaç dahi,birkaç tanınmış kişi, birkaç ortalama tuhaf adam ,birkaç beş para etmez kişi, hatta birkaç ahmaktan oluştuğunu itiraf ediyordu (Baignet-Leigh-Lincoln,2005a:146-148).

2.10.1 Bazı Önemli Üstadlar

2.10.2 Marie De Saint

1266'da Büyük Üstad oldu. Böylece tarihte ilk kez bir kadın bu ünvanı aldı. İskoçyalı Rossyl yöresi baronu olan Henri de Saint-Clair'in kızıdır. Henri de Saint-Clair, Godefroi de Boullion'un yakın arkadaşıdır. I.Haçlı Seferi'ne beraber gitmişlerdi(Derinkök, 2004:51).

2.10. 3 Gulliams De Gisors

1266 yılında Büyük Üstad oldu. Jean de Gisors'un büyük oğludur. Manastır vesikalarına göre Guillaume'a Denizci ve çift hilal nişanı 1269 yılında veriliyor.Gizli Dosyalarda bu yüzyılın sonlarına doğru Sion'un Hermetik nitelikli bir masonik örgüte dönüştürüldüğü belirtilmekte fakat ayrıntılara girmemektedir.Ölümünden kısa bir süre önce Tapanak Tarikatının lağvedilmesi bazı şüphelere yol açtı.

Fransa Kralı IV Philip Tapınak Tarikatı'nı sonlandırmaya kararlıydı. Ve bunu başardı da; ancak arzu ettiği Tapınak hazinelerini bir türlü bulamadı. Çünkü hazineler önceden bilinmeyen bir yere kaçırılmıştı. Gisors'un Kral'a verdiği ve Kral Philippe'in niyetini de Jacques de Molay 'a önceden haber vererek hazinenin ve gizli evrakların

saklamasını sağlamış olabileceği yani Gisors'un ikili oynadığı ile ilgili tarihi bir şüphe vardır(Derinkök,2005:52)

2.10.4 Nicolas Falmel

1398'de Büyük Üstad oldu. Böylece Prieuré de Sion'da Büyük Üstad ünvanını bir soylunun taşıması ve kan bağı olması geleneği de kalktı. Falmel bir kitap kopyacısı idi. Çok geniş genel kültüre sahiptir. Bu özelliğini tüm üyelere aktararak bir nevi kültürel kalkınmaya yol açtı.Çok zengindi, bir o kadar da iyiliksever ve alçakgönüllü bir insandı.1413 yılına kadar Paris'te 14 hastane,7 kilise,ve 3 tane de küçük kilise kurmuştur(Derinkök, 2005:53).

2.10.5 Rened' Anjou

Çok okuyan ve yazan biri idi. Bir süre Kristof Kolomb'un yanında çalıştı. Yahudi, astroloji, kabala ,fizik uzmanı Jean de Saint Ramy'yi (Nostradamus'un dedesi)ile ilgili bazı gizli ilişkileri olduğu iddia edilmiştir.(Güya birbirlerine aşıktilar.) 1420'li yıllarda Lorraine kardinalinin kurmuş olduğu "*Bağlılık Tarikatı*" adlı örgüte katılmış 1449 yılında "*Hilal Tarikatı*" adlı ezoterik bir örgüt kurmuştur. Oğulları erken öldüğünden kızı Lolande de Bar Büyük Üstad olmuştur (Derinkök,2005:53).

2.10.6 Alessandro Di Mariano Philippe

1483 yılında Büyük Üstad oldu. Böylece Büyük Üstadlık İtalyaya taşındı.Botticelli olarak anılan sanatçı, İtalya'da erken Rönesans'ın en büyük ressamıdır. "Venüs'ün Doğuşu" tablosu çok meşhurdur (Derinkök,2005:53-55)

2.10.7 Leonardo Da Vinci

Ezoterik kurumlarla bağlantısı olan bir Rozikrusiyen'dir. Çağdaşı ve biyograficisi "Vasari"onu Hermetik düşüncesinin kutbu olarak tanımlar Hazreti İsa'nın bir ikizi olduğu fikrini savunduğu rivayet edilir. İtalya'da yetişmiş en büyük ressam, heykeltıraş, mühendis, mimar ve bilginlerden biridir ve belkide en büyüğüdür (Derinkök,2005:55).

2.10.8 Nostradamus, Michel De Nostre-Dame

Sion Büyük üstadı. Matematik, simya, klasik, edebiyat, tarih, tıp ve şifalı bitkiler uzmanı; ayrıca kozmetikleri ve meyveleri korumakta kullanılan maddelerin mucidi Eski Yunanca, Latince ve İbranice biliyordu. Tarihte geleceği gören kişi olarak bilinir

Şimdiye kadar isimleri yazılmış olan kişilerin çoğunun soylu ailelerden gelmekte oluşlarının özellikle Guise ve Lorraine ailelerine destek vermiş olmalarının yanı sıra diğer özellikleri de hemen hemen hepsinin birtakım ezoterik, özellikle hermetik ve kabalist nitelikli kurumlarla yakın ilişkiler içinde olmalarından kaynaklanmaktadır. Uğraşları nedeni ile bazılarının Rozikrusiyen olabileceği de düşündürücüdür (Derinkök,2005:56).

2.10.9 Robert Fludd

1595 yılında Büyük Üstad oldu. Zamanının ünlü bir düşünürü ve Rozikrusiyendir. Hermetik Felsefe üzerine büyük kitaplardan birini yazdı. Ayrıca “Musa Felsefesi” ve “Güllü Haçlıların Savunması” isimli kitaplarında yazarıdır (Derinkök,2005:56).

2.10.10 Jean Valentin Andrea

1637 yılında Büyük Üstad oldu. Rozikrusiyen Tarikatının XVII yy daki asıl kurucusu olduğu savunulmaktadır. Bir din adamı olmasına karşın oldukça aydın bir kişiliğe sahiptir.

2.10.11 Newton

1642 yılında doğan yerçekimi kanunun keşfini ve ışığın yedi rengini keşfederek optik alanda da ilerlemeler sağlayan Ünlü fizikçi ve matematikçi Newton, aynı zamanda İncildeki Kutsal Üçlemeye karşı çıkan bir eser de yazmıştır. Aynı zamanda Sion’a Büyük Üstadlık yapmıştır (Aksoy, trz:103-104)

Bunların dışında XVII yy’ın ünlü ilim adamı Robert Boyle, 1725’te Fransa’da ilk Mason loncasını kuran Charles Radclyffe, Aydınlanma eylemini destekleyen ve Mozart gibi çok ünlü sanatkarların yetişmesinde etkili olan Maxımillian Von Hasburg ,

nl edebiyatçı Charles Nodier, gibi önemli isimler de Sion Tarikatına Büyük stadlık yapmışlardır(Derinkök,2005:56)

3 .BÖLÜM

TAPINAKÇILARIN KURALLARI

“Tapınakçılar mükemmel askerlerdir. Kırmızı haçlı beyaz binişler giyerler, savaşa yürürken balzaus denilen iki renkli sancakları yükselir önlerinde. Suskundurlar savaşa giderken. İlk hucumları en korkuncudur. Gidişte ilk dönüşte sonuncudurlar. Üstadlarının emirlerine amadedirler. Savaşmayı münasip bulduklarında ve borular öttüğünde düşman birliklerini tamamen geri çekilmeye mecbur bırakamaz veya darmadağın edemezler ise düşmanın kanı ve boynu önünde diz çökerek topluca Davud’un mezmurunu söylerler, “ Bize olmasın, ey Tanrım. ” şayet aralarından biri herhangi bir sebeple düşmana sırtını dönerse (bir bozgundan) sağ çıkarsa veya Hristiyanlara karşı silah kuşanırsa, ağır bir ceza görür bir yıl boyunca şövalyeliğinin alameti kırmızı haçlı beyaz binişinden mahrum edilir, biraderler cemaatinden dışlanır, yemeğini yerde, peşkir sermeden yemek zorunda kalır. Başına köpekler musallat olursa, onları kovalayamaz. Ama bir yıl dolduğunda üstad ve biraderler cezasının yeterli olduğuna karar verirlerse eski şövalyelik kemeri iade edilir.Bu tapınakçıların tevazuyla itaat ederek şahsi mal mülk edinmeyerek, az yiyip kıt kuşanarak,çadırlarda yatarak,sıkı dini kurallara uyarak yaşarlar” (Barber,2006a:281)

Görüldüğü üzere kimliği belirsiz bir hacı tarafından tasvir edilen tapınakçıların günlük hayatları gerek dönem kaynaklarında gerekse çağdaş tarihçilerin eserlerinde katı bir tapınak yaşantısına dikkat çekmedir. Bu disiplinli hayat hiç kuşkusuzdur ki onların başarılarının en büyük sırrı idi.

Nitekim ozan Provins’li Guiot’nun yazılarından anlaşıldığı üzere Suriye’de Tapınakçıların itibarı çok büyüktü. Yazara göre; Tapınakçılar’dan ölesiye korkan Türkler, onların kaleleri, istihkamları koruduğunu, çarpışmalardan kaçmadıklarını söylediğini belirtiyordu. Nihayet eski kısıtlamalardan kurtulup cenke girdikleri zaman şöyle söyler gibidirler: “*Tanrım sana nefret duyanlardan nefret etmedim mi, düşmanlarının tepesine çökmedim mi? Böyle yüklenirler hasımlarına, kendileri birkaç kişi olsalar bile, barbarca vahşiliklerinden veya sayılarının üstünlüğünden kesinlikle ürkmeksizin düşmanlarına koyun muamelesi gösterirler*” (Barber,2006a:281-283).

Özellikle giyim ve kuşamda ufak tefek değişiklikler olsa da genel anlamda diğer şövalyelik tarikatları da tapınakçıları esas almış yetişme ve yaşam tarzı konusunda çok ciddi benzerlikler göstermişlerdir.

3.1 TARİKATTA HİYERARŞİ

3.1.1 Büyük Üstad

Teşkilatın gelişim sürecine baktığımızda özellikle uygulanan hiyerarşi konusu dikkat çekmektedir. Teşkilatın en yüksek makamında Büyük Üstad yer alıyordu.1160'lara değin güç ve itibar sağlayan bir görev haline gelmişti. Büyük Üstad yeterince at ve techizat bulundurmuyacak kadar fakir, alçak gönüllülikle hacıları koruyan sıradan bir şövalye değildi; bir vaiz, iki şövalye, bir katip bir yaver ve kalkanı ile mızrağını taşıyan bir uşaktan oluşan bir grubu ve dört at bulundurma hakkına sahip önemli bir kişi olmuştur. Ayrıca özel nalbantı, tercümanlık yapan bir Sarecen katibi bir türkopol komutanı ve bir de aşçısı vardı.Bu Büyük Üstadın cenaze ve defin törenine tüm önemli din adamları ve bölgenin muteber simaları katılıyordu.Cenaze ayininin en çarpıcı özelliği çok sayıda mumla sağlanan olağanüstü aydınlatmaydı, tarikata sadece üstadın onuruna yapılan bir şeydi, tüm biraderler törene katılmaktaydı, tüm baillilerin müteakip yedi gün boyunca 200 paternoster¹⁰ okuması isteniyordu.Tarikat tarafından, Üstadın “ruhunun selameti için” yüz yoksul doyuruyordu (Barber,2006a:290).Bir kez seçildikten sonra titizlikle çizilmiş sınırlar içerisinde olsa da hatırı sayılır bir güce sahip olunuyordu.Sözgelimi gerekli olduğuna hükmederse,kaynakların kalelerle ocaklara dağılımını yeniden düzenleyebiliyordu.Önemli kararlar,-savaşa mı girilecek müterake mi yapılacak, topraktan feragat mı edilecek yoksa bir kale mi edinilecek , kumandanlığa kim atanacak, hastalık veya idari sebeplerle Batıya kim yollanacak,tarikata kim kabul edilecek vb kararlar-ancak ruhani meclise danışılarak karar alınabiliyordu (Barber,2006a:293).

3.1.2 Kethüda

Kethüda büyük üstadın vekiliydi. Parisli Matthew'nın verdiği bilgiye göre XIII yy'a ait çizimlerin de yalın bir dikdörtgen olarak gösterilen bir sırtık ya da kargının ucuna tutturulmuş siyah-beyaz sancağı taşırdı. Perugai San Bevine Kilisesindeki bir frizde tasvir edilen büyük savaş sahnesinde görüldüğü gibi, sancakta bazen de beyaz zemin üzerinde tarikatın ayırıcı işareti olan sekiz noktalı kırmızı haç yer alabiliyordu.Üstad gibi kethüdanın da kendi mayyeti ve atları vardı.Bunun yanı sıra müşirde neredeyse

¹⁰ Hazreti İsa'nın öğrettiği söylenen Rabbin duasıdır; tespihle de okunabilir.

kethüda kadar önemliydi.Zira askeri teşkilatın başı oydu tek tek kumandanlardan , atlar,silahlar ve techizattan o sorumluydu. Ayrıca büyük bir alım, talep ve dağıtım yetkisine sahipti. Kudüs Krallığı Kumandanı tarikatın hazinedarıydı. Hazine odası onun idaresi altındaydı.Büyük Üstad’la aralarında öyle bir yetki paylaşımı vardı ki ,tarikatin mevcut birikimi üzerinde birinden birinin fazlaca egemenlik kurmasını karşılıklı olarak engellerdi (Barber,2006a:194).

3.1.3 Kumandanlar

Bu görevlilerin altında, özel bölgesel sorumlulukları olan kumandanlar yer alıyordu. Ürdün Nehrine gidip gelen hacıları gözeten, taşınması halinde gerçek hacı koruyan şövalyelerle tarikata belli bir süre hizmet veren laik şövalyelerin başı Kudüs Şehri Kumandanı, bölgelerin tamamından özellikle de kalelerin her an hazır durum da tutulmasından sorumlu olan Trablus ve Antakya kumandanları, Kudüs Toprakları Kumandanı’nın vekilliğini yürüten şövalyelerin kumandanı ile, Doğu’daki belli ocakları yöneten bazı şövalye kumandanları da bunlara eklenilmekteydi (Barber,2006a:295).

3.1.4 Uzman Görevliler

Diğer uzman görevliler yedek ve gözcü birlikler olarak hizmet veren hafif türkopol süvarilerine nezaret eden türkopol komutanı, “kanunun; ahırın zanaatçı biraderleri” diye andığı biraderleri idare eden müşir yardımcısı şövalye silahtarının hizmete alınıp disipline sokulmasından sorumlu alemdar ve hasta, yaşlı biraderler ile ilgilenen revircilerdi. Diğer önemli bir nokta olan silahtarın görevi zırhına techizatına ve atlarına göz kulak olmak suretiyle savaşan şövalyelere destek olmaktı. Uzman görevliler rütbe bakımından seviye olarak şövalyeliğe denk değillerdi. Şövalye silahtar ilişkisi bir efendi-uşak ilişkisine benziyordu (Barber,2006a:297-298).

3.1.5 Yaverler

Yaverlere gelince doğuda yetki sahibi olan beş yaver vardı. Bunlar; müşir yardımcısı, alemdar, manastırın aşçı biraderleri, nalbant ve Akka Deniz Kumandanı. Bunlar ikişer atla birer silahtar bulundurma hakkına sahipti. Sıradan yaverlerin bir atı vardı. Yalnızca Latin Hıristiyanlardan devşirilen şövalyelere kıyasla ırksal çeşitlilik

gösteriyordu. Ermeni ve Suriyeli, ana babası farklı kökenlerden gelen yaverlerde mevcuttu (Barber, 2006a: 298-299).

3.2 TARİKATA KABUL EDİLME TÖRENLERİ VE GİZLİLİK

Batı'da ilan edilen barış, şövalyelerin Doğu'ya yönlendirilmesinde etkili olmuştu. Ortaçağ'ın zırhlı savaş makinaları olan bu şövalyelerin arasına katılmak hiçde kolay değildi. Bu kadar şöhret sahibi olan bu mesleğe aday kişiler önce bazı eğitim safhalarından geçiriliyordu (Kırpık, 2009: 31). Bu eğitim daha çok hayatın içinden geceleri uyanık kalmak ve gündüz oruç tutarak yapılıyor. Savaş ustası olmak için de iyi kılıç kullanmaları gerekiyordu. Bir Hristiyan genç genelde 5 yaşında eğitime alınıyor ve iyi bir eğitim görmüş ise şövalye olabiliyordu. Hatta iyi bir eğitim aldıklarını kanıtlamaları için düzenlenen yarışma ve savaşlarda kendilerini göstermeleri gerekiyordu (Kırpık, 2009: 32). Zamanla birçok şövalyelik tarikatının oluşması ile bunlar kıyafet tarzlarının değişmesi ile başlayan ve daha katı yaşam disiplini sağlayan birçok kuralı kabul ederek tarikata girmeyi başardılar.

Adayların tarikata kabul edilme törenlerinin yapılmasındaki gizlilik tarikatın organizasyonunda şüphelere yol açan bir özellikti. Bu gizlilik, kabul ayinlerinin her zaman ruhani bir mecliste yapıldığı ve bu ruhani meclislerde tartışılan sorunların hassasiyeti ve önemi nedeniyle gizli yapıldığı ve böyle yapılmasının da gerekli olduğu şeklinde açıklanıyordu. Tabii olarak, gizlilik konusundaki istismar yani boşboğazlık, tarikattan atılmayı gerektiriyordu. Ancak, bu ayinlerinin gizliliğinin iki büyük dezavantajı bulunuyordu. Birinci dezavantaj kabul ayinleri bir kumandanlığın olduğu yerlerde gerçekleştirildiğinden, herhangi bir umuma açıklık olmaksızın ve kontrolünden uzak oluyorlardı. Bu gizliliğin ikinci dezavantajı, Şövalyeler Birliğinin sayıları çok olan düşmanlarına, bu gizemden mümkün olan her türlü kötü niyetli faraziyeleri çıkarmaları ve bunları canavarca ithamların temeli haline getirmeleri için fırsat sağlamasıydı (Erol, 2005: 83).

Yargılanma sürecinde bu gizlilik ve tarikata kabul edilme daha sonra da uzun uzun bahsedeceğimiz gibi, şövalyelerin başına çok sorun açtı. 1310 da engizisyona ifade veren 138 Tapınakçıdan sadece 14'ü şövalye idi. Daha sonra sorgulanan 546 kişiden ise 18'nin şövalye olduğu anlaşılmıştı. Ekim, Kasım aylarında sorgulanan 138 tapınakçının 105'i İsa'yı inkar ettiğini, 123'ü haça tükürdüğünü, 103 tanesi de biraderler arasında

homoseksüel ilişkisini kabul etmişti. Tapınakçıların bu toplu suçu itirafı , Jacques de Molay ve arkadaşlarını da kapsamak üzere, Tapınak düzenine ağır bir darbe indirmişti. İtirafı işkence altında alınmıştı ve daha sonra Papa ve engizisyoncular önünde inkar edilmişse de Tapınakçılar kendi ağızlarıyla kendilerini suçlamış olarak kabul edildiler. Tapınakçıların gurur kırıcı ve aşağılayıcı bir şekilde öpüştükleri de bir diğer iddiaydı. İddiaların tam aksine, St. Bernard, ruhsal mükemmeliğe ulaşmanın aşamalarını tarif ederken kutsal “üçlü öpüşme” terimini kullanmıştı. Tapınak Şövalyelerinin giriş seromonilerinin bir parçasını oluşturan öpüşme, gerçekten de zamanın olağan adetlerinden biraz farklıydı. Törende aday, Lord’unun önünde diz çöker, birleşmiş haldeki ellerini, Lordunun ellerinin içine koyar ve “*Lordum ben sizin adamınız oldum deyip*” bağlılık yemini ederdi. Daha sonra Lord onu ayağa kaldırır ve seromonik bir şekilde öperek ödüllendirirdi (Erol, 2005:82-85)

3.3 ŞÖVALYELER BİRLİĞİNİN ORJİNAL KURALLARI

Şövalyeler Birliğinin orijinal kuralının bu tercümesi Henri de Curzon’un 1186 yılında yayınlanan askeri bir kitabı olan “*La Regle Du Temple*” ya da “*bir süvarinin hucumu nasıl yapılır*” adlı eserine dayanmaktadır. Tarikatın Hugues de Payens, Troyens Konseyine çıkmadan önce bir süredir mevcut bulunduğu ve kendi geleneklerini ve ananelerini geliştirmiş olduğu unutulmamalıdır. Buna göre ilk kurallar önemli bir ölçüde mevcut pratiklere dayanmaktadır. Bu tercüme 1129 yılında Tapınağın acemi şövalyelerine “Troyeses Konseyi” tarafından verilmiş olan kuralları temsil etmektedir (Erol, 2005:104-107)

Şövalyelik kuralının esasları şövalyelerin münzevi ve dini hayatlarını disipline etmek ve tapınak hayatına alıştırmaktır. Şövalyelere toplandıkları tapınakların da öğretilen ilk şey, ruhun ebedi kurtuluşuna kavuşabilmesi için dünyevi kazançları göz önünde tutmaması gerektiği, verilen emirlere itaat, dürüstlük, tapınağa layık olmak ve diğer şövalye kardeşleri ile iyi geçinmektir (Reader, 2003:201).

Bu kurallar şövalyelerin günlük hayattan savaşa kadar her şeyi, şövalyeler birliğinin hiyerarşik statülerini günah çıkarma ile ilgili yönetmelikleri, manastır hayatını olağan ruhani meclis toplantılarının yapılmasını ve tarikata kabul kurallarını kapsamaktadır.

Tapınak evlerinde gündelik hayat aynı Batı Manastırlarındaki gibiydi. Bu hayatın disipline olması için gerekli bazı kurallar sıkı sıkıya uygulanırdı. Genel anlamda günlük hayat Sabah 4'te 13 kere söylenen "babamız duası" ile başlar daha sonra kardeşler saat 6 ya kadar yani toplanma iznine kadar kısa süreli bir uyku çeker sabah duası denilen "terce" 8'de, dördüncü dua ise 11'de okunurdu. Ardından günün ilk yemeği yenirdi. Genellikle önce şövalyeler sonra askerler yerdı. Öğlen duası "nones" 2'de, akşam duası "vesper" 6'da yapılırdı. Akşam yemeği saat 8 civarında yenir ve günün son duası "compline" edilirdi. Ancak kış aylarında dua saatleri havaların erken kararmasından dolayı birbirine yakınlaşırdı (Martin,2009:25). Sadece bu şekilde baktığımızda bile çok ciddi bir disiplinin kurulduğunu görmekteyiz. Şövalye hayatını incelemek için şimdi daha ayrıntılı bir şekilde kurallardan bahsedelim.

3.3.1 Kurallar

Tarikata girenlere öğretilen ve temel taşı olan kurallar şu şekildedir

-Öncelikle, saf ve temiz bir kalple, bir şövalye olarak egemen krala hizmet etmeyi arzu eden ve özenli bir şekilde çok soylu itaat zırhını giymeyi ve her zaman giymeyi arzu edenlerle konuşuyoruz. Ve bu yüzden, sizi şu ana kadar gayesi Hz İsa olmayan ve ancak sadece insanlığın lütfu için kabul etmiş olduğunuz dünyevi bir şövalye hayatı sürmüş olan sizi Tanrı'nın lanetlenen kitlelerin arasından seçtiği ve ince merhameti ile kutsal kiliseyi korumaları emrini verdiği kişileri takip etmeniz ve bunlara sonsuza dek katılmakta acele etmeniz için uyarıyoruz. (Erol,2005:104-107).

-Her şeyin ötesinde, İsa'nın bir şövalyesi olacak ve böylesine kutsal bir tarikatları seçen kişileri yani sizin inanç mesleğinizde öylesine değerli ve öylesine kutsal olan ve öylesine soylu olduğu bilinen saf sebatı ve katı direnci birleştirmeniz gerekmektedir. Ve eğer bunlar sonsuza dek lekelenmeden muhafaza edilirse, siz de Hazreti İsa için ruhlarını vermiş olan şehitler ile arkadaşlık edeceksiniz. Bu dini tarikatta şövalyelik tarikatı gelişmiş ve canlanmıştır. Tanrı bizimle ve kurtarıcımız Hazreti İsa ile birlikte çalışmaktadır. O, kurtuluşumuz ve gerçek inancın yayılması için ruhların Tanrı'ya hoş karşılanan bir özverisi olarak sunmaktan vazgeçmeyen dostlarını Kutsal Şehir Kudüs'ten Fransa ve Burgonya'nın bataklıklarına göndermiştir (Erol,2005:104-107).

-Daha sonra biz, tüm neşemiz ve kardeşliğimizle ve yukarıda bahsi geçen şövalyeler birliği Üstad Hugues de Payens'in talebi üzerine, Hz. İsa'nın cisimlenmesinin 1128'inci yılında, yukarıda sözü geçen Şövalyeler Birliği'nin kurulmasının dokuzuncu yılında efendim Aziz Hilary Bayramında dağların ötesindeki çeşitli eyaletlerden gelerek Troyes'te toplandık. Ve şövalyelik tarikatının yukarıda bahsi geçen Üstad Birader Hugues de Payens'in dudaklarından duyduk ve bize anlayışımızın sınırları uyarınca iyi ve faydalı gelenlere şükrettik ve yanlış gelenlerden de sakındık (Erol,2005:104-107).

-Ve bunların hepsi anlatılamayacak ya da hikaye edilemeyecek olan o konseyde oldu ve böylece bizim tarafımızdan hafife alınmadı, ancak akıllıca bir sağ gözü ile göz önünde bulundurarak, bunu hem saygıdeğer pederimiz Efendi Honorius'un ve Doğu'nun işlerini bilen asil Kudüs Patriği Stephen'in ve İsa'nın fakir şövalyelerinin takdir yetkisine bıraktık ve ortak konseyin nasihati ile onu oy birliği ile methettik. Her ne kadar bu konseyde toplanmış olan dini Pederlerin pek çoğu kelimelerimizin otoritesini methetse de, biz onların telaffuz ettiği gerçek cümleleri ve yargıları sessizlikle atlayıp geçmemeliyiz.

-Böylece ben, bu tanrısal vazifenin verilmiş ve emanet edilmiş olduğu Jean Mishel, Tanrı'nın inayeti ve konsey Clairvaux Başkeşişi muhterem peder Bornard'ın emriyle iş bu belgenin mütevazi katibi olarak hizmet ettim(Erol,2005:104-107).

-Konseye katılan pederlerin isimleri: Öncelikle Albona piskoposu ve Tanrının inayetiyle Kutsal Roma kilisesinin Elçisi Matthew; Reims Başkiosu Renaud, Sens Başkiosu Henri ve daha sonra onların yardımcıları: Soissons Piskoposu Gocelin, Paris Piskoposu; Troyes Piskoposu; Orleans Piskoposu;Auxerre Piskoposu,Meaux piskoposu; Chalons piskoposu; Laon piskoposu;Beauviz piskoposu; daha sonra Lyon baş piskoposu ve Roma kilisesi elçisi olarak atanan Vezelay baş keşişi; Citeaux baş keşişi, Pontigny baş keşişi;Trois-Fontaines baş keşişi; St.Deniz de Reims baş keşişi; St Etienne de Dijon baş keşişi; Molesmes baş keşişi; yukarıda bahsi geçen ve sözleri yukarıda sözü geçenler tarafından geniş gönüllülükle methedilen Clairvaux Baş Keşişi Bernard.Aynı zamanda Efendi Aubri de Rems Efendi, Fulcher ve isimlerinin kaydedilmeyen başkaları da mevcuttu. Bu kişiler konseyde bulunmuş ve mükemmel ve özenli bir şekilde neyin iyi olduğunu araştırarak ve doğru olmayanı da kınayacak şekilde hareket etmişlerdir. (Erol,2005:104-107).

-Aynı zamanda kendisi ile birlikte getirmiş olduğu biraderlerinden bazıları ile birlikte şövalyelerin üstadı birader Hugues de Payens de mevcut bulunuyordu. Bu biraderler Rolnad, Birader Goefroy ve birader Geoffroi Bisot, Birader Payens de Montdider, birader Archambut de St.Amand idi.Yandaşları ile birlikte aynı efendi Hugues yukarıda bahsi geçen pederlere mütevazi başlangıçlarının anelerinden ve örflerinden ve hatırlanışına göre "*Ego principum quit et logour vobis*" yani "*sizinle konuşan ben başlangıcım*" diyenden bahsetti.Burada yapılan düşünce alışverişi ve Kutsal Roma Kilisesi'nin Papası Efendim Honorius'un ve Kudüs patriğinin irfanı ile sebatla incelenen Kutsal Yazıtlarının, Kudüs'te bulunan Tapınağın İsa'nın Fakir şövalyelerinin rızası ve ruhani meclisin onayıyla yazıya aktarılacak olması ve unutulmaması ve dürüst bir hayat yaşayan bir kimsenin yaratıcısına gelebilmesi için sadakatle saklanması ki bu Hz. İsa'nın şefkati Tanrı ile karşılaştırıldığında baldan daha tadlıdır ki ve ona hizmet etmeyi arzu eden bizlerin ona gelmesine izin verin,ortak konseyi hoşnut etti. Per infinita seculorum secula. Amin (Erol,2005:104-107).

Burada tapınağın fakir şövalyeler Birliğinin kuralı başlamaktadır:

-Siz, kendi iradelerinden vazgeçenler ve siz egemen krala atları ve silahları ile hizmet eden diğerleri, ruhlarımızın kurtuluşu için, sabit bir süre boyunca, her yerde saf bir arzu ile sabah ibadetlerini ve kilise yasaları ve kutsal Kudüs Şehrinin her zamandaki efendilerinin gelenekleri uyarınca tüm ayini duymak için çaba harcayın.Siz muhterem biraderler, aynı şekilde Tanrı sizinledir ve bu hilekar dünyayı Tanrı'nın daimi sevgisi ile hor görmeye ve vücudunun zaaflarını küçük görmeye,Tanrı'nın yiyeceği ile ayakta kalmaya ve Hz. İsa'nın emirleri ile sulanmaya ve yol gösterilmeye söz verirseniz, ilahi ayinin sonunda,bundan böyle Rahip tıraşı olan hiç kimse savaşa gitmekten korkmayacaktır(Erol,2005:104-107).

-Ancak eğer biraderlerden herhangi biri, cemaat evinin ve Hristiyanlığın işleri için Doğu'ya gönderilir ve ilahi ayine katılmazsa, kendisi sabah ayini yerine, yedisi her bir saat ve dokuzu da akşam duası saati için, on altı adet Rabbin duasını okuyacaktır.Ve beraberce,ona böyle yapmasını emrediyoruz.Ancak bu tür bir nedenle gönderilenler ve belirlenen saatlerde ilahi ayine katılmak için gelemeyenler,Tanrı'ya hakkını vermek için mümkünse belirlenmiş saatler ihmal edilmemelidir.

3.3.2 Biraderlerin Kabul Edilme Biçimi

Aslında biraderlerin tarikata nasıl kabul edilecekleri en az kaç yaşında olanların alınabilecekleri, yemin etmeden önce nasıl bir güvenlik kontrolünden geçmeleri gerektiği ve kardeşlerin ne kadar süre hizmet edecekleri ile ilgili kurallar Troyes Konsilinin’de belirlenmişti (Martin,2009:23-24) .

Herhangi dünyevi bir şövalyenin ya da başka bir kimsenin lanetlenen kitleden ayrılmayı ve dünyevi hayatı terk etmeyi istemesi ve sizin hayatınızı tercih etmesi halinde, onu derhal kabul etmeye razı göstermeyin zira efendim Aziz Paul’ün dediği gibi “*Probate spiritus si ex Deo sunt*”, yani “*Ruhu Tanrıdan gelip gelmediğini görmek için test edin.*” Başka bir deyişle, kendisine biraderlerin dostluğu bahşedilecekse , bırakın ona kural okunsun ve kendisi kralın emirlerine titizlikle uymayı arzu ediyorsa ve onu kabul etmek efendi ile biraderleri hoşnut ediyorsa, arzusuna ruhani mecliste toplanmış olan tüm biraderlerin önünde ulaşmasına izin verin ve onun talebini saf bir kalple yapmasına imkan tanıyın.Bunun yanında önemli bir nokta şövalyeliğe biraderler seçilirken çocuklar alınmıyordu.Hatta bu konuda çocuklarını sokmak isteyenlere çocuğunuzu, “silahlarını kuvvetle taşıyabileceği ve toprakları hazreti İsa’nın düşmanlarından kurtaracağı zaman getirin” diye önerilerde bulunuyorlar (Erol,2005:107)

Şimdi de Troyes Konsilinde alınan kararları genel başlıklar altında inceleyelim.

3.3.3 Aferez Edilmiş Şövalyeler Hakkında

Aferez edilmiş şövalyelerin toplandığını bildiğiniz yere gitmenizi ve burada herhangi birinin deniz aşırı bölgelerden şövalyelik tarikatına katılmayı arzu etmesi halinde, dünyasal kazançtan çok onun ruhunun kurtuluşunu göz önünde bulundurmanızı emrediyoruz. Onun, söz konusu bölgelerin piskoposun huzuruna çıkması ve niyetini ona bildirmesi koşuluyla kabul edilmesini emrediyoruz. Ve piskopos onu dinleyip günahlarını affettikten sonra onu Tapınağın Efendisi ve biraderlerine gönderecek ve eğer hayatı dürüst ve onların dostlukları için münasipse ve kendisi efendiye ve onların biraderlerine iyi gözükürse kendisini merhametle kabul edin ve eğer kendisi bu arada çektiği ıstırap ve işkenceden dolayı ölürse kendisine Tapınağın fakir şövalyelerinden birinin hakkı olan tüm biraderlik faydalarını sağlayın (Erol,2005:107).

Hiçbir başka koşul altında, Tapınağın biraderleri açıkca aforoz edilmiş bir adamın dostluğunu paylaşmayacak ya da onun eşyalarını almayacaktır ve zira onların da onun gibi aforoz edilmesi korkunç bir olay olur. Ancak sadece ilahi ayine katılması yasaklanmış ise o zaman komutanlarının izni ile hayırseverlik maksadı ile onunla dostluk etmek ve eşyalarını kullanabilmek mümkündür (Erol,2005:108).

3.3.4.Şapelde Çok Uzun Ayakta Kalan Biraderler Hakkında

Bize bildirildiğine ve gerçek şahitlerden duyduğumuza göre, ilahi ayine ölçüsüz bir şekilde kısıtlamasız olarak katılmanız değil, herkesin telaştan kaçınması, “Venite” isimli ilahiyi, ilahiye davet ve ilahi esansında oturarak söylemeleri ve dualarını yumuşak bir şekilde bağırmandan ve sessizlik içerisinde etmeleri ve böylece diğer biraderlerin dualarını rahatsız etmemeleridir. Ancak ilahilerin sonunda ayağa kalkacak ve sunaya doğru başınızı eğeceksiniz. Bu arada hasta ve zayıf olanlar ayağa kalkmadan başını eğeceklerdir(Erol,2005:108)

3.3.5 Biraderlerin Giysileri Hakkında

Tüm biraderlerin kıyafetleri her zaman tek renkte olmasını yani beyaz ya da siyah ya da kahverengi olmasını buyuruyoruz. Ve tüm şövalye biraderlere kışın ve yazın mümkünse beyaz pelerinler veriyoruz. İsa'nın şövalyelerine dahil olmayan hiç kimsenin beyaz bir pelerini olmayacak ve böylece karanlık hayatlarını terk etmiş olanlar yaratıcıları tarafından temizliği ve katıksız iffeti simgeleyen beyaz kıyafetlerin işareti ile uzlaştırılmış olanlar olarak birbirlerini tanıyacaklardır.¹¹ Ancak bu giysilerde herhangi bir süs ya da bir gurur göstergesi bulunmayacaktır. Ve böylece biraderlerden hiçbirinin kıyafetlerinin üzerinde bir kürk parçası ya da koyun yünü ya da kuzu yünü olmadıkça bir battaniye bile olsa, vücudun kullanımına ait herhangi başka bir şey bulunmamasını buyuruyoruz. Herkesin kolayca giyinebilmesi ve soyunabilmesi ve çizmelerini çıkartabilmesi için, herkesin aynı kıyafetleri giymesini buyuruyoruz. Ayrıca ihtiyaç olan giysileri onları giyecek olanları boyutuna göre giyecek olanlara uygun şekilde

¹¹Yine Troyes konsilinde geçen ve Tapınak şövalyeleri ile ilgili kitapların hepsinde yer alan ifadeye göre “İffet” kalbin katiyeti ve vücudun sağlığıdır. Eğer biraderlerden herhangi biri iffet andını içmezse “*pecem sectamini cum omnibus et castimoniam sine qua nemo Deum videbit*”, yani “herkese huzur getirmek için çaba harca,yokluğunda kimsenin Tanrı'yı göremeyeceği iffetini muhafaza et” diyen havarinin vaadi ile ebedi huzura eremeyecek ve Tanrıyı göremeyecektir.

dağıtılacaktır. Biraderlerden herhangi birinin bir gurur ya da kendini beğenmişlik duygusu ile daha iyi ve daha süslü bir giysiyi arzu etmesi halinde, bırakın ona en kötüsü verilsin. Ve yeni giysileri alanlar, bu görevi yerine getiren için iyisinin ne olduğuna bakılarak refakatçilere ve güvenlik görevlilerine ve genellikle fakirlere verilecek olan eskilerini derhal iade edecektir (Erol,2005:109-110)

Tapınak tüzüğünde en aydınlatıcı maddelerden biri(325) deri eldiven giymesi konusundadır. Bu eldivenleri yalnızca, “Efendimizin, sık sık ellerinde tuttukları bedeni onuruna giymelerine izin verilen” tarikat rahibi birederler ve “çektikleri büyük acılar nedeniyle ve elleri kolayca zadelenmesin diye....duvarcı biraderler” giyebilirlerdi; ama duvarılarda çalışmadıkları zamanlar da...duvarcı biraderler” giyebilirlerdi (Read,2003:150).

Tapınak Şövalyeleri beyaz pelerin üzerine kırmızı haç giyiyorlar bunlardan farklı olarak St. Jean şövalyeleri siyah pelerin üzerine kırmızı haç giyiyorlardı (Hamilton,1998: 32).

Tapınak Şövalyelerinin en belirgin giysileri kızıl bir haçla süslenmiş beyaz bir manto ya da pelerindi. Bu kızıl haç, Papa III. Eugene tarafından 1147 veya 1148 yıllarında tapınakçılara verilmişti ve her şövalye bu haçı sembolik olarak kalbinin üzerinde taşımaktaydı. Papa tarafından kendilerine verilene kadar şövalyeler haç işareti taşımamışlardı. Bu haçın verilmesinin nedenlerinden biri de şövalyelerin, savaşta Müslümanlardan kaçmamalarını sağlamaktı. Beyaz manto ya da pelerin, onların saflığının, temizliğinin ve şövalyelerin bereket yeminlerinin bir sembolüydü. Gömlek olarak da keten gömlek giyerlerdi. Kaide olarak elbiselerinin altına koyun derisi çamaşır giyer ve hiç çıkarmazlardı. Bu onların bekaretlerinin işaretiydi. Aynı zamanda banyo yapmamaları ve birbirlerini çıplak olarak görmemeleri istenirdi (Erol,2005: 141)

Tapınakçıların hepsi şövalye değildi. Dolayısı ile giysileri farklıydı. Çavuşlar (silahçılar, çobanlar) genelde koyu –kahverengi ya da siyah- montlarının üstünde kırmızı, sekiz noktalı bir haç taşırlardı. Papazlar(duacılar) tapınakçı pederler, yeşil bir manto üstünde kızıl bir haç taşırlardı(Pernoud,2005: 23)

3.3.6 Yatak Çarşafı Hakkında

Münzevi bir hayat süren şövalyeler için, bir şiltenin dışında bir yastık ve bir battaniyenin herkes için yeterli olarak görülmüş sadece bunlardan birisi eksik olan bir

kimsenin bir yaygısının bulunması ve her zaman keten bir battaniyeyi yumuşak bir yağın ile kullanabilmesidir. Ve onlar her zaman için üzerlerinde bir gömlek ve pantolon ve ayakkabı ve kemer ile uyuyacaklar ve uydukları yerde sabaha kadar ışık olacaktır(Erol,2005:109).

3.3.7 Ayakkabılar

Şövalyelerde sivri burunlu ayakkabılar ve ayakkabı bağları putperestliğe ait şeyler olarak görüldüğü için yasaklanmıştır ve bunları herhangi bir biraderin giymesini yasaklıyoruz (Erol,2005:110).

Buraya kadar şövalyelerin giyimleri ile ilgili noktaları toparlayacak olursak daha tarikata ilk girdiklerinde her şövalyenin 3 heybeye sahip olduğunu görürüz. Bir tanesi kendisinin ikisi hizmetçileri içindi. Bunun dışında bir kayış, bir yular, pamuk ve keçe boneler ve şişeleri vardı. Buradan da anlıyoruz ki, bu heybelerinde gömleklerinden, ayakkabılarına, kıyafetlerine kadar birçok şeyi barındırabiliyorlardı (Pernoud,2005: 22).

3.3.8 Nasıl Yiyecekler

Ttroyes konsilinde bu konu ile ilgili geçen kural “sarayda ya da manastır yemekhanesi denilecek olan yerde birlikte yemelidirler.Ancak diğer din adamları tarafından kullanılan işaretlere alışık olmadığınız için herhangi bir şeye ihtiyaç duymanız halinde , tüm tevazunuz ve teslimiyetiniz ile, masada ihtiyacınız olanı yavaşça ve özel olarak istemelisiniz. Zira havari “*manduca panem tum cum silentio*”yani “*ekmeğinizi sessizlik içerisinde yiyin*” ve Hz.Davut da “*posui ori meo custodiam*” yani “*dilimi tuttum*” demiştir ki bu da “*dilimin bana ihanet edeceğini düşündüm*” yani “*kötü konuşmamak için dilimi tuttum*” şeklindedir (Erol,2005:111)

Buradan da görüldüğü üzere yeme içme sırasında müthiş bir disiplin vardı. Dua ederken sağlanan inziva aynen yeme içme sırasında da bozulmayacaktı. Kurallara göre yemek masasındayken kendilerine lazım gelen şeyi isteyebiliyorlardı; ancak herkesin kendine ait tabağı yoktu. İki kişi bir çanaktan yemek yer ancak herkese aynı miktarda şarap düşerdi. Yemek yerken Kutsal metinler de okunurdu (Pernoud,2005: 20)

3.3.9 Kaseler ve İçme Kapları Hakkında

Kaselerin sayısının azlığı yüzünden biraderler çiftler halinde yiyecek ve böylece biri diğerini daha yakından inceleyebilecek ve böylece emirlerin yemeğine haşinlik yada gizli mahrumiyet dahil etmeyecektir. Ve her bir biraderlerin bardağında aynı şarap miktarının bulunması da adil gözükmetedir(Erol,2005.111)

3.3.10 Et Yemek Hakkında

Et yemekleri ile ilgili kurallarda yer alan bilgi olan “Noel,ölmüş azizler yortusu , Meryem’in göğe yükselme yortusu ve on iki havari bayramı dışında haftada üç kere et yemeniz yeterli olacaktır. Zira et yeme alışkanlığının vücudu bozduğu anlaşılmaktadır. Ve Pazar günleri tapınağın tüm biraderlerine, papazlara ve katiplere Hz İsa’nın kutsal yeniden dirilişinin onuruna iki et yemeği verilecektir ve manastır halkının geri kalanı yani refakatçiler ve güvenlik görevlileri, tek bir yemekle yetinecek ve bunun için Tanrı’ya şükredeceklerdir. Haftanın diğer günlerinde yani pazartesi ,çarşamba ve hatta cumartesileri ,biraderlere iki ya da üç adet sebze yemeği ve ekmekle yenilen diğer yemek verilecektir”(Erol,2005:111) ifadelerine bakarak et yemeklerinin sadece özel günlerde verildiğini söyleyebiliriz.

3.3.11 Efendiler Hakkında

Efendiler yani Büyük Üstadlar, tarikatın gizlilik ve disiplini için çok gereklidi. Onun için bireysel içerikli en küçük noktalarda bile onların onayı gerekirdi.Örneğin Tapınakçılar gönderilen bireysel gizli mektuplarında Büyük Üstad ya da papazın huzurunda yüksek sesle okumasına ancak izin verilirdi Ayrıca efendi bir başka biraderin atını ve her şeyini, istediği herkese verebilirdi ve buna karşılık eşyaları verilen biraderin kızma hakkı yoktu(Payne,1998:126).

3.3.12 Deniz Aşırı Ülkelere Gönderilen Biradeler Hakkında

Troyes konsilinde bu durumla ilgili alınacak önlemler “Dünyanın çeşitli yerlerine gönderilen biraderler imkanları dahilinde kuralın emirlerine bağlı kalmak için çaba harcayacak ve yabancılardan iyi bir rapor alabilmeleri için et ve şarap...vs konularında sitem etmeden yaşayacak ve hareketleri ya da sözleri ile tarikatın ahlaki ilkelerini kirletmeyecek ve böylece iyi bir çalışma ve bilgelik örneği oluşturacak ve her

şeyin üstünde bağlantı kurdukları ve hanlarında kaldıkları kişilere onur ihsan edebilecektir. Ve eğer mümkünse içinde uydukları ve kaldıkları cemaat evi geceleri ışısız olmayacak ve böylece gölgelerdeki düşmanlar onları, Tanrı'nın yasakladığı kötülöklere sürükleyemeyecektir" şeklinde geçmektedir(Erol,2005:114)

3.3.13 Dünyevi Hediyeler Hakkında

Tarikat fakirlik yemini içse de sürekli bağışlarla büyümüştür. Ancak sadece tarikata değil biraderlere de çok fazla hediye verilmiş ancak bu hediyeleri biraderlerin Efendisinden ya da Erzak Komutanından izinsiz alması yasaklanmıştır. Üstelik akrabaları tarafından şahsına verilmek istense bile. Ayrıca sadece tapınakçılara hediyeler gelmiyor, Tapınak Büyük Üstadı da önemli günlerde halka hediyeler dağıtıyordu. Örneğin, her paskalya arifesi perşembe günü, on üç yoksulun ayaklarını yıkıyor, arkasından da bunlara birer gömlek, birer tuman, birer çift kundura, ikişer somun, ikişer danier para dağıtıyordu(Barber,2006a:189).

3.3.14 Kadınlarla Aşına Olmalarına İzin Verilmemesi

Bu durum Konsey kararlarında "Kadınların arkadaşlığı tehlikeli bir şeydir, zira bu sayede yaşlı şeytan pek çoklarını Cennete giden doğru yoldan ayırmıştır. Bundan böyle bayanların, Tapınağın evine rahibeler olarak kabul edilmesine izin vermeyin. Herhangi dini bir kimsenin bir kadının yüzüne çok fazla bakmasını tehlikeli bir şey olduğuna inanıyoruz. Bu nedenle ister dul, genç bir kız, anne, kız kardeş, teyze ya da başkası olsun, hiç biriniz bir kadını öpmeyi düşünmeyin ve bundan böyle Hz. İsa'nın Şövalyeler Birliği her ne pahasına olursa olsun ,erkekleri çoğu kere yok eden, kadınların kucaklaşmalarından kaçınmalı ve böylece sonsuza kadar tanrının önünde bir vicdan ve emin bir hayatla durmalıdırlar" şeklinde geçmektedir (Erol,2005:124)

Şövalyelerin, herhangi bir kadın kucaklamak için izin verilmemesinin yanında iffetleri ve namuslarını korumak ve homoseksüellik gibi farklı düşüncelerin oluşmasını engellemek için birbirlerini bile çıplak olarak görmelerine izin verilmemiştir (Payne,1998:32).

3.3.14 Dedikodular Hakkında

İlahi öğüt ile, bir vebadan yani kıskançlıktan, dedikodudan, kinden ve itiraftan, kaçınmanızı buyuruyoruz. Buna göre herkes havarinin söylediği gibi, “*Ne sis criminator et susurro in populo*” yani “*Tanrının insanlarını itham etmeyin ya da kötölemeyin*” Ancak bir birader başka biraderlerin günah işlediğini kesin olarak biliyorsa, onun sakince ve merhamet ile aralarında özel olarak cezalandırılmalarına izin verin, ve eğer o dinlemeyi istemezse, başka bir birader çağrılısın ve her ikisine de tepeden bakarsa, o zaman tüm ruhani meclisin önünde açıkca sözünü geri almalıdır. Diğerlerini küçük düşürenler korkunç bir körlüğün acısını çekmektedirler ve pek çokları şeytanın çok eski kötülüğünün içine atılmalarına neden olacak şekilde, diğerlerine karşı kıskançlık beslemekten kendilerini korumadıkları için büyük bir üzüntü çekmektedirler (Erol,2005:117).

3.3.15 Etnik Kökenleri

Tapınakçılar ve Hospitalier’ler her ırktan erkekler kabul ediyor oysa Töton Tarikatı sadece imparatorluk topraklarından olan etnik ve seçkin emirleri kabul ediyorlardı (Hamilton,1998:63).

3.3.16 Kilitler Hakkında

Efendinin ya da bu görevi yerine getiren kişinin izni olmadan hiçbir biraderlerin kilitlenebilir cüzdanı ya da torbası olmasına izin vermeyecek ve hatta mektupları bile onların izni ile biraderlere okunacaktır ancak cemaat evlerinin ya da eyaletlerin komutanları buna bağlı olmayacaktır. (Erol,2005:117)

3.3.17 Saçları

Tüm şövalyelerin saçlarını uzattığı günlerde tapınakçılar saçlarını çok kısa kestiriyorlar ya da kafalarını kazıtıyorlardı. Bunun nedeni uzun saçlar savaşırken giydikleri başlığın altından çıkıp yüzlerine savrulması ve savaşabilmelerini zorlaştırması olabilir (Martin,2009:24) Saçlarını kesmelerine rağmen, şövalyelerin sakallarını kesmeleri yasaktı (Payne,1998:126). Bunun iki sebebi vardı. Birincisi, savaşta Müslümanlar için sakal erkeklikle eş anlamlıydı. İkincisi, şövalyeler kendi

masculine görünüşlerinin, düşman üzerinde ürkütücü bir etki yapması için sakallarını kesmiyorlardı. Böylece daha heybetli ve acımasız görünüyorlardı (Erol,2005:115).

3.3.18 Atları

Tarikatta atların bakımının büyük önem taşıdığı görülmektedir. Üstadlarına tahsis edilen at sayısı ilk kuralda belirlenir ve sonraki yaklaşık yüz kuralda da atlardan söz edilmektedir. Şövalyeler için savaş atları; türkopoller için daha hafif,daha hızlı atlar,binek atları,yük atları-silahlı erkekler için ulaşım amaçlı atlar kullanılır.Tarikatta her şövaleynin kendi atının olmasına izin verilmektedir ve diğer atlar da Tarikat Meraşali'nin sorumluluğundaki ortak bir ahırda tutulurdu. Tarikatın ilk mühüründe tek bir ata binen iki şövalye görülmektedir. Ama artık üstadın dört ata sahip olmasına izin verliyordu ve maiyetinde bir tarikat rahibi, bir yazman bir çavuş ve kalkaniyle mızrağını taşıması için bir atı olan bir uşak bulundurabilirdi. Üstada ayrıca bir nalbant, bir tercüman, bir türkopol ve bir aşçı da eşlik edebilirdi. Şövalyenin kendi atını ve donanımını getirmesi bekleniyordu.Cofrére, denilen kısıtlı bir süre için hizmet verecekse süre dolduğunda bunlar kendisine iade edilir ya da atı Tapınak'a hizmeti sırasında öldüyse ortak ahırdan yeni bir at verilirdi (Read,2003:147-148).

Şövalyelere Ortaçağın tankları gözüyle bakılmaktaydı. Şövalyelerin sahip olduğu dev savaş atları 1.5 m boyundaydı. Bu atlara- ki onlara savaş atı denmekteydi- tekme atma,toslama ve ısırma eğitimi verilirdi. Çavuşlar da ata binerdi ama bunlar daha hafif silahlar taşır ve ayrıca arkadan gelirlerdi (Martin ,2009:68).

Tarikata yeni girenler genellikle dışarıdaki giysilerini meşrufatçıya teslim ettikten sonra standart zırh giysi ve techizatla donatılıyorlardı. Şövalyelerin zırhı ,bir miğfer,kafayı ve bacak zırhlarına kadar gövdeyi örten zincirden örülmüş bir üstlük ve bacaklarla ayakları koruyan soleret'lerden oluşuyordu.Zincir üstlük espalier'lerle-metal omuzluklarla-sağlamlaştırılmıştı: bunlar,muhtemelen deriden yapılmış takviyeli bir ceketin üzerine giyiliyordu. Silahlar; bir kılıç, bir kalkan,bir kargı,bir Türk gürzü ayrıca daha ziyade günlük kullanıma yönelik bir kama bir ekmek bıçağı ve çakıdan oluşuyordu(Barber,2006a:297).

3.3.19 Hatalar Hakkında

Troyes konsili kurallarına göre küçük hatalar affedici bulunsa bile yine de Efendiye bildirilmelidir bunu “Eğer herhangi bir birader, konuşurken ya da askerlik yaparken, ya da herhangi başka bir şekilde küçük bir günah işlerse saf bir yürekle bunu telafi etmek için kendisi bunu isteyerek Efendiye bildirmelidir. Eğer her zaman böyle bir hata yapmıyorsa, o zaman ona hafif bir ceza verin ancak hatası çok ciddi ise biraderlerin yanından uzaklaşmasına ve onlarla aynı masada değil de yalnız başına yiyip içmesini sağlayın ve o da Kıyamet Gününde kurtulabilmesi için Efendinin ve biraderlerin merhametine ve hükmüne boyun eğmelidir” denilmektedir (Erol,2005:116) Buradan anladığımıza göre her şeyde Efendilerin haberdar olması ve biraderlerin Efendilerine tam anlamı ile itaat etmesi sağlanmıştır.

3.3.20 Barışın Koruması Hakkında

Tarikatta huzur öncelikle biraderler arasında husumet yaşanmamasına bağlıdır. Dolayısı ile tarikatta her bir biraderin başka bir biraderi öfkelenmemesi ya da kızdırmaması istenmiştir.Zira Tanrı'nın egemen merhameti zayıf ve güçlü biraderleri hayırseverlik adına eşit tutmaktadır.Kutsal görevlerini yerine getirmek ve Hz. İsa neşesinin zaferini kazanmak ve cehennem ateşinin korkusundan kaçmak için ikrar eden tüm biraderlerin efendilerine kesinlikle itaat etmesi uygundur (Erol,2005:115)

3.3.21 Silahlar Hakkında

Ortaçağ şövalyelerin kullandığı silahların başında kılıç gelmektedir. Bunu Avrupa'nın çoğu yerinde kullanılan hançerler takip etmektedir. Özellikle de tek kenarlı hançerin kullanımı oldukça yaygındır.Toplu hedeflerde ise kale duvarlarına ve kapılarına deniz teknelerine daha etkili bir tahribat yapabilecek ve üstünlük sağlayabilecek silah mancınıktır.Top ve barut kullanımının yanında özellikle Haçlı Seferleri ile birlikte de zırh ve kalkan yapımı teşvik edilmiştir.Bunun yanında birçok önemli silah kullanılsa da başı çeken unsurlar bunlardı(Ülgen,2011:109-116).

Ortaçağda çok fazla sorun ve çatışma var ancak bunun çözümü için kısa bir zaman oluyor sorunlar hemen savaşların çıkmasına neden oluyordu. Sorunların savaşlarla çözüldüğü bir dönemde de savaş silahları önem kazandı ve birçok sıra dışı silah oluşturuldu. Bu silahların çoğu bize kılıç, balta, mızrak veya gibi aşina olduğumuz

silahlar olsa da , bu seferler sırasında oluşturulan çok az bilinen ve nadir silah vardı. Hatta atlı askerler ile piyadeler arasında bile silah farkları oluşabiliyordu. Mesala Batıda şövalyeler piyade sınıfı silahı olan yayı kullanmaya tenezüül etmezlerdi (Ülgen,2011:112)

Man-Catcher: Savaşa yönelik oluşturulan bu silah zırhlı düşmana karşı mücadele, elle mücadele kolaylığı sağlıyordu. Bu sıradışı silah sonunda bir yarım daire yönlü şekil çizerek uzun bir kutup kolu sayesinde düşmanın yakalanmasını sağlıyordu. At üzerine monte de edilebilen bir yaylı tuzak şeklinde olan bu ilginç silah daha sonraları sık sık kullanılmıştır.

Sword breaker: Bu Ortaçağda geliştirilen bir başka benzersiz silahtır. Bu silah tarakları olan uzun bir hançer görünümünde idi. Rakibin kılıç şeklindeki bıçağını yakalamak için kullanılırdı .

Boğadiken : Sanatsal bir marifet olan bu silah dört sivri yapısı sayesinde atılan ve her zaman bir noktaya ayakta dik düşecek şekilde durabilen bir silahtı ve düşman için çok ciddi bir tehlike yaratmaktaydı

Dagger Varyasyonlar: Ortaçağda birçok silah hançer gibi tasarlanmıştı ve bunların farklı farklı özellikleri vardı. Özellikle konik şeklinde delici bir silah olan Dagger varyasyon, ince uzun koni yapısıyla zırh delici olarak kullanılmaktaydı

*Gun Shield:*Bu bir kalkandır. Bir İtalyan tasarımı olan bu kalkanın merkezinde bir makat yükleme ve tabanca yeri ve küçük bir gözleme yeri vardır ama bu kalkan son şeklini XVI yüzyılda almıştır

Orta Çağ silahları birçok çeşidi bulunmakta ve bunların çoğu bugün de kullanılmaktadır ama bazıları zamanla çok özel uygulamalar gerektirmeleri nedeniyle savaş sanatındaki pratikliğin artması ve zaman kaybının önlenmesi gerektiğinden kullanılmamıştır (http://Documents and Settings\ Administrator\Desktop\ TAMPLİYE ŞÖVALYELERİ \ şövalyelik yeni bilgiler\knight nadir silah.mht 4.10.2011)

Bunun dışında kullanılan diğer önemli silahlar şunlardır (<http://medieval.stormthecastle.com/armorypages/polearms/poleaxe.htm/> 10.11.2011)

Ahlspeiss: Bu silah Ortaçağda ucundaki metal sivri bir ahşap saplı delici unsuru ile bir bıçaklama silahı oldu. Sapı genellikle 5-6 ayak ve 3 metre çapındadır.

Bardiche: Bu silahın ucunda bir dilimleme bıçağı vardır. Bir bardiche ile ayrılan bıçak iki yerden aynı kutuba bağlıdır

Bec de Corbin: Kavisli bir ucu olduğu için karga gagasına da benzetilir, Gagası bir denge unsuru sağlıyordu aynı zamanda diğer tarafında bir çekiç vardı. Kavisli gagası saldırı için en önemli özelliğidir. Bir şahin gibi düşmana taaruz edilemesinde etkili oluyordu.

Bill: (Bill-Kanca olarak da bilinir) Bu bıçak bir kanca şeklindedir

Yaban domuzu mızrak: Bu silah iki çatallı mızrak noktası bazı ilavesi ile bıçaklama için kullanılan tipik bir mızraktır. Bu çatallı mızrak aşağı yukarı hareketi kolaylaştırmakta düşman atlarının durdurulmasını sağlamaktadır. Ayrıca çatallı mızrak düşman vücuduna derin saplandığı için tercih edilmektedir.

Brandistock (featherStaff): Alışılmadık bir silah olan brandistockun içi boştu ve bu oyuk sonunda üç çivili nokta vardı. Normalde bir baston gibi düzenlenen ve nerdeyse sopaya gizlenmiş bir görünümü vardı. Ancak hızlı bir keskin hareket ile ciddi zararlara neden oluyordu.

Corseque: (üç yönlü silah) Merkezi başak çok uzun ve iki tarafı sivri, düz ve genellikle 45 derecelik bir açıyla öne eğilebilen düz bir silahtı .

Fauchard: Bu silah bir glaive benziyordu; fakat sadece bir kenarı bilenmiş olan bir kanatlı iç veya dış bükeyi vardı Erken yüzyıllarda bu şekilde oldu ama aynı zamanda bilenmiş kenarının karşı tarafında bir kanca geçilerek geliştirilmiştir ve daha etkin kullanılmıştır

Glaive: Bu çok amaçlı kullanılan silahın tek bir ucu keskin bıçaktır Aynı zamanda bıçağın karşı tarafında bir kanca vardır.

Guisarme:(bağladım) Önemli bir yönü, bir düşmanı kapmak ve bağlantısını kesmek için kullanılan kancasıdır. Erken yüzyıllarda sadece bir kutupta bir kanca olan ama Ortaçağda bir kesici bıçağında eklendiği ve pek çok farklılıkları bulunan bir silahtır .

Teber: Taber bir balta kutuplu silahtır. Balta, kafa, kanca gibi üç ana parçası vardır

Lance:Bir nevi mızraktır. Özellikle turnuvalarda çok fazla ön plana çıkar.

Lucerne Hammer: Bıçaklama noktası ve bir çekiç kafa, kutuplu olan bir silahtı. Çekiç kafa genellikle iki ila dört sivri yapıya ayrılır. Bu zırhlar üzerinde etkili olan perküsyon silahıydı.

Morning Star: Bu topuz kafa şeklindeki bir silahtır Topuz kafa üzerinde sivri bir yapı olurdu. 6 m kadar uzun olanları aslında normal bir topuz ayırandır.

Partizan: Bu silah muhaliflerini yok edebilecek kadar tehlikeli bir koçbaşdır.

Pike: Son derece uzun bir mızrak ucudur ancak turna gibi yirmi ayak uzunluğunda ulaşabilir.

Ranseur: Üst ve sapına iki küçük hilal şeklindeki ipuçları tek bir uzun sivri bir tridende benzer bir silah.

Scythe: Bu silah kavisli bir bıçaktır

Sovnya: Yine farklı bir şekilde olan ancak kavisli bir bıçaktır.Mızrak atmak için ya da sokmak için kullanılabilir.

Spetum: XIII yüzyıldan kalma bir silahtır Bu uzunluğu 6-8 metre ve üç çatalak ya da bıçakları vardı..Yan tarafında üst ve iki küçük ana mızrak başı bulunurdu

Svardstav: İki ucu keskin kılıç bıçak,

Voulge : Glaive benzer ama glaiveden farkı dilimleme için kullanılan bir baltadır.

Savaş tırpanı: Uzun ince bir kanatlı bir silahtır

Aslında Ortaçağ savaşları ve özellikle kılıç zırh gibi önemli silahların kullanılması endüstrinin de gelişmesine etki etmiştir. Çünkü vuruşarak savaş yöntemi zırhın önemini arttırmış bu da demir gereksinimini arttırdığı için maden endüstrisine ciddi boyutta etkisi olmuştur(Gimpel,2005: 61).

3.4 ŞÖVALYELERİN EĞİTİMİ-ASKERİ TAKTİKLER

Şövalyelerin eğitimi ile ilgili kendi tüzüklerinde, eğitimle ilgili pek az madde bulunmaktadır. Ancak daha teşkilata girmeden bile kahramanlıklarını göstermeleri gereken şövalyelerin tarikata katılmadan önce atlı çarpışmada ustalaşmış olmaları bekleniyordu. Üstelik tarikata katıldıktan sonra da yapılacak savaşlarda savaş teçizatının ağırlığı nedeniyle, hepsinin son derece güçlü olması gerekiyordu (Read,2003:147-148.)

Şövalyelerin eğitimi ile ilgili elde mevcut birçok kayıtlı belgeye göre anlıyoruz ki şövalyelerin hemen hepsi tek tek dövüşme teknikleri eğitiminden geçmişti, birçoğu da tarikata katıldığında özellikle Fransız ve İngiliz toplumlarına özgü turnuvalarda Anjou'lar ve Capet'ler ve Hohenstaufenliler ile İtalyan şehir devletleri arasındaki gibi süreğen çatışmalarda bilenmiş, gayet deneyimli birer savaşçıydı. Buna örnek olarak Aslan yürekli Richard ya da William Marshal gibi istisnai yetenekleri, güçlü kişilikleri de gösterebiliriz (Barber,2006a:301).

Genel olarak baktığımızda öğretilen taktiklerin gayet basit olduğunu görürüz. Ancak bunların etkili olabilmesi zamanlamasının iyi olmasına bağlıydı. Öncelikle piyadeler koruma sağlar, ardından atlılar asıl saldırıyı gerçekleştirirlerdi. İyi zamanlama yapılmış bir saldırı, yoluna çıkan her şeyi yok ederdi. Yanlış zamanlanmış saldırılar ise Cresson Kaynaklar'nda olduğu gibi felaketlere yol açardı. Arbede sırasında Tapınakçılar Tarikatı'nın "*Beaseant*" adıyla bilinen siyah beyaz flaması havada kaldığı sürece savaş alanında kalmak zorundaydı. Flama gözden kaybolduğu anda Tapınakçılar Hastabakıcılara katılırlar ya da onların flaması da gözden kaybolmuşsa herhangi başka

bir Hristiyan flamasına eşlik ederlerdi. Ettikleri yemine göre savaş alanına daima en önde çıkacaklar ve alanı en son terk edeceklerdi (Martin , 2009:68)

Görülüyor ki başta Tapınakçılar olmak üzere şövalyelik üyeleri amatörlük yapmak ve keyfi sorumsuz davranmak yerine zor savaş disiplinine ve profesyonel tam zamanlı eğitime ve itaat düzenine uymaları için yetiştiriliyorlardı. Bu konuda disiplinleri ve savaşta kazandıkları başarılar hem düşmanları gözünde daha korkutucu olmalarına hem de şöhretlerinin kısa sürede yayılmasına neden oluyordu.Örneğin XII yy sırasında Tapınakçılar Antakya ve Trablus savunmasında önemli bir rol aldı. Kudüs Krallığı içinde bazı kalelere rağmen, Sahra Ordusu için yaptıkları katkı onların daha popüler olmasını sağladı (Hamilton1998:32).

Savaş sanatları dışında kale kuşatması ve psikolojik savaş konusunda da önemli eğitim alırlardı .Bu konuda da önemli olan bazı taktikler şunlardır.

Aldatma: Kaleye sızmak için kullanılmıştır. Onlar, gece kale kapıları açabilir veya kalenin iç savunması büyük hasara yol açabilirlerdi Bu taktiğin en ünlü durumunda “Trojan Horse” olduğunu görüyoruz bunun için yetiştirilirdi.

Ihaneti: Bir iki kale gücünü bünyesinde düşmana kale ile ilgili yanıltıcı bilgiler sızdırılabildi.Örnek; kaleyi muhafaza eden asker sayıları kale iç yapısı gibi.

Açlık: Bu yöntem kullanıldı fakat sıklıkla aylar, hatta bazen bir yıl veya daha fazla zaman alan bir yöntemdi, kalenin dışarıyla bağlantı kurmasını engellemek ve açlık nedeniyle teslim olmasını sağlamak gerekiyordu

Biyolojik savaş: Kale yaşamını tehdit edecek hastalık, salgınlara neden olmağı.

Basit Storm: Kalenin çeşitli noktalarından bir bütün şeklinde dışarıya saldırının taşınması idi. Savunmadaki çöküş durumunun kırılması amacıyla uygulanırdı.

Tünel: Kale altında tüneller kazmak . Bir şekilde kale savunmasını daraltmak için kullanılırdı. Bu tekniği nedeniyle birçok Ortaçağ kaleleri etrafında hendekleri vardı. Bir hendek çöküşe neden olacak ve herhangi bir tünel girişimini engelleyecekti.

Tapınakçıların eğitiminde önemli noktalardan bir tanesi de avcılık ve turnuvalardır. Şövalyelere hem askeri bir ruh telkin etmekte hem de onların askeri hayata hazırlanması için önem taşıyordu. Bu eğlenceli argümanın savaş hayatına etkileri de yavaş olmamıştır(Gautier,1966:268).

3.5 FİNANSAL DURUM VE BAĞIŞLAR

Her kesimden, her seviyeden insan grupları Tapınakçıların safhalarına katılmaya başladıktan sonra yapılan bağışlarla da kısa bir sürede tapınakçıların hazinesinin dolduğunu görmekteyiz. Tapınakçılar, Troyes Konsülü yıllarında Fransa, İskoçya, Hollanda, İspanya ve Portekiz’de 10 yılda da İtalya, Avusturya, Almanya, Macaristan ve Doğuda pek çok yerde geniş topraklara sahip olmuşlardır. Böylece başlangıçta tek tek fakirlik yemini etmiş olmalarına rağmen ,Tapınak Şövalyeleri organizasyon olarak kısa sürede çok zenginleştiler (Erol,2005:67-68).

Şövalyelerin para aktivitelerinde rol oynamaları ve zenginleşmeleri bazı kralların ekonomik sıkıntılarını şövalyelere özellikle de Tapınakçılara güvenerek atlatmalarına neden oluyordu. Örneğin, Aragon kralları Tapınaktan sürekli olarak borç para almaktaydılar ve bu durum bazen şövalyelerin, kralların taleplerini karşılamakta zorlanmalarına da neden olmaktaydı. Kilise kurumları, Tapınak’ın krediye güvence vermesi durumunda krallara daha kolay borç veriyorlardı.Aragon’da bir dirlik ya da toprak gelirleri teminatı karşılığında kredi veriyorlardı. Ve genellikle Tarikatın kilise hukukunda izin verildiği gibi, masraflarını karşılamak üzere, toplanan tutarın bir bölümünü alabileceğine karar veriliyordu. “Kimi krediler için %10 düzeyinde faiz alıyorlardı; bu “Aragonda Hristiyan tefeciler için verilen oranın iki puan altında, Yahudilerin oranlarınınısa yarısı kadardı” ve kimi örneklerde Tapınakçıların tefecilikten doğrudan parasal kazanç elde etmiş olmalarına karşın kimi örneklerde de kazançlarının bulunmadığı görülmekteydi (Read,2003:197).

Bunlara ilaveten Tapınakçıların sundukları finansal hizmetlerden biri de aylık ya da yıllık ödenek vermeleri idi. Toprak ya da para bağışlarında çoğunlukla ölümlerine dek bir erkekle karısının geçimlerinde kullanılması şart koşulurdu. Bu ifade kayıtlarda şu şekilde geçmektedir “*kişinin yaşlılıktaki geçiminin ya da kendisine bağımlı olanların refahının güvenceye alınması için*” bir dini kuruma hediye vermek dışında pek az yol bulunmaktadır. Bağışçının ruhunun kurtuluşu ve şiddetin yaygın olduğu bir toplumda Tapınak tarafından korunması için bir derebeyinin sözde korunması altında olsun ya da olmasın mülkü üzerinde Tapınak haçı bulunmasının son derece yararlı olacağı düşünülmekteydi. Kurucuları Payens’lı Hugues, Tapınakçıların bir tür polis gücü olarak üstlendikleri bu işlevi elbette daha en başından öngörmüştü.Bu işlev şimdi,Filistin ‘de hacılara muhafızlık etmekten ,nakit transferini güvenceye almaya genişlemiştir.Temmuz

1220’de Papa II.Honorius,elçisi Pelagius’a yüklü miktarda bir paranın transferi için Tapınakçılardan daha güvenilir kimseyi bulamadığını söylemiştir (Read,2003:198-199)

Yine kayıtlarda geçen ilginç bir bilgide, La Motte –Palayson Aziz Bartholome Kilisesini Palayson Azize Meryem Kilisesi ile Aziz Victor keşişlerine bağışlarken kilisenin gelirlerinden sekiz setier hububatı tarikata yıllık irat olarak alıkoyarak Tapınakçıları gözetmesidir.Bu işlem belki de doğudaki Tapınakçıların o tarihte böyle bir kiliseyi ellerinde tutamayacaklarını düşünmelerinden ötürü yapılmıştı.Bu etkili bağlantılar , tarikatın ilk zamanlarda Tirli Guillaume’nin varsaydığından daha büyük bir destek gördüğünü akla getirir(Barber,2006a:31)

Ancak masrafların amansızca artmasının askeri tarikatların mali durumunu sarstığı anlaşılmaktadır. Burgonyalı bir şövalyenin donanımının ve geçiminin sağlanması için gereken toprak 1180’de yaklaşık 300 hektar kadardı; XIIIyy ortasına geldiğindeyse beş kat artarak neredeyse 1,600 hektara çıkmıştı. Askeri değerinin yanı sıra maliyeti de tam donanımlı bir şövalyeyi, çavuş ve şövalye yardımcılardan oluşan maiyetiyle birlikte, günümüzün bir ağır tankına eşitti. Tapınakçıların çoğunlukla nakde sahip oldukları yönünde kanıtlar bulunmasına karşın, işletme maliyetleri çok yüksek olduğunu görmekteyiz (Read,2003:232.)

3.6 TARİKATIN YAŞ ORTALAMASI

Paris’teki duruşmalar esnasında sorgulanan kişinin yaşının belirttiği toplam 115 yeminli ifadede, altmış dokuz tapınakçının yaşlarının kırk ve üzerinde olduğu görülmektedir. Bunlardan biri olan Gautier de Payens seksen yaşındaydı -ki ortaçağ standartlarına göre bu inanılmaz bir rakamdır- bir diğer üye,Albert de Roumercourt adlı bir rahip,tarikata 3 yıl önce altmış yedi yaşında katılmıştı.İfade veren toplam tarikat mensubunun yaş ortlaması 41.5 idi. Büyük bir bölümü orta yaşın üzerinde ve çoğu pasifist olan bu kişiler ,Nogaret’nin haşin adamlarının zorbaca tavırlarına ve tehditlerine maruz kalmışlar ve direndiklerinde gergi aletine vurulmuşlar ya da Filistin askısına bağlanmışlardı.(Barber,2006b:118).

3.7 HOMOSEKSÜELLİK İDDALARI

Homoseksüellik, tüm erkek topluluklarında olduğu gibi, ileride de bahsedeceğimiz gibi özellikle yargılamalar sırasında Tapınakçıların da itham edilmiş bir

konudur. Ancak tüm yatakhanelerde, lambalar sabaha kadar yanar,şövalyeler de diğer görevliler de ışıkta uyurlardı. Böylece tarikatta, karanlığın homoseksüel davranışlara sebep olmasını önlemeye çalışıldığını görmekteyiz.

4.BÖLÜM

TARİKATIN ZAYIFLAMASI VE YARGILANMA SÜRECİ

4.1 LA FORBİE'DEN AKKA'YA UZANAN SİYASİ ZAYIFLAMA

Kısa sürede hızla gelişen gerek Tapınakçılar gerekse Hospitalier askeri tarikatlarının, başlangıçtaki amacı Kutsal Ülke'ye gelen hacıları korumak ve yolları emniyet altına almak olduğu halde daha sonra dinî hizmetten ziyade krallık ordusunun önemli bir birliği haline geldiler ve Müslümanlar'a karşı yapılan bütün savaşlara katılarak onların en acımasız düşmanı oldular. Hristiyanlara ait bölgelerde kaleler inşa ettiler Filistin, Ürdün, Suriye, Lübnan, Kilikya, Kıbrıs ve Rodos adaları gibi haçlı ordularının geçtiği bölgelerde bu şatolar serpilmiş bulunuyordu(Kampman,1995:600-622). St. Jean, Tapınak ve Töton gibi şövalye tarikatının Büyük Üstadları ile haçlı devletleri derebeylerinin niçin bu kadar muazzam kaleler inşa ettiklerini soracak olursak, bunun tek bir cevabı vardır: Mecbur idiler. Hızla akınlar yapan bir düşmana engel olmak gerekmişti. Bunun yegâne çaresi kaleler inşa etmektir. Fakat şövalyelerin bu kaleleri inşa etmelerinin bir başka sebebi daha vardı: Haçlıların yeni takviye sevkiyatları XII. ve XIII. yy'da zaman zaman zayıflamıştı ve müdafaada bulunan asker sayısı da çok azalmıştı. Bununla birlikte haçlıların müdafaaya mecbur oldukları yerler, Filistin'in güneyinden Kilikya'ya kadar çok geniş ve yaygın bir sahayı kaplıyordu. Böylece haçlı orduları, sayılarının azlığı neticesinde açık arazi ve meydan muharebelerinden kaçınarak buna nispetle daha az kuvvetlerle müdafaası mümkün bulunan kalelere muhtaç duruma düşmüşlerdi. Bu suretle toprakları ellerinde tutabileceklerini umuyorlardı. Bunda muvaffak olamadılar(Kampman,1995:623-624).

Haçlıların doğuda kurdukları prensliklerden birincisi Urfa, ikincisi ise Antakya idi. Bu bakımdan Antakya'nın Müslümanlar tarafından fethi çok önemli bir hadisedir. Zira bu durum, Haçlılara kurdukları binanın çökmekte olduğunu gösterir (Koprman,2005:103).Ancak, kalelerinin muazzam taş yığınları, yabancı olarak geldikleri ve bugüne kadar hala etkileri hissedilen Yakın Şark bölgesinde hâkimiyetlerinin parlak devrine ait deliller olarak kalmıştır (Kampman,1995:623-624)

Ortaçağın en büyük dini ve siyasi unsurlarını sentezleyen şövalyelik kurumu ve bu kurum içerisinde mihenk taşı olan Tapınak Şövalyeleri kısa sürede gerek yapılan bağışlarla gerekse savaşlarda kazandıkları seferlerdeki başarıları ile kısa sürede haklı

birer şöhret kazanmış ve maddi açıdan da oldukça zenginleşmişti. Bankacılıktan, tıp alanına, denizcilik ve hatta Kıbrıs, Rodos, Malta gibi önemli adaları ellerine geçirerek de ticaret alanında isimlerini bu yüzyıla yazdırmayı başarmışlar; öyleki yaptıkları birçok kale ve savunma mekanizmaları ile kralları bile kışkırtacak boyutta güçlerini arttırmışlardı. Özellikle III. Haçlı seferine Tapınakçıların yaptıkları mali katkılar ile vazgeçilmez bir konuma oturmuş ve tam anlamıyla dönemin savaşçı gücü olmuşlardır

Haçlı seferlerinde başarıları Müslümanların bile övgülerine mazhar olan Tapınakçılar ve özellikle tıp alanında önemli keşiflere sahip olan Hospitalier Şövalyeleri için her şey yolunda giderken Selahattin Eyyübi'nin Hittin'de Kudüs'ü ele geçirmesi bütün bu başarılarla dolu gizemi bozdu ve rüzgarı tersine çevirdi. Kudüs'ün kaybedilmesinden sonra 1130'larda ateşli bir Hristiyan karşı saldırısı ile Tyre kenti haçlıların eline geçmiş olsa da özellikle Tapınak kalelerinin bu tarihten sonra hızla düştüğünü görmekteyiz. Örneğin; Amanos Dağlarında ele geçirilen ilk kale olan Safad Kalesi, Hastabakıcılar ise diğer büyük kaleler olan Kerak, Bolvoir, Montreal'i kaybettiler (Martin, 2009: 59, 65).

Nitekim XIII yy'a geldiğimizde durum Selahattin dönemine göre daha da kötüleşecek çünkü artık şövalyelerin düşmanlarına yenileri eklenecekti. Örneğin Harezmi Türkleri güneye yönelecek ve Gazze'deki Mısır güçleri ile birleşip 17 Ekim 1244'te "*La Forbie'de*" Frenk güçleri ile çarpışacaktı. Bu büyük felakette Hristiyan güçlerin çoğu katledildi ve en az 800 kişi esir alınıp Mısır'da köle olarak satıldı. Tarikatta 260-300 arası şövalyesini kaybetti. Yalnızca 33 Tapınakçı, 26 hastabakıcı, 3 Töton şövalyesi savaş alanından geri dönebildi (Martin, 2009: 77).

En az Hittin kadar büyük bir felaket olan La Forbie 'den sonra durumu düzeltmek için yeni bir haçlı seferi gündeme gelse de 1260'lara doğru Ortadoğu için önemli bir sorun yaklaşmaktaydı: Moğollar...

Moğolların karşısında ise Selahattin'den sonra Mısır'da yönetimi ele geçiren Memlukları görmekteyiz ve bunların başına da La Forbie'de Hristiyanlara karşı da savaşan Baybars'ın geçtiğini görmekteyiz. Baybars, Selahattin döneminden sonra hiçbir müslümanın vermediği zararı haçlılara ve Frenklere verecektir. Nitekim başa geçmez de Qutremir'deki Frenk topraklarını almaya girişmiş ve beraberinde 5 Nisan 1291'de de Acre kuşatmasına başlamıştır. Müslümanlar buraya ihtişamı ve şövalyelerin iyi savunma yapabilmesi nedeniyle zor alınabilecek bir kale olduğu için "*Lanetli Kule*"

demişlerdir. Burdaki en büyük sorun esasında Büyük Üstad Guillaume'nin Müslümanların Akka'yı ele geçirmek için başlattıkları hazırlıkları ve kendisine bu konu ile yapılan hazırlıkları ciddiye almamasıdır. Gerçek anlaşıldığında ise çok geç kalınmıştı ve Akka'nın savunulması için yeterli zaman kalmamıştı. Avrupa'dan gelen yardımlara rağmen Akka'yı savunacak asker sayısı otuzbeş bini ancak bulmuştu. Çarpışmalar başlayınca haberi alan Büyük Üstad, zırhını bile giymeden çatışma alanına gitmiştir. Tapınak merkezi uzun süre direnmiş ve kaledeki herkes son nefesine kadar mücadele vermişse de Kale komutanın Tapınağın hazinesi ile birlikte denize açılmasından üç gün sonra kale düşecektir. Şurası bir gerçektir ki kaybedilen Tapınakçıların Akka karargahı, yalnızca karargahın doğudaki askeri ve politik gücünün merkezini temsil ediyordu. Aynı zamanda hacıların korunması gibi spesifik bir yarar noktasından bağımsız olarak tüm Hıristiyan dünyasını ilgilendiren çok güçlü moral değerlerin taşıyıcısıydı (Halis,2008:29-30).

Akka'nın düşmesi Tapınakçılar ve diğer şövalyeler için bir dönüm noktasıdır. Çünkü; Akka'nın düşüşünde Tapınakla Hastane arasındaki çatışmaların payı olduğunu düşünen Papa IV. Nicolaus bu görüşünü açıkça belirtir ve iki tarikatın birleşmesi fikrini ortaya koyar. Kısa süre sonra şövalyelerin birleşmesi konusundaki dedikodular ayyuka çıkmaya başlar. Ancak bu düşünce iki tarikat arasında da pek hoş karşılanmaz. Çünkü iki tarikatta bağımsızlıklarından vazgeçmek istememiş ve kendilerinin günah keçisi seçildiğini düşünmüşlerdir(Read,2003:165). Bu hazin yenilgiden sonra şövalyeler varlıklarını Orta Doğuda devam ettirebilmek için kendilerine yeni yerler keşfetmeye başlarlar. Örneğin Hastabakıcıların operasyon bölgesi Akdeniz olur ve önce Kıbrıs'ı sonra da Avrupa kralların müdahalesinden uzak gördükleri Rodos'u ele geçirirler. Töton Şövalyeleri Venedik ve Prusya'daki Marienburg'a yerleşip kendilerini Baltık bölgesindeki Paganlarla savaşmaya adarken, Tapınakçılar ise uzun süre Languede'de tutunsalar da kendilerini Kıbrıs'ta bulacaklardır ve merkezleri de Limasol olacaktır (Martin,2009:77-86).

Tapınakçıların ortadan kalkması ve Hospitalier'lerin de Rodos'a taşınmış olmaları, Kıbrıs Krallığını, kutsal topraklarla doğrudan ilgilenen yegane Hristiyan devleti haline getirdi (Aktan,1999:465)

XIII yy'ın sonuna doğru gelindiğinde tarikat yönetiminde de değişiklikler olduğunu ve Nisan 1293'te ölen Thibaud Gaudin'den yeni bir üstad Molaylı Jacques

geçtiğini görmekteyiz. Onun dönemi oldukça karışık bir dönemdir. Tarikatta tam 30 yıl geçiren Molay tarikata yeni bir görev yükleyecekti. Kutsal toprakların tekrar fethedilmesinin öncülüğünü üstlenme (Read,2003:167).

4.2 ŞÖVALYELERİN YARGILANIŞI

4.2.1 Tutuklanmalar

Bu bölümde işleyeceğimiz tutuklama şekillerine geçmeden önce, bu dönemdeki Büyük Üstad Molay hakkında bilgi vermek daha uygun olacaktır. Acre'ın kaybedilişinin üzerinden 16 yıl geçmişti .Baeujeu'lü Guillaume Yhibuld Gaudin yerine geçmiş, onun 1925 yılındaki ölümünün ardından Molaylı Jacgues Üstad olmuştu. Tapınakçıların son Büyük Üstadları olan Jacgues de Molay, 1244'te Fransa'da doğmuştu ve soylu bir ailenin çocuğuydu. De Molay'ın İngilteredeki Tapınağın lideri olduğu tarihlerde, Tapınak Şövalyeleri Kutsal Topraklardan atılmış ve son kalelerini bile kaybetmişlerdi. Genelde Jacgues de Molay son derece güçlü bir şahsiyetti. Avrupa da oldukça fazla sayıdaki mülklerin sahibi ,çok düzenli bir ordu ile dev bir donanmanın başkomutanı ve uluslararası banka ve ticaret konsorsiyumunun da başı idi (Erol,2005:78).

Bunun yanı sıra tarikatın birçok ritüeli bulunmaktaydı. Bunlar alışılmışın dışındaydı ve herkesten gizli olarak uygulanıyordu. Bu ritüellerden biri 1307 yılına geldiğimizde halen Kutsal topraklardaki iki tarikat olan Tapınakçılar ve Hastabakçıların tek bir çatı altında birleştirilmesi görüşünün başarılmaya çalışıldığını görmekteyiz. Bunun için Fransa Kralı Philippe öncelikle Tapınak Şövalyeleri'nin teoride de olsa sadakat ve itaat borçlu olduğu Papadan işbirliği amacıyla yardım istemeliydi.1303 ile 1305 arasında Fransız Kralı ve bakanları bir Papanın kaçırılarak (VIII.Boniface)ve muhtemelen başka birisinin de zehirlenerek ölümüne (XI.Benedict) sebep oldular.Ardından ,1305'te Philippe boş bulunan papalık tahtına kendi adayının Bordeaux Başpiskoposunun seçilmesini güvence altına almayı başarabildi. Yeni Papa V.Clement ismini aldı. Buna rağmen, Philippe'in etkisine müteşekkik şekilde kralın taleplerini reddetmesi çok zor bir ihtimaldi.Bu isteklerden biri de Tarikatın birleşmesi fikri idi. (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:76-77). Nitekim Molaylı Jacgues, Papa V.Clemens'in isteği üzerine bu kaynaşma projesini içeren bir bildiri yayımladı. Bu rapor daha önceleri özellikle kutsal toprakların kaybedildiği tarihte Papa IV. Nicolas ve

Papa VIII. Bonafatius'un bu tür girişimlerde örgütlendiği izlenimini verecek ve her iki tarikat üyeleri arasında ihtilafa neden olacaktır. Fransa kralı ile Papa'yı karşı karşıya getiren bu ihtilaf boyunca Tapınakçılar, Fransa kralı Philippe'ye bel bağlayacaklardır. Nitekim papa ile kral arasındaki ilk çatışma 1295'te çıkacak ve 1303'te ise kopma noktasına gelecektir. Hatta bu sırada batıya gelmiş olan Pariudlu Hugues açıkça kraldan taraf olarak hem kendisi hem Tapınak için korunma talep edecektir (Pernaud,2005:101).

Bu yüzden Fransa Kralının arasının gayet iyi olduğu Tapınakçılar için 13 Ekim 1307'te Cuma günü verdiği tutuklama emri ilginçtir. Burada önemli bir vurgu yapmamız gerekmektedir ki aslında 1306'da Fransa Kralı IV.Philippe –Philippe le Bel-bölgesini Tapınak Şövalyelerinden temizlemek için şiddetli bir istek duymaktaydı.Çünkü ona göre Tapınakçılar küstah ve ele avuca sığmazdılar.Becerikli ve yüksek eğitim sahibiydiler,profesyonel bir askeri güç anlamında kendisinin bir araya getirebileceklerinden daha güçlü ve daha örgütlüydüler.Fransa çapında sağlam biçimde kurumsallaşmıştı ve zaman içinde Papaya olan sadakatleri sözde kalmıştı.Paristeki isyankar bir çeteden kaçarken sefil bir sığınmacı gibi Tapınak Şövalyeleri'nin merkezine gitmek zorunda kalması gururunu kırmıştı.Yanlarında geçici olarak kalırken alenen gördüğü ,Tapınak Şövalyeleri'nin devasa servetine gözünü dikmişti.Şövalye olarak tarikata katılmak amacıyla başvurduğunda ,tüm asaletinden feragat etmesi istenmiş, ayrıca küstahça reddedilmesinin ve küçük düşürülmesinin çilesini çekiyordu.Bütün bu etmenler –kuşkusuz,arka kapısında bağımsız bir Tapınak Şövalyesi devletinin kurulma olasılığının korkutuculuğuyla birlikte – kralı eyleme geçmeye kışkırtmak için yeterliydi .Ve bunun için sapkınlık uygun bir bahaneydi (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:76)

“Acı bir olay,esef edilecek bir olay,düşünülmesi,duyulması bile insanı dehşete düşüren bir olay,nefret uyandırıcı bir cürüm,lanetle anılacak bir kötülük ,tikinti verici bir elem,korkunç bir rezalet ,neredeyse insanlık dışı,insanlıktan uzak bir şey”

Yukarıda vermiş olduğumuz bu abartılı belagat, Kral IV. Philippe'in ülke çapında Tapınakçılar tarikatı üyelerinin tutuklanmasına ilişkin olarak 14 Eylül 1307'de tüm Fransa'daki Bailli ve Senechoux'lara gönderdiği gizli emrin giriş bölümünde yer almaktadır. Kralı büyük bir şaşkınlık ve dehşet içinde bırakan *“inancı bütün”* kişiler, *“kuzu kılığındaki kurtlar”*olan Tapınak üyelerinin *“İsa'yı çarmıha gerilenlerin çektikleri acılardan daha fazla acı uyandırdıkları”* konusunda korkunç bazı

açıklamalarda bulunmuşlardı. Hristiyan olduklarını beyan eden bu adamlar Tarikata kabul edildikten sonra, İsa'yı üç kez reddediyor ve İsa'nın imgesine üç kez tükürüyorlardı. Daha sonra, kutsal giysilerini çıkartıyorlar ve çıplak olarak kendilerini karşılayan kıdemli Tapınak üyesinin huzuruna çıkartılıyorlardı. Bu kıdemli üye , tarikatın kutsal olmayan töreni gereğince tarikata yeni kabul edilenleri kuyruk sokumundan,göbeğinden ve son olarak da ağzından hayasızca öpüyordu.Ayrıca, tapınağa kabul edilmenin tarikatın diğer mensuplarıyla cinsel ilişkiye girmeye zorlanıyorlardı.Son olarak *“bu utanmaz insanlar,vaftizle yaşam veren suyu terk ediyorlar”* ve putlara armağanlar sunuyorlardı.Belge başından sonuna kadar son derece ağır suçlamalarla doluydu.Gerek söylediği sözlerle gerekse eylemleriyle Tapınakçılar *“yaşadıkları toprakları kirletiyorlar”*, *“sabahın çiyini yok ediyorlar ve havanın saflığına kendi mikroplarını bulaştırıyorlar”*gibi itaflarla Tapınakçılar suçlanmıştır (Barber ,2006b:103-104).

Kral önce bu suçlamaları şüpheyle karşıladığını itiraf ediyordu; zira bu tür ihbarcıların ve böylesine talihsiz söylentileri oradan oraya taşıyan kişilerin, iman tutkusu ya da hayırseverlik ve merhamet gibi duygulardan çok,hasedin zehri ya da nefret güdülerini ya da tamahkarlığın hırsı ile hareket ettiklerine inanıyordu.Ancak,biriken suçlamalar öylesine çoğalmış ve öne sürülen iddalar öylesine belirginleşmişti ki, *“yoğun birtakım ipuçları ve şüpheler”*uyanmaya başlamıştı.Bu nedenle kral, papa ile bir toplantı yapmış ve bu iddaların ardında yatan gerçeği ortaya çıkarmak üzere papanın piskoposları ve baronlarından oluşan bir konsey ile istişarede bulunmuştu.Bu tartışmaların sonucunda , *“krallık ordusundan yardım isteyen”* papanın Fransa'daki engizisyon görevlisi Guillaume de Paris'ten gelen tekliften aldığı güçle kral, Tapınak Tarikat'ının tüm üyelerinin tutuklanarak kilise divanına sevk edilmek üzere gözaltında tutulmalarını ve taşınır veya taşınmaz tüm mallarına el konularak oldukları gibi kraliyet hazinesine aktarılmasını emretmiştir.Gerçekten de tutuklama emri 14 Eylül 1307 de yargıçlara ve krallığı temsil eden görevlilere ve belirlenen günde harekete geçilmesini emreden bir mektupla verilmişti (Pernaud,2005:102)

Üstelik bu tutuklama emri ile gerçekleşen hareket basit bir suçlu polis muhabbeti değil tüm Fransa'ya aynı anda yayılmış üç bine kadar komutanlıkta aynı gün ve aynı saatte gerçekleşen *“tüm zamanların en önemli polis harekati”*olma özelliğini taşıyordu. Bu tutuklama emri ile 12 Ekim gecesinde Philippe'in adamları

Tapınakçılar'ın son Büyük üstadı Jacques de Molay'ı ve 60 şövalyeyi 13 Ekim Cuma sabahı ise 15.000 tapınakçı (şövalyeler,rahipler,çavuşlar,ve emektarlar, hatta tapınakçılarla çalışan işçiler bile) tutukladı.Bunların 500 den fazlasının Tapınakçılar ile bağlantıları yoktu.Sadece 200 kadar yemin etmiş Tapınak Şövalyesi mevcuttu.Pazar günü Fransa'daki bütün kiliselerde,Tapınakçıları kötöleyen düşman olarak gösteren vaazlar verildi (Erol,2005:78)

Bununla beraber tutuklama emri korkunç suçlamalar ve tahminlere dayanıyordu. Bu suçlamaların kaynağı Agen'deki Beziers doğumlu Esquieu de Floyran isimli birinin hapse atılmış bir tapınakçıdan duyduklarını ihbar etmesidir (Pernaud,2005:107)

Burada şöyle bir soru aklımıza gelebilir: “Peki tutuklamalarda ki asıl amaç neydi?”

IV. Philippe'nin Papa ile birlikte, Tapınakçılar'a karşı planlar yapması yaklaşık Şövalyelerin yakalanmalarından bir yıl öncesine kadar gider. Philippe, merkezi Kudüs olan büyük bir Hristiyan impartorluğunun başına geçmeyi hayal etmişti.Bunun için öncelikle krallığındaki bütün Yahudileri eğer mallarını kendisine vermezlerse gözlerini çıkarmakla tehdit etmeyi planlamıştı..1306 yılında Philippe, Fransız parasının değerini düşürdü.Bunun sonucunda halk ayaklanması çıkınca da isyandan kaçan Philippe, kendi sarayında değil Tapınakçıların Paris'teki saraylarında saklandı.Bu sırada Tapınakçıların Hazine Üstadı, Krala hazinelerini göstermek gibi bir fikre kapılınca da Kral Philippe işini gücünü bırakıp bu hazineyi ele geçirmek için planlar yapmaya başladı (Erol,2005:78-79).

Bunun için Kral, öncelikle Tarikatın zayıf taraflarını araştırmaya başladı. Birtakım casuslar ve hainler vasıtasıyla toplanan yalan bilgi ve hikayeler Papa'ya kadar ulaştırıldı. Tapınak Şövalyeleri ile St. Jean Şövalyeleri arasında büyük bir rekabet olduğunu da bilen Kral, Papa'ya bu iki kurumu “*Kudüs Şövalyeleri*” adı altında birleştirmesini önerdi.Yeni kurulacak olan kurumunun liderliğini de St Jean Şövalyelerine vermeyi planladı.Aslında bazı kaynaklara göre, Kral Philippe bu iki tarikatın birleştirilmesinden sonra tarikatın başına oğullarından birini geçirmeyi istiyordu (Bengisu,2002:167). Papa her iki lideri de görüşmek üzere toplantıya çağırdı. St.Jean Şövalyelerinin büyük Üstadı William de Vilaret, Araplarla savaştığı için toplantıya katılamayacağını bildirdi.Ancak yaptığı yenilikler nedeniyle Kral hakkında

aklına kötü bir fikir getirmeyen De Molay 60 şövalyesi ile birlikte Papa ve kral ile buluşmak üzere yola çıktı. Buluştuğu zaman Papa'ya kendi kurumunun bağımsız olduğunu ve hiçbir şekilde St.Jean Şövalyeleri ile birleşmeyeceklerini sert bir dille bildirdi (Erol,2005:79).

Bu söylentiye duyan Kral Philippe, Tapınak Şövalyelerinin birleşmeme fikrinden çok rahatsız oldu. Çünkü bu söylentiler Philippe'nin Tapınakçıların hazinelerini ele geçirme planlarına ket vurabilirdi. Bunun yanında Tapınakçıların tutuklanmasının ikinci mimarı olan Kralın Danışmanı Nogoretin'de 1302 yılında Fransız Şövalyelerinin Flandres'le girdiği şüpheli savaş sonrasında içine düştüğü para ihtiyacına göre kur ayarlamaları yaptığı bilinmektedir. O da kralın amacına hizmet edecek hem Tapınakçılar'a yapılan suçlamaları yazacak hem de gizli bir plan ile 13 Ekim 1307'de 15.000 Tapınak Şövalyesini Büyük Üstadları Jacques de Molay ile beraber tutuklanarak hapse atıracaktır(Erol,2005:79).

Aslında, bunun altında yatan görüş çağdaş tarihçilerden Pernaud'e göre; Normandiyalı ve Güneyli hukukçulardan biri olan Pierre Dubois 'in "*De recuperatione Terrae Sanctae*"adlı yazısına dayandırarak verdiği görüşe göre evrensel bir monarşi düzeni kurma isteğidir (Pernaud,2005:106-108).

Gerçi tutuklanan şövalyelerden bazıları masum olabilirlerdi; ancak bunların da aynı soruşturmalara maruz kalmaları bunların Tarikat'ın kötü şöhretinden kurtulabilmelerini sağlayacağından dolayı yerinde olacaktı. Philippe'in kendisi için belirlediği açıkca belliydi. (Barber,2006b:104)Aslında bu tutuklamalar illegaldi. Çünkü sivil otoriteler, sadece Roma'ya (kiliseye)karşı sorumlu olan kişileri tutuklayamazlardı. Ancak Philippe'in Tapınakçıların, İsa'yı inkar ettikleri putlara taptıkları, haça tükürdükleri ve homoseksüellik yaptıkları gibi suçlamalar bunların yakalanmalarını kolaylaştırdı (Erol,2005:82)

İddaları somut veriye dönüştüren bir gelişme başgösterdi. Esquieu de Floryan adında biri, her nasılsa hapse düşen ve hapiste ölüm cezası bekleyen bir Tapınakçı'dan korkunç itiraflar işitmişti. Floryan para karşılığında bildiklerini ve duyduklarını anlattı. Gerçi bunlar bilindik suçlamalardı ancak onun resmi tanıklığı soruşturma açılmasına iddaların gerçek olduğunu ortaya çıkarmaya yetiyordu.(Bengisu,2002:169)

Tutuklamaların 13 Ekim Cuma sabaha karşı başlayarak alacakaranlıkta gerçekleşmesi planlanmıştı. Daha önce Yahudiler ve Lombardlar'a karşı uygulanan

operasyonların deneyimlerinin de etkisiyle tutuklamalar, hareket için gerekli olan kordinasyon ve gizliliğin sağlanmasının yol açtığı güçlüklerle rağmen büyük ölçüde başarıyla sonuçlandı. Az sayıda Tapınakçı kaçmayı başarabildi. Resmi kaynaklara göre toplam on iki kişiydiler. Ancak bu kaçanlardan yalnızca biri, Fransa hocası “*Gerard de Villiers*” önemli bir sima idi; buna karşın diğerleri ancak kısa bir süre için engizisyonculardan kaçabildiler. Örneğin şövalye Pierre de Boucle, tarikatın pelerinini çıkarmasına ve sakalını kesmesine rağmen tanındı ve tutuklanmaktan kurtulamadı. Birlikte kaçmayı başaran Jean de Chali ve Pierre de Modies, daha sonra kılık değiştirmek üzere giydikleri çizgili giysilerin içinde yakalandılar, sakalını kestikten sonra tarikatın Fransa sınırları dışında Lorraine Dukalığında bulunan Virecourt’taki manastırda gizlenen diğer bir Tapınak mensubu olan Renauld de Beauplier, tutuklamalardan birkaç yıl sonra engizisyoncular tarafından bulundu. Bir diğer Tapınak mensubu olan Auverne hocası İmbert Blanke, İngiltere’de yakalandı ve daha sonra İngiliz Tapınakçıların savunmasında önemli bir rol üstlendi. Kaçmayı başarabilenler, olumsuz söylentilerin giderek yaygınlaşmasından rahatsızlık duymuş olabilirler ya da mutlaka Fransa kralının ithamlarıyla ilgili olmayan diğer birtakım suçları işlediklerinin ya da işlemeyi planladıklarının ortaya çıkmasından korkmuş olabilirler. Resmi bir kaynağın iddiasına göre kraliyet güçlerinden kaçmayı başaran Hugues de Chalon, Kral’a düzenlenen bir suikast girişiminde yer almıştı. Ancak bu söylenti, Pairud’u lekelemek üzere ortaya atılan bir iftira olabilir. Kasım 1309 da Paris’te dilenirken yakalanan bir Tapınakçının tutuklamalar başlamadan on beş gün önce kaçmayı başarabilmesine rağmen öyle anlaşılıyor ki Tapınak Şövalyelerinin büyük bir bölümü gafil avlanmışlardı. Kaçabilenlerin büyük bir bölümü, önceden herhangi bir uyarı almamışlardı; şahitlerin belirttiğine göre kaçışlar tutuklamalar başladıktan sonra gerçekleşmişti. Büyük üstad Jacques de Molay, bir önceki gün kralın kardeşi Charles de Valois’nin eşi Catherine’in cenazesine şeref konuğu olarak katılmıştı ve tabutu taşıyanlar arasında yer almıştı. Öte yandan tutuklamalar başlamadan daha on bir gün önce yaklaşan felaketten tamamiyle habersiz bir biçimde tarikata yeni bir üye kabul etmişti. Kral Philippe’in Tapınakçılar aleyhinde artık herkesce bilindiği sanılan şikayetleri herhangi bir uyarı niteliği taşııyordu. Zira yeni katılımcıların kabulü 1307 Ekim’den önce kesinlikle durdurulamamıştı. Tapınak mensuplarına 1310 da kendilerini savunma fırsatı tanındığında bazıları henüz çok yeni katıldıklarını belirterek savunmada

bulunmayı reddettiler ve bunların arasında yer alan yedi üye, altı ay ile yirmi sekiz gün arasında değişen sürelerde tarikata katıldıklarını belirttiler (Barber,2006b:106) .

Çağdaş tarihçilerden Malcom Barber'e göre tarikat üyeleri tutuklamalardan önce herhangi bir uyarı almasa da diğer birçok tarihçiye göre aslında Philippe tarikata sürpriz saldırısının kendi inandığı veya sonraki tarihçilerin inandığı şekilde, gerçekten beklenemedik olup olmadığı şüphe götürür. Tapınak Şövalyeleri'nin bir çeşit erken uyarı aldıklarını öne süren önemli kanıtlar vardır; Örneğin, tutuklamalardan kısa süre önce Büyük Üstad Jacques de Molay, tarikatın pek çok kitabını ve kaybolmamış yazılı kurallarını istemiş ve yaktırmıştır. O dönemde tarikattan ayrılmış bir şövalyeye, bir Haznedar, yıkımın yakında gerçekleşeceğinden bunun fazlasıyla “ akıllıca” olduğunu söylemiştir. Tüm Fransa geneline resmi bir yazı gönderilerek, tarikat adetleri ve törenleriyle ilgili hiçbir bilginin yayınlanmayacağı iletilmişti (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:77).

Yine 1307de Kral Philippe'nin tutuklama emrinden 2 gün önce saman dolu bir öküz arabası Pariste'ki tapınak bölgesinden çıkıp bilinmeyen bir yöne gitmişti. Amount diye birinin öncülüğünde bir grup şövalye arabaya saklanarak İskoçyaya sığınmış Kilwinning'de bir duvarcı locasına katılmışlardı (Bengisu,2002:176).

Ne olursa olsun, Tapınak Şövalyeleri belirli önlemleri kesinlikle almışlardı. Öncelikle, yakalanan şövalyelerin eğer ki talimat öyleyse, pasif biçimde boyun eğdiği görülmektedir. Fransa'daki tarikatın kayıtlarında kralın adamlarına aktif biçimde direnişe ilişkin hiçbir kayıt yoktur. İkinci olarak neredeyse tamamı tarikatın hazinesi ile bir şekilde bağlantılı olan özel bir grup şövalyenin bir çeşit örgütlü kaçıının inandırıcı kanıtı vardır. Bu nedenle Tapınak Şövalyeleri hazinesinin neredeyse bütün belgeleri ve kayıtlarıyla beraber kaybolmuş olabileceği muhtemelen şaşırtıcı değildir. Israrlı ama dayanaksız söylentiler, hazinenin Paris'teki merkezden tutuklamalardan az önce, gece vakti kaçırıldığından söz eder.Bu söylentilere göre ,atlı arabalarla kıyıya-tahminen tarikatın La Rochelle deki deniz üssüne- nakledildi ve bir daha hiç haber alınmayan on sekiz gemiye yüklendi.Bu gerçek olsun olmasın ,Tapınak Şövalyelerinin filosunun kralın pençelerinden kaçmış olması olasıdır.Çünkü kayıtlarda ele geçirilen tarikat gemilerinden bahsedilmemektedir.Tersine,söz konusu gemiler taşıdıkları şeyle birlikte,topluca kayıplara karışmışlardır(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:78)

Bu bilgilerden yola çıkarak farklı kuşkulara düşmekteyiz. Çünkü önceden tutuklamalarla ilgili bilgiler alınmış ve bazı tedbirler de gerçekleştirilmişse Tapınakçılar neden bütün bu tutuklamalara karşı çıkmadılar ve sorgulanmaları sırasında da suçlamaları reddetmediler. Nitekim herkese korku salan kral ve Papa'yı umursamayacak kadar etkili bir teşkilat mensuplarının tutuklanmasında bile kimsenin burnu kanamamıştı ve ilginç olan diğer bir şey daha, gerek Fransanın dört bir yanına dağılan karargahlarını gerekse İspanya, İngiltere ,Portekiz ve İtalyada ve Kutsal Diyar'daki komutanlıklarını,servetlerini,canları pahasına savunmak varken neden feda ettiler.Üstelik isteseler bir kralı dize getirecek güçteydiler aslında.Kasalarında öyle çok bonoları vardığı bir hafta içinde kralı iflas ettirebilecek güçteydiler ancak seslerini bile çıkarmadılar.Öyleyse farklı bir planları vardı veya hayata geçirmek istedikleri farklı bir proje...(Bengisu,2002:171-178).

Peki bu farklı planları neydi? Ve neden bu kadar ciddi fedakarlıkta bulunup işkencelere maruz kalmışlardı. Aslında amaçları Süleyman Tapınağını gizlerini kuşaktan kuşağa aktarmaktı. Gauthier Walther, Tapınakçılar'ın erki ele geçirme planının 2000 yılında gerçekleştirilmesinin öngörüldüğünü “ *La Chevalerie et Les Aspect Secrets del'Historie'da*” belirtiyordu. Ona göre tarikat tamamen yok olursa uzun yıllara dayalı bu plan gerçekleşmeyecekti. Bu yüzden bu planın uygulanması gerekiyordu ve Büyük Üstad da dışarıya karşı bir paravan vazifesi görüyordu.Bu planın gerçekleşmesi için Tapınakçılar kendilerinden çok şeyi feda etmeyi göze alıyorlardı.Nitekim kralın “*Tapınak Avı*” başlayınca Tapınak etkinliklerini yer altında sürdürmeyi kararlaştırdı.Bunun için de herkesin gözü önünde tarikatın ortadan kalkması gerekiyordu.Onlar da öyle yaptılar ve Büyük Üstad dahil kendilerini kurban ettiler .Bazıları kura ile belirlenip ölüme razı oldular.Bazıları boyun eğip siviller arasına karıştılar. Daha alt kademedekiler, ruhban sınıfından olmayan biraderler, camcılar, dülgerler, “*Farmasonluğu*” oluşturarak bütün dünyaya dağıldılar. Bunlar aslında kimsenin bilmediği bir şey yapıyorlardı. Bu Kabalacılığı Avrupa'ya taşımalarından daha önemli bir şeydi (Bengisu,2002:175-178).

On dördüncü yüzyılın başlarında, sapkınlığa ilişkin davaların kiliseyi ilgilendirdiği ya da herkesin bir şekilde kilise yasalarının yetki alanına girdikleri konusunda hiç kimsenin şüphesi yoktu. Tutuklanmaların arkasındaki yönlendirici güç açıkca Fransız hükümetinden geliyordu; ancak daha kesin bir anlamda tutuklama

eylemi kilise yasaları ile ilgiliydi. Zira IV. Philippe tutuklama emrini verirken, Papanın temsilciliği yetkisini elinde bulunduran Fransa Engizisyon Amiri Guillaume de Paris talepleri doğrultusunda davrandığını belirtmeye dikkat ediyordu. Bununla birlikte Guillaume, Dominiken mezhebinden bir Fransız'dı ve kraliyet ile öyle yakın ilişkiler içindeydi ki kendisine kralı temsilen günah çıkartan Başrahip ünvanı verilmişti. Fransız monarşisinin giderek artan idari gereksinimlerini karşılamak üzere engizisyon, Fransa'da ki, lideri aracılığıyla devlet gücünün bir kolu haline gelmişti. Tapınakçıların tutuklanmasında Capet monarşisi geçmişte olduğu gibi, yasal yetkilerin biçimsel yönlerine uygun davranmak için elinden gelen gayreti gösteriyordu; zira bir bütün olarak konumu feodal yapıda ifade edildiği şekliyle bu biçimsel özelliklere dayanıyordu. Ancak yasal süreçleri önceden belirlenen çıkarları doğrultusunda kullanmaktan da çekinmiyordu. Bununla birlikte, engizisyoncunun sahip olduğu gücün kapsamının sınırları tam olarak belli değildi. Papa IV Nicholas 1290'da Paris'teki Dominiken Manastırı Başrahibine kendi adına ve diğerlerinin adına Fransa'da sapkınlık konusunda soruşturmada bulunma yetkisi tanıdı; ancak bu yetkinin Guillaume de Paris'e ne ölçüde aktarıldığı kesin değildir. Papa, 1308'de Politiers'de selefleri tarafından engizisyon konusunda yazılmış olan birtakım belgeleri elinde bulundurduğunu bildiğini belirtmiş ancak konuyla ilgili başka herhangi bir açıklama yapmamıştır (Barber, 2006b:107).

Ayrıca, Philippe'in Papa'ya danışmış olduğu iddaları Clemens'in tutuklamalar konusunda izninin, hatta düşüncesinin bile alınmadığı gerçeğini gizliyordu. Kral ve Papa hiç şüphe yok ki bu konuyu en azından ana hatlarıyla kendi aralarında tartışmışlardı. Paris'te bir üniversite öğretmeni olan Romeus de Brugaria, Aragon kralı II. James'e yazdığı 26 Ekim 1307 tarihli mektubunda kral ile Papa arasında yakın bir tarihte Politiers'de gerçekleşen bir toplantıdan söz etmektedir. Papa 1308 yılında Politiers'de olay üzerine yaptığı değerlendirmede kralın aynı konuyu Lyons'ta da gündeme getirdiğinden söz eder muhtemelen burada Kasım 1305'te Papanın tac giyme töreninden bahsetmektedir. Fransız hükümetinin bu kadar erken Tapınakçılar aleyhine herhangi bir plan düzenliyor olması pek olanaklı görünmüyor yine de o dönemde bile tarikat aleyhinde düşmanca görüşler yaygın bir biçimde konuşuluyordu. Tapınakçılar konusu 1307 baharından itibaren Fransız hükümetinden gündeminde yer alan konuların başında geliyordu ve yalnızca Mayıs başlarında Poitiers'de bizzat kral tarafından ortaya

atılmakla kalmamış o tarihten sonra konuyla ilgili olarak kralı temsilen çok sayıda büyükelçi, Papayı ziyaret etmişti (Barber,200b:108).

Bu davalar sırasında Papa ile Kral arasında ciddi bir çekişme yaşandığını görmekteyiz. Çünkü Papa,suçluları mahkum ederek tarikatı yalnızca geçici bir süre kapatmak sonra başlangıçtaki arılığı ile tekrar canlandırmak istiyordu. Kral ise her yönüyle tarikatın kapatılmasını savunuyordu (Bengisu,2002:171)

Bununla birlikte Plaisans, tam olarak papanın tutuklamalarla ilgili yetki verdiğini belirlemiştir. Aynı zamanda Philippe,16 ve 26 Ekimde Aragon Kralı James'e yazdığı mektuplarda, James'ten kendisini örnek olarak almasını istiyor ve olayları sanki Papa tarafından değil, Kral tarafından düzenlenmiş gibi gösteriyordu (Barber,2006b:110)

1307 yılının sonunda Fransa kralı bu olaydan tamamen kazanan taraf sayılabilirdi. Çünkü Papa V.Clemens, Krala iki katedralini göndererek Tapınakçıların ve onların varlıklarının kendi eline teslim edilmesini istedi.Kral Tapınakçıları vermeye hazır olduklarını ancak varlıklarının krallık koruması altında kalacağını bildirdi.Böylelikle 1308 Şubatında Tapınakçıların Papa'ya teslim edilmesinden bir gün evvel bir levha dolaşır .Bu levhada yazanlara göre Üstad, Tapınakçıları- kendisi ve diğer yüksek rütbeli Tapınakçılar gibi- itiraflarından vazgeçmeye çağırır (Pernaud,2005:111).

1308 yılına geldiğimizde ise Papa V.Clemens'in taviz üzerine taviz verdiğini görüyoruz. Guillaume de Paris ve çalışma arkadaşlarını yeniden düzenleyerek her piskoposlukta Tapınakçılar'ın davalarının kiliseye uygun olmasını sağlayacak komisyonlar oluşturulmaya karar verdi.Ancak önceki itirazlarına rağmen suçlanan kişilerin Kralın korumasında kalmasını kabul etti (Pernaud,2005:113).

Bu arada ilginç bir şey oldu ve Floransalı kronikçi Giovanni Villani, söylentilerin -kökeninin "kötülüklerle dolu bir yaşama sahip bir sapkın" işlediği cürümlerden ötürü Büyük Üstad tarafından yaşam boyu hapis cezasına çaptırılan dönek Tapınakçı- eski Montfaucon Başrahibinden kaynaklandığını ortaya çıkarttı (Barber,2006b:111).

Tarihin ilginç bir cilvesidir ki bir zamanların erdemli şövalyeleri artık, sapık dinsizler olarak çeşitli suçlamalarla karşı karşıya kalmışlardı. Oysa ki Engizisyonda zorla alınan uydurma itiraflarına rağmen, Tapınakçıların bildiklerini ve sırlarını sadece kendileri ve gizli seromonileri için sakladıkları ve hiçbir zaman Katoliklik mezhebine ihanet etmedikleri ortaya çıkmıştır (Erol,2005:80).

Yargılanmanın daha sonraki aşamasında 1311 tarihinde yapılan duruşmalarda dışarıdan bir şahit olan Etienne de Nery adlı bir Fransisken, tutuklamaların başladığı gün Lyons'ta olduğunu o gün Marsilya'daki, "Passages" üstadından büyük üstada hitaben yazılmış iki mühürlü mektubu taşıyan bir katibin yakalandığını ifşa etti. Söz konusu mektuplarda kral ve papa tarafından tarikat aleyhine ciddi suçlamaların yapıldığı belirtilmekte ve Büyük Üstada kralı tarikata karşı lütfekar ve iyiliksever davranmaya razı etmesi tavsiye ediliyordu. Passages üstadı mektubunda suçlamaların esir edilen birtakım Gascon şövalyelerinden kaynaklandığını açıklıyordu. Belirttiğine göre: *"Haç kalesinde hazırlanan söz konusu tarikat emirleri, ele geçirilmeden önce zaten ifşa edilmişlerdi"* 27 Kasım 1309'da Ponsar de Gizey adlı bir Tapınakçı tarikatını savunmaya yönelik bir girişimde bulundu. Ponsard dört adamın adını verdi. Bunlar tapınakçılar tarikatı aleyhine yalan ve iftirada bulunan ve ihanette bulunan hainlerdi. Tapınakçıları işkenceye gönderenler arasında keşiş Guillaume Robert; Montfaucon başkeşişi Masd'agenais Keşişi Bernard Pelet ve Gisors soyundan gelen bir şövalye olan Gerard de Boyzol vardı (Barber,2006b:112; Finke 1907:336).

4.2.2 Yargılanan ilk tapınakçı

Philippe'in kraliyet görevlilerine hitaben hazırladığı 14 Eylül tarihli emirde, Tapınakçıların tutuklanmasına ilişkin gerekli hazırlıkların yapılması konusunda açık bir takım talimatlar da yer almaktadır. Talimatlar gereğince ilk görev, Tapınakçıların tüm karargahlarında gizli bir soruşturmanın başlatılmasıydı. Ancak, olası şüpheleri ortadan kaldırmak üzere soruşturmanın kapsamı, yeni bir ondalık vergisi uygulanacağı gerekçesiyle bölgedeki tüm dinsel tarikatlara ait yerleşim biçimlerini kapsayacak biçimde genişletilmişti. Tutuklamaların yapılacağı gün, kraliyet memurlarıyla birlikte, olayın tümüyle gizli tutulacağı konusunda kendilerinden alınacak olan yemin karşılığında gerekli açıklamalar yapılacak olan bölgede görevli Prud'hommes de hazır bulunacaktı. Tutuklamalardan sonra el konulan mülklerin ayrıntılı envanteri alınacak ve bunları korumak üzere memurlar görevlendirilecekti. Tutuklular nöbetçilerin nezaretinde hücrede alıkonacaklardı ve gerektiği durumlarda gerçeği itiraf etmelerini sağlamak üzere işkence uygulanabilecekti. Kendilerine birtakım şahitlerin, Papaya ve krala kabul törenlerinde ve tarikat uygulamalarında kullandıkları yöntemleri ihbar ettiklerini ve gerçeği itiraf etmeleri ve kutsal kilisenin inancına geri dönmeyi kabul

etmeleri halinde affedilecekleri, aksi takdirde, ölüme mahkum edilecekleri açıklanacaktı. Daha sonra ise tarikat mensuplarına, kendilerine yöneltilen ve soruşturma konusunu oluşturan suçlamalar bir kez daha aktarılacaktı (Barber,2006b:117)

13 Ekimde başlayan tutuklamaları takiben kamu huzurunda ifade veren ilk Tapınakçı Jean de Folliaco adlı bir rahip oldu(Barber,2006b:114)ve bunu takiben 138 Tapınakçı krallığın verdiği emre uygun olarak “gerektiğinde işkence”den geçer geçmez Engizisyon yargıcı Guillaume de Paris tarafından, Paris tapınağının aşağı salonunda sorgulandı. Gerçekten de aralarında sadece 38 tanesi uğradıkları işkenceye dayanamamaları hayatlarını kaybettiler. Engizisyon yargıcı karşısında sadece 3 tanesi kendilerine yöneltilen suçlamaları reddetti.Bu kişiler Jean de ChateauVillard, Henri de Hercigny ve Jean de Paristi (Pernoud,2005:109) ve hepsi de ondan sonra ne Engizasyon yargıcı ne de sonraki bir oturumda sorgulandı.

4.3 İŞKENCELER VE İTİRAFLAR

Hiç şüphe yok ki Tapınakçılar’ın büyük bir bölümü yoğun bir biçimde sorgulanmışlar, muhtemelen uyumaktan men edilerek kuru ekmek ve su ile yaşamaya zorlanmışlar ve fiziksel işkenceye maruz kalmışlardır. Cahors Diyakozunda yer alan La Cahpelle hocası olan Oto de Salvingy adlı bir Tapınak şövalyesi, Carcassone’daki itirafından önce dört hafta demir prangalarda bağlı olarak hapsedilmiş ve bu süre boyunca kendisine yalnızca ekmek ve su verilmişti. Limoges’tan bir şövalye Geraud Beraud, fiziksel işkence görmemesine rağmen sürekli olarak ayaklarından zincire vurulmuş, daha sonra ise bir araba içinde bir bölgeden diğerine taşınırken ellerine de zincir vurulmuştur. Limoges Diyakoz’unda yer alan Gentioux hocası Pierre de Canders adlı bir şövalye 1308 yazındaki sorgulamasında papa ve kardinalelere kendisine engizisyonun işkence etmek istediğini söylemiş ancak işkence aletlerini görür görmez derhal itirafta bulunmayı kabul etmiştir.(Barber:2006b:121) Şiddetin dolaysız bir biçimde uygulanmadığı durumlarda bile yedi yıl boyunca Languedoc bölgesinde, Katharcılık ile uğraşmanın kendilerine kazandırdığı deneyim sayesinde engizasyoncular özellikle hapis yolu ile tutuklulara psikolojik baskı uygulaması konusunda bir uzmanlık kazanmışlardı. Elbette esas amaç tutukluların itiraf etmelerini sağlamaktı.XII yyda gerek yeminli ifadelerin kullanılmasının gerekse sorgulama ya da yargı organları ile görüşmeler yoluyla papalık mahkemesi huzuruna çıkmanın yerini

giderek artan bir biçimde Engizasyon prosedürü alıyordu ve bu süreçte itiraflar “kanıtlar hiyerarşisinin en yüksek mertebesine yükselmişti.” İşkencenin sadece gerçeği elde etmeye yönelik diğer yöntemlerin başarılı olmadığında uygulandığı savına karşın, işkencenin engizasyon tarafından son çare olarak değil de olağan bir işlem olarak uygulanmış olduğu daha yüksek bir olasılık olarak karşımıza çıkıyor. Papa III. Innocent’in sapkınlığı bir ihanet olarak tanımlaması sapkınlığın ortadan kaldırılabilmesi için en aşırı yöntemlerin mübah sayılabileceği topluma karşı işlenen bir cürüm olarak görülmesi ile sonuçlandı. Papa IV Alexander’in 1256 yılında Engizisyanculara kendilerinin fiilen işkence eylemlerine katılmamaları gerekmesine rağmen birbirinin engizasyon amaçları için işledikleri eylemleri affetmeleri konusunda yetki tanınmasına şaşmamak gerekiyor.(Barber,2006b:121)

Şövalyelerin birçoğu hapsedildi ve yakıldı. Philippe’in Papa’ya yaptığı baskılar sonucunda 1312 yılında “Tapınak Şövalyeleri Düzeni” Papa tarafından tamamen ortadan kaldırıldı. Düzen kendisine atfedilen suçların hiçbirisinden suçlu bulunmadıysa da 1314 yılının 18 Martında Büyük Üstad Jacques de Molay ve arkadaşlarının yakılarak öldürülmelerinin ardından tarih sayfalarından giderek silindiler (Erol,2005:76).

4.3.1 İşkence malzemeleri ve türleri

Fransız Engizisyonları o tarihlerde “*Tanrı'nın av köpekleri*” olarak adlandırılan Dominicanlardan oluşmaktaydı ve Dominicanlar işkence yapma ve suç itiraf etmede oldukça başarılı idiler. Önce çapraz sorgulamadan geçen Tapınakçılar daha sonra parmak koparan botlar ve mafsalları ayıran aletlerde işkence gördülerElleri ve ayakları ayrılarak bağlanıyor kurşun ağırlıklarla vücutları dövülüyordu.Bir huniden boğuluncaya kadar sorgulanan kişinin ağzından su boşaltılıyordu.Ayrıca ayakları da yakılıyordu (Erol,2005:84).

Gergi aleti, kayış askı en yaygın biçimde uygulanan işkence türleri arasındaydı;ancak bazı Tapınakçılara ayak tabanlarını dağlayarak da işkence ediliyordu.Gergi aleti kurbanın üzerine bağlandığı üçgen bir çerçeveden oluşuyordu.Kurbanı alete bağlayan ipler bir çıkırığa tutturuluyor ve çıkırık döndükçe kurbanın el ve ayak bilekleri yerinden çıkıyordu.Kayış askıya getirilen mahkumları arkadan bağlı bir şekilde yukarıda bir kirişten uzanan bir ipe bağlıyorlardı.Bu ip,önce tavana doğru çekiliyor sonra zemine birkaç santim kalacak şekilde aniden

birakılıyordu.Bazen düşüşün şokunu arttırmak üzere kurbanın ayaklarına yada cinsel organlarına da ağırlıklar bağlanıyordu.50 yaşında bir tapınak şövalyesi olan Gérard du Pasagio daha sonra Macón Baille'inin "hayalarına ve diğer organlarına ağırlıklar bağlayarak kendisine işkence ettiğini açıklamıştır.Ateşle yapılan işkencede kurbanın ayak tabanlarına önce yağ sürülüyor daha sonrada ayaklar ateşe tutularak yakılıyordu.Engizisyoncular mahkumu sorguya çekmek istediklerinde ateşle kurban ayakları arasına bir levha yerleştiriyorlardı.Albi'den bir rahip olan Bernard de Vado bu şekilde işkence görmüştü.Uygulanan işkence öylesine zalimce idi ki,birkaç gün sonra rahibin ayak kemikleri dışarı fırlamıştı(Barber,2006b:122)

İşkenceciler hiçbir sebeple işkenceden kaçınmayın emrini almışlardı ve bu konuda müthiş bir hayal gücü de kullanıyorlardı.Tapınakçıların dişlerini çekiyorlar açığa çıkan diş sinirlerini sivri aletlerle kurcalıyorlar ve belkide en ağır işkencelerden biri de sivri kenarlı çekiçlerle sorgulananların tırnak diplerine vurulmasıydı.Bu çok ağırdı,öyle ki aslında Tapınakçılar bir zamanlar Müslümanların kendilerine yaptıkları işkencelere dayanmışlardı; ancak bu işkenceler dayanılabilecek güçte değildi..Bunların yanında çekilen dişlerin yerlerine ağrı yapacak yöntemler uygulanıyor ya da ayakları yağlanıp ateş dolu kazanlarda yakılıyor ve daha sonra ayaksız kalan şövalye Engizasyon Konseyinin önüne ayakları yanmış kemiklerin de olduğu bir çanta ile getiriliyordu bunda amaç;tapınakçıların bu sorgulamayı hatırlamaları idi.Yine vücudun muhtelif bölgelerine uygulanan kızgın demir uygulaması da popüler işkence türlerinden biri idi (Erol,2005:84).

Cambridge'deki Corpus Christi Koleji'nin kütüphanesinde bulunan ve yazarı bilinmeyen bir mektupta işkence yüzünden ölen sayısını 30 olarak vermektedir. Buna göre;zanlılar zincire vuruluyor yalnızca ekmek ve su veriliyor ve işkencelerde kan dökülmemesine dikkat ediliyordu.Tutukluların ölmemelerine çalışılıyor ve uyumaları da engelleniyordu.Tutuklananların çoğunun savaşlarda sertleşmiş savaşçılar değil de rençber ,çoban ,değirmenci nalbant ,marangoz ve kahya olmaları nedeniyle şok ve dehşet işkence tehdidiyle de birleşince zaten itiraflara neden oluyordu (Read,2003:283).

4.3.2 Yapılan itiraflardan örnekler

1310 Ekim-Kasım döneminde yargılanan 138 şövalyeden 105'i İsa'yı inkar ettiğini;123'ü haça tükürdüğünü;103'ü biraderler arasında homoseksüelliğin cesaretlendirildiğini;3 tanesi de homoseksüel ilişkisi olduğunu kabul etmiştir. Yine tapınak ileri gelenlerinden Hughues de Pairud “*mabedlerde söğütten yapılmış bir idolleri*”olduğunu Carcassone ve iki birader “*Baphomet*” adlı vücudu olmayan bir başları olduğunu itiraf ettiler (Erol;2005:85)

Yeminli ifadelerin genellikle işkence gören kişinin itiraflarını “şiddet ya da işkence ya da hapsedilme korkusu ya da başka nedenlerden dolayı değil, salt kendi ruhunu kurtarabilmek için katıksız ve eksiksiz olarak tüm gerçeği söylemek kaygısı ile” yaptıkları formülü açıklanmasına rağmen 1308 ile 1311 yılları arasındaki dönemde elde edilen kanıtlardan Tapınakçılar’ın kitleler halinde tutuklanmalarının hemen ardından bu tür işkencelere maruz kaldıkları açıkca belli olmaktadır. Kendisini bir çiftçi olarak tanımlayan Pierre Brocard, bu duruma bir örnek oluşturmaktadır. Brocard 21 ekim 1307’deki sorgulanışında haça tükürdüğünü tarikat üyeleri ile uygunsuz bir biçimde öpüştüğünü ve kendisi ile eşcinsel ilişkilerde bulunduğunu itiraf etmiştir.Ancak bir sonraki yıl 1308 de kendisine işkence görüp görmediği sorulduğunda “soyularak biraz işkence gördüğünü belirtmiş(ancak 1308de yaptığı itirafların) ne eksikliğini nede fazlasını açıklamıştır.Ayrıca kendisine işkence edenlerin körkütük sarhoş olduklarını da eklemiştir.Paris’te Tapınakçılara ait yel değirmenlerini işleten 53 yaşındaki tapınakçı Jean De Cugy da aynı şekilde itiraflarını kendi özgür seçimiyle yapmış olduğu konusunda yemin etmiştir.Engizisyoncu Guillaume de Paris’e verdiği ifadede tarikatın Fransa müfetişi Hugues de Pairud ‘nun kendisini kilisenin sunağının arkasına alarak kuyruk sokumundan ve göbeğinden öptüğünü, İsa’yı reddetmediği takdirde kendisini yaşam boyu hapse attırmakla tehdit ettiğini ve tapınaktaki diğer üyeler ile cinsel ilişkide bulunması için kendisini zorladığını anlatmıştır.Ancak ertesini yıl Papa ve kardinallerin huzurunda verdiği ifadede itiraflarını yinelemesine ve baskı altında konuşmadığını belirtmesine rağmen işkence gördüğünü itiraf etmiştir.Jacques de Socia adlı başka bir Tapınakçı ise, Şubat 1310’da, o tarihe kadar maruz kaldıkları işkencelere ve azaplara dayanamayarak ölen yirmi beş Tapınakçı tanıdığını iddia etmiştir (Barber,2006b:122-124).

İlginç itiraflardan biri de 1311 Haziranında İngiliz engiziyonunda ifade veren Stephen de Strapelbrugge'dir. Tapınağa kabul töreninde,“İsa'nın Tanrı olmayıp bir insan olduğunun söylendiğini belirtmiştir. Bir diğer Tapınakçı olan John de Stoke de, Molay'ın kendisine “İsa'nın insan olduğunu bilmesi gerektiğini, yerin ve cennetin mimarının Allah olduğunu ve esas gücün onda olduğunu çarpmıha değil, Allah'a inanması gerektiğini”söyledğini belirtti.(Erol,2005:86)

Yeminli ifadede bulunan 134 Tapınakçı, çok farklı yaş gruplarından, hizmet sürelerinden ve statülerden gelmekteydi. Seksen yaşındaki Gautier de Payns'e karşın, Pieer de Sivyr'nin yalnızca on altı ya da on yedi yaşlarında olduğu tahmin ediliyor. Altmış beş yaşındaki Raoul Moyset, kırk beş yıldır Tarikatta idi, buna karşın yirmi altı yaşındaki Nicholesde Sara, Tapınakçılar'a henüz 16 Ağustos'ta katılmıştı. Albert de Rumercourt'un tarikata altmış yedi yaşında katılmasına karşın, Ansell de Rochière ve Elias de Jokro,on üç yaşlarında kabul edilmişlerdi.Hatta 1311'de Elias de Jokro,henüz sakalları bile çıkmamış bir yeniyetme olarak tanımlanmaktadır.Yalnızca üç tapınakçı diğer üyelerle cinsel ilişkide bulduklarını itiraf etmişlerdi.Bunlardan biri,Büyük Üstad'ın malikhanesinde görevli üye Guillaume de Gioca,Kıbrıs'ta Molay'ın malikhanesinde yaşayan bir diğer Tapınakçı ,Pierre de Safed, Martin adlı İspanyol bir üye tarafından cinsel tacize uğradığını ve tarikata kabul sırasında, Büyük Üstad'ın kendisine bu konuda emir vermiş olduğundan dolayı karşı koyamadığını belirtmiştir.Bununla birlikte Paris'teki duruşmalarda ,putlara tapma konusunda çok az sayıda ifade yer almaktadır.Yalnızca dokuz tapınakçı bu konuda bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir (Barber,2006b:125-130).

4.4 JACQUES DE MOLAY'IN MAHKEMESİ

Tapınağın son Büyük Üstadı olan Jacques de Molay Nisan 1293'te Yhibuld Gaudin'den sonra başa geçmiş alt düzeyde soylu bir aileden gelen bir zattı ve Tarikata 1265'te Burgonya'daki iki yüksek düzeyde yetkili olan İngiltere'deki Üstad Peyraud ve Fransa'daki Üstad La Roche'lu Amaury tarafından kabul edilmişti. Kariyerinin büyük bölümünü Qutremer'de geçirmiş olan üstadın büyük bir deneyim ve yeteneğe sahip olmasına karşın Hastabakıcıların Üstadı Villaret'li Foulques'den daha az kurnaz olduğunu söyleyebiliriz. Onun Tapınak için tasarlayabileceği yegane rol, Kutsal toprakların yeniden kazanılmasının öncülüğünü üstlenme rolü idi (Read,2003:267-268).

Ancak onun üstad olduğu dönem ne yazık ki Tapınağın Papa ve Kral Philippe'nin oyunları arasında sıkıştığı bir dönem olmuş ve bu öncülük uygulamasından çok üstad biraderlerini bile savunmadan ve yapılan suçlamalara karşı korumadan aciz kalmıştır.

Aslında Tapınakçıların çeşitli suçlamalara ve işkencelere maruz kalmasına neden olan önemli olay Üstad Molay'ın, sürgünde bir hükümdar gibi yaşamakta olduğu Kıbrıs'tan geldikten sonra Papa'ya yayınladığı muhtıra ile Hospitalier şövalyeleri ile birleşme fikrine karşı olduğu görüşüydü; çünkü bu muhtıradan sonra Kral Philippe'ye daha önce bahsettiğimiz amaçlarına ulaşmak için Tapınakçılar'a, kara çalmaktan başka bir çare kalmamıştı. Tarikata ilk dönem yapılan suçlamaları Molay çok ciddiye almamış ve kralın yanındaki öteki prenslerle birlikte resmi törenlere katılmayı sürdürmüştür (Bengisu,2002:171)

Bu plan uyarınca 13 Ekim 1307 sabahı Nogoret, tüm kraliyet okçularını, Paristeki Tapınak Sarayı'nın önünde topladı.Uyku sersemi bir halde, hiç beklemedikleri bir anda yakalanan Tapınakçılar, kendi saraylarının hücrelerinde hapsedildiler.Büyük Üstad Jacques de Molay, Paris hapishanelerinde 7 yıl geçirdi. Burada en önemli noktalardan bir tanesi birçok Tapınakçı gibi Büyük Üstad Jacques de Molay'ın da kendilerine ithaf edilen suçları kabul etmesi idi ki üstad bunu 24 Ekimde yaptı. Tapınakçıların bu toplu suç itirafı Tarikata ağır darbeler indirmişti. İtirafın çoğu işkenceler altında alınsa da daha sonra Papa ve Engizisyoncular önünde inkar edilse bile Tapınakçılar kendi ağızları ile kendilerini suçlamış olarak kabul edildiler (Erol,2005:80-85).

Büyük Üstad için de bir istisna olmadı ve Üstad işkenceler altında şiddetle kınadığı homoseksüelliği ve diğer suçlamaları kabul etti; işte bu durum bütün düzenin moralini bozdu.Öyle ki Üstad bu işkenceleri kabul ettiği dönemde büyük olasılıkla altmış yaşlarında idi ve tüm duruşma boyunca davranışlarıyla kafası karışmış ve ürkmüş bir adam izlenimi uyandırıyor. Geçen yılların etkisiyle ve kralın memurlarının baskılarıyla yorulmuş ve yıpranmıştı. Yargılamalar sürecinde ağırlığı tam hissettiremedi ve bu kriz döneminde hiçbir zaman tartışmasız bir lider konumunu üstlenemedi. Başlangıçta suçları kabullenen Molay 1309'a geldiğimizde Tapınak Tarikatının bütün saflığını savundu hatta suçlayanları tehdit etti yine bu dönemde Tapınak'ın erdemlerini, yaptığı iyilikleri ve Kutsal Diyarda dökülen kanı anlatırken

Kralın Danışmanlarından Nogoret ansızın oraya geldi ve herkesin üzerinde tesir eden bu olumlu tabloyu bozarak Selahattin Eyyübi ile kurulan kuşkulu ilişkileri hatırlattı. Bu 2 yıl sürecinde Molay hapishanede çektiği işkencelerden dolayı iyice yıkılmıştı. Nitekim 1310 Mart ifadesinde sadece konuşmaya mecali kalmıştı ve sadece Papa'ya konuşacağını söyledi. Ayrıca 1311 Viyana Konsilin'e kadar Papa'nın kendini dinleyeceği umuduna o kadar kapılmıştı ki bağışlanma umudu ile bekledi. Ancak bu konsile Papa onu çağırmadı (Bengisu,2002,:173)

İlk duruşmayı izleyen yıllarda sürekli yön değiştirmesine önce itirafını geri alıp sonra yeniden itirafta bulunmasına rağmen ilk itirafının yarattığı etkiyi silmeyi başaramadı. Zira bu ilk duruşma ilgili çevrelerde en yoğun biçimde propaganda oluşturma amacını güden Fransız Hükümeti tarafından son derece ustaca tasarlanmış bir senaryoya dayanıyordu.

Jacques de Molay engizisyoncu Guillaume de Paris'e Tarikat'a kırk iki yıl önce Autun Diyakozuna bağlı Baune'da, Tarikat'ın İngiltere sorumlusu Üstad Humbert de Pairud ve Fransa sorumlusu Üstad Amaury de la Roche, tarafından kabul edildiğini söyledi. Molay'ın itirafı şöyle devam ediyordu;

Tarikat'ın yasalarına ve yönetmeliklerine uyacağı ve bunlara bağlı kalacağı konusunda birçok kez yemin ettikten sonra omuzlarına bir pelerin koymuşlardı. Daha sonra Tarikata kabul görevlisi üzerinde çarımha İsa figürünün bulunduğu bronz bir haçın getirilmesini emretmiş ve ona önünde bulunan İsa imgesini reddetmesini emretmişti. İsteksizliğine rağmen (Molay) kendisine verilen emre itaat etti, daha sonra aynı görevli ,önündeki haçın önüne tükürmesini emretmiş ancak o haçın üzerine değil yere tükürmüştü. Bu eylemi kaç kez yaptığını sorunca bir kez hariç olmak üzere hiç tükürmediğine yemin etmiş ve bunun çok iyi anımsadığını belirtmişti (Barber,2006b:132-133).

Molay çok çelişkili ve gelgitli süreçler yaşadı. Bunun nedeni; yaşadığı ağır işkenceler ve yorgunluktu. Nitekim 28 Kasım Cuma günü çıktığı Komisyon huzurunda cahil ve yoksul bir şövalye olduğu için tarikatı savunacak gücü bulamadığını kendisi hakkında verilecek suçu sadece Papa'nın öngöreceğini bildiğinden sadece Papa huzurunda konuşmak istediğini söylemiş ve sessiz kalmayı tercih etmişti. Bu sırada Komisyona sadece 3 şey söyledi:

İlk olarak Tapınak kiliselerindeki ayin, katedraller hariç diğer tüm kiliselerdeki ayinden daha güzeldi, ikincisi “Hristiyanlık inancının müdafaası için hiçbir tarikat kanını böylesine istekle dökmemiş ve üçüncü olarak da hiçbir tarikat düşmanı olan Sarecenlerden bile böylesine hürmet görmemişti.” Ancak komisyon üyeleri inanç olmadığında bunların hiçbir değeri olamayacağını söylediler (Read,2003:195).

Komisyon üyelerinin amacı Üstad’ın itiraflarını hızlandırmaktı dolayısıyla o ne kadar savunmaya da çekilse de onu itirafa zorlamak için ya sözlü olarak sıkıştırıyorlar ya da işkencelerle baskı altına alma yoluna gidiyorlardı. Nitekim eşcinselliğe ilişkin suçlamaları redetmesine rağmen Tapınak’a kabul konusunda diğer tapınak mensuplarına kabul töreninde uygulanan tüm eylemlerin kendisine de uygulandığını belirterek buna karşın çok az sayıda tarikat mensubunun kendisinin kabul töreninde yer aldığını belirtti. Yeni mensupların tarikata kabulünde, törenin kuralsız bölümlerinin uygulanmasında diğer Tarikat mensuplarını görevlendiriyordu; ancak tüm yeni katılanlara aynı yöntemlerin uygulanmasını sağlamıştı(Barber,2006b:133)

Bununla birlikte, Kralın Büyük Üstadla işi henüz bitmemişti. İtirafının olabilecek en fazla sayıda insana duyurulması gerekiyordu. Bu çağda iletişim araçlarının hayli yavaş işlemesi ve okuryazarlığın yaygın olmaması herhangi bir ortaçağ yöneticisinin özellikle feodal bir Kralın kamuoyuna karşı ilgisiz olduğu anlamına gelmiyordu ve gerçekten de görüleceği gibi suçlamalar Tapınakçılara karşı korku ve tiksinti uyandırmaya yönelik bir çerçeve içinde toplumun her katmanına sunuluyordu. Bu nedenle 25 Ekim Çarşamba günü Molay önde gelen diğer Tapınakçılarla birlikte – Gearad de Gauche,Gui Daupin,Geoffroi de Charney ve Gauiter de Liancourt-Tapınakçıların Paristeki evinde toplanan bir meclisin huzuruna çıkartıldılar.Meclise katılanlar arasında Katedral görevlileri üst düzey kilise ve devlet liderleri ve Paris Üniveritesi mezunları ve akademisyenler de yer alıyordu.Duruşma için gerekli platform büyük bir dikkatle oluşturulmuştu,zira fiili tutuklamaların ardından herhangi bir itiraf alınmadan önce Nogaret,Notre-Dame Katedrali’nin toplantı salonun da benzer bir grubu toplayarak Tarikat aleyhindeki suçlamaları açıklamıştı .Ertesi gün 15’ine rastlayan pazar günü daha geniş ve daha çeşitli gruptan gelen katılımcılardan oluşan bir gruba kraliyet görevlileri ve Dominiken Tarikatı mensupları, tarafından konu hakkında bilgiler verilmişti (Barber,2006b:133-134).

Tapınakçılar işledikleri günahlardan dolayı büyük bir pişmanlık içerisindeydiler ve Meclise, Papa ve Kral tarafından ara verilmesini, böylece onlara ruhani yargılara uygun biçimde nedamet getirerek affolunmaları için bir fırsat tanınmasını talep etmekteydiler. Molay muhtemelen bu tarihten hemen sonra çağdaş tarihçiler tarafından “açık mektuplar” olarak tanımlanan ve tüm tapınakçılara uzun yıllardır yanlıgılar içinde yaşamış olduklarının bilincine vararak itiraf etmelerini nasihat eden yazıları yazmıştı. Üniversite üyeleri 26 Ekim’de diğler tarikat liderlerinin ve tutuklamalardan önceki aylarda Philippe’in Tapınaktaki muhbirleri arasında yer alan Jean de Follacio, gibi seçilen Tapınakçıların benzeri nitelikteki itiraflarını da dinlemişlerdir (Barber,2006b:135).

Molay elbette işkence görmüş ve bu şekilde Nogeret tarafından tasarlanan olaylar örüntüsüne uygun biçimde hareket etmek konusunda zorlanmış olabilir. Hatta Jacques de Molay haberi bile olmadığı suçları itiraf etmemesinde gördüğü işkencelerin etkisi ile olabilir. Nitekim kaynaklardan anladığımız kadarıyla Fransa’nın Baş Engzisyoncusu Guillaume İmbert, Papanın ve Kralın gözüne girebilmek için Büyük Üstad ile özel olarak ilgilenmişti.Jacques de Molay’nin çıplak vücudunu,ucu metalli kırbaçlarla kamçılattmış, sırt ve bacaklarında derin yaralar açtırmış, kafasına demir dikenlerden oluşmuş bir tac giydirip günlerce acı ve kan içinde bırakmıştı.Bundan sonra kırkırdaklarından çivileyerek Üstadı çarmıha germişti.Ama kanamaları çok yakından izliyor,Büyük Üstadın kan kaybından kendisini kaybetmesine engel oluyor,böylece çektiği acıları da arttırmış oluyordu.Bir anlamda De Molay,İsa’nın çarmıhta çekmiş olduğu acıların aynısını çekmek zorunda bırakılmıştı (Erol,2005:80).

Pariste yaşayan bir Katalan,1308 baharında Majorcanlı bir muhabire yazdığı mektupta Molay’ın giysilerini çıkartarak kendisine bacaklarında, sırtında ve karnındaki yanık izlerini gösterdiği melodramatik bir olaydan söz ediyordu. Ancak idda edilen bu olayın cerayan ettiği koşullar Molay’ın bir platformun üzerinde Paris halkına yaptığı açıklama olayın gerçekten çok büyük bir düş ürünü olduğu izlenimi uyandırmaktadır. Ayrıca muhtemelen 1310’da kaleme alınan ve Fransız hükümeti tarafından yöneltilen bir dizi soruya yanıt niteliğinde birtakım hukuksal açıklamalar içeren adı belirtilmeyen bir jüri üyesinin yazdığı mektupta Molay’ın acıya maruz kalma korkusu ile itirafta bulunduğu gerçekte fiziksel olarak işkence görmediği hatta bazen “kendisine işkence edilmesini istediği yoksa üyelerinin kendilerini bile bile ateşe attığını iddia

edebileceklerini söylediği” belirtilmektedir.Gerçi bu bilgi,muhtemelen hükümet kaynaklarından gelmektedir; ancak öyle bile olsa hükümet yetkilerinin işkence uygulandığını gizlemek gereğini hissetmeleri için herhangi bir neden bulunmamaktadır.Zira Papa IV.Innocent 1252’de bu tür duruşmalarda hükümet görevlilerine işkence uygulamaları konusunda yetki tanımıştır.Molay’ın tutuklamasını izleyen on bir gün içinde direnmesini önlemek üzere Molay’a daha az sert türde başka yöntemlerin uygulanmış olması daha büyük bir olasılık olarak görünmekteydi.Öyle anlaşılıyor ki Molay’a sürekli sorgulama,hapishanenin fiziksel rahatsızlığı uzun süreli aç ve uykusuz bırakılmanın yol açtığı bitkinlik gibi modern sorgulama yöntemlerine benzer teknikler uygulanmıştı.Diğer duruşmalarda özellikle XX.yyda tutuklulardan alınan itiraflar bu yöntemler kullanılarak alınmıştır.Bu tür tekniklerde çoğunlukla tutuklulara bazı vaatler de bulunur.Muhtemelen Molay’a bu olay sona erer ermez kişisel özgürlüğüne kavuşacağı söylenmişti.Gerçekten de o tarihten 2 yıl sonra duruşmalar henüz srümekteyken Molay’ın kendisini sorgulayan Papalık görevlilerine söylediğine göre ;

“imparator II. Frederick’in tahtan indirilmesi kararının otuz iki yıl geciktirildiği göz önünde bulundurulduğunda Roma kilisesinin birdenbire tarikatın yok edilmesine yönelik bir karar vermesi kendisini hayli şaşırtmıştı” (Barber,2006b:137)

Bu arada Fransa da çok sayıda Tapınakçı itiraflarda bulunmuştu, şimdi bunlar da yargılanmaya başlayacaklardı; zira Büyük Üstad kendilerini teslim olmaya çağırarak içlerindeki tüm direnme arzusunu kırmıştı. Bu itirafçılar arasında Fransız müfettişi Hugues de Pairaud da bulunmaktadır ve Tarikat içinde Molay’ın ardından ikinci adam durumundadır. Ayrıca, Tarikat’a kırk dört yıl önce katılmıştır ve muhtemelen Molay’dan daha kıdemlidir (Barber,2006b:137-138).

Bu arada Molay’a uygulanan işkenceler de gittikçe artıyor hatta bir ara De Molay’ın vücudundaki, yoğun travma nedeniyle kanındaki laktik asid miktarı artmış, tansiyonu düşmüş ve tehlikeli kalp çarpıntılarını geçirmeye başlamıştı. Tam ölmek üzere olduğu sırada hemen çarımhtan indiriliyor, yere yatırılıyor ve şövalyelerin kendi sermonilerinde kullandıkları kefen bezi üzerine örtülüyordu. İşkencenin sonunda Üstad, çarımhtan indirildiğinde zindanın soğuk ve rutubetli zeminine yatırılmış, üzerine bu kefen bezi örtülmüş ve gördüğü işkencelerden ötürü ateşler içindeki vücudundaki ter ve laktik asidli kan bu bez üzerinde birtakım izlerin, şekillerin çıkmasına neden olmuştur.

Yani geçirdiği travma, ateş, kanama ve ter gibi etkenler sayesinde De Molay'ın vücudunun kopyası bu kefen bezine çıkmış oldu. Bezin üstünde yaklaşık 180 cm boylarında uzun saçlı, sakallı, uzun burunlu vb.yapılı bir vücudun izleri vardır.Önceleri bu bezdeki görüntünün Hz İsa'ya ait olduğu sanılmış.Ancak 1998 yılında,Papalık tarafından yaptırılan 4 ayrı karbon testi sonucunda kefen bezinin yapım tarihinin 1260 yılları civarı olduğu saptandı.Böylece bezin, Hz İsa'nın kefeni olduğu hipotezide ortadan kalkmış oldu (Erol,2005:81).

Engizisyoncu Dominiken rahibi Nicholas d'Ennezet bir sonraki duruşmada putlara tapınma konusuna dönüyor ve çeşitli yeminli ifadelerde belirtilen baş figürünü açıklamasını istiyor. Pairud şu itiraflarda bulunuyor:

“Kendisi Montpeiller’de düzenlenen bir genel toplantıda onu görmüş, dokunmuş ve elinde tutmuştur ve diğer üyelerle birlikte onu kutsamıştır.Diğer üyelerin, bu figürü kalben kutsayıp kutsamadıklarını bilmemektedir.Figürün nerede olduğu sorulduğunda onu Montpeiller hocası Pierre Alemandin’e gönderdiğini; ancak Kralın askerlerinin figürü bulup bulmadıklarını bilmediği söylemiştir.Baş figürünün ikisi yüzün önünde, ikisi gerisinde dört ayağının bulunduğunu belirtmiştir” (Barber,2006b:140)

Akitanya ve Poitou Hocası Geoffroi de Gonnevillle 15 Kasım tarihinde sorgulanmıştır. O da başlangıçta eksiksiz bir itirafta bulunmayı reddetmiştir. Kendisinden İsa'yı reddetmesi istendiğinde dehşete kapılmış olmasına rağmen, kabul görevlisiyle tartışmıştır. Kabul görevlisi kendisine şunları anlatmıştır:

“Bunu yapman gerekiyor; sana tüm ruhumla yemin ederim ki bu eylemin zihnine ya da vicdanına bir zarar vermeyecektir. Bu tarikatımızın bir adetidir ve kötü ruhlu bir üstad tarafından getirilmiştir. Söylenenlere göre bu Üstad, bir sultanın esiri olmuş ve kendisine bu adeti Tarikat'a getireceği konusunda yemin etmedikçe serbest bırakılmayacağı söylenmiş o günden bu yana tarikata kabul edilenlerden İsa'yı reddetmeleri istenir; adet böyledir ve senin de bunu yerine getirmen gerekiyor” (Barber,2006b:141).

Liderlerin itirafları ve tarikatın daha alt kademelerindeki mensuplardan sağlanan destekleyici nitelikteki kanıtlar, 13 Ekim tarihindeki tutuklamaları haklı çıkarmak için yeterli görünüyor. Kraliyet yönetiminin tarikatı lanetleyici türden itirafları elde etmede sağladığı olanüstü başarı olayın kısa bir süre içinde muhtemelen 1307 Noeline kadar sonuçlandıracağı kansını ortaya çıkarıyordu. Krallığın mali sorunları

geçici bir süre için de olsa düzenlemişti. Kralın adamları, Tapınakçıların mülküne el koymuşlardı ve elde edilen kazançlar üzerinde ayrıntılı bir envanter sayımı başlatılmıştı. Bununla birlikte Fransa dışındaki Hristiyanlık alemi bu gelişmeleri şüphe ile karşılıyordu. Anagni'deki saldırı ya da V.Clements 'in seçilmesinden önce kardinaller okulu üzerinde uyguladığı bariz baskılar açısından bakıldığında, St.Louis 'nin torunu olması, krala kişisel ve politik yönden herhangi bir meşrutiyet sağlamıyordu. Ayrıca IV.Philippe'in içinde bulunduğu mali sorunlar herkesçe biliniyordu. Keyfi uygulanan hacizler, paranın yoğun biçimde değer kaybı ve uygulanan ağır vergi yükleri ,IV Philippe dönemin en belirgin özellikleri arasındaydı. Philippe'in, Tapınakçıların tutuklamalarına ilişkin mektuplarına yazdığı 30 Ekim tarihli yanıtta, II.Edward Tarikatın iddia edildiği türde "iğrenç sapkınlıklar" işlemiş olduklarına yönelik suçlamaların inanılabilirliğinin ötesinde bir şaşkınlık yarattığını belirtiliyordu. Bu olaydan yalnızca 2 hafta sonra 17 Kasım tarihinde Aragon kralı II.James Philippe'in, mektuplarının "yalnızca şaşkınlık değil ,aynı zamanda büyük bir huzursuzluk yarattığını" zira tarikatın bu tarihe değin Sarecenlere karşı büyük hizmetlerde bulunduğunu belirtiyordu. Kralların hiçbiri Philippe'in girişimlerini kendi topraklarında uygulamak istemiyorlardı. Hiç şüphe yok ki, bu Krallar Phillippe'in eylemlerini alaycı bir tavırla izlemeyi sürdürüyordu. II.James'in muhabiri olan Cenova'da yaşayan Christiyen Spinola ,Kasım başlarında Krala yazdığı mektupta , Tapınakçılar aleyhindeki suçlamaları duyduğunu ancak görünüşe göre;

"Tüm olup bitenler Tapınakçıların parasını ele geçirmek üzere Papa ve Kral tarafından bir komplodur ayrıca Kral Hospitalier, Tapınak ve tüm diğer tarikatları kendi istediği bir biçimde bu tarikatın başına geçirmeyi planlamaktadır" (Barber,2006b:143-144).

Suçlananların büyük bir kısmı, çoğunun boyun eğdiği vahşi işkencelere maruz kaldıktan sonra bu gizli suçları işlediklerini beyan ediyorlardı. Bazılarının işkence uygulanmadan ancak bunun korkusuyla benzer itiraflarda bulunduğu doğrudur. Zira yeterli baskı ve korkuyu sağlayabiliyorlardı. Daha sonraları kendi hayatını kurtarmak için yalan söylediğini kabul eden Büyük Üstad Jacques de Molay'in durumuda böyledir. Askeri tarikatlar konusunda tek yargı hakkını elinde bulduran, Papa'nın izni olmaksızın yapılan bu soruşturma, hem amacı hem de prosedürü bakımından o zaman bile, gayri ahlaki hem de gayri kanuni idi (Erol,2005:80-83).

Bu kadar baskı ve işkence altında artık duruşmalarda bile çekingen, halsiz yorgun gözüken Büyük Üstad'ın yaşamının son demleri olduğunu gösteren hamle, kral ile Papa'nın bir anlaşmaya varması ve 18 Mart 1314'te yardımcıları Geofroy de Charnav, Hugues de Pairud, ve Geofroy de Gonville ile birlikte Notre-Dame'ın avlusunda ömür boyu hapis cezasına çarptırılmaları idi. Artık yetmişini aşmış ihtiyar bir adam olarak sonu ölüm olacaksa buna boyun eğmenin hiçbir anlamı olmadığını düşünen Üstad, tam üç kardinalin Tapınak Davasını sonuca ulaştırdığını düşündükleri anda, Charney ve Geoffroi ile birlikte itiraflarını geri aldılar ve özenle hazırlanmış finali berbat ederek bu ölüm kararı karşısında artık diklenme gösteren Molay, kendisinin ve biraderlerinin suçsuz olduklarını haykırdılar:

“Tapınakçılar tek bir suç işlemişlerdir ,o da tabansızlıklarından ötürü Tapınak'a ihanet etmişlerdir.Ama ben yapmayacağım”(Bengisu,2002:174).

Tan ağırırken Molay ve Geoffroi de Charney Parista yakıldılar. Molay ölümünden önce şu sözleri haykırdı:

“Beni koğuşturanlar yıkıma uğrayacaklar ve en kısa zamanda ölümle karşılaşacaklardır.Philippe ,seni,Papayı ve Marigyy'i bir yıla kalmadan cehenneme ben uğurlayacağım” (Bengisu,2002:174)

Geoffroi de Charney de aynı şekilde bağlandığı kazıktan:

*“Efendimin yolundan gideceğim
Bir şehit olarak onu siz öldürdünüz
Bu yaptığınız için bilmiyorsunuz ki,
Tanrı'nın dileğidir bu*

Onun yaptığı gibi ben de tarikat yolunda öleceğim” diye haykırdı.

Ve gece çöktükten sonra iki adam toza ve küle dönüştüğünde etraf kalabalık değildi. Yakındaki Augustinus evinden gelen birkaç keşiş ve tanınmayan başka kişiler idam mekanına gittiler va hatıra olarak iki tapınakçının kemiklerini topladılar (Martin.2009:96).

Bundan sonra ilginç gelişmeler yaşandı. Gerçekten de ızdıraplı bir hastalık geçiren Papa 20 Nisan 1314'te öldü bundan 7 ay sonra avlanırken bir at kazasında beyin kanaması geçirip ölen Kral Phillippe'yi yine o yıl içinde ölen Kralın danışmanı Nogoret izledi. Kralın diğer danışmanı Mariggy ise zimmetine para geçirdiği bahanesiyle ipe gönderildi. Sadece bununla kalmadı 1348'te veba salgını çıktı yine Fransa ile İngiltere

arasındaki bitmez tükenmez savaşlar büyük yıkımlara neden oldu ve Papalıkta Aziz Petrus'un "dikişsiz" giysisinin yırtılmasına neden olan bir hizipleşme skandalı da bu olayların hemen akabinde patlak verdi (Barber,2006a:479).

Arka arkaya gelen bu ölümler halkı çok etkilemiş ve Molay'ın kehanetlerinin tuttuğunu düşündürmüştür. Sonuç nasıl olmuştu adı bilinmeyen bir vakanüvistin yazdığı gibi:

"Papa parayı korudu ve kuzeni Marki payını aldı; Kral ve Haç takmış olan bütün diğerleri de burada kaldılar; Sarecenlerse orada huzur içinde yaşıyorlar ve inanıyorum ki güven içinde uyumaya devam edebilirler" (Read,2003:319).

4.5 TAPINAKÇILAR VE YARGILANIŞLARI

Şövalyeler birliğinin Fransa'daki malları ve mülklerine tecavüz edebilecek kadar güçlü olduğu kabul edilse bile, kralın tarikatın diğer ülkelerdeki mallarının, kontrolünü garantilemesi için, kilisenin birliğine ihtiyacı vardı. İşte bu bencil ve şeytani hükümdarlar ile zayıf karakterli ve kolayca aldatılabilen bir şahıs olan Papa V.Clement'in, yaptığı kurnazca müzarekelerinin amacı buydu. Kral ve Papa arasında daha önceden yapılmış bir düzenleme ya da plan olduğu dedikoduları artık günümüzde kesinlik kazanmıştır. Bu karalama kampanyası tamamen söz konusu Kralın gayet iyi bilinen açgözlülüğüne atfedilmiştir. Kral Philippe'in bir bahaneye ihtiyacı vardı zira, kutsal bir şeye karşı saygısızlık yapmadan, kilisenin nüfuz alanı içindeki mülklere elini süremezdi. Böyle bir cihadı haklı çıkarmak için, İsa'nın onayı gerekliydi ve Kral da bunu sadece bu mülklerin hedefi olan kutsal amacı korumak suretiyle elde edilebilirdi (Erol,2005:76-77).

Bu fikir, ya mevcut tarikatların birleşmesini ya da bunların yerine geçecek üçüncü bir tarikatın yaratılmasını isteyen, zamanının tüm uluslar hukuku uzmanları tarafından iyice gözden geçirilmiştir. Aziz Louis'in torunu olan Güzel Philippe, bir Haçlı Seferi için yapılan bu önerilere aldırmaçlık edemedi. Zamanının en güçlü prensi olarak hareketin idaresi ona ait oldu. Bu idareyi üstlenmek için,tüm istediği yeterli adam ve özellikle para tedariki yapılmasıydı.Şövalyeler Birliğinin yok edilmesi kampanyası işte böyle doğmuştu (Erol,2005:76) Philippe adımlarını dikkatli atmış ve bir kısım tarikata sızan ajanlarından ,bir kısmı dönük Tapınak Şövalyesi'nin gönüllü itiraflarından bir araya getirilerek bir suç listesi derlemiştir.Bu suçlamalarla Philippe sonunda

hamlesini yaptı ve darbesini indirdiği zaman ,ani,tez,işelvsel ve öldürücüydü.SS'lerin veya Gestopu'nun tarzında bir güvenlik hareketıyla kral ülke çapındaki adamlarına gizli damgalı emirler verdi.Bu emirler aynı zamanda açılarak bir anda uygulanacaktı.31 Ekim 1307'de şafak vakti, Fransa'daki bütün Tapınak Şövalyeleri, kralın adamları tarafından yakalanıp gözaltına alınacaktı,merkezlerine saray tarafından el konuldu,malları haczedildi.Fakat Philippe'in baskın hedefi başarıya ulaşmış gibi görülse de ilgilendiği asıl şey-Tarikatın devasa serveti- ondan kaçırıldı(Çünkü Hospitalierlere teslim edilmişti).Hiçbir zaman bulunamadı ve düşsel, “Tapınak Şövalyeleri'nin hazinesi” olarak bilinen gizem kaldı geride (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:77).

Fransa da tutuklanan Tapınak Şövalyeleri yargılandı ve pek çok işkenceye maruz kaldı tuhaf itiraflar elde edildi ve hatta tuhaf suçlamalar yapıldı. Ülke çapında korku dolu söylentiler yayılmaya başladı. Tapınak Şövalyelerinin sözde “*Baphomet*” adında bir şeytana taptığı söyleniyordu. Gizli törenlerinde, güya kendilerini onlarla konuşan ve onları gizemli güçlerle donatan sakallı bir erkek kafasının üzerine yatırıyorlardı. Bu törenlerin yetkisiz tanıkları bir daha görünmedi.Ve bundan daha anlaşılmaç olan başka diğerk suçlamalar da vardı;küçük çocukları öldürmek,kadınlara nasıl kürtaj yapılacağını öğretmek, papaz adaylarının göreve geliş törenlerinde müstehcen şekilde öpüşmek,eşcinsellik.Fakat İsa Mesih için savaşmış bu uğurda yaşamlarını ortaya koyan, İsa Mesih'in bu askerlerine yöneltilen bütün suçlamalar,acayip ve görünüşte inanılmaz olan bir suçlamanın yanında yine bir düzeye kadardı.Dinsel törenlerinde İsa Mesih'i inkar etmekle suçlandılar,haçı tanımamak, çiğnemek ve üzerine tükürmekle(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:78)

Fransa da tutuklanan şövalyeler, işkenceler görüp sorguya çekildiler. Akıl almaz ifadelere imza atmaları istendi. Baphomet isimli bir puta taptıkları, çocuklara öldürdükleri, kadınlara düşük yapmanın yollarını öğrettikleri, kiliseye katılacaklara engel oldukları, homoseksüellik gibi pek çok suçlamaya maruz kaldılar (Erol,2005:76)

Tapınak Şövalyeleri'ne yöneltilen bütün bu suçlamalar arasında en ciddi küfür ve sapkınlık içereni, haçı reddetme, çiğneme, üzerine tükürmeydi. Tapınak Şövalyeleri tam olarak neyi inkar ediyorlardı? İsa'yı mı inkar ediyorlardı? Yoksa Çarmıha gerilmeyi mi? Ve her neyi inkar ediyorlarsa, onun yerine neyi övüyorlardı? Bu sorulara hiç kimse sağlıklı yanıtlar veremedi; ama bir çeşit inkarın varolduğu ve bunu tarikatın önemli bir ilkesi olduğu açık görünüyor. Örneğin bir şövalye, tarikata girerken kendisine şunun

söylendiği şekilde ifade vermişti. “Yanlış şekilde inanıyorsun, çünkü o (İsa)aslında sahte bir peygamberdi.Yalnızca cennetteki Tanrı’ya inan ,ona değil” Başka bir tapınak Şövalyesi kendisine şunun söylendiğini belirtmişti. “Yahudiler’in Qutremere’de çarmlıca gerdiği İsa denen adamın Tanrı olduğuna ve seni koruyacağına inanma” Üçüncü bir şövalye benzer bir şekilde İsa Mesih’e inanmaması gerektiği, sahte bir peygamber olduğu,yalnızca “Ulu Tanrı’ya” inanmasının öğretilendiğini iddia etmekteydi.Sonra da İsa’lı bir haç gösterildi ve şöyle denildi; “Buna çok fazla inanma ,çünkü çok gençti”(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:90) .

Tapınakçılara itaf edilen bu suçlamalara kanıt olaması için Tapınak dışından da bazı söylentilerin mahkemeye sunulduğunu görmekteyiz. Örneğin Nassington’lu John’a Temple Hirst’teki Tapınakçıların bir buzdağına taptıklarını söylemişti. Ure’lu bir şövalye Westerdale Tapınak Kumandanı’nın karısına, İsa’nın bir bakireden doğmadığının ve Yusuf’un oğlu olduğunun yazıldığı bir kitap göstermiş olduğunu söyledi. Sodomî konusundaki tek kanıt çocukluğunda oğlanların “Tapınakçıların öpücüğünden kaçın” dediklerini söyleyen Heton’lu Adam adlı bir keşişten geldi. Bir başka keşişde tuvalette tapınakçılara ait bir çamaşır bulan ve arka tarafına haç işlenmiş olduğunu gören bir kadın tanıyordu (Read,2003:309).

Fransa’da tutuklu Tapınak Şövalyeleri’nin yazgısı sonuç olarak kesinleşmişti en azından Philippe onlara vahşi ve acımasızca eziyet etti. Çoğu yakıldı, pek çoğu hapse atıldı ve işkence gördü.Kral aynı zamanda ,Papa’dan tarikata karşı daha katı önlemler içeren fermanlar yayınlanmasını talep etmeye devam etti.Bir süre direndikten sonra Papa 1312’de bunu yaptı ve Tapınak Şövalyeleri resmen dağıtıldı.Suçlu veya masum olduklarına dair kesin yargı şeklinde hiçbir resmi açıklama yapılmadı.Ancak Philippe’in etkisi altında,yargılamalar,soruşturma ve araştırmalar iki yıl daha devam etti.Sonunda Mart 1314’ te Büyük Üstad Jacques de Molay ve Normandiye Öğretmeni, Geoffroi de Charnay ateşte yakılarak öldürüldü(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:79).Dönemin kaynaklarına göre,Franasa’da yaklaşık 2000 şövalyeden sadece 620 tanesi Engizisyon tarafından cezalandırıldı. İnfazlarıyla birlikte, Tapınak Şövalyeleri görünüşte, tarih sahnesinden silindiler. Bununla birlikte, tarikat varlığına son vermedi. Çünkü bu o kadar da kolay değildi.Sadece Fransa’da 9000 temsilcilik ve çeşitli ülkelere yayılmış binlerce şato ve Tapınakçı merkezi vardı.Bu merkezler hem Tapınakçıların organize

oldukları, tören yaptıkları evler, hem de dönemin para trafiğini kontrol ettikleri yerler haline gelmişlerdi(Adalı,?:242).

Philippe, diğer Avrupa krallarına da baskı yaparak Tapınakçılar'ın yakalayıp, tutuklamalarını önerdi. İngiltere kralı II.Edward ,başlangıçta bu ısrara karşı biraz direndiyse de sonunda Papa'nın ve Philippe'in bastırması neticesinde birkaç şövalyeyi tutuklayıp sorguya çekti.Şövalyelerin çoğu kaçtılar.Tutuklananlar da hafif suçlarla suçlanıp birkaç yıl manastır ve kiliselerde (konforlu bir şekilde)kalmak zorunda bırakıldılar.Ancak topraklarını kaybettiler ve zaman içinde St.Jean Şövalyelerine katıldılar (Erol,2005:77).

Yine de Fransa dışındaki Tapınak Şövalyeleri'ni ortadan kaldırma girişimi bütünüyle başarılı değildi. Örneğin Philippe'in kendi manevi oğlu, İngiltere Kralı II.Edward tarikatın savunmasını alaya aldı.Neticede hem Papa hem de Fransa Kralı'nın baskısıyla,onların taleplerine uydu ama yalnızca kısmen ve ılımlı bir biçimde.İngiltere' deki Tapınak Şövalyeleri'nin çoğunluğu tümüyle kaçmış gibi görünse de bir grubu tutuklandı.Fakat bunlardan çoğu ,genel olarak konforlu koşullarda yaşamış oldukları manastırlarda bir yıldan daha az zaman tutulma gibi,sadece hafif cezalar aldı.Toprakları sonuç olarak Aziz Jean Şövalyeleri Hastanesi'ne tahsis edildi; ancak Fransa'daki kardeşlerinin karşılaştığı gaddar zulümden kendilerini kurtardılar(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:80)

Tapınak Şövalyeleri'nin imhası her yerde Fransa'daki seyrinde olmadı. Örneğin İskoçya o zamanlar İngiltere ile savaştaydı ve olası bir kaos tehlikesi, yasal ayrıntılarla uğraşmaya fazla imkan tanınmıyordu.Bu nedenle Tapınak Şövalyeleri'nin ortadan kaldırılmasına ilişkin papalık fermanları İskoçya'da hiçbir zaman duyurulmadı ve bu sebeple tarikat teknik anlamda hiçbir zaman ortadan kaldırılmadı. İskoçya – İngiltere Savaşı sırasında Şövalyeliğin kaldırıldığını ilan etti. Ama İskoçya da, Tapınakçılar teknik olarak hiç sahneden çekilmediler. Birçok İngiliz ve Fransız şövalye kuzeye sınıra giderek 1314'te Bannockburn'de Robert Bruce'un yanında savaştılar (Erol,2005:77).

Kaçak Tapınakçılarının önemli bir bölümü XIV yy Avrupasında Katolik kilisesinin otoritesini tanımayan krallığa yani İskoçya'ya sığındılar ve İskoç Kralı Robert Bruce himayesinde yeniden örgütlendiler ve varlıklarını sürdürmek içinde bir kamuflej yöntemi kullandılar ve Ortaçağda Britanya adasında ki en önemli “sivil toplum

örgütü” olan duvarcı loncalarına sızdılar bir süre sonra da bu loncaları tamamen ele geçirdiler ve böylece birer meslek örgütü olan bu loncların siyasi bir amaç kazanmasında da zemin hazırlamış oldular (Adalı, ? : 244).

Bundan sonra da tahmin edebileceği gibi, pek çok İngiliz ve Fransız Tapınak Şövalyesi, İskoçya’da sığınmacı olma şansı buldu ve 1314’teki Bannockburn Savaşında oldukça büyük bir birliğin Robert Bruce’un saflarında savaştığı söylenmektedir. Efsaneye göre -ve bunu destekleyecek kanıt da bulunmaktadır-sonraki dört yüzyıl boyunca İskoçya da tarikat kendisine uygun bir ortam sağladı.1688-1691 de ki savaş sonucunda, İngiltere Kralı II. James, Orange’lı William tarafından tahttan indirildi. İskoçya da kuşatılan Stuart Hanedanı’nın yandaşları isyan başlattı ve 1689’daki Killiecrankie Savaşı’nda, Dundee Vikontu John Claverhouse savaş meydanında öldürüldü. Cesedi bulunduğunda, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı’nın Büyük Haçı’nda giydiği yolunda söylentiler vardı (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:80)

Almanya da ise birkaç şövalyeyi sorguya çekip serbest bırakıldılar. Şövalyeler hakimlere açıkca kafa tutarak baskı yaptılar ve bunun sonucunda da suçsuz bulundular(Erol,2005:77).

Tapınakçıların düzeni 4 asır kadar devam etti. Resmen ortadan kaldırılmalarını takiben pek çok Alman Tapınakçı, St.Jean Şövalyelerine katıldılar.İspanya da ise Tapınakçılar kendi düzenlerini terk ederek diğer tarikat ve şövalyelik kuruluşuna girdiler.Portekiz’deki Tapınakçılar ise, bütün ünvanlarını bırakıp, “İsa’nın Şövalyeleri” adını aldılar ve 16.asra kadar bu ünvanla yaşayıp kendilerini denizciliğe adadılar.Örneğin Vasco de Gama,Christopher Columbus bu yeni düzene ait denizcilerdi. Vasco de Gama’nın kendisi ise bizzat “İsa’nın Şövalyesi” idi (Erol,2005:77)

1522’de Prusya Tapınakçıları, kendilerine karşı kötü davranan kiliseye karşı, kapatılmalarından 200 yıl sonra kahraman saydıkları Martin Luther’in arkasında yer alarak Roma kilisesiyle bir ilgilerinin kalmadığını ilan ettiler (Erol,2005:77)

4.6 TARİKATIN SONLARI VE YENİDEN YAPILANMA

3 Nisan 1312’de Viyana Katedralinde Papa, Tapınak Şövalyeliği kurumunun kesin olarak ortadan kaldırıldığını ilan etti. Tapınakçıların mal varlıkları St.Jean şövalyelerine verildi.Aslında St.Jean şövalyeleri krala bu iş için 1.000.000 frank

ödemişlerdi.Fransa dışındaki ülkelerde krallar Tapınak mallarını kendileri için sakladılar.(Erol,2005:81)

Bu tarihte Jacques de Molay'ın bazı arkadaşları halen sağdılar. Kral onları tüm dünyanın önünde lekelemek istiyordu. Bu amaçla 1314'te Notre-Dame Katedralinde yaptığı halka açık bir celsede Tapınak kurumunun suçluluğunu ilan etti. Kral Philippe zanlıların suçlu olduklarını bizzat kendisi açıkladı.O akşam, da De Molay ve arkadaşları yakılarak öldürüldüler.Yakılmasından hemen önce De Molay ,hem kralı hem de Papayı lanetleyerek,“*Fransa bizim anılarımızı asla unutmayacaktır; çünkü masum olarak ölüyoruz.Haksız bir kararla mahkum edildik.Cennette zayıf olanların da haklarını savunabileceği bir mahkeme vardır.Papayı bu mahkemeye şikayet edeceğim.Sevgili Kralım Philippe seni boşuna affetmiyorum,çünkü sen zaten lanetlendin.Seni de bir yıl içinde tanrının mahkemesine bekliyorum*” dedi .Gerçekten de bazı kaynaklara göre,bu tarihten itibaren bir sene içinde ahı tuttu ve kendisi ile uğraşanlar ve Tapınakçıların sonunu hazırlayanların hepsi öldü(Erol,2005:82).

1312'de itiraf etmemiş olanlar ömür boyu hapse hüküm giyerken, itiraf edenlerse bağışlandılar. Kralın istediği toplu kıyım değil, tarikatı dağıtmaktı. Serbest kalan şövalyeler dört –beş yıllık tutukluluk yaşadktan sonra bedence ve ruhça yıkılmış halde gözden kayboldular. Kimileri başka tarikatlara girerek, kimileri yer altına inerek izini yok etti. Tek istedikleri unutulmaktı (Bengisu,2002;173)

Alternatif kaynakların aktardıklarına göre Büyük Üstad Jacques de Molay, ölümünden önce tarikatın yönetilmesi için yetkilerini gizlice bir başka Tapınak Şövalyesine devretmişti.Bu kimi kaynaklara göre yeğeni Comte de Beaujeu kimine göre Johann Larmenius kimine göre de Peter d'Aumont idi. Kimileri her üç varsayımın da geçerli olduğunu üç kişiyi birden ayrı olarak yetkilendirdiğini söylerler.Dolayısı ile Tapınakçılar'ın tarih sahnesindeki oyunları daha bitmemişti (Yıldırım, ?: 93).

Üstelik tarikatın yaşamı tam olarak da bitmemişti çünkü Almanya ve Macaristan gibi bazı ülkelerde Tarikat tamamen suçsuz bulunmuştu; ancak rahat oldukları da söylenemezdi. Çünkü kilise ne kadar itibar kaybetmiş olsa da hala belirgin bir güce sahiptiler.Diğer taraftan Hospitalier de Tapınakçıların mallarını ele geçirmek için acele ediyordu.Şartların ağırlığı karşısında Tapınakçılar yeraltına çekilmeye karar verdiler.Böylece yeniden yapılanma yoluna gitmiş oluyorlardı ve Tapınakçılar yıllar boyunca gelişip güçlendirdikleri organizasyon sayesinde Fransa'dan aldıkları darbeyi

kısa sürede telafi edecek yeni bir yapılanmanın temellerini atmakta zorlanmadılar.Bu olay tarikat için yeni bir tecrübeydi.Gizlilik unsuru bundan sonra daha da ön plana çıktı.Göz önünde yürüttükleri mücadeleyi yer altına çekerek haberleşme dahil bütün işlemlerinde sembolizme ve gizliliğe yöneldiler.(Adalı,?:246-247)

Bu aşamada Tapınakçılar iki farklı yöntem belirlediler.Birincisi İskoçya, Portekiz, Almanya, Hollanda gibi siyasi otoriteyi kontrol edebildikleri ülkelerde farklı bir kimlik altında ama yine Kilise ve krallığa bağlı kalarak faaliyetlere devam etmek böylece ticari ve siyasi imtiyazlar elde ederek güçlerini arttırmak;bu yöntem sayesinde denizcilikte ilerlediler sömürgecilik faaliyetlerinde zirveyi yaşadılar.İkinci yöntem ise; hem ideolojilerini yayabilecekleri ve rahatça gizlenebilecekleri hem de yeni bir üye kaynağı olarak kullanabilecekleri örgütler kurmaktı.Bu amaçla Almanya’da Gül-Haç,İngiltere’de Masonluk örgütünün temellerini atarak tarikatı kısa sürede güçlü bir yeraltı organizasyonuna dönüştürdüler(Adalı,?:247).

Tarikata karşı yargılamalardan sonra Tapınakçılar ve dinsel yapıdan ayrıldıkları dönemde Töton Şövalyeleri düzenli olarak suçlansalar da St Jean’un Hastane Şövalyeleri hiçbir zaman böyle bir lekeye maruz kalamadılar ve Papalığın desteğinden yararlandılar. Bunlar bir süre sonra Kıbrıs’a gidip merkez bürolarını kurdular orda Türk saldırılarına karşı koyarak 200 yıl yaşadıkdan sonra 1565’te uğradıkları ağır saldırıdan sonra, önce yapılan Leponto Deniz savaşında(İnebahtı) Akdenizde Türk donanmasını paramparça ederek, daha sonra Malta kuşatmasıyla kendi tarihlerinin tepe noktasını yaşadılar. Maltayı egemenlik altına alan şövalyeler XVI yy’dan itibaren denizcilikteki başarıları ile burada önemli ve stratejik görevler üstlendiler. Fakat XVII yydan itibaren gelgitler yaşadıklarını etkilerini yitirip sadece Şövalye öğretilerine yapışıp kalan bir Katolik yerleşim bölgesi olduğunu görüyoruz ancak Napolyon tarafından sürülüne kadar bölgedeki hakimiyetlerini zayıfda olsa devam ettirdiler.En sonunda 1834’te Şövalyeler Roma da kendileri için yeni bir temel kurmayı başardılar Evleri olan adalarını kaybetseler de kendilerini Almanya ve İngiltere’de oluşmakta olan Saint John’un Protestan örgütlerinden ayırmak için “*Malta Örgütü*” ismini aldılar.1979 da tarikat 9,562 şövalyeden oluşmaktadır şu anda da bağımsız özerk bir prensliktir.Büyük Üstad bir devlet başkanı gibi ,seküler seviyede bir prence eş ve dinsel seviyede bir kardinalin eş değeridir(Baigent-Leigh-Lincoln,2005b:408-409)

Yine diğer şövalye gruplarının yargılamalardan sonraki durumlarını irdeleyecek olursak Portekiz'e değinmemiz gerekir. Çünkü Portekiz bir bakıma Tapınakçılar tarafından kurulmuş bir ülkedir.1128 yılından itibaren bu ülkeye yerleşmeye başlayan ve etkin bir hale gelen tarikat ülkenin askeri ve ticari gücünü de kontrol etmeye başladı. Günümüzdeki Tomar kalesi Tarikatın Portekiz'deki merkeziydi.Fransa'daki "Tapınak Avı" sırasında Portekiz'deki Tapınakçılar suçsuz bulunmuştu bunun nedeni 1294 yılında Tapınakçıların girişimi ile Portekiz ve İngiltere arasında iki ülke de ticari ve askeri kazançlar sağlayacak Windsor Antlaşmasının imzalanması idi.Ancak yine de Tarikata karşı süren baskı ve muhalefetlerin varlığı nedeniyle şövalyeler kendilerini bu baskıdan kurtaracak bir plan üzerinde Kral Denis'le anlaştılar bu plana göre tarikat görünürde ortadan kaldırılacak fakat başka bir isim altında Portekiz Kralına bağlı olarak yeniden kurulacaktı.Böylece Tapınakçılar'ın sahip oldukları mülkler kilisenin eline geçmeden şövalyelerin elinde kalabilecekti.Bu plan sayesinde Tarikatın Kiliseye değil Kralın buyruğuna uyması sağlanacaktı.Portekiz'deki Tapınakçılar bu tarihten itibaren adlarını "*İsa Traikatı*" olarak değiştirdiler.Artık bu faaliyetlerini, Kralın güvencesi altında yürütebileceklerdir (Adalı,?:248).

Yine Tarikatın dağıtılmasından sonra dikkatimizi çeken bir başka nokta da spekülatif masonluğun giderek önem kazanması oldu ki bunun üzerinde de tarikatın doğrudan bir etkisi vardır. Yargılamalarda suçsuz bulunan ya da kaçabilen tapınakçıların bazıları daha önce de bahsettiğimiz gibi izlerini kaybettirmek adına özellikle İngiltere de bulunan bazı mason localarına girdiler zamanla bu localar mesleki amaçtan saparak katılımların hızla artması ile siyasi bir yapıya büründüler .NitekimXVII yy da birçok locada kabul edilmişlerin sayısı meslekten olanların sayısını aşmıştı.1666 yılında İngiltere'de birkaç gün süren büyük bir yangın çıktı.Bu yangın beraberinde şehrin baştan imarını gerektirdi ve bunun için bir çok loca Londra'ya getirildi.Bu localar Saint Paul Locasının etrafında toplandılar.Bu sırada 25 yaşındayken profesör olmuş ünlü matematikçi ve astronomi ustası "Sir Christopher Wren" amatör olsa da mimari alanda çizdiği tasarımlarla dikkat çekiyordu.Bunun üzerine Mason localarından İnago Janes ünlü İtalyan mimar Pallodi'nin tarzını öğrensin ve İngiltere'ye uyarlasın diye Wren'i Fransa'ya gönderdi ve döndükten sonra devlet adına Londra'daki bütün locaların başına geçirildi ve kendisine "Büyük Üstad" ünvanı verildi.Wren Londra'yı yeniden imar görevini tamamladıktan sonra bu görevden ayrıldı.Ancak hiç kimse onun yerine geçmek

ve Büyük Üstad ünvanını taşımak istemedi.Bunun üzerine localar başsız kaldı ve devletin localar üzerindeki etkisi zayıfladı.Bunu fırsat bilen Saint Paul Locası politik bir yaklaşımla bir bildirge yayımladı ve bundan böyle kabul edilmiş masonların, o tarihlerde özgür masonlar olarak anılan kimselerle aynı haklardan ve yetkilerden yararlanabileceğini ilan etti.İşte bu olay “Spekülatif Masonluğun” kuruluşudur (Yıldırım,?:98) .

5. BÖLÜM

ŞÖVALYELERİN SOSYO-KÜLTÜREL –EKONOMİK-TİCARİ HAYATA ETKİLERİ

5.1 TAPINAK VE İSLAM İLİŞKİSİ

Şövalyeler Birliğinin her ne kadar kuruluşu ve hedefleri açısından incelediğimizde Kutsal toprakların korunması adına sürekli Müslümanlarla harp dolu bir ilişki içinde olduklarını görsek de yıllarca birarada yaşayan siyasi sosyal ilişkiler kuran Hristiyan ve Müslüman camia birbirlerinden mutlaka etkilenecekti. Nitekim, II.Haçlı seferi sıralarında VII.Louis yönetimindeki Haçlılar Qutremerdeki Latinlerin, Doğulu yaşam tarzına ne kadar uyum sağladıklarını gördüklerinde şaşkınlığa uğramışlardı.Halbuki yapılacak en pratik tercih yerel gelenekleri benimsemektir.Çünkü Arap kültürü de oldukça incelikli bir kültürdü.

Örneğin bu dönemde Frenklerin Suriyeli doktorlar, aşçılar, hizmetçiler, sanatçılar, işçiler çalıştırdığını görmekteyiz. Ayrıca Doğu kıyafetleri giyiyorlar ülkenin meyveleri ve yemekleri ile besleniyorlardı. Pencerelerinde cam, döşemelerinde mozaik, evlerinin bahçelerinde çeşmeler vardı ve bunların hepsi Suriye tarzıydı. Eğlencelerine dansöz kızlar,cenazlerine profesyonel ağıtçılar getiriyorlardı.Banyo yapıyorlar,sabun kullanıyorlar ve şeker yiyorlardı (Martin,2009:45).

Bu etkilenme sadece yaşantıların zamanla benzeşmesi şeklinde olmamıştır. İki taraf için de her ne kadar sürekli düşman gibi bir algı oluşsa da Tapınakçıların da İslama karşı kayda değer bir hoşgörü sergilediklerini de görmekteyiz. Örneğin Kudüs'te Tapınakçıların ziyaretine giden bir Müslüman elçiye dua etmesi için bir şapel ayarlanmıştı. Bir Frenk onu durdurmak isteyince de adama müdahale ettiler ve elçinin Mekke'ye dönene kadar huzur içinde dua etmesini sağladılar.(Martin,2009:46) Bunun yanında Baş efendilerin daima Sarecen sekreterler bulundurduğunu ve Tapınakçılar arasında Arapça öğreniminin de olduğunu görmekteyiz. Yine bunun dışında Tapınakçıların Haşhaşiler ile de ilişkilerinin olduğunu görmekteyiz. Hatta daha tarikatın kuruluş aşamasında bu ilişkilerin başlaması ilginçtir. Hughes de Payens'in tarikatın kuruluşundan kısa bir süre sonra Hasan Sabbah ile ilişki kurduğu, Alamut kalesi'ne giderek İsmaili öğretisini incelediği (Öz,2006:339) ve Tarikatta bu doğrultuda değişiklikler yaptığı hatta onlarla gizli toplantılar yaptıkları iddaları da mevcuttur.

Haşhaşiler Şövalyelere kendilerinkine benzer eşit haklar tanıdılar ve bazı Haşhaşi militanları da Tapınakçılar tarafından gizli bir takım görevlerde kullandılar (Erol,2005:68)

Hatta Tapınakçıların servetlerinin büyük bir kısmını yağmacılıktan kazandıklarını idda eden tarihçilerden bazıları, bu konuda Tarikatın haşhaşilerle işbirliği yaptığını ve anlaşmaya vardığını da idda ederler. Bu karanlık ilişki sonrasında haşhaşiler aldıkları paralar karşılığında Tapınakçıların rakibi olan krallara suikast dahi düzenlemişlerdir. Dolayısı ile Tapınakçıların haşhaşilerin disiplinlerine hayran olmaları ve onların düzenlerini benimsemeleri de olasıdır (Adalı,?:225)

Müslüman ve Hristiyan ahalinin huzur içinde yaşadıklarını kanıtlayan İslami kaynaklar da mevcuttur. Nitekim Endülüslü Seyyah Ibn Cübeyr 1184-1185 yıllarında Filistin Suriye hattındaki şehirlerin bazılarını ziyaret etmiş ve buralarda Müslümanların da barış içinde yaşadıklarına tanık olmuştur (Çıvgın,2008:225)

XI ve XII yıllarda Akdeniz boyunca yapılan ticari ilişkiler , İtalyan limanlarını aşarak genişlediler ve XV ve XVI yy'larda Kuzey Avrupa limanlarından kalkan gemiler Hint Okyanusunda görülmeye başladı.Aslında burada bir düşünce alışverişi de söz konusuydu.Bu dönemlerde Avrupada rönesans ve reform hareketlerine etki edecek bazı gelişmeler oldu .Örneğin İslam topraklarındaki Arapça yapıtlar Latinceye çevrildi.XVII yy'a dek Avrupa tıp okullarında büyük tıp bilimcisi İbn-i Sina okundu (Hourani,2010:20)

Bunun dışında Tapınakçılar Ortodoks ve Roman Katolikliğine yabancı olan bir çok düşünceyi, İslam ve Yahudi dünyasından özümseyerek aldılar ve Kathar'daki askerlerinden öğrendikleri Gnostik dualizmi de benimsediler (Erol,2005:70)

5.2 KAMUSAL GÖREVLERDE ŞÖVALYELER

Ortaçağın her alanına önemli izler bırakmış olan Tapınakçılar ve diğer şövalyeler sadece askeri alanda değil sağlıktan tıba, ticaretten ekonomiye kadar birçok alanda etkiliydiler dolayısı ile çeşitli devlet hizmetlerinde de görev aldılar. Örneğin papalara ve Krallara hizmet vermiş pek çok Tapınak ve Hastane biradeleri bulunmaktadır.Çünkü keşiş olarak itaat alışkanlığına sahiptiler ve dini nedenlerle evlenmedikleri için de hanedan kurma hırsları yoktu. Şövalyelik statüleri onlara güç kazandırıyor ve askeri görevler almalarını sağlıyorlardı. Örneğin Papa IV. Urbanus,

Papalık Devletlerindeki kalelerin sorumluluğunu üç Tapınak biraderine vermişti ve Akka'daki Tapınak ve Hastane ,hem Aslan yürekli Richard'ın hem de Philippe Auguste'un güvenini kazanmış yegane kurumlardandı.Ayrıca Tapınakçılar mali konulardaki yetenekleri sayesinde de sık sık Avrupa krallarının yardım dağıtım memurluğuna getirildiklerini görüyoruz (Read ,2003:199)

Askeri tarikatların üniter bir yapıya sahip olmalarına şövalyelerin Büyük Üstad'a itaat andı içmelerine ve Papa'ya sadakat göstermelerine karşın görünüşe bakılırsa, aynı Tarikat içerisindeki biradelerin çıkarları, birbirlerinin ya da Papa'nın çıkarlarından farklı olan hükümdarlar adına çalışmaları ile ancak çatışmıyordu. Bu yüzden neredeyse tüm Avrupa krallıklarında Tapınakçılar ve Hastabakıcılar güvenli bir kamu görevlisi kaynağı olmuştu ve bu nedenle de nüfuzlarını tarikatlarının yararına kullanabilecek konuma kısa sürede geldiler. Örneğin Ağabeyi Richard'ın yerini alan İngiltere Kralı John, Papa tarafından aforoz edilmesine karşın, İngiltere'de ki Tapınak Üstadı Saint Maur'lu Aimury'den danışmanlık alıyordu. Aimury'nin John'ın güvendiği yegane kişi olduğunu söylebiliriz. İmparator II.Friedrich de Papalıkla bitmek bilmez çatışmaları sırasında Töton Şövalyelerinin Büyük Üstadı Salza'lı Hermann'dan danışmanlık alıyor ve destek görüyordu (Read, 2003:199)

Siyasette ve diplomaside de hünelerini konuşuran tapınakçılar birçok konuda arandıkları isimler haline geldiler. Hatta Tapınakçıların yargılanması ve tarikatın feshedilmesinden sonraki dönemlerde bile onların bu kamusal çalışma hayatının izlerinin taklit edildiğini görmekteyiz. Örneğin 1540 yılında Protestanlığın ilerlemesinden utanan eski bir subay, Tapınak ideallerini tekrar canlandırarak yeni bir tarikat kurar. Ignatius De Loyola adındaki bu subay, savaşçı keşiş düşüncesini yeniden canlandırmakla beraber kılıç taşımayacak olan keşişlerden oluşan *grubunu "Mesih'in Alayı"* olarak adlandırılır. Cizvitler de, denilen bu tarikat, yapılanmalarında ve organizasyonlarında Tapınakçıları örnek almışlardır. Cizvitlerde Tapınakçılar gibi önemli görevlerde yer almayı uygun bulmuşlardır. Nitekim Cizvitler başkalarının kendi adlarına kılıç kuşanmasına karşı olmamakla beraber kendileri diplomasi alanında önemli görevler almışlardır.Diplomat ve elçi olarak görev yapmış,bunun yanında askeri danışman ve silah tüccarı olarak faaliyet göstermişlerdir. (Öz,2006:313)

5.3 ŞÖVALYELERDE ARKEOLOJİK ÇALIŞMALAR:

Tapınakçıların kısa sürede bütün şövalyeler birliği içerisindeki durdurulamaz yükselişleri ve başarıları onlar hakkında birçok dedikodu ve gizemi de beraberinde getirmiştir. Bu gizemlerden birtanesi de onların gizli hazine peşinde oldukları ya da hazinelerinin olduğu iddiasıdır. XII yy'ın ortalarına doğru, Kutsal topraklardan dönen bir Hacı'nın Süleyman Mabedinin hemen altında Süleyman'ın Ahırlarının olduğunu söyler (Öz,2006:365) İşte bu olay beraberinde Hz.Süleymanın kayıp hazinelerini gündeme getirir ve bu hazineleri bulma fikri de Tapınakçılardan belki de bazılarını araştırma yapmaya iten bir neden olur.

Bir görüşe göre resmi olarak hacıları korumakla görevli olan Tapınakçılar –ya da enazından içlerinden bir grup- Tapınak platformunun hemen altındaki Süleyman'ın Ahırları olarak bilinen mekan da arkeolojik kazılar yapmakla meşgul olmuşlardır. Uzun zaman boyunca Tapınakçıların sağda solda MS 70 yılındaki yangında yok olmuş İkinci Tapınağın hazinesinin peşine düştüğü söylentileri dolaşmıştı. Bu tarikat'ın özellikle de el-Aksa Camii'ne yerleşmek istemesinin olası nedenlerinden biri de bu olabilir. Ya da Tapınakçılar aktif biçimde kazı yapmış olmasalar bile ahırlarda tadilat yaparken bir şeylere rastlamış olabilirler. Zira 1120'lerden başlayarak Kudüs'ün Selahattin'in eline düştüğü 1187 yılına kadar el-Aksa Cami etrafında ciddi bir inşaat yaptıkları bilinmektedir (Martin,2009:101)

Hatta Tapınakçıların “hazine” aramak için Kutsal Topraklara gittiğini kabul eden bazı yazarların bu emirleri kimin verdiği konusunda farklı yorumları vardır. Emri sadece Champagne Kontu'nun veya Bernard de Clairvaux'nun verdiğini Tapınakçılar'ın bu hazinenin bulunmasından sonra ve bu hazineyi korumak için genişletildiğini söylerler. Bu kişilerin ilişkileri sayesinde Kudüs'te saklı bir hazineyle ilgili bilgilere ulaşmış olduğu ve Tapınakçılar'a bu hazineyi bulmak için Kutsal Topraklara gitme emri vermiş olduğu idda edilmektedir. Tapınakçıların burada herkesin gözünden uzakta kazı yaparak bir hazine buldukları tezi sadece neden özellikle buraya yerleştirildiği sorusunu cevaplamakla kalmamakta aynı zamanda neden ilk yıllarında genişlemelerini, Fulcher de Chartres gibi tarihçilerin neden Tapınakçılardan bahsetmediklerini de açıklamaktadır (Öz,2006:367).

Aslında Tapınakçıların yaptığı kazı çalışmaları tapınakçı tarikatını inceleyen yazarların spekülasyonlarından biridir. Onlara göre özellikle tarikatın ilk kuruluş

dönemlerinde Tapınakçılar planlı ve örgütlü birçok kazı eylemi içindedirler ve üstelik de Süleyman Tapınağında. Aslında bu sav özgün bile değildir. Söz konusu noktadaki, kurgusallık tüm dünyada geniş bir litaretür oluşturmuştur. Yazarların konu bakışlarındaki özgünlük ise bu litaretürün arka planının doldurulmasından ibarettir. Bu konudaki en belirgin örnek Lois Carpenter'in "*Mysteres Templiers*" adlı eseridir. Yazara göre tarikat, Mabedin yıkıntıları arasında; Ahit Sandığını, Hz İsa hakkında bazı evrakları ve hazineleri bulmak ve Avrupa'ya göndermek amacı ile St. Bernard tarafından kurulmuştur. Tapınakçılar, bu amaçlarını da başarmışlardır. Bunun en belirgin kanıtı da Gotik Katedrallerin inşa edilmesi ve Tarikat'ın Kolomb'dan üç yüz yıl önce Amerika kıtasına ulaşmayı başarmasıdır (Halis, 2008:227).

5.4 TAPINAK ŞOVALYELERİNİN 12 YYDA DİPLOMATİK ALANDA FAALİYETLERİ

Kuruluşundan kısa bir süre sonra Tapınak Şövalyeleri uluslararası etkisi olan bir güç haline geldi. Ortadoğuda etkinlikleri arttıkça aynı zamanda Batı dünyası ve Kutsal Topraklardaki soylular ve monarşiler arasında yüksek düzeyde bir diplomasi trafiğiyle de meşgul oldular. Örneğin İngiltere'de Tapınağın Üstadı düzenli olarak kralın parlamentosuna çağırılıyordu ve ülkede bulunan tüm üst düzey rahipler arasında üstünlüğü olan bütün dinsel tarikatların başı kabul ediliyordu. Bu yüzden Hem II. Henry hem de Thomas a Becket ile yakın bağlar kuran Tapınak Şövalyeleri, hükümdarlıkla arası bozuk olan başpiskoposluk arasında uzlaştırıcı anlamda önemli bir göreve sahipti. Yine bunun yanında Kral John 'un da aralarında bulunduğu başarılı İngiliz kralları , Tapınak Şövalyeleri'nin Londra'daki merkezinde sıklıkla bulunuyordu ve "*Magna Carta*" imzalandığı sırada bile Tarikatın Üstadının kralın yanında bulunduğunu iddia eden çağdaş tarihçiler vardır¹²(Addison, 1842:148)

Tarikatın politikaya olan ilgisi Hristiyan alemi ile sınırlı değildi. Muharebe meydanında sıklıkla kapışılan Müslüman dünyasıyla da yakın ilişkiler kurulmuştu ve Tapınak Şövalyeleri bütün diğer Avrupalıları aşan oranda Sarecen liderlerinin de saygısını kazanmışlardı. Ayrıca Tapınak Şövalyeleri kendilerinin İslami karşılığı olan,

¹² Kral I.Richard ,tarikatın yakın dostuydu ve Akra da kaldığı sırada onlarla birlikte yaşamıştı.1192 de Kutsal topraklardan tarikatın 4 üyesinin eşliğinde Tapınak Şövalyelerinin bir gemisiyle denize açılarak bir tapınak şövalyesi kılığında ayrılmıştı. Bknz.(Addison , 1842:148.)

gizli militan tarikatı Haşhaşiler'in Tapınak Şövalyelerine haraç ödediği ve onlar tarafından kullanıldığı söylentileri vardı (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:72).

Diplomasi alanındaki yeteneklerini o kadar başarıyla devam ettirdiler ki Tapınak Şövalyelerinin neredeyse tüm politik düzeylerdeki tartışmalarda hakemlik görevi aldığını ve kralların bile onların yetkisine boyun eğdiğini görmekteyiz. Nitekim 1252'de İngiltere'de Kral III. Henry arazilerine el koymakla tehdit ederek onlara meydan okumaya cüret etti. *“Siz Tapınak Şövalyeleri! O kadar özgürlüğünüz ve ayrıcalığınız var ki devasa mallarınız kendini beğenmişlik ve kibirle saçmalamanıza neden oluyor. Mantıksızca verilen şeyler mantıklı biçimde geri alınmalıdır. Ve düşüncesizce bağışlananlar düşünceli biçimde geri çağırılmalıdır.”* Tarikatın üstadı yanıt verdi, *“ Ne diyorsunuz , Sevgili Kral? Öylesi tatsız ve aptalca bir söz ağzınızdan uzak dursun. Adaletli davrandığınız sürece hüküm sürebileceksiniz. Ama eğer bunu çiğnerseniz, krallık sıfatınız kaldırılacaktır”* (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:72).Görülen odur ki; bu ifadenin büyüklüğü ve küstahlığını çağdaş bir akıla taşımak zordur.Üstad imalı bir şekilde tarikatı ve kendisi üzerine papalığın bile açıktan istemeye cüret edemeyeceği bir güç yüklüyordu.İşte bu tehlikeli güç monarşileri yapma veya tahtan indirme gücüydü .

5.5 DÜŞÜNCE VE KÜLTÜR HAYATINDAKİ İZLERİ, GEMİ YAPIMINDA GELİŞMELER.

Tapınak Şövalyeleri zamanla sadece diplomaside yer almadılar ya da para ticareti yapmadılar, düşünce ticareti de yaptılar. İslam kültürü ile olan sağlam ve sempatik bağlantıları yoluyla, yeni fikirler,yeni bilgi boyutları ,yeni bilimler adına bir alan sağlamış oldular.Müslümanlardan da etkilendikleri ilmi gelişmelerle dönemlerinin en iyi ve en ileri teknolojisi konusunda gerçek bir tekel oluşturdular.Zamanla bu ilmi gelişmeleri teknik gelişmeler de takip etti ve kendi ihtiyaçları için gerekli malzemeler dahil teknik anlamda son teknolojiyi yaşamlarına uyguladılar.Zırh yapımcıları ,deri işçileri, taş ustaları ,askeri mimarlar ve mühendisler tarafından üretilenlerin en iyileri oldular.Bu sayede savaş kabiliyetleri arttı.Ayrıca arazi ölçümü ,harita yapımı ,yol inşası ve gemiciliğin gelişimine katkıda bulundular.Müslümanlardan Haçlı Seferleri sırasında öğrendikleri pusula,barut ve kağıt sayesinde öyle ilerlediler ki özellikle pusula sayesinde denizcilikte geliştirdiler ve kısa sürede bu deniz askeri güçleri oluşturup bu

alana kendi mühürlerini vurdular.Kendi limanları ,tersaneleri ve filoları vardı.O dönemde dünyada, hem ticari hem de askeri amaçlı manyetik filoyu kullanan ilk filoya sahiptiler. Bu deniz güçleri sayesinde ele geçirdikleri Kıbrıs, Rodos gibi önemli mevziler sayesinde zamanla Akdeniz etkinliğini de ellerine aldılar. Yine özellikle Hastane Şövalyeleri başta olmak üzere tıp alanında da oldukça ilerleyen şövalyeler, yaralanma, hastalık tedavisine yönelik ihtiyaçları kullanmayı öğrendiler, Doğadan gelen şifanın kaynağını öğrenmeleri ile de, ilaç kullanma konusunda beceri sahibi oldular.Tarikat antibiyotik özellikleri tanıdıkları bilinen kendi hekim ve cerrahlarıyla kendi hastanelerini kurdu.Hijyen ve temizliğe dair modern ilkeler de taşıyorlardı.Ve ayrıca o dönemdeki anlayışın ilerisinde bir düşünceyle “sarayı” (epilepsi) şeytanın etkisi altında bulunma durumu değil ,kontrol edilebilir bir hastalık olarak ele aldılar (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:73).

Zamanla İbn-i Sina gibi önemli İslam bilginlerinin de incelenmesi ile bu tıbbi gelişmelere yenileri eklenecektir. Aynı zamanda sadece İbn-i Sina değil Haçlı Seferleri sırasında Müslümanların ellerinde gördükleri Yunan felsefesine ait birçok felsefi kitabın da daha sonraki süreçte kağıdın da öğrenilmesi ve bu ilkçağ felsefi düşüncesinin de incelenmesi ile Rönesans ve Reform dediğimiz süreç başlayacak ve bu düşünce kartopunun kısa sürede bir çığa dönüşmesine yine Şövalyelerin Ortadoğuda Müslümanlarla Hristiyanlar arasında bir köprü görevi olmasına neden olacaktır.

Avrupa'nın dünyada üstünlük elde etmesi Avrupa'da sanat, müzik, edebiyat, mimarlık,siyaset,din,eğitim,ticaret ile,bilim teknolojilerindeki değişimlere yardımcı olan Rönesans ile başladı. Böylelikle daha sonra “*Bilimsel Devrim*” olarak adlandırılan modern bilimin tohumları da ekilmiş oldu. Bu bilimsel mayadan “*ilhamla gelen gerçeğin*” zıddı olan “*mantıklı gelen gerçeği*” arayan matematiğe ve mantığa dayalı yeni bir ruh ortaya çıktı. Rönesans döneminde önemin,dünya ,bilim,eylem,devamlı değişim ve araştırmaya yönelik olarak yer değiştirmesi,Avrupa medeniyetinin yaratıcı düşünce yapsını göstermektedir (Woodruff, 2010:85-88).Ve bu düşünce hayatında hiç kuşku yok ki şövalyelik ruhu arka planda kendini hissettirmektedir.Rönesansta ve Reformda etkili olan ve daha sonraki “*Aydınlanma Dönemine*” Avrupayı taşıyan birçok önemli alim ve bilim adamı da ileride de ayrıntılı bahsedeceğimiz gibi Şövalyeler Birliği ile oldukça bağlantılı isimlerdir.

XIX yya geldiğimizde ise şövalyelerin esintilerini eğitim hayatında görmekteyiz. Nitekim bu dönemde kurulan Şövalye akademileri, lise düzeyinde eğitim vermekte ancak liselerden daha disiplinli bir biçimde yönetilmekteydi. Bu akademilerden en tanınmış Theresianum'dur. Theresianum, Maria Theresia tarafından kurulmuş önce Cizvitler sonrada Piaristler tarafından yönetilmiştir. Bu akademiler aristokrasinin ve yükselen burjuvazinin erkek çocuklarına askeri,siyasi ve mesleki eğitim veriyordu.Buradaki öğrenciler birbirlerine “sen “ diye hitap ediyorlar ve bu hitap şekli, üst düzey veya alt düzey memur olsalar bile, bütün meslek yaşamları boyunca devam ediyordu.1914 yılına kadar sekiz yıl boyunca buralarda haftada 6 saat Latince ve altı yıl boyuncada haftada 5 saat Yunanca dersi veriliyordu.Buradan yetişen önemli simalar Mareşal Radetzky,Hırvat Genaral Josef Jellic ,Başbakan Hohenwort,Joseph Schumpeter,Richard Coudenhove Kalergi gibi ünlü simalardır (Canşen,2007:481)Görülüyor ki XII –XIV yy’ın önemli unsurları olan şövalyeler,XIX yy’da yine dünyada etkili olabilecek simaların yetişeceği eğitim kurumlarında şöhretlerini hissettiriyorlardı.

Tapınağın yargılanması ve gizli olarak yeniden yapılanması döneminde de bahsettiğimiz gibi Tapınakçılar o dönemde varlıklarının devamını sağlamak ve ekonomik açıdan güçlenmek için iki farklı yöntem benimsemişlerdi. Bunlardan birincisi farklı bir kimlik altında yaşamak diğeri ise kilise ve krallığa bağlı kalarak çeşitli siyasi ve ekonomik imtiyazlar elde etmektir. İşte bu amaçla yüzyıllardır kurdukları bağlantılar sayesinde ve denizcilik bilgileri sayesinde Portekiz’i güçlü bir deniz gücü haline getirdiler ve sömürgecilik için gerekli altyapıyı oluşturdular. Hızlandırdıkları denizcilik faaliyetleri ile kısa sürede sömürgeler elde etmeye başladılar ve hızla zenginleştiler (Adalı,?:248-249).

Tapınak şövalyeleri sadece olumlu anlamda Avrupada izler bırakmamıştır. Bazı olumsuz izler de bırakmışlardır. Kendi başarıları sayesinde Avrupa Tapınağı gittikçe zenginlik, güç ve rahata kavuşması şaşkıncı olmayacak şekilde, ayrıca gittikçe küstah , acımasız ve yozlaşmış bir hale dönüştü. Şövalyelerin bazı yanlış ve hatalı yaşam tarzları hakkında onlar hakkında farklı deyimler oluşturmasına neden olmuş ve “*Bir Tapınak Şövalyesi gibi içmek*” o dönemin klişe sözü olmuştur. Bazı kaynaklar tarikatin afroz edilmiş şövalyeleri üye olarak kabul edecek düzeye geldiğini bile öne sürmektedir (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 73).

5.6 TAPINAK ŞÖVALYELERİNİN COĞRAFI KEŞİFLERE ETKİSİ

Denizcilik alanındaki başarıları ve gemi yapma konusundaki maharetleri sayesinde Akdenizde kısa sürede önemli bir güç haline gelmeyi başarabilen Tapınakçılar zamanla Akdeniz üstünlüklerini ve bu güç savaşını Türkler lehine kaybettiler. Bu sırada zaten Tarikat efsaneside çoktan etkinliğini yitirmiş ve birçok şövalye çeşitli ağır ithamlarla yargılanmıştı. İngiltereden Almanya da Fransaya kadar Avrupa'nın birçok yerinde önce tutuklandılar sonra yargılandılar ve bazen aklandılar bazen de tutuklanıp işkenceler maruz kaldılar. İşte Tarikat Portekiz'de geçirdiği soruşturma sonucu aklandı ve sadece adını İsa Mesih'in Şövalyeleri şeklinde değiştirmekle yetindi. Daha sonra ise ellerini eteklerini siyasi ve askeri olaylardan çekerek, İsa Mesih'in şövalyeleri adı altında kendilerini denizcilik faaliyetlerine vakfederek XVI yy'a kadar faaliyetlerini sürdürdüler. Bu sayede birçok ünlü denizcinin de yetişmesinde etkili oldular. Bunlardan iki tanesi de "*Vasco de Gama*" bir İsa Mesih'in Şövalyesiydi ve "*Denizci Prens Henry*", Tarikatın Büyük Üstadı idi. İşte Hristiyanların Akdeniz üstünlüğünü kaybedişinin ardından yeni yerler keşfetme ve yeni ekonomik kazançlar elde etme umuduyla çıktıkları deniz serüvenlerine de imza atan önemli denizciler yine bu tarikatta yetişenler olmuştur. İsa Mesih'in Şövalyelerinin gemileri, bilinen kırmızı haçla denize açılırdı. XVI yy'da önemli bir gelişme oldu. İşte bu aynı haç altında denize açılan "*Kristof Klomb'un*" üç gemisi Atlantik'i geçerek Yeni Dünya'ya ulaştılar ve Amerika başta olmak üzere yeni bir kıtanın keşfinde önemli rol oynadılar. Klomb hem bir şövalye idi hemde eski bir İsa Mesih'in Şövalyesi'nin kızıyla evliydi ve kayınpederinin harita ve günlüklerine erişme şansı vardı. O büyük şans onun yeni yerler keşfetmesine de zemin hazırladı (Baigent-Leigh-Lincoln, 2005a: 81)

Öyleki Kristof Klomb, hem Tapınak Üstadı hemde Kabala uzmanıydı ve onun asıl amacı Kudüs Tapınağını yeniden kurmaktı. Çünkü sürgündeki Tapınakçıların büyük üstadıydı (Bengisu, 2002: 192)

Onun Amerika'yı keşfetmesinden sonra İspanya'dan kaçan Yahudiler önce Osmanlı sonra Hollanda ve en sonunda da Klomb ile birlikte yeni kıtaya dağıldılar. Aslında böylece Kabalacılığın bir kehaneti de gerçekleşmiş oluyordu. Süleymaniye Tapınağının yeniden kurulması için Yahudilerin dünyanın dört bir yanına dağılmış

olmaları gerekiyordu. Bunların gerçekleşmesi de kehanetlerin gerçek olduğuna inandırıyordu (Bengisu,2002:192-193)

5.7 REFORM HAREKETLERİNDE TAPINAKÇILAR

Önemli bir dinsel tarikat olarak doğan Tapınakçılar Avrupada belkide en önemli değişikliklerin yaşanmasına yine din alanında etkide bulundular. Yargılanma ve feshedilme süreci sonrasında şövalyelerin dinsel kimliklerini laikleştirmeleri ve Kiliseye karşı tutumları zamanla hem Tapınak Şövalyelerinin farklı yollardan da olsa yaşama fırsatı bulduğunu hem de kiliseye karşı başlayan güvensizlik silsilesini körüklemiştir. Kiliseye bağlılığını azaltan gruplardan biri olan Tapınak Şövalyelerinin Prusyalı torunları Töton Şövalyeleri, kendilerini laikleştirdiler, Romaya bağlılıktan vazgeçip “*Martin Luther*” adındaki, sonraları ortaya çıkan Kilise’nin deyimi ile “asi ve sapkın birine” destek sundular. Görülüyor ki, ortadan kaldırılmalarından iki yüzyıl sonra, Tapınak Şövalyeleri vekaleten de olsa onlara ihanet eden Kiliseden az çok intikam alıyorlardı. (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 81)

Tapınakçılar büyü ,tılsım gibi yöntemleri de güç elde etmekte kullanmışlar uzun bir süre siyacyılık büyücülük ile hedefledikleri zenginliklere ulaşamadıkları zaman bundan sonra bu gücü bilim ve teknolojiye aramaya başladılar ve bilimi kullanmaya başladılar.Siyasi ve sosyal alanlarda olduğu gibi,biyoloji,tıp,mühendislik başta olmak üzere temel bilim dallarına da yönelen Tapınakçı-Mason örgütlenmesi,bu alanda kontrolü ele geçirmek için büyük çaba sarf etmiştir.Bu sırada da zaten bütün Avrupa’yı din savaşları sarmıştı.Hatta bu sıradaki Reform hareketlerine bazı yazarlar Tapınakçılar’ın senaryosu olarak bakarlar.Bu yazarlara göre,Katolik Kilisesi’ne başkaldıran alternatif Protestan akımının felsefesi, adeta Tapınakçılar tarafından kaleme alınmış gibidir (Adalı, ?:159)

Şövalyelerin Reform hareketlerine olan bu etkisi Aydınlanma yüzyılına girişin ilk adımı idi.Nitekim şiddetli ve kanlı çatışmalar arasında Avrupa, antik düşünürleri ve Reform devrimlerini besleyen Hümanizmayı keşfetti. “*Montaigne*” gibi düşünürler insanı ve erdemi konu alan eserler yayınladılar. XVIIyy da sanat ve felsefede olduğu gibi bilim ve teknik alanında da önemli etkileri olan “ *Descartes, Pascal,Galile, Newton, Kelper, Leibniz*” gibi önemli düşünürler yetişti. Matematik ve fizik alanında yapılan yeni keşifler pozitif bilimlerin gelişmesine fırsat verdiler.Hatta Fransız ihtilalini

hazırlayan fikir kaynaşmaları arasında “*Diderot ve d’Allambert Ansiklopediyi yaratmış Volter,Rousseau,Helvetius d’Holbach*” gibi büyük düşünürler yetişmiştir.Yine bu önemli düşünürlerden olan “*Kant*” insan düşüncesinin bağımsızlığının yetmediğini, aydınlanma insanının düşüncelerini özgürce söylemesi ve yazması gerektiğini savunuyordu.Tarihte daima başlangıçlar olmuştur.Tarihte sınırları koymaya çalışırken ne kadar geriye gidersek ,tarihi o kadar dikişsiz bir ağ olarak görürüz İşte bu ağ içinde yaslandığımız noktalardan biri de “*Descartestir.*” Çünkü Descartes; tarihin ve diğer insani çalışmaların yararlığına karşı kuşku uyandırdı çünkü ona matematik yolu ile ulaşmıyordu (Seligman,2003:8) Başka önemli bir isim olan “*Spinoza*” ise tüm bireyci filozofların yabancı kaldığı “Bütüne ve Bütünselliğe”ulaşmak için akli kullanan ilk düşünürdü (Yıldırım,?:109)Ayrıca daha önce de bahsettiğimiz gibi Tapınakçılar’ın Büyük Üstadlar’ının çoğu da yine önemli bilim adamları ve düşünürler olmuştur.Bu açıdan şövalyelerin Avrupa kültürel hayatında öncülüğünü yaptığını söyleyebiliriz.

Herkes tarafından aşına olunan bir şey vardır ki çağdaş zihin olağanüstü şekilde ihtilafli etkilerin ürünüdür. *Platon’dan, Descartes’e, Freud’dan, Karl Marx’a* kadar birçok düşünür bunun içindedir.İşte bu sürece şövalyelerin bıraktığı izler de asla yadsınamaz.

Yine edebiyat sahasında da şövalyelerin derin izlerini görmekteyiz. XII yyda Batı’nın ilk büyük felsefi sistemlerinin oluştuğu dönemlerde, uzak diyarlarda yaptığı askeri seferlerle ufku genişlemiş ve zevki incelmış olan şövalye topluluğunun en üst tabakalarında dahi yankı bulan halk dilinde bir edebiyat palazlanır ve Şövalye sınıfından olanlar için XII yy’a kadar gelmiş şiirler o dönemden sonra kaleme alınır ve bu şiirler başlıca iki merkezden yayılarak farklı esintilerin damgasını taşırlar. Akitanya’da aristokrat kadınların katıldığı feodal toplantılarda, çoğu kez soylu trubadurların yazdığı kısa şiirler okunur, bunların konuları aşktır.Başlarda çok şehvet kokan bu aşk XIII yy a geldiğimizde uzaktaki bir kadına tutku olup çıkar.Buna karşılık Kuzey Fransa’da daha savaşçı olan şövalye takımı,kadının yüksek tabakanın yaşamına biraz daha geç girmesinin etkisiyle de Chason Degeste denilen yiğitlik destanını yeğler.Soyluların erdemlerini,kahramanlık,İsa’ya ,hısımlarına ,vassal yoldaşlara bağlılık yüceltilir bu uzun şiirlerde Frenk devrinin tarihsel kişileri olan kahramanları,Müslüman paganlar,ya da feodal ahlakın çelişmelerine karşı savaşırılar.İçlerinden bazıları özellikle de Chanson Roland,yer yer büyük bir güzellik taşıyarak XII yy’ın sonlarına doğru özellikle de

alışverişin yoğunlaştırdığı sıkı ilişkiler sonucunda, güneydeki biçim ve temalarla birlikte kuzeye doğru çıkmaya başlar (Tanilli,1986:332).

5.8 TİCARİ HAYATTA ETKİLER VE BANKACILIK

Tarikat iki yüzyıl içerisinde papalık tahtından başka herkese meydan okuyacak kadar güçlü bir hale gelmişti. Savaşçı olarak korku yaratan Tanrı'ya olan bağlılıkları ile saygı gören ve zenginlikleri için gıpta edilen Şövalyeler Birliği'ninin manastır savaş tarikatlarının en görkemlisi olduğu inkar edilemez bir gerçektir. Muhteşem servetleri sayesinde, Şövalyeler Birliğinin ticari hayata en önemli katkısı temel olarak bildiğimiz bankacılığı icat etmeleridir. Tefecilik (yani paranın faizle borç verilmesi) o günlerde kilise tarafından yasaklanmış olsa bile şövalyeler bu konudan uzak durmayı ve krallara bile finansman sağlamayı başarmışlardır (Erol,2005:69)

Tapınak Şövalyeleri güç kazandıkça ve siyasi çehresi değiştikçe çıkarları savaş diplomasi ve politik entrikaların da ötesine vardı. Her alanda oynadıkları önemli rollere bir diğerini de eklediler ve güçlü olmanın ilk şartı olan ekonomik sağlamlığı temin ettiler. Parayı hep kontrol etme arzuları da etkili bir biçimde modern bankacılığın kuruluşunu sağlayarak kurumsallaştırmalarına neden oldu. Ekonomik alanda sağladıkları bu kurumsallaşma sayesinde bunlardan yoksun bulunan hükümdarlara engin meblağlarda borç vererek Avrupa'daki her tahtın –hatta bazı Müslüman hükümdarların bile –bankeri konumuna yükseldiler. Sadece bununla da yetinmediler ve Avrupa ve Ortadoğu çapındaki merkezlerinin ağı aracılığıyla, aynı zamanda gittikçe onlara bağımlı bir sınıf haline dönüşen tüccarlar için makul faiz oranlarında güvenli ve iyi işleyen bir para transfer sistemi düzenlediler. Örneğin bir kente yatırılan para, karmaşık şifreler ile yazılmış bir taahhüt senediyle başka bir kentte istenebiliyor veya çekilebiliyordu. Böylelikle Tapınak Şövalyeleri dönemin başlıca para bozdurucuları oldular ve Paris'teki merkezleri, Avrupa finansının merkezi oldu. Bildiğimiz anlamdaki ve bugün kullandığımız çekin tarikat tarafından bulunduğu bile ispatlanabilir (Bargent-Leigh-Lincoln,2005a:72)

Şövalyeler birliği düzenli olarak Avrupa'dan Filistin'e para ve malzeme aktardığından yavaş yavaş dünyada daha önce eşi görülmemiş etkili bir bankacılık ağını kısa sürede geliştirmeye ve birçok şubeleri sayesinde parasal anlamda da hızlı hareket etmeye başladılar. Bu, şövalyelerin askeri güçleri ve mali zekaları hem korkulan ve

hemde güvenilen bir güç haline gelmelerini sağladı. Kutsal toprakları ,kendilerini hiç düşünmeden hayatları pahasına savunduklarından ve manastır hayatı yaşamak için ant içtiklerinden,onlara büyük saygı duyan bağış sahiplerinin verdikleri hediyeler sayesinde,zamanla büyük bir servet topladılar (Erol,2005:69)

Tapınakçıların dürüstlükleri ile ün kazanmış olmaları hem başkalarının paralarını saklama hem de farklı yerlere transfer etme konusunda kendilerine güvenilmesi anlamına geliyordu. Kral II. Henry Londra'daki Tapınak aracılığı ile Kudüs'te, Hattin döneminde son derece yararlı olacak bir "*Haçlı Seferi Fonu*" kurmuştu. Tapınakçılar ayrıca Yahudiler de dahil olmak üzere bireylere ve kurumlara borç vermekteydiler; ama en önemli müşterileri krallardı ve verdikleri kredilerle pek çok kez, kraliyet hazinelerini iflastan kurtarmışlardı. Böylece Hristiyanlık Alemi'nin bankerleri olmuşlardı. Kasalarında tarikatın servetinin yanı sıra krallar'ın hazineleri bulunmaktaydı (Read,2003:196)

Kısa sürede ordularının yanı sıra filoları ve ayrıca fazla miktarda paraları oluşmuştu. Şövalyeler fakirlik andı içmiş olduklarından bu paraları kendileri için harcamayıp yeniden yatırımlar yaptılar ve yüksek kredili borçlar verdiler (Erol,2005:69) Nitekim Arogan kralları Tapınak'tan sürekli olarak borç almaktaydılar. Fransa da tarikat, kralların taleplerini karşılamakta zorlanıyordu. Kilise kurumları Tapınak'ın krediye güvence vermesi durumunda krallara daha kolay borç para verebiliyorlardı. Aragonda bir dirlik ya da toprak geliri teminatı karşılığında kredi veriliyordu ve genellikle tarikatın ,kilise hukukunda izin verildiği gibi ,masraflarını karşılamak üzere toplanan tutarın bir bölümünü alabileceğine karar veriliyordu.Kimi krediler için %10 düzeyinde faiz alıyorlardı.Bu Aragonda Hristiyan tefeciler için izin verilen oranın iki puan altında Yahudilerin oranlarınınsa yarısı kadardı ve kimi örneklerde Tapınakçıların tefecilikten doğrudan parasal kazanç elde etmiş olmalarına rağmen kimi örneklerde de kazançlarının bulunmadığı görülmekteydi (Read,2003:197-198)

Politik ilgilerinin yanı sıra Tapınakçılar parasal konularla da yakından ilgili ve aktiftiler. Modern bankacılık sistemin garantisini oluşturmakla kalmamışlar ve bugünkü çek sisteminin esasını da yine ilk olarak onlar uygulamışlardı. Avrupa krallıklarından çok miktarda paralar alarak ihracat işinde girdiler ve deniz taşımacılığı da yaparak çok miktarda paralar kazandılar (Erol,2005: 69).

Tapınakçılar tarih sahnesine çıktıkları ilk dönemden itibaren Avrupanın ilk bankasıydılar. Paranın bir tapınak evine yatırılıp başka bir tapınak evinden çekilebileceği bir kredi mektupları sistemleri geliştirmişlerdi. Böylece Tapınakçıların sağlam binalarında güvence altında oluyorlardı. Nitekim Tapınak kaleleri öyle sağlam korunuyordu ki mesala Atlit Kalesi kaleden çok surla çevirli bir yarımadayı andırıyordu. Avrupa da Paris tapınağının görkemli binası merkezleriydi. Londra Tapınağı da aynı işlemi görüyordu.VII Louis finansal durumunu Tapınakçılardan aldıkları borçlarla toparlayan ilk kraldı.II.Haçlı Seferi ile birlikte II.Philippe'nin hükümdarlığı döneminde birlikle kral arasında imzalanan uzun soluklu anlaşmalar ile Tapınak tamamen Fransız Kraliyet hazinesine dönüştü (Martin,2009:38)

Tapınakçıların kendilerini başarılı birer banker olarak kanıtlamalarında tuttukları titiz kayıtların ve müşteri ile girdikleri tarafsız ilişkilerin büyük rolü vardı. Nitekim Paris Tapınağının 1295 ile ertesini yılının kayıtlarını incelediğimizde kayıtlarda -sekiz sayfalık parşömen-tarih, görevdeki tapınakçıların isimleri yatırılan miktarların yanı sıra,hangi hesaba yatırıldığı ve paranın nereden geldiği belirtilmiştir.Her günün sonunda toplanan paralar saklanmak üzere sağlam odalara götürülürler bu açıdan Paris'te aktif 60 hesap vardı.Hesap sahipleri arasında din adamları,saraylılar,soylular,önemli Tapınakçılar vardı ve Noelde, Paskalyada Ascension'da ve ayrıca Birlik için özel önemi olan Vaftizci Yuhanna gibi azizlerin günlerinde çalışılmazdı.Bunların yanında tapınağın hizmeti bununla sınırlı değildi.Haçlılar ve hacılar birkaç yıl boyunca Avrupa'dan uzaklaştıklarında Tapınakçılar onların değerli belgelerini ve vasiyetleri ile mallarını da kabul ederlerdi (Martin,2009:39)

Ancak Tapınakçılar tarafından sağlanan bu para, birliği iflasa sürüklüyordu. Çünkü Birliğin sağladığı para 2000 gümüş ve 30.000 Paris libresi olabiliyordu. Bunu daha iyi anlamak için Fransız kraliyet hazinesi ile karşılaştırabiliriz. II. Haçlı Seferi'nden 20 yıl ve daha sonra bile bu gelirler yıllık 60.000 Paris libresi civarındaydı (Martin,2009:38)

Birçok tarihçi, batı Avrupa ticaretinin gelişmesinde genel olarak Yahudi bankerlerin ve büyük İtalyan ticaret evlerinin etkisinden söz ederler. Ancak Tarikatın imkanlarıyla karşılaştırıldığında Yahudi bankerlerin kaynakları çok fakir kalırdı ve

tarikat İtalyan ticaret evlerinden hem daha eskiydi, hem de daha sonra bu ticaretini doruk noktasında olan Tarikat Batı Avrupa’da kullanılabilecek sermayenin büyük bir kısmını elinde tutuyordu.Desmond Seward’ın kitabı The Monks of War’da söylediği gibi;

“Tapınak Şövalyelerinin en kalıcı etkisi...ekonomik alanda olmuştur.Hiç bir Ortaçağ kurumu kapitalizmin yükselişine onlar kadar yardımcı olmamıştır”(Öz,2006:313)

5.9 MİMAR TAPINAKÇILAR

Tapınakçıların askeri olarak savaş yetenekleri yanında savunma konusunda da başarılarına dair elimizde birçok kayıt vardır.Aslında savunma başarılarının en büyük nedenlerinden biri kalelerinin savunmaya rahat fırsat veren mimari yapısından da kaynaklanmaktaydı.Mimaride oldukça iyi olduklarını gördüğümüz tapınakçıların bu ustalıkları kalelerin ihtişamıyla kanıtlanmaktadır.

Latinlerin inşa ettikleri güçlü sur ve kaleler Haçlıların Kutsal topraklarda kalıcı olmaya niyetlendiklerinin ve buraları kendi toprakları gibi gördüklerinin en açık kanıtıdır.Bütün yaşamlarını buradaki yaşamlarının ebedi olması ve Hristiyan hacıların güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına harcayan St.Jean ve Tapınak Şövalyeleri ise Suriye-Filistin hattının Latin şato,kale,kilise,sur,katedralleri ile donatılmasında önemli bir işlev yüklenmişlerdir (Çıvgın,2008:225) Qutremere’ye daha yeni geldikleri ve burada yeni yeni toprak ele geçirdikleri dönemden başlamak üzere Tapınak duvarcıları Latin Suriye’nin dört biryanında bir dizi kilise inşa etmeye başladılar çünkü Tapınak mimarisinin iki önemli noktası vardı; kiliseler ve kaleler.Zamanla bu mimari yapılara yenileri eklendi.köprüler,kemerler..vb.Ayrıca Cüzzamlı kral IV.Baldwin’in ölümünden sonra onun için gösterişli bir mezar yaptılar.Şövalyelerin Doğu’daki kiliselerinin en belirgin özelliği basit olmalarıdır.Çünkü en baştan beri inşaat projeleri ile ilgilenmelerine rağmen en büyük harcamalar Paris ve Londradakiler gibi büyük evlere yapıyorlardı.Doğu’daki Tapınak Mimarisinin diğer temel niteliği takviye ettikleri, yeniden inşa ettikleri ya da baştan yaptıkları kalelerdi.Celilede ki “Safad”,Tripolis’teki “Tortosa”,Haifa’nın güney sahilindeki “Atlit” gibi kaleler ortaçağ askeri mimarisinin şahaserleriydi.Hatta Atlit’teki surlar öyle sağlamdı ki dış duvarların 4,5 m kalınlıkta

olduğunu görmekteyiz.Yine Cüzzamlı Kral 1120lerde el-Aksa Cami'ni de uygun gördükleri şekilde düzenleme fırsatı vermiştir (Martin,2009:48)

1169-1174 yılları arasında Kutsal toprakları ziyaret eden Keşiş Theoderich, Tapınak alanıyla ilgili önemli bilgiler vermektedir:

“Kubbetü’s-Sahra’dan güneye doğru devam ettiğinizde karşınıza Süleyman Tapınağı(el-Aksa Camii) çıkar. Tapınak bir kilise gibi dikdörtgendir ve sütunlarla desteklenmiştir. Ayrıca mabedin ucunda yine bir kiliseninkine benzer geniş ve dairesel bir çatı yükselir.Bu ve bitişiğindeki binların tamamı Tapınakçıların eline geçmiştir.Onlar kendilerine ait olan bu binalarda garnizon kurmuşlardır.İçlerindeki silah,gıda ve kıyafet depolarıyla daima şehri korumaya ve savunmaya hazırdılar.Bunların altında bir zamanlar Kral Süleyman tarafından yapılmış ahırlar bulunmaktadır.Ahırlar sarayın bitişiğindedir ve yapıları oldukça komplekstir.Çeşit çeşit kemerler revaklar ve çatılardan oluşmaktadır ve tahminimize göre bu ahırlar seyisleriyle birlikte on bin atı barındırabilirler.Bir tatar yayı ile yapılacak bir atış bu binayı ne enine ne de boyuna geçebilir.Bunların üzerinde her türlü amaca hizmet edebilecek evler,meskenler ve müstemilatlar vardır.Yürüyüş yolları,yeşil alanlar,toplantı odaları,balkonlar,görkemli sarnıçlar ve su kaynakları da mevcuttur.Aşağıda temizlik odaları,depolar ,hububat odaları,kereste depoları ve başka tür yerel depolar bulunmaktadır.Sarayın diğer yanına ise Tapınakçılar yüksekliği genişliği ve boyu,kilerleri ve yemekhaneleriyle merdivenleri ve çatısı bölgenin alışılmış biçimlerinden her yönüyle farklı bir ev inşa etmişlerdi.Bu evin çatısı öyle yüksekti ki tarif edecek olsam inanacak adam zor bulurum.” (Martin,2009:48-49)

Haçlılar döneminde Kutsal topraklarda yaşanan olağanüstü inşaat patlamalarına Tapınakçıların katkılarında bir diğer önemli eser de 1149’da açılmış olan “*Kutsal Kabir Kilisesi*” ve Beytlehem’deki “*Doğuş Kilisesi’nin*” yeniden düzenlenmesidir. Bu eser hem çok fazla sanatçının katkısı ile hem de birçok arka plandan oluştuğu için haçlı sanatının gelişmesinde bir dönüm noktasıdır (Read, 2003:147)

Tarikatın Ortadoğu’da yaptığı kaleler Ermeni Kilikya Hisarlarındakinden hayli farklı taş işçiliği örnekleri ve inşa teknikleri sayesinde tanınabilir. Antakya’nın 26 km kadar kuzeyinde Belen Geçidi, üzerinde bulunan “*Begras*” en önemli istihkamdı. Nitekim Alman hacı Oldenburglu Wilbrand, Bagras’ın kulelerinden ve sağlam

surlarının oluşturduğu üç hattan etkilenmişti (Barber,2006a:137)Tapınakçılarının büyük kalelerinde önemli kiliseler inşa ettiğini görmekteyiz ve bu kiliseler buradaki cemaatler için birer merkezdi.Şapeli Latin Hristiyanlar arasında revaçta olan Şeytan ve yordakçılarının cezalandırma sahnesiyle Başmelek Aziz Mikail'e adanmış Chastel Blnac'taki kilise surlarla çevrili alanın merkezinde sağlam iç hisarın zemin katındaydı.Uzunluğu 23,6 m ve beş tonozlu üç sahnaya bölünmüştü ana sahnının genişliği 10,2 m; tonoz yüksekliği ise 13,5m idi.Absidanın bitimiyle iki kale dört metre kalınlığında absidanın sırtıyla ana sahna kısmında mazgallarla delinmiş bir duvara gömülüydü.Yine önemli merkezlerden biri olan Atlit'i inşa edenler iç hisar bölgesinin güneybatı kısmının otuz metreden geniş büyük yuvarlak bir kilise eklemişlerdi.Şapeli dışarıya açılan tonozun da oturduğu bir merkezi sütun etrafına inşa edilmiş on iki yüzlü bir yapıdaydı.Yine diğer bir önemli merkez olan Safedde ise, şapel kalenin en yüksek kısımlarınan birine kale içinin güneydoğu tarafındaki yuvarlak kuleye inşa edilmişti.Anlaşıldığı kadarıyla sekizgendi ve ışık almaya da yarayan bir kubbeyle kapatılmıştı.Duvarlar içinde heykeller bulunan nişler vardı, bunlar arasında en dikkat çekici "*Aziz Georgius heykeliydi*" (Barber,2006a:304-305).

Tapınakçılarının ya da Hastabakıcıların yaptıkları kaleler "dışarıdan kale gibi" görünüyordu, içerisiyse manastırdı. İyi ikmal edilen bir kale, görece küçük bir garnizonla,büyük bir ordunun kuşatmasına dayanabilirdi.Ordunun kaleyle ilgilenip gitmesi durumunda, kaleden huruç yapılarak arka kanadına saldırılabilirdi.Kuşatma çoğunlukla ancak kısa süreliğine bir arada tutulabilen büyük orduların elini kolunu bağlardı.Ayrıca bazı kaynaklara göre Tapınakçılar oldukça sade bir şekilde yaşadıkları için büyük kalelere ve görkemli kiliselere fazla para harcamıyorlardı.Richerenches gibi, günümüze kalmış olan kumandanlıklar özellikle de manastır kurumlarının görkemi ile karşılaştıklarında oldukça mütevaziydi.Tapınakçılarının kumandanlık binaları tamamen pratik amaçlara yönelikti,mısırlarını depolayacakları ambarlar ,atlar için ahırlar,yaklaşık altı biraderi barındaracak yatakhaneler ve hırsızlardan korunmak için mütevazi istihkamlar.Kiliseleri de mütevaziydi ve misyonlarının simgeleyecek şekilde inşa edilmişti.Hem Tapınak hem Hastane Kiliselerinin en belirgin özellikleri Kudüs'teki Kutsal Kabir Kilisesi'nden kopyalanmış olan rotondlardı (Read,2003:150,195).

Yine Tapınakçılarının kazı çalışmaları yaptıklarına dair bazı savların olduğundan daha öncede bahsetmiştik. Bu iddalar içerisinde en ilginç olan şey, mimari bir form

olarak “*Gotik Uslubunun*” söz konusu kazılar sırasında Süleyman Tapınağı kalıntılarından çıkartıldığıdır.1134 yılında Chartes Katedrali’nin kuzey kulesinin yapım çalışmalarına katılan St.Bernard’ın “Tanrı nedir?”sorusuna verdiği “*O,en ,boy ve yüksekliktir*” yanıtının sanatsal etkisi, ne yazıkki, temel savı destekleyen bir argüman değildir.Ancak bu Gotik uslubun kaçmak,saklanmak ya da hazine saklamak gibi işlevsel özellikleri itibariyle Tapınakçılara yardımcı olduğu oldukça açıktır (Halis,2008:228-229).

6.BÖLÜM:

TAPINAKÇILARDA DÜALİST KAVRAMLAR VE GİZEM

Kilise ilk kurulduğu günden itibaren farklı akımlar yüzünden büyük sıkıntılara düşmüştü. Bu dönem içinde Gnostiklikten, Katharcılığa, Bogomilcilikten, Hermetizme, Ebiyonitlerden¹³, Maroniler'¹⁴ kadar birçok akım Katolik Kilisesi'nin alternatifi olmuştu. Bu akımların kilise tarafından sindirilme girişimi ise Reform hareketlerine neden olmuş ve bu da kilisenin sosyal, siyasi ve birçok alandan elini eteğini çekmesi ile sonuçlanmıştır.

Şövalyelerin yaşadığı Ortaçağ döneminde, Güney Afrika'ya hakim Latin halklarla, başta Germenler olmak üzere, Kuzey Avrupa'ya hakim halklar arasında da büyük bir inanç ve gelenek farkı vardı.Genelde şövalyelerin köklerinin de dayandığı kuzey kavimlerinden en başta kral zoru ile Hristiyanlığa girmiş olanlar görüntüde Hristiyan olsalar bile geleneksel hayatlarını sürdürmeye devam ettiler.Üstelik bu dönemde okuma yazma bilen sayısının da az olması ve dini metinlerin Latince olmasından dolayıda farklı ırklara ve dillere çevrilmesinin zor olması dini konuda kulaktan dolma bilgilerin yayılmasına da neden oldu.Halk kiliseye bağlantısını,çoğu zaman kendisini köle gibi çalıştıran ,büyük vergiler ve bağışlar alan, manastırlarında zengin bir hayat yaşayan yerel dini otoriteler aracılığı ile kuruyorlardı.Üstelik bunların da halka vereceği dolgun bilgilerin olmaması cahil halkın doğru bilgiler yerine , uydurma bilgiler ve efsanelerle kontrol altında tutulmasına neden oldu.Böylece kökleri Eski Mısır'a dayanan Yunan ,Roma Viking,Kelt Mitolojilerine dayanan hurafeler, büyücülük, şifacılık,simya,astroloji,falcılık gibi batıl uğraşlar hem korkuları hem de gücü elde etmek için kullanılan yöntemler oldu (Numan,2004:46).

¹³ Ebiyonitler:İsa'nın Tanrılığını redederler ve sünnet olurlar.Lider olarak Mesih –İsa'nın kardeşi Yakubu kabul ederler.İsanın son Yahudi peygamberi olduğunu kabul etseler de Mesih oldukları konusunda tereddüt ederler Pavlus'u samimi bir Hristiyan olarak görmezler ve onu “dönme”(İçi başka dışı başka) sayarlar.Pavlustan önce “Kominyon Ayini”nin “Hatıra yemeği” olarak kutlandığını ve İsa'nın “kan kadehi” yerine “su kadehi” koyduğunu savunurlar.V yy'a kadar yaşayan bu grupların bir kısmı diğer Hristiyan gruplara bir kısmı da Gnostik gruplara katılmıştır.Daha fazla bilgi için bakınız (A.Küçük-G.Tamer-M.A.Küçük, 2010:421)

¹⁴ Maroniler yalnız bir Hareket gücü ,yalnız bir arzu bulunduğunu kabul eden Doğu Hristiyanlardan bir gruptur.Onlara göre “İsa'nın hareket gücü hiçbir vakit Tanrısalgüce muhalif olmaz ,İsa'nın insani arzusunda hiçbir vakit Tanrısal arzuya karşı olamaz.İsa da iki arzu güç bulunmakla birlikte İsa tek bir arzuya sahiptir.Maronitler önce sapık saydıkları Hristiyan gruplarla daha sonra Müslümanlarla çatışmalara girmişlerdir.Önce Sünnilere karşı Dürzilerle işbirliği yapıp sonra Dürzülerle de kanlı çatışmalara girmişlerdir.daha fazla bilgi için bakınız (A.Küçük-G.Tamer-M.A.Küçük, 2010:421.)ayrıca (Sarıkcıoğlu,2004:371-372)

Tapınakçıları da etkilediği varsayılan birçok sapkın düşünce böyle bir ortmada gelişti.Şimdi bu kavramları ve özelliklerini daha geniş bir perspektifte inceleyelim..

6.1 GNOSTİK VE DÜALİST KAVRAMLAR

Tarikat kuruluşlarından kısa bir süre sonra büyücü, sihirbaz,kara güçlerle ilişkili,bunun yanında simyacı ve önemli sırlara sahip bilge kişiler olarak gösterilmiştir.Örneğin Tapınakçıların tapındığı iddia edilen Baphomet'in iki Yunanca kelime, “Baphe” ve “metis” kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen bir kelimedir.Bu görüşü savunanlar Tapınakçılar'ın en azından gizli olarak gnostik olduklarının en açık ispatı olduğunu söylerler(Öz ,2006:358).

Peki nedir bu gnostizm?

Kelimenin etimolojisi Yunanca “Gnosis” , “Gnostikostur”

Üç semavi din ve diğer birçok pagan inancının ana karakterisliğini içeren gnostizimde; ancak zihin ve isteklerin Tanrı ve onun buyruklarına itaati yoluyla ve bilgi,evrenin gizemlerinin öğrenilmesi ve sihirli formüllerinin öğrenilmesi ile ruhun kurtuluşa ereceğini savunurlar.Gnostikler “bilen kişilerdi” ve bu kendilerini sebebi ne olursa olsun bilmeyen kişilerden üstün kılmaktaydı.Gnostizm'in daha açıklayıcı bir tanımının yapılması antik çağlardan başlayıp MS.Vyy'a kadar devam eden çeşitli,birbirinden çok farklı gruplarının ortaya koyduğu Gnostik sistemler nedeniyle neredeyse imkansızdır.Kendi aralarında çok büyük farklar gösteren Gnostik inançlarda sadece bazı temel fikirler,tüm hareketleri kapsamalar,aynıdır. (Öz,2006:324).

Tam bir tarifini yapmak genellikle zor olmakla birlikte gnotizm Tanrı,alem,insan kurtuluş ve bilgi gibi temel konularda kendine has açıklamalar getiren M.Ö 4-5 yyda Ortodoğu toplumlarınca yaygın olarak temsil edilen felsefi bir akımdır.Bu akımın savunucuları,dinlerin,mutlak bilgiyi sağlamada yetersiz oldukları görüşündedir.Bu nedenle de Hristiyanlar tarafından sapık bir tarikat olarak görülürler.Çünkü onlar için salt bilgi,dinsel bilgilerin çok üstünde bulunan kurgusal bilgilerdir.İsa'nın Tanrı'nın oğlu olduğu, doğduğu ve büyüdüğü ,çarmıha gerildiği ve bunun gibi Hristiyan dogmalarını yadsırlar.Onlar için İsa düpedüz insandır.Gnotizmi savunan felsefeciler gerçekte de dar bir tarikat yaşamı sürdürürler ve çileciği savunurlar.Kendilerini bir hapisanede mahkum olarak görürler.İnsanların bir kısmının parçalanmış ve bütünüyle yabancı fizik dünya ve bedene hapsedilmiş olan tanrısal bir

parça yada ışık parçasından oluştuğuna inanırlar.Geri kalanlar ise,kendilerinde tanrısal hiçbir ışık taşımayan yalnızca akıllı hayvanlardır.Yalnızca birbirleriyle değil,kozmetik düşünüş öncesi ayrıldıkları yüce Tanrısallıkla ya da ilk tanrısal insanla yeniden birleşmek isterler.Yüce Tanrı kesinlikle yaratıcı değildir; zira yaratılış ne ikinci derecede bir tanrı tarafından bilmeden gerçekleştirilen korkunç bir hatadır ne de kötü bir gücün işidir.Ne yüce Tanrı ne de aydınlanmış şahsın ,yaratıcı ve onun yaptıklarıyla herhangi bir ilişkileri vardır.(Yıldırım,?:39) En önemli özelliği,yüce ruhu esas olarak fiziki dünyaya ve bedene yabancı görmesidir. Temel inanç esasları ve ibadet şekillerinde gnotismin hakim olduğu dinler de bulunmaktadır. Bunlar, Sabilik, Maniheizm, Hermetisizm'dir (Yıldırım,?:38).

Erken dönem kilisesi tarafından yasakalanan Gnotism IV yy da kaybolmaya yüz tuttu ancak bazı Gnostik okullar ayakta kalmayı başardı. Bunlardan biri vaftizci John'u, İsa'dan üstün gören Mandenlerdi. Bu olgunun kökleri karanlıktır ancak Tapınakçılar ve Hastabakıcıların tartışmalı kökleri bu temele dayanmaktadır. Hastabakıcı John'un Kudüs hastanesi adıyla bilinen grubu 1100 civarında Vaftizci John Hastanesi adını almıştır(Martin,2009:108).

Gnotismin aynı zamanda Kabala ve Hermetizm ile de bağlantıları vardır. Tapınakçılar bu iki akımla da Doğu Serüvenleri sırasında tanışmışlardır.Bunların yanında Tapınakçıların etkilendiği başka bir düşünce okuluda "*Magdalı Meryem'dir.*" Magdalı Meryem kültü XII yy da en parlak çağındadır.İki Meryem de Tanrının dişi yüzü olarak koruyucu Azizesidir.Bizzat St .Bernard Tanrıça kültüyle yakından ilişkiliydi ve Tapınakçılarla kurduğu yakın ilişkiler düşünüldüğünde tarikata Tanrıça için bir referans kaynağı olmuştur..İşte bu noktada aklımıza farklı bir soru gelmektedir.Acaba Tapınakçılar'dan bazıları gizlice Tanrıçaya mı ibadet etmekteydiler (Martin,2009:109).

Diğer önemli kavramalardan biri ise, dualizimdir. Dualizm, evrendeki her oluşumda, birbirinden ayrı ve birbirine karşıt iki öge ya da ilkenin varlığını benimseyen ve savunan görüştür. Dualizme' e göre her kavram ancak karşıtı ile birlikte tanımlanır. Bu karşıtlar asla birleşmez. Varlıklarını birbirinden ayrı ve birbirlerine karşıt olarak sürdürürler. Diyalikte ise bu karşıtlar arasındaki çelişki ve çatışma bir sentez oluşur, bu hareket evrimsel doğrultuda yinelenerek sürer.Dualizm ise durağandır, gelişme süreci

benimsenemez. Dualizme göre, her varlık, biri madde diğeri ruh olmak üzere iki öğeden oluşur (Derinkök, 2005:422).

Düalist kavramlar Kilisenin ilk günlerinden itibaren Hristiyanların inançlarını etkilemiştir. Bunlardan ilki Bogomillerdir. Bu mezhebin kurucusu olan kişi Bogomil (Tanrının sevdiği) adında bir köy papazıydı. Bogomilizm'den ikinci kez söz eden kişi Ortodoks Bulgar papazı olan Kozmas'tır: "Çar Petronun zamanında Bulgaristan'da Bogomil adlı bir papaz yaşıyordu. O, Bulgaristan'a sapkınlığı eken ilk kişiydi." Kozmos bu satırları içeren ve 977 yılında kaleme aldığı risalesinde, Bogomilizm'in yeşermesine olanak sağlayan Ortodoks Kilisesinin tembellik ve savurganlığına çatmaktadır (Yıldırım,?:76) Bu öğretinin Hristiyanlığa getirdiği etkileri kısmen, ebedi muammaya getirdikleri çözümünden kaynaklanıyordu: "Şeytan Tanrının ürünüyse Tanrı neden onun varolmasına izin veriyordu? Etin ve doğurduğu tüm hayvani ve bencilce tutkuların lanetlenmesi, İsa'nın öğretisiyle uyumlu mu görünüyordu?" Düalistlere göre , bekarlık seçime bağlı değildi. Her türlü cinsel ilişki kötüydü ve çocuk yapmak maddenin devamını sağlayarak Demirgosla ya da Şeytan'la işbirliğine girmek demektir. Örneğin , ikinci yüzyılın Hristiyan sapkınlıklarından olan Markion evliliği yasaklamış ve vaftiz için bekarlığı şart koşmuştu (Read, 1999:205). Yine Bogomil akımının inanışlarına göre; Ortodoks kilisesinin törenleri kutsal eşyalar ve ikonalar, aslında Şeytan tarafından yaratıldıkları için anlamsız ve yararsızdılar. Haçtan da nefret etmek gerekliydi; zira İsa haçın üzerinde işkence görmüş ve öldürülmüştü (Yıldırım ,?:76).

Ortodoks inançlarına bu denli karşı çıkan bir öğretinin, ister istemez bölgenin sosyal yaşamının tüm öğeleri üzerinde önemli yankıları olmuştu. Özellikle kilise ile devlet çıkarlarının böylesine iç içe olduğu bir dönemde Ortodoks inancının reddi, kaçınılmaz olarak yasalara bir başkaldırı ve toplumsal düzeninin tümüne yöneltilmiş bir meydan okumaydı.

Bogomiller, haklı sivil itaatsizliğe çağırıyordu. Efendilerine itaat etmemeyi, zenginleri hor görmeyi, Çar'dan nefret etmeyi Çar'a hizmet edenleri alçak olarak değerlendirmeyi soyluları gülünç duruma düşürmeyi , her ırgata ağası için çalışmayı redetmeyi öğütüyorlardı. Bu sosyal anarşizme karşı kilise, siyasi yetkenin kutsallığını ileri sürerek karşı çıkmaya çabalıyor, Çar ve soyluların Tanrı tarafından görevlendirildiklerini ileri sürüyordu (Yıldırım,?:78).

Bu fikirler zamanla Yunanistan'a, Bulgaristan'a kadar yayıldı. Kısa sürede yayılan fikirleri Bogomil adlı, Balkanlarda düalist bir kilise kurmuş olan bir Slav rahibin destekçilerince benimsendi. Paulusçular gibi Bogomilciler de Eski Ahidi, Vaftizi, Kominyon ayinini, Haçı ,şaraplı ekmek ayini ve mevcut kilisenin tüm yapısını reddediyordu.Onlarda çocuk sahibi olmanın maddenin devamının sağlanmasında şeytanla işbirliğine girmek olduğuna inanıyorlar ve bazıları çocuk yapmaktan anal ilişki yolu ile kaçıyorlardı.Ortodoks baskılarına rağmen Bogomil Kilisesi Balkanların Osmanlı Türkleri tarafından fethedilmesine dek ayakta kaldı ve bundan sonra Bosnalı Bogomilcilerin çoğu Müslüman oldu (Read,2003:205).

Bogomil kavramını bazı Rönesanslı yazarlar büyücülükle ilişkilendirip Tapınakçılarla bu tarzda ilişkiler kurmuşlardır. Örneğin Alman hümanist düşünürlerinin önde gelenlerinden olan Heinrich Cornelius, "*Agrippa von Nettesheim*", eserinde ruhlardan ve iblislerden yayılan enerjilerinin toplanmasının ve kullanılmasının değişik yollarını araştırmaktaydı. Bunun için kara büyü kullanımını açıklamış ve bunu yaparken de Bogomiller ile ilgili önemli bilgilere değinmiştir. Agrippa, Bizanslı yazarlardan Psellus'un yazdıklarına da değinir. Psellus'a göre; Bogomiller, önce ahlak dışı orjiler düzenlemektedirler. Bunun sonucunda doğan bebekleri ise öldürerek yaktıklarını ve bebeklerin küllerinden bir çeşit ekmek yaparak yediklerini söylemekteydi.

"İyi bilinmektedir ki, şeytani iblisler kötü ve sapık eylemlerle çağırabilirler. Psellus'un gnostik büyücülerinin uygulamaları hakkında bahsettikleri gibi. Bunlar ahlak dışı eylemlerde bulunmaktaydılar. Bunlar Priapus ritlerinde veya Panor adındaki putun hizmetinde bulunanların cinsel uzuvları açıkta adakta bulunmaları gibi.Şayet okuduklarımız gerçekse ve hayal ürünü değilse, Tapınakçılar'ın aşağılık sapkınlıkları ve cadılar ve onların benzer suçlar dahilindeki delice davranışları da buradan etkilenmiştir" (Öz,2006:316)

Agrippa, Tapınakçılara büyücülük suçlamaları getiren tek Rönesans yazarı değildir.Guillaume Paradin ,adındaki bir başka tarihçi XVI yy ortalarında yazdığı eserlerinde de bunu destekler.Paradine göre;Tapınakçılar mağaralarda düzenledikleri ayinlerde insan derisi geçirilmiş bir puta tapmaktaydılar.Burada İsa yadsınmakta,haç aşağılanmakta, mağara içinde ışıklar söndürülmekte ve kadınlarla orjinler düzenlenmekteydi. Bir Tapınakçı öldüğünde küllerinden hazırlanan bir içki elden ele dolaştırılarak, katılanlar tarafından içilmekteydi. Bu orjilerden bir çocuğun doğması

halinde bebek ölünceye kadar elden ele atılmakta daha sonra bu talihsiz bebekten tapınılan puta sürülmek üzere bir yağ hazırlanmaktaydı. Paradin bu konuda Bogomiller ile Tapınakçıların sapkın benzer durumlarının olduğuna dikkat çekmektedir (Öz,2006:317)

Düalist kavramlar güney Avrupa da diğer Ortadoks olmayan fikirlerle,özellikle de düalist olmamakla birlikte kurtuluş için kutsama ayinlerinin şart olduğuna inanmayı reddeden Pierre Valdo adlı Lyonlu bir tacirin fikirleri ile rekabet etmek zorunda kaldı.

6.2KATHARCILIK

Gnostizimin ortaçağ versiyonu olarak görülen Kathar düşüncesi Hristiyanlar arasında Bizans fethinden hemen sonra yaşanan ikinci önemli çatışma, güneybatı Fransa'daki Albi kentinin adıyla anılan Albi seferidir. Burası Rhone Nehri'yle Pireneler arasında uzanan ve kendine özgü Fransız diyalekti nedeniyle Languedoc olarak bilinen zengin topraklara yerleşmiş sapkın bir mezhep olan Katharların merkeziydi. Katharlığın kökeni kadim İran dini Zerdüştiğe dayanır.Bu dine göre,biri hüküm alanı saf ruh olan iyi bir ilahi güç diğeri ise maddi dünyayı yaratmış kötü bir ilahi güç olan iki Tanrı vardır.Dolayısıyla maddi olan herşey esasında kötüdür ve kurtuluş kendisini etten kurtarmasında yatar.Budizm,Stoacılık ve Yeni-Platonculuk maddeyi kötüleme açısından belli bir yakınlık gösterirken,Hristiyanlık,kendinden vazgeçmeye hürmet göstermekle birlikte,Tanrı'nın maddi yaratılışı onaylamakla kalmayıp sözüyle eti yaratırken , İsa'da maddi yaradılışın bir parçası haline geldiğini savunmaktaydı.(Read,2003:205).

Bu görüşlere sahip olan Katharizm, sosyal yapısı içerisinde de iki ayrı grup barındırıyordu; bir grupta "*Credentes*" adı verilen sıradan inananlar diğer yandan "*perfecti*" yani mükemmelleşmiş olanlar vardı. Perfecti olan gruptakiler,düşünsel evrene ulaşabilmek amacıyla kendilerini maddi evrenden soyutlamayla meşguldü.Katharizm açıkca iki ayrı inanlar sınıfını içeren bir inanç sistemi olan temelde bazı hermetik görüşleri de içinde barındırmaktaydı.(Yıldırım,?:83).

Çalkantılı, huzursuz, egoist bir toplumun Avrupa'nın belki de en eğitilmiş, en kültürlü ve hedonist toplumunun Katarların kasvetli düalizmlerini benimsemeye böylesine hazır olması ilk bakışta tuhaf görünüyor .Ama aralarından ancak Parfait'ler

olarak bilinen küçük bir grubun insanüstü bir kendini inkar içinde yaşadıkları unutulmamalıdır.Ceradente'ların yani,sıradan inananların çoğunluğu için, Kathar doktrini,kurtuluş için tek bir kutsal ayinin gerekli olduğu, consolamentum denen ve tüm günahlardan arındıran sonuncusunun ,ölümle karşılaşana dek erdemli olmaya çalışmayı gereksiz kıldığı anlamına geliyordu.Katharlık aynı zaman da kadınlara da hitap eden bir dindi (Read,2003:207).

Bu sapkın inanişta göre, dünya hakimiyetinin yolu şeytana hizmet etmekten geçmekteydi. Tapınakçıların yargılamalar sırasında ateist olarak ithaf edilmeleri bu akımın tapınakçılar içinde yayılmasıyla da etkili olmuştur(Numan,2005:48).

Genel olarak Katharlar yeniden doğuşa ve erkek ve kadının eşitliğine inanıyorlardı. Bu düşüncenin doğal sonucu olarak perfecti ve ya ferfaistler veya "bonhommes"olarak adlandırılan ruhani yöneticiler her iki cinsiyetten de seçilebiliyorlardı.Topluluk üyelerine ,geniş özgürlükler tanıyan mezhep din adamlarını cinsellikten uzak ve şiddete hiçbir şekilde başvurmeyen bir hayata zorluyordu.Parfaitler ülkeyi ikişer kişilik gruplar halinde dolaşır,et yemez ,fakirlik sınırında yaşar,mal sahibi olamazlardı.Gönüllü olarak parfait olanlar dışında topluluk elini kana bulayan üyeleri şiddet kuullanmadan parfait olmaya zorluyordu.Katharlar, Tanrı ile insan arasında aracı olmayacağını öne sürerek Katolik öğretilerinden uzaklaşıyordu.Dualisttiler,ancak Katolikler gibi iyiliğin Tanrı,kötülüklerin ise sonuçta Tanrı'nın altında yer alan bir şeytandan kaynaklandığını düşünmüyorlardı.En az iki veya daha çok tanrının varlığına inanıyorlardı.Bu tanrılardan iyi olanı tümüyle ruhani bir varlık olan sevginin tanrısıdır.İsa'nın ise Tanrı'nın oğlu olduğuna inanmıyorlardı.Katharların ilginç noktalarından bir tanesi de,intiharla kendi hayatına son verebiliyordu.Burda en çok uygulanan metod, "endura" istemli ölüm orucuydu. İntiharın kutsal sayılması Ortaçağ Avrupası için, yeni bir düşünceydi(Öz,2006:331).

Özellikle de Langeudoc bölgesinde XII.yy'da çok yaygın olduğunu gördüğümüz bu inanişta Katharizm ,Hristiyanlığın Roma Katolik kilisesi modeli dışında ki bir uygulamasıdır ve Kabala öğretilerinden izler taşımaktadır.Aşırı dualist bir akım olan Katharizmde,Çarmıha inanılmaz ,Haça ibadet edilmez ,din adamları sınıfı tanınmaz , üremeyi teşvik etmeden ,cinsel yaşam kabul edilir.Yani bu akım kiliseye göre tam bir sapkınlık olarak kabul edilmiştir.Katharlar Gnostisizm'i yani her şeyi kaynağından saf hali ile öğrenmeyi tercih ederlerdi (Erol,2005:61).

Modern çağlarda bazı abartılı kurumlara esin kaynağı olan, Tapınakçıların Katarları desteklemiş oldukları suçlaması, Hastabakıcılara yöneltilmesi durumunda daha inandırıcı olacaktır. Ama Hastabakıcıların bu sapkın dine sıcak baktıklarını gösteren bir kanıt yoktur (Read,2003:210).

Kiliseye göre sapkınlık, dine yönelik en büyük tehditti. Sapkın insanlar, görünüşte inançlı, fakat gurur ve kibri yüzünden Tanrı'nın yolunu bırakıp, şeytanın peşinden giden insanlardı. Tüm ortaçağ cadı, büyücü ve sapkın avıyla doludur. Soylular, krallar ve hatta Papalar bile bundan kurtulamadılar. Tabi ki, Katharlar da bu sonuçtan kaçamadılar (Erol,2005:61).

Katharların etkisini yitirmesindeki ilginç başlangıç, kilisenin Hermetik olarak gördükleri Katharları yok ederek, hazinelerini ele geçirmek için de fırsat kollamasıdır. Katharlara yaptıkları suçlamalar ise “kat” sözcüğünün Latince “kedi” anlamına geldiğini öne sürerek onlara “*kediye tapanlar*”, üstelik “*kedi kışını yalayanlar*” suçlamasını yöneltmek olarak yakılarak yok edilmelerine karar vermiştir (Derinkök,2005:395.)

1165 yılında Roma Kilisesi, Albi konseyinde Katharizmi mahkum etti..Katharizme, Albigenizm de denmesinin nedeni budur.Bu karar üzerine hem Roma Kilisesi, hem de bölgeyi yağmalamak isteyen kuzeyli Baronlar,1209 yılında 30.000 kişilik bir orduyla Langeudoc'a geldiler ve yaklaşık olarak 40 yıl sürecek olan bir katliam başlattılar.Amaçları bölgedeki tüm sapkınları öldürmektir.Ordudaki bir Roma temsilcisi Papa 'ya sapkın olanları diğerlerinden nasıl ayıracaklarını sorduğunda “*Tüm insanları öldürün,bırakın ayırımı Tanrı yapsın*” yanıtını almıştır..Ve böylece Katharların sonu gelmiş olur.(Erol,2005:62) Son Kathar Guillaume Belibastre'nin 1321 yılında yakılması ile Kathar öğretisi tarihten silindi (Derinkök,2005:398).

Kathar düşüncesinin Tapınakçıları ne ölçüde etkilediği bilinmemektedir. Ancak Katharların takibi sırasında Albigen Haçlı seferine katılmalarına karşın birçok Kathara tarikat evlerini açarak takipten kurtulmalarını sağladıkları iddia edilmektedir. Gerek takip öncesinde gerek sonrasında Kathar düşüncesindeki veya bu düşünceye yakın kişilerin tarikat hiyerarşisinde yükselerek önemli görevlere geldikleri iddia edilmektedir (Öz ,2006:333).

Dinsel heterodoksi Tapınak düşüncesini etkilemiş olabilirdi. Tapınakçıların büyük çoğunluğu kendilerini Katolik Kilisesine adanmış, sıradan, okuma yazması olmayan kişilerse de tarikat içinde Katharizme yakınlık duyan kişiler de mevcuttur.

Örneğin Tapınağın altıncı başefendisi Bertrand de Blancfort bir Kathar ailesinden gelmeydi. Ve Tarikat Albigen Seferi sırasında Katharlar'a kucak açmıştı. Languedoctaki Kathar sayısı öyle çoktu ki birçok bölgede Katharlar, Katoliklerden bile fazlaydı (Martin,2009:107).

6.3 KABALACILIK

Kabalacılık inancı genel olarak Yahudi mistisizmini temsil eden bir kavramdır ve dilden dile anlatılan gizli geleneği anlatmak için kullanılır. Kabala üstadları meditasyon, büyü ve muska yöntemlerini kullanarak şeytani güçlerle ilişki kurmayı ve onları yönetmeyi amaçlar (Numan,2004:47).

Kabalacılık,1492 yılında tüm Yahudilerin İspanya'dan sürgün edilmesine dek, Yahudiliğin ezoterik bir ögesi olarak gelişimine devam etti.

Kabala ezoterik bir sistemdir, zira belirli sınırların aşılması ve Eski Ahit metnelerinin “derin” okunuşu söz konusudur.Buda kaçınılmaz olarak metinlerin yüzeysel okunuşlarındaki tarihselliği ve Ortodoks Yahudiliğin akılcılığını redetmeyi gerektirir.Kabala,yoğun sezgi ve inceleme ile ulaşılabilen bir gizemin araştırılmasıdır.Kabala aynı zamanda Hermesçilikte görülen tüm kilit düşünce ve kavramları da içerir.”Üçlü birlik”(teslis), “Gizli Tanrı”,harekete geçiren “Logos”, “Sekiz Gök Küresi” ve iyi eğitilmiş bir gizemcinin bu kürelerin ötesine geçebilmesi gibi Kabalacı kavramların tümü Hermetizmde de vardı(Yıldırım,?:84).

Doğudaki benzerleri gibi Kabalacı egzersizler bir dizi ritüeli zorunlu kılar. Birbirlerini izleyen yapısal bir dizi deneyim, uygulamacıyı daha da radikal bilinç ve kavrama değişikliklerine yönlendirir. Böylesi değişimlerin anlam ve değeri yoruma açık olursa da psikolojik bir fenomen olarak gerçeklikleri tartışmaların ötesindedir. Kabalacı aşamalar arasında en önemlisi Tiferet olarak bilinir.Tiferet deneyiminde kişinin biçimsel dünyanın ötesine geçtiği veya çağdaş terimlerle “egosunu aştığı” söylenmektedir.Sembolik anlamda söylemek gerekirse bu kurban verme anlamında bir tür ölüm;egonun ,kişinin bireysellik hissiyatının ölümü ve bu bireyselliğin getirdiği şeylerden yalıtılmasıdır.Ortaçağ Kabalacıları için Tiferet'e geçiş bazı sembollerle ilişkilendiriliyordu.Bunların arasında münzevi,kılavuz ya da bilge bir yaşlı adam ,görkemli bir kral,bir çocuk ,fedakar bir Tanrı bulunmaktadır.Elbette ki her yanı kuşatan birlik ve ahenkle başka bir boyutta bir yeniden doğum veya yeniden

diriliştir.Kabalıcılığın Hristiyan uyarlamalarında Tiferet,bu yüzden İsa ile bağdaştırılır.(Adalı,trz:169).

Bununla birlikte Kabalacılık ve Katharizmin benzer dönemlerde ,birbirine yakın bölgelerde gelişmiş olmaları dikkat çekicidir ve bu bölgenin toplumsal ve kültürel yapısında sıradışı özellikler olduğunu göstermektedir.Doğal olarak Katharizm ile Kabalacılığın birbirlerini etkilemiş oldukları söylenebilir.İki dünya görüşü arasındaki benzerlik,toplumsal yapı açısından da ilginçtir.Perfecti sınıfının Credentes tarafından desteklenip ,sadakatle korunması gibi,Kabalacı hahamlar da sağladıkları manevi yarar sayesinde Yahudi cemaati içinde korunuyorlardı.Katharların kökünün Katolikler tarafından kurutulmuş olmasına karşın Kabalacılar böylesi bir tehlikeye maruz kalmamışlardı.(Yıldırım,?:84)

Kabala, Rönesans döneminde Hermesçilikle harmanlanmış durumdadır. Fransa'nın güney bölgeleri ve İspanya'nın Yahudi bölgelerinde XII-XIIIyy da görülen Yahudi gizemciliğindeki gelişme,Hermesçi yaşam anlayışının ve ürünlerinin Yahudilik, Hristiyanlık ve İslamda yaşamayı sürdürmüş olmasıyla açıklanabilir.(Yıldırım,?:60)

Kabalacılığın Tapınakçılarla en önemli ilişkisi “Kutsal Kase” konusunda kendini göstermektedir. Çünkü her Kutsal Kase anlatısında, çoğunlukla Pervacal'in ya da Parzival'in amcası gibi ruhani bir kılavuz işlevi gören bilge, yaşlı bir münzevi bulunur.Wolfram şiirinde Kutsal Kase “taş” olarak muhtemelen küpün karşılığı olabilir.Perlesvaus'ta Kase'nin çeşitli görünümleri Tiferet sembolleriyle neredeyse tamamen örtüşmektedir.Aslında,Perlesvus kendi içinde Tiferet deneyimi ile Kutsal Kase arasında çok önemli bir bağ oluşturmaktadır(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:358).

6.4 HERMETİZM

M.Ö XIVyy da bilinen ilk Mısırlıların Nil vadisine çıkışlarıyla Osiris dininin uygulandığı yeni bir uygarlığın temelleri oluşmaya başlamıştır.Osiris'in müritlerinden olan Hermes,42 ayrı kitapta topladığı dinsel, yönetimsel, astronomik, astrolojik, coğrafi, geometrik ve matematik bilgileri içeren kitapları ışığında Nil vadisine yerleşen Beyaz Afrikalıların ileri Mısır uygarlığının oluşumuna öncülük etmiştir.Bir süre sonra Hermetik öğretinin simgesel yöntemi dil ile bütünleşmiştir.Bu dil sisteminde 22 harften oluşan Mısır alfabesinin her harfi bir sayıya karşılık gelmektedir.Zamanla gerçekleri elinde tutan bir bilgi toplumunun ortak adı olan Hermetizm'de bilgili ve güçlü olanın

insiyatörlüğünün güçsüz ve zayıf olana kabul ettirilmesine dayanan ,deneysel olarak güçlü insiyatörlerin seçimi ve ayıklanması sürecini içeren bir anlayış, teokratik ve ataerkil seçkinliğin yerini almıştır.Hermetizm kökü tarihte kaybolmuş gizemli bir öğretiler ve Ezoterik sistemde çalışmayı zorunlu tutan antik öğretiler arasında öncelikli , hatta adeta ayrıcalıklı bir yer tutmuştur (Yıldırım.?:49-50).

Birçok dinler Hermes’i değişik isimlerle benimsemiştir. Eski Mısır’ın en büyük bilgin ve filozofu olan Hermes, Mısır’da Ay Tanrısı “*Thoth,Tehuti,Zehuti*” ,Yunanlılarda “*Hermes Trismegistus*”, Romada “*Merkur Trismegistus*”ismi ile onu anıyorlardı.Yahudi dininde “*Hanok*”, Zerdüştlükte “*Huşeng*” İslamiyette “*İdris Peygamber*” deniliyor ve terzilerin piri olarak anılıyordu.

Hermetizm, Hermes tarafından yazılan kitaplarda anlatılan inanç, görüş ve kanaatlerin, uygulamaların tümüne verilen isimdir. Hermes’in yazdıklarına “*Corpus Hermeticum*” denilmektedir. Ancak 17bölümden oluşan eserin üç bölümü bugüne kadar bulunamamıştır (Derinkök,2005:40).

Hermesçi inanış bazı kaynaklarda genel hatlarıyla şöyle betimlenmektedir. Madde, karanlık ile özdeştir. Işık ise ruhtur, aydınlık ruhtadır. Yeryüzündeki yaşam,ruhla maddenin savaşımdan oluşan bir sınav aşamasıdır.Eğer ruh maddeye yenilerek bu sınavı kazanamayacak olursa ,karanlığa tutsak düşer ve varlığını yitirir.Sınavı kazanan ruh ise göğe yükselir ve ölümsüzlüğe ulaşır.Ruhları ölümsüzlüğe götüren dünya sınavında buyrultularına dayanarak ,güçlerini kullanarak ,acı çekerek elde ettikleri bilinçtir.Buna kavuşmak için,yükselmeyi istemek gerekir.Düşüncelerden hiçbir Tanrı’yı tanımlayamaz.Tanrı,hiçbir dil ile tanımlanamaz ve betimlenemez.Cisimle ilgisi olmayan biçimi üzerinde her türlü düşüncenin geçersiz olduğu bir kavram duygularımızla da aydınlanamaz.Sonsuz olan zaman gibi kısa bir ölçüye gelmez. Ayrıntılı tasviri olanaksız olan Tanrı,seçtiği kurallarından kimilerine,kendi yüce olgunluğundan birtakım görüntülere erişebilmeleri için,doğal olanakların üstüne çıkma yeteneğini verebilir.Fakat bu seçkin kişiler ,gördüklerini halk dili ile tanımlayacak sözcük bulamazlar .Nedenlerin nedeni her zaman saklıdır. İnsan ruhunun derinliklerinde taze bir biçimde bulunan niteliklerin ortaya çıkabilmesi için insanın üst düzeyde bir eğitim görmesi gereklidir. Sürekli bir çaba ile ve öğretinin kullanılmasıyla da insan evreninin potansiyel güçleri ile ilişki kurulabilir.Yılmayan bir uğraş sonunda insan Tanrısallığa bile erişebilir.Ateşe , suya,toprağa dayanıklılık

gösteren insan öz varlığına da egemen olabilmelidir.Ruh ve bilgi evrenin yüce aşamalarına ulaşmayı öngören insan duygularının gölgemelerini ve şaşırtmalarını aşmayı bilmeli, maddenin tutsaklığına düşmekten kendini koruyabilmelidir (Yıldırım,?:58-59).

Yani kısaca Hermes öğretilerinin merkezinde bir tek basit fikir vardır. Tanrı, bir büyük zihindir.(zeka,akıl)Mevcut olan her şey Tanrını'nın zihni dahilinde bir düşüncedir (Derinkök,2005:41).

Gelişen burjuvanın asalet ünvanlarına olan düşkünlüğü hükümetlerin şövalyelik sanlarını satarak hem hazinelerini doldurmalarına hem de zenginleşen burjuva sınıfını kullanarak politik çıkar sağlamalarına neden oldu. Dolayısı ile şövalye olmanın veya şövalyelikle ilintili, onun değer yargılarını paylaşan bir kuruma üye olmanın çekiciliği ile Tapınakçılar değişik ezoterik öğretilerin bir parçası olmuşlardır.Bu söylentilerin yayılmasında en etkili kurumlardan birisi de XVII yy'ın ilke çeyreğinde açık olarak faailiyet göstermeye çalışan Masonlar olacaktır (Öz,2006:322).Zamanla Masonların da hamuruna hermetik ve kabalist öğretiler katılacak ve Tapınakçılardan sonra bu öğretileri, yeni çağa Masonlar taşıyacaktır.

Masonların Hermetik öğretilerle ilk tanışmaları XVII.yy da ilgi odaklarının da Mısır olması ile başlar. Nitekim Aydınlanma Çağının birçok önemli ismi de bu kurum bünyesindeydi. Reform ve din Savaşlarından sonra İngiliz Adalarında yaşamayı sürdüren örgüt, “soylu ve burjuva” üyelerin girişiyle farklı bir niteliğe kavuştu ve “Spekülatif Masonluk” oluştu. Ne var ki Masonlar 17 yy öncesinde bu yeni örgütlenmeden önce de Mısır'a ilgi duyuyorlardı.Örneğin birçok el yazmasında Masonluğu “*Euclide*” (Öklit) Mısır'da kurduğu kayıtlıdır.Masonlar için mimarlıkla eşdeğer olarak görülen ve büyük önem taşıyan geometri bilimi ,Nil'in taşmasıyla sınır işaretleri kaybolduktan sonra tarlaları ölçmek için Mısırlılar tarafından icat edilmişti.Daha sonra 1290'lı yıllarda Büyük Üstad Guillaume de Gisors bu kuruma “masanluğu” andıran Hermetik öğretileri sokmuştur.Hermetizm ,Hermes öğretileridir.Öğretinin temelinde o çağın çok tanrıcı ortamında bir tek tanrı görüşü belirir.İnsanın her yönden olgunlaşıp yetkinleşmesi sureti ile de Tanrıya yaklaşabileceği inancı ,diğer tüm gizemci ekol ve tarikatlardan önce Hermetizm'de yer almıştır.Hermes yurdundan ayrılarak bilinen tüm Dünya'yı dolaşmış ve insanlara tek Tanrı'ya inanmalarını öğütlemiştir.Hermes tek Tanrı'ya inanan, alfabeyi bulan,elbise dikmeyi

öğreten bilge bir kişi idi.Maddiyata hiç önem vermemiş ve yurduna döndüğünde birçok teolojik ve gizemci kitaplar yazmıştır.Din,felsefe ve bilim alanındaki incelemelerin kökenleri araştırılacak olursa ,tarih içerisinde gerilere gidildikçe her üçünün de kesiştiği noktada Hermes'in durduğu görülür.

Hermetizmin Masonluklada çok önemli bağları vardır. Çünkü Büyük Üstad G.de Gisors, Sioan'a Hermetizmi sokmakla masonluk yolunda ilk adımı atmıştır.Bunun kronolojik yapısını incelediğimizde olay örgüsünün şu şekilde gerçekleştiğini görürüz.1398 yılında Nicholas Flamel Büyük Üstad olması ile Sion kültüre yönelmiştir.1493 yılında Botticelli adıyla tanıdığımız,Sandro Philipepi'nin Büyük Üstad oluşu ile Sion ,sanat ile yakından ilgilenmeye başlamıştır.1595 yılında Robert Fludd döneminde kuruma Rozikrusiyenler alınmıştır.

1614 yılında Almanya ve İngiltere'de Rozikrusiyen manifestoları anonim bir şekilde yayınlanır. İnsanlık yeni bir çağın kıyısındadır. Doğanın gizli armonisi ile birleşip Rönesansla müjdelenen bir çağdır bu. Kiliseye ve Kutsal Roma İmparatorluğu'nun kalıntılarına bir başkaldırıdır. Manifestoların bir Alman din bilgini ve Sion büyük Üstadlarından Johanne Valentin Andrea tarafından yazıldığı bilinmektedir. Kilisenin bin yıllık hakimiyeti çökmeye başlamıştır.

1691 yılında Sir İsaac Newton'un Büyük Üstad oluşu ile masonluk Sion'un ilgi alanı içine girmiştir.

1727 yılında Charles Radclyffe'in Büyük Üstad oluşu ile Sion büyük güç kazanmış ve bilhassa Stuartist, Masonlukla sıkı ilişkiler içind e olmuşlardır.

1780 yılında Maximilian von Habsburg –Lorraine'in Büyük Üstad oluşu ile Prieuré de Sion Avrupada bilhassa Fransa'da Aydınlanma hareketlerinin en ateşli destekçisi olmuştur.

Cocteau ile 1956 'da sır perdesi açılarak Sion ezoterik kanunu bir dernek haline gelmiştir.(Derinkök,2005:48).

Ayrıca Hermesçileri ile Gülhaççılar ile Masonlar arasında bazı hermetik ilke ve düşünce benzerlikleri de vardı.Her iki örgütte evreni simgelemek için Süleyman Tapınağı ve Piramitler gibi yapıların ölçü ve oranlarını kullanarak daha iyi,daha barışçı ve daha hoşgörülü bir dünya yaratacak olan bir "*Aydınlanmışlar Topluluğu*" oluşturmayı istiyordu.Hermesçilik XVII yy'dan beri Gülhaççılığın XVIII yy dan beri de Masonluğun simgesel ritüellerini etkilemeye devam etmektedir.(Yıldırım,?:57).

6.5 ALŞİMİSTLER

Alşimi (Simya) “harflerin, sayıların ve geometrik şekillerin bir takım gizli güçler taşıdıkları inancıyla nesnelere olduklarından başka nesnelere (özellikle madenleri daha yüksek değerlerdeki madenlere)dönüştürmek uğraşısı” olarak tanımlanır. Fakat aslında bu uğraşı içinde “varlığın özünü” kavramayı amaçlayan gizemci (Mistik) nitelikli eski bir bilim dalıdır. Alşimistlerin amacı “bakırı altına dönüştürmek” biçiminde basit ve yanlış olarak yansıtılmıştır. Alşimistler bir takım fizik ya da kimya deneylerinden çok gizemci bir felsefe ile uğraşmışlardır.İnsanın kendi benliğindeki güçleri ortaya çıkarıp bunların bilinçli olarak ve özbuyrultusu ile kullanmayı öğrenmesini böylece doğanın gerçeklerine yaklaşmasını önermişler ve astroloji ve okült bilimler ile de yakından ilgilenmişlerdir.Alşimistlerin yöntemleri ile hermetik nitelikli öğretilerin yakın benzerliklerinden ötürü sonraki çağlarda Alşimi,”Hermetik Sanat”olarak da anılmıştır (Yıldırım,?:62).

6.6 ŞÖVALYE KEFEN BEZLERİ VE SEROMİNELERİ

Tapınakçıların inandıkları diğer noktalardan birtanesi de Torina kefenidir. Açık olduğu zaman yaklaşık 12 ayak x 4 ½ ayak boyutlarında olan kefen dörde katlandığı zaman İsa'nın başı olduğuna inanılan bir baş imajı ortaya çıkarmaktaydı.1204 yılında IV.Haçlı seferi sırasında ele geçirdikleri bu kefende karbon yöntemi ile yapılan çalışmalar kefenin 1280'lerden kaldığını göstermektedir.Eğer bu kefen İsa'nın gerçek kefeni ise o zaman Tapınakçılar tarafından tapıldığı iddaları da doğru olabilir (Erol,2005:148) Kefeni ilk defa ortaya çıkaran aile 1357 yılında Molay ile birlikte kazıkta yakılan Normandiya Sorumlusu Geoffroi de Charney ile doğrudan ilişkisi olan de Charenyelerdir (Martin,2009:111) Torina Kefeni diye bilinen Ortaçağ mukaddes emanetin İsa'nın yaşadığı çağdan kaldığını kanıtlamayı güçleştiren gedikler vardır.Aslında Tapınakçıların bu mukaddes emanetle bir bağlantısını gösteren en ufak bir veri bile yoktur (Barber,2006a:502) .

Pariste'ki saraya yapılan baskınla birlikte bu kefen bezide engizisyoncuların eline geçmişti. Şövalyeler bu bezi;“yeniden dirilme”seromonilerinde kullanılıyordu (Erol,2005:81).

6.7 ORMOS

118 de Sion tariaktı ismini değiştirerek Sion Manastırı Tarikatı ismini aldı. İkinci isim olarak “ORMOS” diye garip bir isim kullanıyorlardı. Tapınakçıların kullandığı Ormos bir anagramdır. Yani başka sözcüklerin birleşiminden oluşturulmuş yapay bir sözcüktür.

“Ours” Fransızcada “Ayı” demektir. Latince ayıya “Ursus” denir. Fransızca da “Or=altın”, “orme=Karaağaç” bunları bağlayan M ise yalnızca bir harf değil önemli bir simgedir. Astrolojide Başak burcunun simgesidir. Ortaçağ Hristiyan ikonografisine “Kutsal Bakire” olarak da nitelenen Meryam Ana’nın karşılığıdır (Derinkök,2005:33).

Görüldüğü gibi Ormos ismi bir dizi anahtar kelime ve sembolü birleştiren akrostiş ve anagramı içeriyordu. Ancak yapılan araştırmalarda “Ormos” ismini taşıyan hiçbir Ortaçağ tarikatı ya da kuruluşuna rastlanmamıştır. Öte yandan ise Ormos kökten şekilde farklı iki başka yapıda ortaya çıkar. Bunlardan birincisi Işık prensibi ile bağlantılı olan Zoroastrian düşünce ve Gnostik metinlerde bulunmaktadır. İkinci olarak da XVIII yy farosanlarının sahip çıktığı soyağacında karşımıza çıkar. Bu öğretilere göre Ormos, İskenderiyeli Gnostik bir üstad olan, Mısırlı bir bilge ve mistiğin adıydı. Hristiyanlığın ilk döneminde yaşamış olduğu bilinmektedir. M.S 46’da o ve altı takipçisinin İsa’nın havarilerinden birisi tarafından Hristiyan yapıldığı söylenmektedir. Çoğu anlatıya göre bu havari Aziz Markos’tu. Bu dönüşüm neticesinde erken hristiyan inançlarını eski gizem okullarının öğretileriyle kaynaştırdığı söylenmektedir. MS. 1yy da İskenderiye mistik faaliyet anlamında Yahudi, Mithraik, Zoroastrian, Pisagorcucu, münzevi ve Neo-platonik doktrinlerin bu eksikliği doldurduğunu görmekteyiz ve bu öğretilerin hepsi tek bir potada erimiştir. Akla yakın her çeşit öğretmen vardı ve bunlardan bir tanesinin ışık prensibini vurgulayan bir isim benimsemesi pek şaşırtıcı değildir (Adalı,?,274).

6.8 KARAAĞACIN KESİLMESİ

1187’deki olayların, Gerard de Ridefort’un ihanet ve Kudüs’ün kaybedilmesinin, Sion Tarikatı ile Tapınak Şövalyeleri arasında felaket getirici bir ayrılığı hızlandırdığı görülmektedir.1188’de iki kuruluş arasında resmi bir ayrılığın

gerçekleştiği söylenmektedir. Tapınak Şövalyeleri'ni yaratmış olan Sion Tarikatı,ellerini himayesi altındaki bu meşhur gruptan çekti.Başka bir ifade ile “ebeveyn” “ çocuğunu” resmen evalatlıktan azletti.Bu kırılmanın bir çeşit ritüel veya törenle kutlandığı öne sürülmektedir.Dossiers Secrets’de ve diğer Manastır Belgelerinde bundan “ *karaağacın kesilmesi*” olarak söz edilir.ve Gisors’ta gerçekleştiği iddia edilir (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:130).

6.9 CAPUT MORTUM

Caput Mortum İngilizcede ölü baş olarak bilinen simya sembolüdür. Her ne kadar Şövalyeler birliği üyelerinin Doğu’da geçirdikleri zaman zarfında simya ile bazı temasları olmuş olması muhtemeldirse de Şövalyeler Birliğinin tek bir simya sembolüne tapması ihtimal dışıdır (Erol,2005:149).

6.10 TAPINAK ŞÖVALYELERİ KAFATASI

Tutuklamalardan sonra, Pariste’ki tapınağın mallarının koruyucusu ve yöneticisi olan kişi ,Guillaume Piyode adında Kral’ın adamlarından biriydi.11 Mayıs 1308’de Tapınak Şövalyeleri tutuklandığı sırada meslektaşı Guillaume de Gisors ve Raynier Bourdon adındaki biriyle birlikte ,buldukları tüm metal veya tahta figürleri Engizisyon önünde sunmaları emredilmişti. Guillaume, Tapınak malları arasında buldukları bir kadın görünümündeki gümüş yıldızlı büyük bir kafayı 11 Mayıs’ta Engizisyon ‘un önüne sundu. Kafa bir yafta taşımaktaydı,”CAPULT LVIII M” (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a:138).

Yine Tapınakçıların tutuklanmaları sırasında Paris karargahında el konan eşyalar arasında kadın başı biçiminde garip bir kafatası olduğuda yazılıdır.Bu bazı yazarlara göre dövülmüş gümüşten yapılmış çok güzel bir kadın başı idi.ve üzerinde CAPUT LVIII M yazılıydı.Burada yazılı olan, KAFA53M ifadesi hala şaşırtıcı bir sorun olmaya devam etmektedir.En sonda ki M harfinin astrolojik olarak Virgo’nun yani Başak burcunun simgesi olabileceği de söylenmektedir (Erol,2005:146).

6.11 BAPHOMET

Doğrudan bir kafaya tapma olmasa da Tapınakçılarla ilişkilendirilen bir hikaye de kafatası önemli bir rol oynamaktadırBu hikaye tarikat ile ilişkilendirilmiş ve

sorgulamalarda da sık sık kullanılmıştır. Değişik şekilleri olmasına karşın papalık komisyonunda anlatılan hikaye ye göre;

“Bir tapınak şövalyesi genç ve güzel bir kadını sever. Ancak bu kadın genç yaşta ölür. Gömüldüğü gece Tapınak şövalyesi sevgilisinin mezarını açarak ölü kadınla ilişki kurar.O anda bir erkek sesi duyulur, bu ses ona dokuz ay sonra gelmesini ve mezarın içinde bir oğul bulacağını söyler.Sese uyan şövalye dokuz ay sonra mezarı açtığında iskeletin baldır kemiklerinin arasında bir kafatası bulur.Ses bu kafatasının iyi bir şekilde korunması gerektiğini ,bu kafatasının tüm iyi şeylerin kaynağı olduğunu söyler.Bunun üzerine şövalye kafatasını yanına alır ve kafatası koruyucu meleği olur.Düşmalarını yok etmek istediğinde yapması gereken tek şey,onu düşmanlarına doğru tutmaktır.Gerektiği zaman da bu kafatası tarikata geçer” (Öz,2006:354-355).

Baphomet terimi, “tüm insanlığın barış tapınağının babası “sözcüklerinin baş harflerinin tersten okunuşu ile oluşturulmuştu. Templi omnium hominum pacis Abbas.İlk kelimenin üç harfini son szöcüğün ilk iki harfini diğerlerinin ise ilk harflerini almıştı(TEM-O-H-P-AB.)Bunu tersten okuyunca Baphomet terimi çıkmaktadır.(Erol,2005:146)

Tapınakçılar bir Baphomet figürünü sakallı bir başa benzeyen bir put “Yalla” adlı bir figür(bu bir Sarezan terimidir) olarak tanımlamış siyah ve beyaz bir put ve tahtadan bir put gördüklerini söylemişlerdir.(Barber,2006b:131)

Baphomet’in bir tek kişinin veya bir tek öğreticinin icadı olabilmesine kıyasla, çok fazla sayıda ve çok fazla yerde adı geçiyordu.Aynı zamanda Baphomet’in kim ya da ne olabileceğine ,neyi temsil ettiğine ,neden özel bir önemi olduğuna dair bir işaret bulunmamaktaydı.Baphomet derin saygıyı ilgilendiren bir şey olabilirdi, putperestliğe eşdeğer bir saygı.Bazı örneklere göre bu isim, çeşitli şövalye okullarında bulunmuş olan insan ya da hayvan başlı taştan yapılmış şeytani heykellerle birlikte anılmıştır.Bazı eski tarihçilerin iddasına rağmen ,Baphomet’in Muhammet ‘in isminden bozma bir şey olmadığı kesindir (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 86).

Baphomet duruşmalarda bir ihanet suçlaması ile bağdaşacak şekilde Hz Muhammed’in adının ya da bir Yahudi kodunun yozlaştırılmış bir hali olarak kullanılmış olması ihtimali de büyüktür. Ancak mahkemeleri esnasında Baphomet adını verdikleri bir puta taptıklarını söyleyen Tapınakçılardan bazıları doğrudan

“Muhammed” adını kullanmışlardı.Yani Baphomet yerine “Muhammed” adını kuallandıkları söylenmektedir.(Erol,2005:147) .

Nitekim İsmaililer ve Dürziler gibi radikal Müslüman gruplarda bile böyle bir put hiçbir zaman varolmamıştır .Muhammed adlı bir puta tapınma fikri Batılı Hristiyanların, Doğu’yu küçük düşürmek için kullandıkları planlı bir hareketin sonucuydu (Erol,2005:147).

Öte yandan, Fas İspanyalcasında “bufihimat” şeklinde telaffuz edilen, Arapça “abufihamet” sözcüğünden gelen bir şey olabilir.Bunun anlamı “Akıl Babası” veya “Bilgelik Babası” ve Arapça “Baba” aynı zamanda “Kaynak” anlamına gelmektedir. Eğer Baphomet sözcüğünün orjinali buysa, böylelikle muhtemelen doğaüstü bir şeye veya ilahi bir ilkeyle bağlantılı olabilir. Fakat Baphomet’in diğer doğaüstü veya ilahi ilkelerden farkı kılan şeyin ne olduğu belirsizdir. Ancak diğer anlatımlara göre, bu tarikatın kurucusu ve ilk Büyük Üstad olan Hugues De Payens’in kafasıydı ve Hugues’in kalkanının bir tabaka üzerindeki üç kara kafadan oluştuğu iddia edilmektedir (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 86).

Bu kafatası ile ilgili farklı yorumlar vardır. Bunlardan birtanesi de bu kafanın Vaftizci Yahya’nın kesilen başı olduğu ve Tapınakçılar’ın eline dördüncü Haçlı seferi sırasında geçtiği ileri sürülmüştür. Bu varsayıma dayanarak tarikatın aslında İsa’nın yanlış peygamber, gerçek Mesih’in ise Vaftizci Yahya olduğunu iddia edilmektedir (Öz,2006:355)

Son zamanlarda yapılan bir spekülasyon, en azından bir varsayım olarak, Baptist John’un kesik başı olduğu yolundadır; bazı yazarlar Tapınak Şövalyeleri’nin İsa’yı sahte bir peygamber olarak kınayan ve John’u gerçek Mesih olarak kabul eden Johannite veya Mandain sapkınlığıyla “zehirlendiklerini” iddia etmektedir. Ortadoğudaki faaliyetleri sırasında, şüphe yoktur ki Tapınak Şövalyeleri Johannite tarikatlarıyla ilişki kurmuşlardı ve tarikat içerisinde Johannite eğilimlerinin bulunma olasılığı bütünüyle olanaksız değildir (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 87).

Baphomet’in ne olduğu konusunda bu kadar farklı yorumların bulunmasının en büyük nedenlerinden biri hiç kuşkusuz Baphometin ne olduğu konusunda neye benzediği konusunda hiçbir yazılı kaynağın olmamasıdır (Öz,2006:361).

Sait Bris le Vineuxda Tapınakçılara ait bir evi süsleyen bir gargouilledan (gargouille: çatılardan yağmur sularının akıtılması için konan grotesk hayvan veya insan şekillerinde oyulmuş oluk süslemeleri) esinlenerek yarattığı Baphomet çizimini şu şekilde açıklayacaktır.

“Ön çephedeki, keçi alnında ışığın sembolü olan bir köşesi yukarıda pentagram işaretini taşımaktadır. İki eliyle hermetizm işaretini vermektedir. Biri yukarıdaki Chese’in beyaz ayına diğeri ise aşağıdaki Gebura’nın siyah ayına işaret etmektedir. Bu işaret merhamet ve adaletin mükemmel uyumunu simgelemektedir. Kollarından biri dişi diğeri ise erkektir. Khunrath’ın androjenliği gibi ki biz bu özellikleri keçimizde birleştirmek zorundaydık. Çünkü bu aynı tek bir semboldür. Boynuzları arasında parlayan zeka evrensel dengenin sihirli ışığı, maddenin üzerine yükselen ruhun imajıdır. Alev gibi maddeye bağlı olsa da onun üzerinden parlar. Çirkin yaratığın yüzü günah işleyenlerin korkusunu vurgular, onun materyal davranan, tek başına sorumlu bölümü cezayı tek başına çeker, çünkü ruh doğası gereği duygusuzdur ve sadece materyalleştiğinde acı çekebilir. Cinsel organlar yerinde duran çubuk sonsuz yaşamı, pullarıyla kaplı bedeni suyu, onun üzerindeki yarım daire atmosferi, onun üzerindeki (kanatlardaki) tüyle uçuculuğu sembolize eder. İnsanlık iki memede ve okült bilimlerin bu sfenksinin androjen kollarıyla temsil edilir.” (Öz,2006:362).

Sufi yazarlardan biri olan İdris Şah’a göre ise: “ Baphomet; kendini tamamlamış adamın karşılığıdır.” Bu nedenle Tapınakçıların taptıkları idda edilen kafa aslında metaforik bir kafadır. Hughes de Payens’in kalkanında üç kartal başı resmi olması Tarikat’taki bazı unsurların tarikatın başlardaki varlık dönemlerinde sufilerden öğrendikleri ezoterik disiplinlerle kaynaşmış olduklarını göstermektedir. Ayrıca haşhaşilerin kabul törenlerinde, adayı boynuna kadar kuma gömerler yalnızca başı açıkta bırakırlarmış, Sarecen işkencelerini taklit etmeleri gibi, Tapınakçılar bu pratiği de üstlenmiş olabilirler (Marin,2009:111).

6.12 TAPINAK VE KASE

Tapınakçıların daha önce arkeolojik çalışmalarda bulduklarını söylemiştik. Kazı teoresinin bazı versiyonlarında Tapınakçılar’ın en azından Kutsal Kase’yi buldukları iddia edilmektedir ve bu Tapınakçıların en ciddi biçimde sahip çıktıkları kutsal emanetlerden biriydi. Tapınakçıların neden Kase’nin koruyucuları olarak tasvir

edildikleri konusu tamamen bir sırdır. Ancak Tarikatı kase anlatılarıyla ilişkilendiren en azından bir adet kayda değer bağlantı mevcuttu. Tarikatın resmi olarak yerleşik olduğu Troyes aynı zamanda ilk kase anlatısının yazıldığı yerdir. Conte del Graal 1180 civarında Chretien de Troyes tarafından yazılmıştır (Martin,2009:103).

Kutsal Kase, son akşam yemeğinde Hz İsa'nın içmek için kullandığı ve Arimatealı Yusuf'un çarmlı gerilen Hz İsa'nın kanını doldurduğu kadeh olarak bilinmekteydi. Kutsal kase Hz. İsa'nın kadehi olarak kabul ediliyordu. Tarihte "Snagreal Belgeleri" adıyla anılan belgelerde inanişaya göre Kutsal Kase ile birlikte gömülmüştü. Bu belgelerin yaklaşık bin yıldır Tapınak Şövalyeleri tarafından korunduğuna inanılıyor. Tapınak Şövalyelerin sahip olduğu kudretin kaynağı olarakda Kutsal Kase gösteriliyor.Çünkü Tapınak Şövalyelerine göre Kutsal Kase bir kase değil sadece ayinlerde kullanılan bir alegoridir.Başka bir görüşe göre Hz İsa Magdalalı Meryem ile evlidir ve Hz İsa'nın çocuğuna hamiledir. Kutsal Kase ile simgelenen işte Hz İsa'nın son yemekte kullandığı kase değil, Magdalalı Meryem'in rahmiydi.Hz İsa'nın fiizksel bir soyu vardı ve bu soyun, kimliği gizlenerek günümüze dek varlığını sürdürdüğü ve Tapınak Şövalyeleri tarafından korunduğu iddia edilemekteydi.İşte bu açıdan bakınca Kutsal Kase insanlık tarihin en çok aranan hazinesidir (Adalı,?:168-174).

Tapınakçılarla kase arasındaki bağlantı, elbette bizi kase'nin ne olduğunu anlamamız konusunda daha ileri bir noktaya taşımamaktadır. Chretien, "belirli bir kaseden değil herhangi bir kaseden söz eder ve şiirini tamamlamadan ölerik gizemi bir kat daha arttırır. Kişi hangi kase söylencesine yakın olursa olsun bunların tamamı ruhani çizgisinin alegorilerdir. Eğer Tapınakçılar'la ilgili belli öğeler mistisizme ve ruhaniliğe ve resmi Kilise doktrini dışı bilgiye yönlendiriyorsa o zaman Tarikat'ı kase anlatılarıyla ilişkilendirmek de hem içsel aydınlanmayı hem de Tanrısal olana yönelmeyi sağlayarak iç içe geçmiş bir his uyandırmaktadır. Örneğin Troyes 1070 civarından beri açık olan bir Kabala okuluna sahipti ve kimi kase anlatıları hiç şüphe yok ki bu Kabala anlatılanlarından devşirilmişti.

6.13.VAFTİZCİ YAHYA

Vaftizci Yahyanın kesik başının Şövalyeler Birliğinin taptığı putun kaynağı olduğu da söylentiler arasındadır. Vaftizci Yahyanın kesik başının Tapınakçıların eline

geçmesi ancak IV.Haçlı seferi sırasında emanetlerin ele geçirilmesi sırasında olmuştur.Şövalyelerini zamanın dini sembollerinin çoğuna sahip oldukları söylendiğine göre Vaftizci Yahya'nın başına tapınma ihtimali de mümkündür (Erol,2005:149).

6.14 HZ. İSA'NIN BAŞI

Bu teoride Hz İsa'nın başının çarmığa gerilmesinden sonra kesildiği ve daha sonra bunu kültlerin bir parçası olarak kutsal kabul edilen şövalyeler Birliğinin eline geçtiği görüşleride vardır.

7.BÖLÜM GÜNÜMÜZ ŞÖVALYELERİ:

7.1 GÜNÜMÜZDE SION TARİKATI

Sion dağının yüksek tepesi Kudüs'ün güneyinde belli belirsiz görünen bir yerdir.1099'da *Kudüs*, Godfroi de Boullion komutanlığındaki haçlıların eline geçtiğinde, bu tepede IV.yy da yapıldığı söylenen ve “*tüm kiliselerin anası*” şeklinde son derece imalı bir isimle adlandırılan eski bir Bizans bazilikasının kalıntıları bulunmaktaydı.Hala kaybolmamış olan bir dizi ferman, kayıt ve o dönemden kalma anlatılara göre,bu kalıntıların bulunduğu arsa üzerine Godfroi de Boullion'un kesin emriyle bir manastır inşa edilmiştir.1172'de yazan bir vakanüvise göre, kendi duvarları, kuleleri ve mazgallı siperleriyle fazlasıyla iyi korunan bir yerdi.Ve bu yapının adı “*Notre Dame du Mont de Sion Tarikatıydı*” (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 121).

Peki neydi bu Sion Tarikatı; Aslında Sion tarikatı Hz .İsa'nın soyundan gelenleri korumak için kurulmuş gizli bir örgüttür.Magdalı Meryem'in soyundan geldiği iddia edilen,son Merovenj krallarından Gedfroi De Bouillon,Sion tarikatı olarak bilinen örgütün kurucusu sayılır.İngilizce'de “*Priory of Sion*” adıyla bilinen Sion Tarikatı Hz İsa'nın soyundan gelen kişileri koruduklarını iddia eden gizli bir topluluktan oluşmuştur.Hatta Godfroi'nin küçük kardeşi Baudouin Kudüs tahtına çıkma hayali de Sion tarikatı sayesinde gerçekleşmiştir.

Nitekim çağdaş tarihçilerin çoğu da bu görüştedir. Bunlara göre,eğer Sion tarikatı gerçekten de Godfroi de Bouilloun'un seçilmesinden sorumluyorsa,Godfroi'nin küçük kardeşi Baoudouin de tahtını onun etkisine borçlu olabilirdi.Bundan öte,henüz keşfettiğimiz kadarıyla ,Tapınak Şövalyeleri tarikatının genel kuruluş tarihi olarak kabul edilen 1118'den en az dört yıl önce embriyo olarak da olsa var olduğunun tartışılmaz bir kanıtı vardı.(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 125) Çünkü Boudoin, 1117'de yakında öleceği belli olan hasta bir adamdı.Böylece Tapınak Şövalyeleri'nin her ne kadar resmi bir biçimde olsa bile;Sion Tarikatı'nın askeri ve idari bir kolu olarak 1118'den çok önce aktif olması mümkündür.Kral Baudoin(Adalı,trz:262)'in hastayken ya da ,ölüm döşeğindeyken Tapınak Şövalyeleri'ne resmi bir statü verilmesi,bir yapı tahsis edilerek kamuya açıklanması konusunda zorlanmış olması olasıdır.(Adalı,?:169).

Tapınak Şövalyeleri Sion Tarikatı'nın askeri kolu olarak manastırda oturuyorlardı.1118 tarihinde tapınak (Tampliye) Tarikatı'nın kurulmasıyla birlikte ilk yerleşim yerleri eski Süleyman Mabedi'nin yıkıntıları olmuştu. Tapınak Tarikatı'nın kuruluşunda Saint Bernard isimli "Cistercian" rahibinin büyük rolü olmuştur. Tapınakçıları da içeren bazı dönem kayıtlarında yer alan ilginç bilgi Tapınak Tarikatı,Pireure de Sion tarafından kurulmuş olduğu iddasıdır. Bunlara göre, 1188 tarihine kadar Tapınak Şövalyeleri ve büyük Üstatları Prieure de Son Tarikatı'nın Büyük ustaları ile beraber olmuşlardır.Mesala Hugues de Payens ve Bertrand de Blanchefort beraber başkanlık ediyorlardı; fakat genel sorumluluk ve irade Sion Tarikatında idi..1187 ve 1188 yıllarında gelişen bazı olaylar (Karaağaç Kesimi) sonucu Sion, Tapınağı dışlamıştır.Bu tarihten sonra Tarikat bünyesinde yeni değişikliklere ve önemli idari yapılanmalara gitti (Derinkök,2005:33).Bu tarikatların her ikisi ile ilgili önemli bilgiler içeren Dossiers Secrets'deki kayıtlar, Tapınak Şövalyeleri Tarikatına atıfta bulunması ve Sion ile ilişkisini açıklaması yönünden ilginçtir. Bu kayıtlarda Tapınak Şövalyelerinin kurucuları özel olarak şöyle listelenmiştir.; "Hugues de Payens , Bisol de st.Omer ve Hugues,Comte de Champagne ile birlikte Sion taikatının bazı üyeleri,Andre de Monthbard,Archambaud de Saint-Aignan,Nivard de Montdidier, Gondemar ve Rossal" (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 124)

Hugues de Payens ve Aziz Bernard'ın amcası Andre de Montbaard'ın isimlerine Tapınakla ilgileri sayesinde aşınayız. Ayrıca Azizi Bernard'ın *Clairvaux' taki* Manastırı için toprak bağışlayan, kendisi de 1124'te (kendi tebaasına bağlılık sözü vererek) Tapınak Şövalyesi olan ve Chartres piskoposundan kitaba göre, Chartes piskoposundan alıntılanan mektubu alan Champagne kontunun Tapınak Şövalyeleri ile bağlantısını da biliyoruz.Bu olay Dossiers Secrets kayıtlarında da böyle geçmektedir.Ancak ilginç olan nokta şudur ki,Andre de Montbard ,Aziz Bernard'ın karanlık amcasının ismi,Tapınak Şövalyelerinden önce gelen ve kuruluşunda yardımcı bir rol oynadığı Sion Tarikatına ait listede geçiyordu,yani başka bir tarikatta.Bununla birlikte Dossiers Secrets'teki kayıtlar tahtını Sion 'a borçlu olan I.Baudouin'in Mart 1117'de *Akka'da* ki,Aziz Leonard'da ,Tapınak Şövalyeleri Tarikatının yapısını görüşmek zorunda bırakıldığını belirtmektedir (Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 124-125).

Buraya kadar bahsettiklerimizden ve yazarların ortak görüşünü ele aldığımızda ortaya çıkan sonuç şu olmuştur; Sion Tarikatını Tapınak şövalyelerinin kuruluşunu perde arkasından örgütleyen oluşumdur. Sion tarikatı, Kudüs'ün fethi sonrasında “*Kutsal Kabrin Koruyucusu*” ünvanıyla şehre hükmetmeye başlayan Gedfroi döneminde kurulmuş zamanla gücünü artırıp, Tapınakçıları da özellikle askeri alandaki faaliyetlerinde kullanmak istemiştir. Bunun en belirgin göstergesi Kral I Boudouin'e bizzat Sion tarikatının nüfuzlu yöneticileri tarafından Tapınakçıların kuruluşunu onaylaması yolunda baskı yapılması olmuştur .Ancak çağdaş yazarlardan bazıları göre bu kurgusal tablo her şeyden önce “*tarihsel veri boşluğundan*” oluşturulmuş gerçek dışı alan doğru esnetilmiş spekülatif mantıksal çıkarımlardır.Çünkü bu yazarlara göre Tapınakçıları kuran çekirdek kadro kesinlikle 9 sene boyunca tarikata yeni birini kabul etmemiş aslında o tarikat üyeleri o kadar fakirdi ki,hiç kimse tarikata üye olmak istemiyordu.Bu dokuz üye giyim kuşamları için bile bağışlara ihtiyaç duyuyorlardı.Ve ayrıca Sion'un perde arkasından kuruluş sürecini yönlendirmesine dair bir bilğimiz yoktur (Halis,2008: 225-226).

Bunun yanısıra Sion tarikatı ve Tapınak ilişkisi çok önemli olduğu da su götürmez bir gerçektir. Ancak bu ilişki, Kudüs'ün müslümanların eline geçmesi ile zedelenmiştir. Çünkü Kudüs yanında Sion Dağındaki manastır da kaybedilmişti. Bu olaylar iki tarikatın ayrılışını hızlandırdı ve 1118 yılında bu iki örgüt ilişkisini tamamen bitirmiştir. Manastır Belgeleri bundan “*Karaağacın kesilmesi*” olarak bahsetmektedir. Bundan sonra Sion kendi büyük Üstadı olan Jean de Gisors'u seçmiş ve 1188 de Sion Tarikatı ismini değiştirerek Sion Manastırı Tarikatı (Prieure 'de Sion Küçük Manastırı) ismini almasına rağmen ikinci isim olarak ORMUS diye garip bir isimde kullanmaktaydılar. Ancak Tapınakçıların da kullandığı Ormus bir anagramdır, yani başka söcüklerin bileşiminden oluşturulmuş yapay bir sözcüktür “*OURS*” Fransızca'da AYI demektir. Latince'de Ayıya “*URUS*” denir. Ayı Merovenjilerin son etkin kralı sayılan II:DAGOBERT'in amblemidir.Yine Merovenjeler de Urus diye takma isim kullanırlardı.Gizli dosyalarda yer alan soy ağaçları çizimlere göre Godefroi de Bouillon un soyu Morevenjilerin bu son Sigisbert'inden gelmektedir.Fransızca'da or= altın , orme = karaağaç demektir.Tüm bunları bağlayan M ise yalnızca bir harf değil önemli bir simgedir.Astrolojide Virgo'nun (Başak Burcu) simgesidir.Ortaçağ Hristiyan ikonografisine göre “*Kutsal Bakire*“ olarak da nitelenen Meryem Ana 'nın (Notre

Dame) karşılığıdır. Ayrıca Zerdüş'ün düşüncelerini, Mazdaizm'e özgü simgesel ışık kavramını yansıtmaktadır. Bu sözcük Rozikuriyenler ve bazı Mason ritlerinde de kullanılmaktadır. Şöyle ki XVIII yy. da farklı Masonik sistemler yaratılırken Nil kıyısında tarihi Memphis Kentinin Dinsel Ayini (Oriental Rite of Memphiis) ortaya çıkmıştır. İlk defa bu ritte Ormus ismi kullanıldığını görmekteyiz (Derinkök,2005:33). Bununla birlikte esas Ormus ise bir Mısırlıdır. İskenderiyede doğmuş Gnostik üstadın adıdır. Hristiyanlığın ilk devrelerinde yaşadığı sanılmakta hatta. Ormus ve altı arkadaşının MS 46'da İsa'nın havarilerinden Aziz Markos tarafından Hristiyanlığın bir koluna girmeye ikna edildikleri birçok kayıtlarda yer almaktadır

MS 46'da Ormus yeni tesis ettiği "Çıracılar Tarikatı"nda özel bir sembol olarak kırmızı haç belirlenmesini müzakere etti. Belirlenen Kırmızı haç ya da gül haç daha sonra Tapınak Şövalyelerinin haç armalarında kullanıldı. Böylece "Ormus" kafirlik, putperestlik ve Hristiyanlık sınırlarını birbirine karıştıran "*Gül Haç Tarikatı*"nı kurulmasında da etkili oluyordu. Ormus dışında Prieuré de Sion, Rose –Croix Veritas isminide kullanılmaktaydı.

Bundan dolayı 1629 yılında Robert Denyaulı bir tarihçi Rozikrusiyen Tarikatı'nın aslında 1188 yılında kurulmuş olduğunu yazar (Derinkök,2005:33-34)

Tapınak Şövalyelerinin kurulduğu açıklanan Manastır belgelerinde 1118 ile 1152 arasında Sion tarikatı'nın faaliyetlerine dair hiçbir işaret yoktur. Bu durumla ilgili bir yorum yapacak olursak bütün bu zaman boyunca, Sion tarikatı'nın *Kudüs'ün* dışındaki manastırda yerleşik olarak kaldığını söyleyebiliriz. Ancak eğer Sion Tarikatı gerçekten de Tapınak Şövalyelerinin arkasındaki güçse VII Louis Tapınak Şövalyelerine hem mali hem de askeri destekleri açısından çok şey borçludur(Baigent-Leigh-Lincoln,2005a: 128)

Prieuré de Sion günümüze kadar yaşamış ve halen varlığını devam ettirmektedir. Büyük Üstad olarak anılan başkanların isimleri zamanlarında Avrupa'da oynadıkları roller ile birlikte anlatılacaktır. Zamanımızda birçok yazar Sion hakkındaki kanaatleri şöyle ifade ediliyorlar:

"Prieuré de Sion, XI yy.sonlarında başlayarak günümüze kadar Batı dünyasındaki dinsel, ekonomik ve politik olayları etkilemiş bunlar,kendi amaçları doğrultusunda yönlendirmeye çalışmış olan gizli bir örgüttür.Bin yıl boyunca ,başta Fransa olmak üzere Avrupa'da karşılaşmış olan birçok olayda parmağı vardır.Çalışma

yöntemi uyarınca doğrudan ve açıkca bir etkinlikte bulunmamıştır.Önemli ve etkili kişileri başka kurumları ve kuruluşları bir maşa gibi kullanmıştır”(Derinkök,2005:34)

25 Haziran 1956 tarihinde Sion Tarikatı, Dernekler Kanuna göre, kurulu bir dernek haline gelebilmek için polise müracaat etmiş ve kabul edilmiştir. Bu durum Fransız Resmi gazetesi'nin Temmuz 1956 tarihli ve 167 sayılı nüshasında da ilan edilmiştir. Bu sayede yüzyılların esrarengiz örgütü nihayet kendini açığa vurmuş oluyordu. Fransız Dernekler rehberinde Bağımsız ve Gelenekçi Katolik Kural ve Kuruluşlar Şövalye Birliği adı altında listelenmişti. Fransızca'da yukarıdaki ismin baş harfleri bir araya getirildiğinde “*Circuit kelimesi*”,yalnız örgüt üyelerine dağıtılan mecmualarının ismini oluşturuyordu.1956 yılından bu yana Sion Manastır'nın üye sayısı beş katına çıkmıştır.1956 yılından önce ve “Gizli dosyalar”da tekrar basılan bir sayfasına göre Sion , yedi dereceye bölünmüş 1903 tane üyeye sahipti. En yüksek derecede Büyük Üstad veya Nautonniere(Denizci) vardı. Bir alt derecede ki üç kişi Noachite Notre Dame Prensiydi. Alt derecedeki dokuz kişi St. Jean Haçlıları idi.Buradan aşağıya doğru giden her bir derece de kendisinden önceki derecenin üç katı büyüerek 729 olarak devam etmekteydi.On üç sayısı İsa'nın etrafına toplanan bir kadın (karısı,Leonardo da Vinci'nin bir eseri olan “*Son Yemek*” tablosunda İsa'nın sağında resmedilmiştir.)ve oniki havariye tekabül etmekteydi1956 senesi sonrası ise hükümlere göre , yedi yerine dokuz dereceye ayrılmıştı.Böylece derneğin toplam üye sayısı 9842 olabiliyordu.Yapı büyük oranda aynı kalmasına rağmen yeni katılan çıraqları liderlikten tecrit etmek için hiyerarşinin en altından itibaren iki derece ilave edilmiştir.Büyük Üstad “Denizci”(Nautonniere) ünvanını sürdürecekti.Üyeler faal iki gruba ayrılmıştı.

1-Havarilerilikle görevli lejyon

2-Geleneğin muhafızları (Derinkök,2005:35).

7.2 MASONLUK

Mason kelimesinin anlamına bakacak olursak, sözcük anlamı bakımından loca ”dünya” ya da “evren” demektir.Bu anlamda ki loca sözcüğü Latince de ki “locus loga” teriminden alınmalıdır.Kimilerine göre bu terimin asıl etimolojisi Doğu dillerinden yer alır.Nitekim,Sanskritçe’de “loga” sözcüğü “dünya” anlamına gelir.

Masonlukta loca sözcüğü “en küçük Mason birimi ve bağımsız Mason topluluğu” anlamına gelmek üzere kullanılır. XIV.yy ortlarından başlamak üzere yaklaşık dört yüz yıl boyunca Avrupa’da bir yapıcı ustasının yönetiminde çalışan her topluluk genellikle çalışmakta olduğu yerin ya da yapmakta olduğu işin adıyla ve bir “loca” olarak anılmıştır .Masonların toplantılarını yaptıkları yer de genel olarak yine “loca” olarak anılırdı. (Yıldırım,?:133).

Fransa’dan kaçan Tapınakçılar ,güvenli sığınak bulma konusunda fazla sıkıntı yaşamamışlardır.Fransa hariç bütün Avrupa ‘da kimlik değiştirerek faaliyetlerine kaldıkları yerden devam etmişlerdi.Ticari konularda hiçbir zorlukla karşılaşmamış özellikle de dönemin en önemli ticari kurumları olan localara sızarak ,tecrübeleri sayesinde yeni bir güç kaynağı ele geçirmişlerdi.Şövalyeler,işleri gereği localarla zaten uzun yıllar boyunca iç içeydiler.Tarikat,inşaat,ticaret,hayvancılık ve tarımla uğraştığı dönemlerde locaların kurulmasında ve gelişmesinde önayak olmuşlardı.Loca mensupları aralarındaki işbirliği ve düzenli örgütlenme sayesinde,belirli bir bölgede belirli bir konuda tekel oluşturabiliyor,fiyat belirliyor ve üyelerine çeşitli imtiyazlar sağlayabiliyorlardı.Mesala yün ticareti yapanlar,bir loca oluşturuyor,o bölgenin yünlerini üretiyor ve pazarlıyordu.Böylece kısa sürede güçleri artıyor ve daha geniş bölgeleri hakimiyetleri altına alıp tekel oluşturuyorlardı..(Adalı,?:251)

Şövalyeler çeşitli localar içinde duvarcı yani mason locasını kendi amaçlarına daha uygun gördüler. Bunun çeşitli sebepleri varsa da en önemlisi,şövalyelerin kutsal topraklardaki öğrendikleri ezoterik inançlarıdır.Eski Mısır gizemciliği, Pisagorculuk ve Yahudilik mistisizminin kaynağı Kabala öğretisinden türeyen batıl inanışlara göre çeşitli sayıların geometrik şekillerin ,sembollerin ve tılsımların doğaüstü güçleri kontrol etme özelliği vardı.Bu formüllerin ,Hiram Usta ve çok sayıda duvarcı tarafından Süleyman Mabedi’nde kullanıldığına da inanılıyordu.Şövalyeler Kutsal Topraklar’da olmak üzere inşa ettikleri şatolarda gizemli geometrik formları,sayısal formülleri ve sembollerini kullanmış,böylece gizil güçlerin,dünya hakimiyetini kurmakta ,kendilerine yardım edecekleri gibi bir düşünceye inanmışlardı.İşte bütün bu birikim,tarikatın mason localarına yönelmesine yol açmıştı(Adalı,?:153).

Tapınakçılar birçok alanda edindikleri tecrübe ile çeşitli localara sızarak kısa sürede en üst mevkilere geldiler. Localar şövalyelere hem istedikleri korumayı hem de güçlenme imkanı veriyorlardı. Böylece Fransa Kralı’nın ortadan kaldırmaya çalıştığı

örgüt, farklı ülkelerdeki biraderlerle bağlantıyı da koruyarak yeniden canlanma imkanı bulmuş oldu.Bu dönemde şövalyeler Portekiz'den sonra ilgilerini İngiltere'ye yönelttiler.Bunu çeşitli sebepleri vardı: İlki, tarikatın Fransa'dan sonra en fazla örgütlendiği,en iyi tanıdığı ve en rahat hareket ettiği ülke İngiltere'ydi.İkincisi ise,İngiltere'de birçok soyluyla akrabalık bağlarına ve etkili ilişkilere sahipti.Üçüncüsü,Fransa'da yaşanan baskı ve infazlar İngiltere'de yaşanmamıştı.Son olarak ,Katolik Kilisesi'nin otoritesini tanımayan İskoçya Kralı Bruce, şövalyelere kapısını açmış ve her konuda onlara destek olmuştu.Şövalyeler de bütün imkanlarıyla Bruce'u desteklemiş ve 300 yıl boyunca güven içinde yaşayabilecekleri bir vatana kavuşmuşlardı. İngiltere'nin Tapınakçı tarihi açısından asıl önemi Masonluğa geçişinde bu ülkede başlamasıdır.Ayrıca ortadan kaldırıldıktan sonra yeniden dinsel bir kurum olarak ortaya çıkmayan şövalyeler, duvar locaları ile bağlantıları vasıtasıyla etkili olmaya başladıkları Masonluk ve onların York Riti ile de birleşmişlerdir(Adalı,?:252) .

Peki Masonluk nasıl oluşturuldu? Bunun cevabını Ortaçağda Hristiyanlığın yayılması ile ve devletlerin resmi dininin olması sonucu kilise ve kadetral inşaatlarının olmasında arayabiliriz. M.Ö 970-931 Kral Süleyman döneminde Masonluğun ilk loca yapılanması,Memtis Tapınağı'nın yapımında çalışan ve Surlu bir mimar olan Hiram'ın oluşturduğu iş örgütlenmesi modeli ve bazı simgeler kullanılarak oluşturuldu.Hiram'ın iş örgütlenmesi olarak oluşturduğu bu loca yapılanması ve bu localardaki hiyerarşik düzen,çırak,kalfa,üstad, dereceleri günümüz Mason localarına kadar gelmiştir.Bu yapılanma 895-990 yılları arası İngiltere'de York kentinde bir kilise inşaatında tekrar görüldü ve bunun sonucunda Tanrı'ya bağlılık,mesleğe bağlılık gibi ilkeleri taşıyan “York Yasası ”ortaya çıktı.

Operatif Masonluğun piri ve en büyük ismi olarak da, Hazreti Süleyman Mabedi'nin Baş Mimarı Hiram Abif'in ismi üzerinde bir anlaşmaya varıldı. Bu efsanevi kişilik,günümüz Masonluğunun en önemli ritüellerinde yer alan ve insanın kendini yüceltme yolculuğundaki son noktanın ,yani “*Kamil İnsan*” olabilme serüveninin zirvesi sembolü olarak, Hiram şahsiyeti ve isminde sentezlenir (Yıldırım,?:114).

Daha sonraki dönemde ilişkilerini incelediğimizde karşımıza çıkan ilginç nokta Tapınakçıların kurallarının aynı zamanda Masonların da kuralları olmasıdır.Zaten 200 yıl birlikte yaşayan tarikat ve masonluk kurumu, birbirlerini belirgin ölçüde etkilemiş olması da doğaldır.Hatta masonların ritüelleri,adeta tapınakçılardan kopya edilmiş

denilecek kadar birbirine benzerdir.Bu itibarla, masonların kendilerini büyük ölçüde tapınakçılarla özdeşleştirdikleri ve aslında özgün gibi görünen masonluk ezoterizmi içinde önemli boyutlarda tapınakçı mirası olduğu ortaya çıkar..(Adalı, ?: 256).

Buradan yola çıkarak Masonluk tarihine bir perspektif açacak olursak, tarihsel gelişimiyle ilgili ana hatları 3 ayrı döneme ayırabiliriz (Yıldırım,?:112).

A-ANTİKÇAĞ VE ÖNCESİ:Bu dönem “Masonluğun eski kaynakları'nın Dönemi” olarak nitelendirebiliriz.Bu dönemin kökeninde spekülatif nitelikli kaynaklar ve yapıcılık mesleği ve sanatı yer alır.

B-ORTAÇAĞ VE SONRASI: Özellikle geleneksel Yapıcılık mesleği ve sanatını içeren bu dönem , “Operatif Masonluk dönemi” olarak anılmaktadır. Bu dönemde spekülatif masonluk öğeleri çok az miktarda yer alır.

C-18 YY VE SONRASI: Masonluğun günümüzdeki tanımını kazandığı son aşamadır .

Masonluk bazı kaynaklarda tüm insanlık için doğru yaşayan ve doğru düşünen iyi bir felsefe olarak tanımlanmaktadır. Çünkü bu tanım içerisinde sadece doğru düşünme sembollerini değil aynı zamanda eski kardeşlik alegorilerini de barındırır.Nasıl ki pek çok kişinin inandığı gibi insanlığın kökenini ve ilk yeteneklerini kimse bilmiyor, Masonlar hakkında da birçok kişinin merak ettiği gizemler mevcuttur.Ancak şurası bir gerçektir ki masonluğun tarihçesi insanlık ailesinin çok erken karakterize alışkanlıklarından biridir.Çünkü gizemleri eski Mısır mitolojisinden Eski Ahit hikayesine,İbranice metinlerden Aztek ve Peru mimarisine hatta Konfüçyus öğretilerine kadar uzanır.Tarihin sayfalarını çevirdiğinizde Masonluk başlığı altında eski çağın çok tanıdık modern unsurlarını da bulmuş olursunuz.Çünkü Masonluğun da karakterize özelliği etik ve ahlaki değerlerdir (Manuel,1971:7-9)

Masonlar özellikle duvarcı localarında ilk olarak teşkilatlanmalarının etkisi ile mimaride çok ilerlemiş ve Paris, Viyana, Londra, Strasburg gibi birçok yere muhteşem katedraller ve diğer eserlerden dikmişlerdir.Masonların vasıfsız erkeklere kapılarını açması da İngiltere'de olmuş 1702 de Londra'da farklı mesleklerden oluşan erkek üyeleri kabul eden localar daha sonra bunlar için ayrıcalıklara uzanan düzenlemeler yaptılar.Ancak şurası bir gerçektir ki hem muazzam yaptıkları mimari eserlerde hem de uzun süren kuruluş anlayışlarında disiplini elden bırakmamaları ve üyelerine nitelik

kazandıracak ayrıcalıklı yapıları en büyük etkendir.Çünkü bu refahları ve organizasyonları için gereklidir (Sibley,1913:57)

İngiltere’de İrlanda’da ve İskoçya’da büyük locaların kurulması ile1717-1736 tarihleri arasında Masonluk Avrupa’da hızla yayıldı. Soylular, din adamları ve birçok üye bu örgütün kardeşliğine girmek onun bir parçası olmak için çalıştı. Hiç kuşkusuz ki bunlar kendi aralarında da Masonik bir iletişim başlattılar ve bu büyük localar ile birlikte hem organizasyona hem de ritüellere daha fazla standardizasyon getirdiler.Bu localar hem toplantılarını hem de üyelere arası iletişimlerini sağlamada teknik olarak çok kontrollü ve gizli davranmışlardı (Wilkerson,2002:3).

7.2.1 Operatif Masonluk

Ortaçağda birçok ülkede Mason denilen duvarcı, taşçı gibi çeşitli yapı zanaatkarların kurdukları meslek locaları vardı. Bugün “Operatif Mason” adı verilen kişiler bu localarda çalışan yapı işçileridir. Bu localar günümüzde “Operatif Mason Locaları” diye anılır. Bu localar ,üyelerinin mesleki menfaatlerini koruyan aralarında büyük bir dayanışma ile mesleki sırları kendi içlerinden dışarıya asla sızdırmayan kuruluşlardı.XVIII.yy’da Avrupa’da yapıcılık mesleği ve sanatı birlikleri varlıklarını yitirip yerlerini çağdaş anlamdaki Mason örgütlerine bıraktıktan kısa bir süre sonra bu iki ayrı tür masonluk arasındaki farkın açıkca belirtilebilmesi bakımından öncekiler için Türkçe’deki karşılığı “*Operatif Masonluk*” sonrakiler için ise “*Spekülatif Masonluk*” terimlerinin kullanılmasına başlandı. “Operatif Masonluk” teriminde ki “Operatif” sıfatı uygulamaya dönük ya da uygulamadaki anlamına gelir.

XVIII. yy’da bir süre için öncekilere (Operatif Masonlara) “*ev yapan*” anlamına “damotik Mason” denilmiş, sonrakilere (Spekülatif Masonlara) ise “*dünya yapan*” anlamına gelmek üzere “geomatik Mason” denilmiştir. Ancak bu her iki tabir de tutmamış ve kısa sürede kullanımını yitirmiştir(Yıldırım,?:113).

Bununla birlikte operatif masonluğun vatani İskoçya’dır. Tapınakçıların kurduğu İskoç riti fazla bir değişime uğramadan devam etmiş, günümüz masonluğunun da temelini oluşturmuştur.Semboller,dereceler,törenler ve en önemlisi organizasyonun amacı,değişmesi mümkün olmayacak bir şekilde İskoçya ‘da gelenekselleşmiştir.İskoç ritinin mirasını üstlenen akımlar arasında en önemlisi,Von Hund tarafından biçimlendirilen “Strict Observance” (Kesin itaat) riti oldu.En yüksek derecesi “Tapınak

Şövalyesi” olan bu rit, kısa süre içinde tüm Avrupa’da yayılmaya başladı.Bu örnekten de anlaşılacağı gibi şövalyeler bu sayede iki önemli silaha kavuştular.Bir yandan Portekiz örneğinde olduğu gibi,kraliyet güvencesi altında geniş maddi imkanlara ulaşmış olarak serbestçe hareket ederken,bir yandan da ideolojilerinin yayılmasını ve uygulanmasını sağlayacak güçlü bir örgüt kurmuşlardır.(Adalı,?257)

Aslında Operatif Masonluk’ta “çırak” ve “kalfa” diye iki derecede bulunduğunu, “üstad” derecesinin ise o dönemde locanın yöneticisine özgü bir nitelik olduğunu görmekteyiz. Bunlara “kalfa” ve “çıraklık” derecelerini de eklersek Operatif Masonluğun toplam 7 derecesinden bahsetmek mümkündür.

Operatif dereceler, yalnızca locaların hep birlikte yaptıkları toplantılar için geçerliydi.Bu toplantılar,üç loca üstadının ortaklaşa yönetiminde yapılırdı,bu kişilere “üç yönetici üstad” denirdi.Bir toplantı yalnızca üç yönetici üstadın katıldığı 7.derecede açılırdı.Bundan sonra sırasıyla diğer derecelere geçilirdi.6.dereceye “onaylı üstad” olarak anılan tüm loca üstadları katılırdı.5 dereceye “nazır ve üstün nazır” derecesi denirdi.Burada “üstün “olarak anılan nazır,locanın başyardımcısıydı.4.derecede localarında yöneticilik yaptıkları için “yapıcı üstün kalfa” olarak anılan kalfalar da toplantıya girerlerdi (Yıldırım,?:116).

7.2.2 Spekülatif Masonluk

Tapınak Büyük Üstadının aynı zamanda Mason Büyük Üstadı olmasıyla birlikte operatif masonluktan, spekülatif masonluğa doğrudan aşamalı bir geçiş oldu. Operatif masonluk aslında duvarcı ustalarının toplandığı bir meslek örgütüdür. Kiliseler, kaleler ve Tapınakçılar’ın gizli buluşma mekanları,operatif localarda kayıtlı bulunan duvarcılar tarafından inşa edilmiştir.Ancak belirli bir aşamadan sonra semboller ve gizem,daha doğrusu Tapınakçılar’ın gizemli öğretileri ve törenleri localara mesleki bir örgüt olmaktan çıkıp,Tapınakçılar’ın gizli örgütü haline gelmeye başlamıştır.Bu yeni localar spekülatif masonluk adıyla anılmıştır.Artık bu localar duvar ustalarının değil,üst düzey yöneticilerin ,soyluların ve zengin tüccarların , Tapınakçılar tarafından kendi amaçları doğrultusunda bir araya getirildiği yerler haline gelmiştir (Adalı,?:255)

Diğer ilginç bir nokta ise Operatif Masonluk olarak ortaya çıkan ayaklanmalar, tarih içerisinde Spekülatif Masonluğa dönüşmesidir. Masonluğun öğretisini sembollerle yaptığı felsefi çalışmalara vermesi Spekülatif veya Fikri Masonluk'dur. Spekülatif Masonluk, duvar işçiliği ile uğraşan birer mesleki loca olan Operatif Mason Localarında fikri ve felsefi çalışmalarında yapılmaya başlanması ile ortaya çıkan ve günümüz “Hür Masonluğunun” artık tamamına hakim olan anlayıştır (Yıldırım,?:118)

Artık spekülatif Masonluk ayrıca kozmopolitik bir sisteme de dönüşmüş ve Hindli, İrani, Yahudi,Müslüman,gibi karışık birçok unsur artık bilinçli olarak organizasyona katılmıştır.Mimarlık bilgisinden sonsuz yüksek ahlaki değerlere geçiş spekülatif masonluğun da temeli olmuştur.(Sibley,1913:57-58).

Spekülatif Masonluğun “emekleme dönemi” olarak niteleyebileceğimiz ilk 20-30 yılının ,bu kurumun örgütlenmesi bakımından biraz erken olduğunu,asıl etken gelişiminin 18 yy ortalarına doğru başladığını görmekteyiz.Spekülatif Masonluğun doğum öncesi dönemini Operatif Masonluk çatısı altında geçirmiş olmasının ,doğduktan sonra da “Masonluk” adına sahip çıkmasının kendileri açısından büyük yararları olmuştur.Spekülatif Masonluğun Operatif Masonluktan yararlanmış olduğu bir diğer önemli nokta gerek çalışma şekli ve kalıbını, gerekse öğretimi içinde çok değerli bir yer tutan “simgeler”i öncelikle Operatif Masonluktan almış olmasıdır.Bazı yorumcular bunu değişik benzetmelerle anlatırlar.Örneğin bunlara göre Spekülatif Masonluk bir mektup, Operatif Masonluk da, bu mektubun zarfıdır (Yıldırım,?:120).

Buradan da anladığımız kadarıyla aradaki en önemli farkın Spekülatif Masonluğun aslında eğitim ve öğretimin yayılmasına paralel olarak uyarlanmış olması ve Operatif Masonlukla iç içe büyüse de bir derece daha kültürel öğeleri barındırmasıdır (Manual,1971:7-9).

7.3 RİTLER

Dünya genelinde Mason kuruluşlarında uygulanmakta olan bir takım sistemler vardır. Bunların her birine “rit” denir.Bazı Mason ritlerinde birkaç ,bazılarında ise çok sayıda derece vardır.Ancak,herhangi bir ritin derece sayısının bir diğerinden çok olması o ritin öğretiminin daha geniş kapsamlı olduğunu göstermez.Bir ritte birkaç ayrı derecede dağıtılmış olan konular,bir diğer ritte tek bir derecenin kapsamında toplanmış olabilir.Yine yüksek dereceleri olan Masonluk sisteminde “üstad” derecesinde yeterli

görülen bir süreyi doldurmuş (ki bu genellikle 1-2 yıldır) Masonluğun amaç ve ilkelerini iyice kavrayarak benimsenmiş bir Mason yüksek derecelerde de çalışma hakkını elde eder (Yıldırım,?:128).

Masonluk konusunda bizlere önemli bilgiler aktaran yazar Tucker, masonluk ritüellerini ana hatları ile sunmanın ve tanımlamanın imkansız olduğu güzelliklerinden bahseder. Ancak bu güzelliklerle neye işaret etmektedir kendisi de bu soruları sormakta ancak cevapları tanımsız bırakmaktadır ve ritüellerin merak konusu olmasını da bu gizemlere bağlamaktadır. Bu ritüellerin içerisinde ahlaki dersler ve sembolik ayrıntılar organizasyona ışık vermektedir. Bu ritüellerin nereden ve hangi vasiyetle geldiği konusunda yine yazarımıza göre kayıt yoktur (Tucker,2005:7-8)

Peki bu ritlerden en önemlileri hangileridir. Şimdi bunları inceleyelim;

7.3.1 Strich Observance Riti

Silezya baronu Karl Gothelf, bu riti kurmuştur. Rit yedi dereceden oluşur.

1-Çırac;2-Kalfa;3-Üstad;4-İskoç Üstadı,5-Acemi;6-Tampliye;7-Bilge Şövalye

Ritin yaratıcısı Baron Von Hund'un sistemine ve efsanesine göre, Tapınakçıların Büyük Üstadı Jacques de Molay'ın ölümü üzerine,Auvergne Bölge Büyük Üstadı Pierre d'Amount,iki kumandan ve Beş şövalye ile,Operatif Mason kisvesinde İskoçyaya sığındı.Orada,Büyük Kumandan George Haris ve Şövalyeleri ile tanışarak,Tapınak tarikatını devam ettirmeye karar verdi (Yıldırım,trz:151).Bu ritte özellikle derecelerde bunun izlerini daha iyi görmekteyiz.

7.3.2 İskoç Riti

Dünya Masonluğunun büyük bir bölümünde olduğu gibi, Türk Masonlarınca da takip edilen, popüler bir Masonluk ritidir. Çalışmaları 4 dereceden başlar ve 33 derecede sona erer.

Bu ritin tarihçesine bakarsak, üç dereceli sistemi başarılı bulmayan ve aynı zamanda başarılı bir mason olan Fransız şövalye Ramsey(1686-1743), kendi şövalye geleneklerinden derlediği üç derece daha ekledi ve bu derecelere yükselecek üyeleri Üstad derecesine sahip Masonlar arasından seçerek ilk Masonik riti yarattı ve bu rite de "İskoç Riti" adını verdi. Daha sonra, Paris'te çalışan st Jean Locası 1758 yılında bu 6 dereceyi 25'e, kısa süre sonra ABD Locaları ise ortak bir çalışma ile derece sayısını

bugünde kullanılan 33'e çıkartarak ritin gelişimini tamamladılar. İskoçya ritinde çalışan obediyanlar 4 farklı atölyede çalışmalarını sürdürürler.4 ile 14.derece arasında yer alan derecelerin atölyelerine “*Olgunlaşma Atölyeleri*”,15 ile 18 dereceler arasında çalışan atölyelere “*Şapitr*”,19 ile 30 derece arasına çalışan atölyelere ise “*Areopaj*” adı verilir. Felsefi çalışmalar 30 derecede sona erer.31 ile 33 dereceler, idari derecelerdir ve bunlara “*Konsistuar*” ismi verilir.

31 derece üyeleri “Haysiyet Kurulunu”, 32 derece üyeleri “Yüksek Danışma Kurulunu” 33 derece üyeleri ise ;“Yüksek Şurayı” oluşturur. Yüksek Şuranın başkanı “*Hakim Büyük Amir*” sıfatı ile anılır.Bu şahıs sadece Yüksek Şura ve felsefi derecelerin idaresinden sorumludur ,düzenli Masonlukta “Mavi Localar” adı verilen ilk 3 derece üzerinde herhangi bir otoritesi yoktur.En büyük ve yetkili otorite Büyük Loca'nın Büyük Üstadı'dır.

İskoç riti dereceleri:

4-Sır Üstadı

5-Mükemmel Üstad

6-Gizli Sekreter

7-Nazır ve Hakim

8-Bina Emini

9-Dokuzların seçilmiş Üstadı

10-Onbeşlerin Seçilmiş Üstadı

11-Yüce Şövalye

12-Büyük Mimar Üstad

13-Royal Arch Şövalyesi

14-Yüce Üstad

15-Doğu Şövalyesi

16-Kudüs Prensi

17-Doğu ve Batı Şövalyesi

18- Rose-Croix Şövalyesi

19-Yüce İskoç

20-Sayın Büyük Üstad

21-Prusya Şövalyesi

22-Lübnan Prensi

- 23-Tabernakl Şefi
- 24-Tabernakl Prensi
- 25-Tunç Yılan Şövalyesi
- 26-Triniter İskoç
- 27-Kudüs Mabedi'nin Hakimi
- 28-Güneş şövalyesi
- 29-st Andre'nin Büyük İskoçu
- 30-Büyük Seçilmiş Kadoş Şövalyesi
- 31-Büyük Müfettiş
- 32-Gizli Sırrın Yüce Prensi
- 33-Hakim Büyük Genel Müfettiş(Yıldırım,?:154)

Masonluğun günümüzdeki şeklini almasında iki önemli bileşen mevcuttur. York Riti ve İskoçya Riti, Masonluğun derecelerini sıralarken de bu ritleri görmemiz mümkündür. Bu ritler, Süleyman ve İsrail Kralı Hiram temsil eder.Bu ritlerin tarihsel dokunusunu da yine Hiram,Üç Emir Şövalyesi ,Tapınakçılar, Malta Şövalyeleri ile Kızıl haç oluşturur (Sibley,1913:57-58)

Türkiye'de öteden beri kabul görmüş olan eski ve kabul edilmiş İskoç Riti , dünya çapında en yaygın olan Mason Ritidir.Bu ritin “İskoç” ya da “İskoçluk” ile herhangi bir ilgisi yoktur.Bu adla anılmasının nedeni,ritin özgün temelinin XVIIIyy ortlarında Fransa'da yerleşmiş İskoç asıllı Masonlar tarafından atılmış olması ,sonra çeşitli evrelerden geçmesi,XIX yy başlarında kabul edilen birtakım eklemelerle yapısal bakımdan son halini almış olmasıdır.Günümüz dünya yüzünde yaygın olarak diğer Mason ritleri arasında “İngiliz Masonluğu Sistemi”, “York Riti” “Modern Fransız Riti”ve “İnsan Hakları Riti” sayılabilir.

Eski ve kabul edilmiş İskoç Riti'nin simgesel dereceler de dahil edilecek olursa 33 derecesi vardır. Ritin yönetsel organı olan Süprem Konsey,33 derecedeki Masonların topluluğudur. Ritin ilk derecesi büyük locaların yönetimi altında yürütülür. “Süprem Konsey” bu derecelerdeki çalışmaların düzenlenmesine karışmaz. Dolayısı ile bir süprem konseyin yönetimi altındaki çalışmalar 4. dereceden başlar (Yıldırım,?:129-130).

Masonluğun yüksek derecelerinde çalışmakta olmak bu derecelerde ilerlemiş bulunmak, hatta 33.dereceye ulaşarak süprem konsey üyesi olmak bir Masonu simgesel

derecelerdeki çalışmalardan bağışık tutmaz ve localarda ona herhangi bir yetki ya da ayrıcalık sağlamaz. Masonluktaki çalışmalar birbirlerine doğrudan bağılı olmayan birimlerde yürütülür. Bunların her biri genelde Loca olarak anılır. Türkiyede yakın geçmişimize kadar aynı anlamda olmak üzere yer yer “mahfil” sözcüğünün de kullanılmış olduğu görülür.

Her loca kendi içişleri ve yönetimi bakımından serbestçe çalışır. Bir diğerk deyiş ile her locanın özerk bir yapısı vardır. Burada özerk sıfatı Mason localarının bağımsız olmayıp, diğerk localarla birlikte düzen içinde bir örgütsel birleşim oluşturmasından ,Masonlukta “obidiyans” olarak anılan bir birliğe bağlanmış bulunmasından ileri gelir. Dünyanın en yaygın obediyan türü Büyük Loca adıyla anılır. Eğer örgüt “büyük loca” gibi “fedaratif” olarak nitelendirilebilecek bir özellik taşıyorsa yani bir “obidiyans” ise, kendi istekleriyle bir araya gelmiş olan Mason birimleri(localar) bu fedaratif örgütü yani obediyanı oluşturur (Yıldırım,?:130-131).

7.4 DÜNYADA MASONLUK

Günümüzde Masonluk üzerindeki en büyük kitlesel güç ABD; 2.5 milyondan fazla Mason ve yaklaşık 12binden fazla loca var. Bu locaların birçok kısmı birer Gül haç üyesidir. Aralarında İlluminati¹⁵ örgütüne bağılı olanların da olduğunu biliyoruz. Masonluğun bu sembol ve ritüllerinden izler bulduğumuz en çağdaş simgelerden biri de Amerikan Bayrağıdır. Yıldız süslü bayrak olarak anılan bayrak (Eski Zafer Bayrağı da denir)Mavi bir arka planı üzerinde yıldızlar olan yedisi kırmızı, altısı beyaz alt alta 13 çizgiden oluşur. Bu 13 çizgi onüç önemli eyaleti 50 tane yıldız da Amerikanın 50

¹⁵ İlluminati, "aydınlanmış" demektir. Bu kelime ilk kez 1492'de, İspanya'dan Yahudilerin ve Müslümanların çıkartılması sırasında duyulmuştur. Bu kişilere "aydınlanmış kişiler" denmiştir. Adam Weishaupt adında 28 yaşında bir hukuk profesörü tarafından, Bavyera'da bir Alman teşkilatı olarak ortaya çıkmış olan örgütün resmi kuruluş tarihi ise 1776'dır. İlluminati'nin idealleri arasında, insanların inançları ve yaşam biçimleri üzerine ipotek koyan bir dine ve onun yaygın örgütlenmesi olan Kilise'ye hiçbir biçimde yer yoktur. Hatta örgütte , ülkeler ve sınırların varlığı da dışlanmakta, tek bir "uluslararası insan kardeşliğinin altı çizilmektedir.

Bazı diğerk düşüncelere göre İlluminati için, Da Vinci Şifresi'nde de sık sık adı geçen Gül ve Haç Tarikatı'nın bir alt kolu diyebiliriz. Bu tarikatın bir operatif tarafı var, bir de spekülative tarafı vardır tıpkı Masonlar gibi. Öyle ise İlluminati, tarih boyunca iki büyük teşkilatın ortasında yer almıştır. Bir yandan Gül ve Haç, diğerk yandan Mason Teşkilatı.

İlk yıllarında; bir "entelektüeller kulübü" olmaktan öteye gidemeyen İlluminati, yıllar ilerledikçe Baron Adolf Vön Kntgge ile işbirliği yaparak (1778) saflarına Mason localarını da katmaya başlar. Birçok akademisyen, tüccar, entelektüel teşkilata katılır. Kimisi dinsel, kimisi ticari, kimisi ise düşünce özgürlüğü fikrine tav olur. Kurucuları arasında Goethe gibi "krema tabakasından" insanların olduğu gizemli örgüt artık çok güçlü ve etkin bir hale gelmiştir. . Daha fazla bilgi için bakınız(<http://www.izafet.com/hayatin-icinden/608591-dunyanin-en-tehlikeli-orgutu-illuminati.html>)

eyaletini simgeler. Zaten kanunlarla da koruma altındadır ve bu bayraktaki 13 simgesi ve diğer bazı önemli noktalar masonluk ritüellerinin yansımasıdır.Yani buradaki sembolizm renk ve tasarımlarla alkalıdır.(Tucker,2005:8)

İngiltere Birleşik Büyük Locası dünyanın en büyük Mason örgütü olma niteliğini sürdürmektedir. Büyük locaya bağlı locaların sayısı 8500,üyelerinin sayısı ise 650bin dolayındadır. Burada bahsedeceğimiz bir diğer önemli nokta ise İskoçya'dır; nitekim İngiltere Birleşik Krallığı İskoçya'yı kapsar ancak İskoçya tümüyle İngiltere'ye bağlı değildir.İskoç büyük locasının sadece İskoçya'da 700, dış ülkelerde ise 450 civarı locası, 100bin dolayında üyesi vardır (Yıldırım ,?:155-160).

İrlanda'da ise 1000e yakın loca vardır, gerçi bunların birçoğu kapatılmıştır; ancak yine de sayı yarının altına düşmez, Kanada'ya baktığımızda neredeyse her eyalette ayrı bir loca vardır.Bu ülkede 12 büyük loca vardır 2000 kadar toplam loca var diyebiliriz, üye sayısı ise toplam 150 bin civarındadır.

Avusturyaya bakacak olursak bu ülkenin örgütlenme olarak ABD ye çok benzediğini görebiliriz. Bu ülkede Yeni Zelanda ile birlikte toplam 7 büyük loca ve bunlara bağlı loca sayısı1200, toplamda 60 bin dolayında da üye vardır

Fransa'ya baktığımızda ise toplam loca sayısı 4000 ve bu localara bağlı üye sayısında 125 bin kadardır.

Brezilya'ya baktığımızda ise 4300 civarı loca ve 220 bine yakın da üyesi olduğunu görmekteyiz

Almanya'da ise Birleşik Büyük locanın 5 ayrı büyük locasına bağlı olmak üzere 500 kadar loca ve 15 bin dolayında mason vardır.

İtalya da ise,20 kadar loca ve toplamda buna bağlı 800 loca ve toplamda 60 bin üye olduğunu biliyoruz.

Bunların dışında ,daha birçok Avrupa,Ortadoğu,Uzakdoğu,özellikle Orta ve Güney Amerika ülkesinde de en çok 300 loca ve en çok 200bin civarı mason üyesi olduğunu biliyoruz.Nitekim Meksika'da bile 13 büyük loca,600 kadar loca ve 28 bin dolayında mason vardır(Yıldırım,?:164)

Şövalyelik ile bağlantıları devam eden ve şövalyelerin yargılanmasından sonra o ruhu taşıyan ve yaşatan ve günümüze kadar ulaştıran günümüz şövalyelerine bakacak olursak bunlardan ilki Masonlar diğeri Malta Şövalyeleri ve bir diğeri ise Gül-haç örgütüdür. Masonlar ve günümüzdeki loca sayılarını ve üyelerinden daha önce

bahsettik.Gerek üye sayısı gerekse faaliyetleri olarak Masonlar ,Şövalyelerin amaçlarını daha da ileriye götürmüş ve faaliyetlerini devasa boyutta genişletmiştir.Bunların dışında 21 yy'a girerken,etkisini arttıran bir başka şövalye unsuru olarak da Malta Şövalyelerini görmekteyiz.Bu tarikat artık dünyanın en büyük politik güçlerinden biri haline gelmiştir.Dinsel bakımdan Vatikana bağlı olarak gözüke de aslında tam olarak bağımsızdır ve uluslararası bir tarikat konumunda değil uluslarüstü bir tarikat konumundadır.Çünkü günümüzde dünyanın en zengin örgütü olma durumundadır politika,diplomasi,gibi uluslararası her ilişkiye de burunlarını sokmuşlardır.Yine sempatican oluşturma politikaları ile de kimi politikacılara,devlet başkanlarına hatta soylu işadamlarına da törenle nişan vermekte ve onları da Malta şövalyesi olarak adlandırmaktadırlar (Erol,2008:98).

Malta şövalyelerinin bugün 94 ülke ile diplomatik ilişkileri vardır ve BM VE AB komisyonlarında gözlemci üye statüsünde ayrıca FAO VE UNESCO gibi birçok teşkilattada oldukça faallerdir. Bu sayede de silahlı ihtilaflarda ve tabii afetlerde devreye girebilmektedirler. Ayrıca tarikat Maltaya geri dönmeyi başardı ve ve hükümetten Birgu kentindeki Sant Angelo kalesini 99 yıllığına kiralamayı başardı(Bu kale 1530-1783 kadar tarikatın malıydı zaten).Böylece tarikat Sant Angelo'da bir Malta Şövalyeliği Akademisi kurdu (Erol,2008:104).

BULGULAR VE YORUM

Genel olarak bakıldığında Ortaçağ Avrupa'sı dediğimiz dönem bugünkü modern Avrupa'nın oluşmasında temel rolmanlardan biridir. Çünkü Ortaçağ dönemi, din olgusunun en ağır bastığı dönemlerden bir tanesidir. Bu dönemde özellikle Ortadoğuda Müslüman ve Hristiyan cemaatlerin kendi değerleri konusunda sık sık karşı karşıya geldiklerini görmekteyiz. İşte başta Müslümanlara karşı Hristiyan hacıları ve Kutsal Toprakları korumak amacıyla kurulan Şövalyelik Kurumu, zamanla oldukça genişlemiş ve popülaritesi artmış,fakirlik yemini ederek başladıkları sufi tarikat hayatından krallara bile borç veren ,bankalar hatta ülkeler kuran ve dönem siyasetini elinde tutan büyük bir güce dönüşmüştür.

Avrupa'nın Doğu bilimi ile tanışması da, İslam dünyası ile yaptıkları savaşlar sırasında onlarla yoğun ilişkide olan Şövalyeler sayesinde olmuştur.Bu da bilimsel gelişmenin ivme kazanmasına ve Avrupa'da ciddi anlamda bilimsel ve kültürel değişimlerin yaşanmasında etkili olmuştur.Rönesans ,Reform,Aydınlanma Çağı dediğimiz süreç hep bunun izleridir.Yani önce siyasi hayatı sonra ekonomik hayatı yönlendiren şövalyeler,son olarak da kültürel hayata damgalarını vurmuşlardır.

Gün geçtikçe popülarlikleri giderek artmış olan şövalyelerin,sahip oldukları mali kaynaklar bazı kralları bile heveslendirmiş ve bu kaynaklara sahip olma ihtirası şövalyelerin - özellikle şövalyelik kurumu içerisinde en popüler grup olan Tapınakçıların-aleyhlerinde ittifakların kurulmasına neden olmuştur.Zamanın dindar sufileri hiç de hak etmedikleri ağır suçlarla yargılanmış ve işkenceler görmüşlerdir.Öyle ki düşmanları amaçlarına ulaşmış özellikle Tapınakçıları tarih sahnesinden silmeye çalışmışlardır

Ancak bir dönem siyasetini her yönü ile elinde bulunduran bir kurumun sona ermesi hiç de kolay olmayacak ve şövalyeler, dünyanın çeşitli ülkelerine dağılarak farklı isimler altında tekrar örgütlenip eski şövalyelik ruhunu bu yeni örgütlerinde yaşamaya çalışacaklardır. Ortaçağ şövalyeliği günümüzde bile Masonluk, İlluminate ve Gül haç örgütleri ile yaşamaktadır. Amaçları hala aynıdır.Ortadoğu etkinliğini elinde bulundurmak ve Dünya Siyasetini yönlendirmek.

SONUÇ

ŞÖVALYENİZMDEN MASONLUĞA UZANAN TARİH

Başlangıçta önemli bir siyasi, askeri ve tarikatsal teşekkül olarak kurulan şövalyelik ,en önemli işlevini haçlı seferleri sırasında göstermiş hatta I.Haçlı seferlerinde Kudus'ün alınması ile saygı duyulan bir unsur haline gelmiştir.Özellikle ilk seferler sırasında dürüst,yeminine bağlı,iyi niyetli ve mükemmel bu savaş mekanizmaları olarak İslam dünyasına karşı gösterdikleri başarı ile de Hristiyan halk arasında bile haklı birer gurur yaşamış uzun yıllar Ön Asya'da Hristiyanların feodal yapı içerisinde yaşamasında ve hatta Hristiyanlığın Ortadoğu'da yayılmasında etkili olmuşlar ve ileri dönemlerde Kıbrıs,Girit gibi önemli stratejik bölgelere sahip olmaları hasebiyle de Akdeniz ticaretinde de kilit nokta olmuşlardır.

Tarikat zamanla dinden uzaklaşmış hatta Hz.İsa'yı inkar aşamasına gelenler bile olmuştur. Bu yüzden birçoğu tutuklanmış hatta bazıları tutuklanmaktan kaçarak İngiliz kilisesini tanımayan tek ülke olan İskoçya'ya sığınmışlardır.Buraya sığınanlar önce burada duvarcı localarına sığınır, daha sonra da Mason localarına sığınır.Nitekim Masonluktaki Süleyman Tapınağı, Masonluk törenleri,yeminleri şövalye olabilmek için yapılan tören ve yeminlerle benzerlik gösterir.Ayrıca tapınak şövalyesi,intikam şövalyesi,gibi ünvanlar masonlukta en üst kademedekilere verilen ünvanlardır.

Bunun yanında Gülhaç örgütünü kuran Masonların bu örgütün simgesinide kızıllaştıran aldıkları bilinmektedir ki bu işaret de yine şövalyelerin pelerinlerinde kullandıkları bir simgedir. Bu örgütün amacı tapınakçıların din karşıtı felsefelerinin gerektirdiği ateist ve materyalist bir düzen kurmaktır. Bunun en önemli temsilcisi Fransız Bacon 'dur. Hatta bazıları bu düşüncenin Fransız devrimine bile neden olduğunu idda eder ve tapınakçıların yakılarak öldürülen önemli ismi Jak De Molay'ın intikamının Fransız ihtilali ile alındığını iddia etmektedirler.Nitekim,Fransız ihtilali sırasında halk arasında bile yükselen Molay intikamın alındı sözleri bunu desteklemektedir.

Günümüzde hala Amerikada bile tapınak şövalyeleri adıyla toplanan locaların olduklarını biliyoruz. Hatta bu locaların da Masonluğun alt teşkilatları olduğu bu kesimler tarafından gerek yazılı gerek sözlü basında dile gertirilmektedir.Bu da gösteriyor ki bu Şövalyelik Tarikatı ruhu, hala sona ermemiş sadece kılıf değiştirmiştir...

KAYNAKÇA

Adalı,S.(?).*Tapınak Şövalyeleri-Tarihteki En Gizemli Tarikat*.İstanbul:Kalipso Yay.

Addison,C.G(1842). *The of the Knights Templars*. Londra.

Aksoy.N.(?) *Tarihteki Ünlü Bilim Adamları*.III.Baskı.İstanbul: Karma kitapları.

Aktan.A.(1999).“Memlûk-Haçlı Münasebetleri”. *Bellekten* içinde(c.LXIII/s.237), Ankara:TTK yay.

Altan.E. (2002)“Templier ve Hospitalier Şövalye Tarikatlarının Kuruluşu”, *Bellekten* içinde(sayı:245/s 87-93)Ankara:TTK yay.

M.Atalar (1999).Osmanlıda Surre-i Humâyûn ve Surre Alayları, Ankara:Diyanet İşleri Başkanlığı yay.

Aydın.M.(2010).*Anahatları ile Dinler Tarihi,Tarih –İnanç ve İbadet*.İstanbul:Temel Kültür Dizisi 12.

Baigent.M.-Leigh,R.-Lincoln.H..(2005a).*Savaşçı Keşişler Tarikatı Tapınak Şövalyeleri-Kutsal Kan Kutsal Kase*.Batur Özdiñç-Yasemin Güneş Dulkadir (Çev.).İstanbul :Nokta yay.

Baigent.M.Leigh.R.Lincoln.H.(2005b).*Mesihin Mirası-Tapınak Şövalyeleri*.Eda Acara(Çev.).İstanbul:Nokta Yay.

Barber,M.(2006a).*Tapınak Şövalyelerinin Tarihi-Yeni Şövalyelik*. Berna Ünler. (Çev).İstanbul:Kabalıcı Yay.

Barber,M. (2006b).*Tapınak Şövalyelerinin Yargılanışı*, :Nuri Plümer (Çev.).Ankara : Phoenix Yay.

Baştav Ş.(2005). “Avar İmparatorluğu”. *Makaleler içinde(c 1/s495)*.Ankara.

Bengisu,B.(2002).*Görünmeyen İmparatorluk -Tapınak Şövalyeleri*,İstanbul:Nesil Yay.

Bradford. E.(1993).*The Knights of the Order*.Newyork:Barnes & Noble Boks yay.

Canşen.E.(2007).*XX YY'a Hazırlayan Düşünce-Bilim,Felsefe,Sanat ve Siyasette Bir İmparatorluğun Anatomisi*. İstanbul:Anahtar Kitaplar Yay.

Çıvğın.İ.(2008).*Ortaçağ Tarihi*.Ankara :Maya Akademi Yayın dağıtım.

Daniel(1998). *The Life and Journey of Daniel.Abbot of the Russian Land- Jerusalem Pilgrimage 1099-1185*.J.Wilkinson(Yay haz.).Londra:Hakluyt Society 167.

Demirkent.I.(1997).*Haçlı Seferleri*. İstanbul: Dünya Yay.

Derinkök. T.(2005).*Tampliye Şövalyeler-Ortadoğuda Dini İnanışlar*.İstanbul:Alfa Yay.

Erol.H.(2008). *Şövalyelik ve Malta Şövalyeleri*,İstanbul:Pozitif Yay.

Erol.H.(2005). *Sion Tarikatı-Tapınak Şövalyeleri* .İstanbul:Pozitif Yay.

Göksu.E.(2008).*Türk kültüründe Silah* . İstanbul : Ötüken Yay.

Gautier .L.(1966). *Chivalry*.:Jacques Levron (Edited). London:Phoenix House Puplication.

Gimpel,J.(2005)*Ortaçağda Endüstri Devrimi*.Ankara:Tubitak Yay.

Halis,G.(2008).*Tapınak Şövalyelerinin Düşüşü Yargılanma Süreci ve İnfazlar*.İstanbul:Erko Yay.

Hamilton,B.(1998). *The Crusades*, United Kingdom: Sutton Publishing.

Hourani.A.(2010). *Batı düşüncesinde İslam*, Celal A.Kanat.(Çev).İstanbul:Doruk Yay.

Howarth.S.(1993) *The Knights Templar*,ABD:Barners& Noble Books.

Huberman. L.(2002).*Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyula*,.Murat Bilge(Çev.)
İstanbul:İletişim yay.

<http://medieval.stormthecastle.com/armorypages/polearms/poleaxe.htm>.

Jones T.(1994) *Chaucer's Knight The Portrait of A Medieval Mercenary*, London: Rev.

Kampman,A.A(1995)“*Yakın-Doğuda haçlılar devrine ait Kaleler*”,*Belleten*
içinde(c.XXIII/s 600-624)Ankara: TTK yay.

Keen.M. (2005).*Chivalry* .London:Yale University Press.

Kırpık .G.(2009)*Doğu'nun ve Batı'nın gözünden Haçlılar*, İstanbul:Selenge yay.

Kopraran. Y. K.(2005) "Mısır Memlûkleri (1250-1517)". *Makaleler*,(cI/s.81-161).
Semih Yalçın-Altan Çetin (Yay.hazırlayan) Ankara:Berikan Yay.

Küçük. A.-Tamer .G.- Küçük,M. A.(2010).*Dinler Tarihi*.Ankara:Berikan Yay.

Mallett. M.(1974). *Mercenaries and Their Masters: Warfare in Renaissance Italy*.
London: Military Book Society.

Manual.S.(1971). *Grand Lodge Of Ancient And a Accepted Masons of Oregon*.

Martin.S(2009). *Tüm Gizemleriyle Tapınak Şövalyeleri*,Barış Baysal
(Çev.).İstanbul:Kalkedon Yay.

Mcneill,W.(2008) *Avrupa Tarihinin Oluşumu*, İstanbul :Külliyat Yayınları.

Michael F.(1976).*Chivalry*, Newyork :Mckay.

Numan,R.(2004). *Tapınak Şövalyeleri ve Masonlar*. İstanbul:Çınar Matbaası yay.

Oman,C.W,*Ok,Balta,Mancılık Ortaçağ Çağ Savaş Sanatı(378-1515)*.İsmail Yavuz (Çev).İstanbul: Alogan Kitap Yay.

Öz,M. D.(2006). *Tampliyeler-Tapınak Şövalyeleri* ,İstanbul:Tiglat Matbaası yay.

Payne, R.(1998).*The Cusades*,London:by Wordsworth Editions Puplished.

Pernoud.R.(2005).*Tapınak Şövalyeleri*.Ankara:Dost Yay.

Reader.A(2003). *The Crusades*.S.Jallen and Emilie Amt(Etited by).North America: Broadview press.

Read, P. P.(2003) .*Tapınak Şövalyeleri* , Sultan Gül Erdem (Çev:).Ankara: Dost yay.

Riley. S.J.(1992) .*The Crusades A Short History*. London :The Athlone Press

Sarıkcıoğlu,E.(2004). *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitabevi.

Seignobos.C (1960).*Avrupa Milletlerinin Mukayeseli Tarihi*, Samih Tiryakioğlu(Çev.) Ankara:Varlık Yay.

Seligman.B. B.(2003) *Çağdaş Düşüncenin Kurucuları*.I.Baskı.Ankara:Yeryüzü Yay.

Sewar,D.(1995).*The Monks Of War The Military Religious Orders*.London: Penguin Books.

Sibley,W.G(1993) .*The Story of Masonluk*. Gallipolis Ohio: Nitschke Pres

Tanilli. S.(1986).*Yüzyılların Gerçeği ve Mirası-İnsanlık Tarihine Giriş II- Ortaçağ*. CII.İstanbul:Onur basımevi.

Tucker,P.(2005) .*The Lost Key- An Explanation And Application Of The Masonic Symbols*, Unfpeakable Press .

Umanç.H.(1999)“Balat’ta bir İngiliz şöalyesi-Beylikler Döneminde Türkiyenin Batı ile ilişkileri” , *Bellekten* içinde (c III/ s.1-8.)Ankara:TTK.Yay.

Ülgen P.(2011).*Doğu-Batı Arasında Teknoloji Transferi*.İstanbul:Arkeoloji ve Sanat Yay.

Wilkerson.H.L(2002). *HISTORY OF MILITARY LODGES IN FREEMASONRY*, North Carolina :Wilkerson College Lodge At Blackmer Lodge

Woodruff.W.(2010).*Modern Dünya Tarihi*.Hale-Arda Vardar(Çev.) İstanbul:Pozitif Yayın.

Vatın.N.(2004),*Rodos Şövalyeleri ve Osmanlılar-Doğu Akdenizde Savaş Diplomasi ve Korsanlık(1480-1522)*, Tülin Altınova (Çev).İstanbul:Tarih Vakfı Yurt Yay,

Yıldırım.Z(?). *Geçmişten Günümüze Masonluk Tarihi*. İstanbul:Kalipso Yay.

Yurdoğlu.İ.(1945). *İngilterenin Tarihi I*, İstanbul:Aşk Yay.

ÖZGEÇMİŞ

Derya Dünder, 1982 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve Ortaokulu Sivas Kadıburhaneddin İ.Ö.O'da lise öğrenimini de Sivas Lisesi'nde tamamladıktan sonra,1999 Eğitim-Öğretim yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazandı.2003-2004 Eğitim-Öğretim Bahar döneminde mezun olmuştur. Üniversite eğitiminden sonra 2003 -2011 yılları arasında Sivas'ta çeşitli özel dershanelerde Tarih Öğretmeni olarak görev yapmıştır. 2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Alanlar Bölümünde Tezsiz Yüksek Lisansı başarıyla tamamlamış yine akabinde 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılında Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Ortaçağ Bilim Dalında yüksek lisansa başlamıştır.

Derya Dünder evli olup, İngilizce bilmektedir.

DERYA DÜNDAR

